

INTERFERENȚA ARTELOR CRITICE. MUZICA

Încă din 1984 reputatul muzicolog francez Harry Halbreich a considerat necesar să dedice un concert întreg unei selecții de compozitori români din tânăra generație, într-un Festival Internațional de importanță istorică pe scena Radio France pe care ziarul "Le Monde" din Paris, 15.01.1984, îl întâmpina în termenii cei mai entuziaști: "Le dernier concert de la journée était dédié à l'école roumaine que Harry Halbreich considère comme le phénomène le plus fascinant de la musique européenne actuelle"

De atunci lucrurile, în mod natural, au crescut și s-au amplificat imens, fără a ajunge, totuși (din motive ușor de intuit), cum se cuvine pe mapamond; n-avem edituri muzicale care să tipărească partiturile cele mai importante. Cu toate acestea, în USA și Europa, Japonia, Australia, America Latină ori Africa de Sud, continuă să se considere fenomenul românesc ca unul din cele mai autentice ale ultimelor decenii.

Iancu Dumitrescu (Articol "Musica Nova"- Info Puls, octombrie, 2003)

Tehnoredactare: Bogdan Cichirdan
Consilier editorial: Constantin Poenaru
Coperta: Petre Cichirdan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CICHIRDAN, PETRE

Interferența artelor. Critice. Muzica / Petre
Cichirdan. - Râmnicu Vâlcea : Intol Press, 2011
ISBN 978-606-92372-9-8

78

Apărut la Tipografia ALMAROM Râmnicu Vâlcea, decembrie
2011, în 200 de exemplare-Ediția 1
Copyright © 2011 Editura Intol Press din cadrul SC Intol SRL
str. Calea lui Traian 169, bl.5, sc.E, ap.3, tel(fax) 0250 736615,
tel: 0350 401 254, 0746.029.824 Reg.Comerțului J38/ 442/ 1993.
E-mail: cichirdan@yahoo.com

Petre CICHIRDAN

INTERFERENȚA ARTELOR
CRITICE. MUZICA

Editura INTOL-PRESS
Râmnicu Vâlcea, 2011

ÎN LOC DE PREFAȚĂ

Am tipărit această carte, selectând eseurile-cronici din categoria „Muzica”, însemnând: concertele vizionate de subsemnatul în sălile de concert sau pe Mezzo-TV și a căror impresii au apărut în presa vâlceană sub semnătura autorului între 2003 și 2007, perioadă premergătoare aderării la Uniunea Europeană, dar și câteva din perioada următoare...

Lucrarea de față conține, de asemenea, o secțiune de Indice. Pe copertile cărții am poziționat câteva, în ordine absolut întâmplătoare, dintre personalitățile care fac obiectul cronicilor și care se regăsesc în lista de Indice.

Am datat fiecare cronică, fiindcă conținutul este valabil pentru data la care a fost scrisă, când am luat contact cu interpretarea (întretimp ea purtând altă alură, sau, fiind schimbată, ca și anumite impresii ale „criticului” spectator).

Autorul își cere scuze pentru anumite aprecieri în neconcordanță cu cele personale ale subiecților analizați, dacă acestea, există!

Materialele nu se doresc eshaustive! Am lăsat să treacă anii tocmai pentru a recepționa și rezolva eventualele replici în urma publicării lor.

Suntem consumatori de artă muzicală, aceasta se adresează auditorilor neprofesioniști și ei sunt datori să își spună părerea despre lucrarea interpretată în spațiul public... Dorim această calitate, de ascultători - în primul rând, care încearcă să-și spună părerea, și nu aceea de istoric sau critic muzical pe care nu ne-am asumat-o niciodată.

Din contră, nu o dată am defăimat-o!

Autorul

INTERFERENȚA ARTELOR CRITICE. MUZICA

Teodor Costin și Simfonia nr. 92, *Oxford*

Acest titlu, anost-possibil prin formă-dar nu și în conținut, constituie emblema concertului de luni 17 februarie 2003, susținut de Filarmonica din Râmnicu Vâlcea și care a avut în program: J. Ibert, Concertul pentru flaut și orchestră - solist Dorel Baicu, și Joseph Haydn, Simfonia nr. 92, „Oxford”, ambele lucrări avându-l ca dirijor pe maestrul Teodor Costin, craiovean.

Amândouă părțile, concertul și simfonia, s-au bucurat de un succes deosebit, fiindcă, atât solistul - în prima parte, cât și dirijorul cu „de acum” orchestra sa, în partea a doua, au dat un recital de excepție, publicul, răsplătind cu aplauze manifestarea, real de elită.

Încă o dată, orchestra Filarmonicii și-a dat prinosul într-un concert, dirijorul Teodor Costin, permițându-și gluma de mare finețe, aceea, de a-i lăsa orchestrei plăcerea finală de culegere a aplauzelor, cu alte cuvinte, să biseze, singură (fără dirijor), finalul simfoniei (în fond, dorind să arate publicului că în contul orchestrei s-a înregistrat succesul). Nu putem uita, că acest artist plin de delicatețe și în același timp cu o forță incredibilă de convingere a ansamblului instrumental în a-i urmări intențiile, în urmă cu 30 de ani, la pupitrul Filarmonicii din Craiova ne aducea în oraș bucuriile muzicii de calitate, lunar, și alternativ cu Filarmonica din Sibiu dirijată de Henry Selbing. Încă de atunci le spuneam prietenilor melomani, colegi de liceu și nu numai, că lucrările interpretate sub bagheta lui Costin sunt mai dinamice, mai percutante decât ale lui Selbing...

Astăzi, același dirijor, dar cu o orchestră simfonică a Râmnicului, impresionează cu propria-i carismă vechea sală de cinematograf (înainte de Filarmonică, în această sală sălășuia vestitul cinematograf, „Unirea”).

Detaliile tehnice, intrinseci muzicii lui Haydn (prezentate în condiții deosebite în programul de sală, editat) sunt binecunoscute melomanului cât de cât avizat; Simfonia nr. 92, „Oxford”, se înscrie, ca compoziție muzicală, în marea școală a clasicismului european care avea să influențeze profund simfonismul beethovenian. Nu degeaba, lui Haydn i se mai spunea, în lumea „muzicanților” cu partitură, „Papa” Haydn...

În prima parte a concertului de luni publicul a cunoscut un flautist de renume internațional în persoana lui Dorel Baicu, care, înclinat către muzica de înalt rang, numită „de cameră” (Dorel Baicu fiind unul din creatorii cvartetului Syrinx), a ales să ne prezinte o partitură dificilă; muzică modernă: Concertul pentru flaut și orchestră de Jaques Ibert.

Dacă în general, flautul este un instrument cu o sonoritate de multe ori asociată ca imagine plastică cu a unei grădini înflorite peste a cărei policromie valsează un fluture alb, cu aripi maiestose, J. Ibert - compozitor care trăiește și scrie în secolul XX - îi modifică percepția, așezând sonoritatea acestui instrument într-o agitată și dementială zbatere din aripi al frumosului exemplar din familia lepidopterelor.

În acest concert flautul se „chinuie” vesel să trăiască în ritmul alert, supus permanent schimbării, impus de agitația spirituală specifică primei jumătăți de secol XX. Partitura este grea, iar interpretul trebuie să fie cel puțin la înălțimea unui J. P. Rampal (mare flautist francez-sec XX) pentru ca la public să ajungă ceea ce trebuie. Credem că acest concert s-ar cânta foarte bine și la oboi sau clarinet. Secolul XX pregătește omul să trăiască succesiv în mai multe chipuri, în mai multe îndeletniciri, stilurile se întrepătrund, artele interferă, tehnica este din ce în ce mai influențată de artă, și invers, apărând un domeniu nou: estetica industrială, designul.

Din ce în ce mai mult, compoziția părăsește armonia sacră, dar atenție, sacrul se redefinește. Concertul lui Ibert interpretat de D. Baicu

ajunge la public sub mesajul dorit de compozitor. Înseamnă că nu a fost audiat degeaba, iar solistul are meritul principal.

În încheiere, menționăm, că nu suntem adepții bisului, în general, dar mai ales al aceluia în care un flaut vrea să vibreze precum corzile unei viori, chiar și-al unui Capriciu de Paganini. (Martie, 2003)

Preotul roșu

Născut la Veneția în anul 1678 și decedat la Viena în anul 1741, Antonio Lucio Vivaldi, căci despre el este vorba, compozitorul renumitelor „Anotimpuri”, se îndreaptă de mic copil spre viața monahală, iar la 25 de ani este numit preot. I s-a spus „cel roșu” datorită culorii părului său.

Nu s-a ocupat de preoție, ci de învățământ și compoziție, ajungând atât de renumit încât mari personalități ale timpului l-au vizitat pentru a-i asculta muzica. La școala unde era profesor a înființat o orchestră formată din copii, pe care o dirija și cu ajutorul căreia își cânta propriile compoziții.

...Cânta la vioară, dirija (fiind considerat printre primii dirijori de profesie ai timpului), devenind în scurt timp o celebritate internațională. Interpretând și operele altor compozitori, dând concerte în turnee organizate, Vivaldi ne pare astăzi și ca un prim impresar artistic. A scris pentru mai marii timpului său (contele Morzin sau Carol al VI-lea), așa, explicându-se de ce mai târziu Haydn (1732-1809) fiind muzicianul familiei Morzin, avea să descopere în biblioteca acestuia lucrarea atât de îndrăgită până în zilele noastre, „Anotimpurile”.

„Extravagant și scandalos”, folosind aceste atribute în valoarea sa, Vivaldi a fost celebru și bogat în Italia, dar a murit sărac și uitat de toți la Viena.

„Anotimpurile”, cea mai importantă lucrare, aparținând lui Vivaldi îi reprezintă stilul și ne vorbește de ingeniozitatea scrisului muzical raportat la momentul apariției (1724).

„Importanța sa vine din autoritatea cu care a respins structura de concerto grosso a lui Corelli, pentru a impune forma mai scurtă a concertului cu solist în doar trei părți simetrice (Repede-Lent-Repede)... Vivaldi se află la originea conceptului modern de orchestrație" (Larousse, Dicționar de mari muzicieni, Ed. Univers enciclopedic, București, 2000) .

Am observat această caracteristică și în lucrarea interpretată luni seara sub bagheta lui Mihail Ștefănescu și a solistei Meda Stanciu. Cele 12 mișcări orchestrale, aparținând celor patru teme programatice, excelând în alternanțe R-L-R, care din punct de vedere structural este de o simplitate uluitoare, neexistând decât patru mișcări muzicale - numite dialogori: vioară-orchestră unison, vioară-vioară-violă-violoncel, toate corzile la unison...

În general, Vivaldi a scris lucrări cu instrumente soliste, aducând pentru prima dată, credem, în avanscenă violoncelul și fagotul. De fapt, aproape toate instrumentele de bază trec prin faza prim-planului orchestral. Credem că aici se află secretul frumuseții, melodicității, perenității muzicii sale, un instrument solist și o orchestrație de subliniere mai mult decât un acompaniament. Vivaldi a scris în caracteristică MFE, adică, instantaneu muzica sa are Melodie, Fantezie și Eficacitate, caracteristică descoperită peste aproape trei secole, mai târziu, și la Carl Orff (cel puțin din punct de vedere al senzitivului), care, credem că a căzut pradă influenței elevate a autorului „Anotimpurilor".

Meda Stanciu, concertmaistrul Filarmonicii, și orchestra simfonică dirijată de Mihail Ștefănescu ne-au adus, pentru a câta oară, în fața frumuseții armoniilor clasice, motivelor melodice, iubirii asupra organizării divine a universului uman existente instantaneu într-o lucrare interpretată foarte bine în contextul unei primăveri. De ce primăvară? Fiindcă acest concert reprezintă mai mult decât orice altă lucrare speranța ivită după o iarnă grea, speranța necesară în parcursul unui an nou pe care (trecând în context național) tot românul îl așteaptă (destul de rătăcit în perioada nebuloasă a celor 13 ani)...

Noroc cu acești oameni deosebiți, plini de cultură, „plini” de instituția pe care o reprezintă, și care ne transmit și nouă această cultură nelivrescă.

Meda Stanciu a cântat ca întotdeauna plină de grație și sub imperiul severității instrumentului, atingându-ne corzi ale iubirii față de aproape, față de noi înșine. Acest lucru s-a întâmplat în mod cu totul special la ultima temă, „Iarna”, când, se pare, că focul din căminul arhaic a inspirat-o...

La fel se poate vorbi și de dirijorul și directorul de instituție, pentru a cărei înființare Râmnicul a „așteptat” încă din timpurile lui Antim Ivireanul. Atenție însă, râmniceni! Orchestra Simfonică nu este o glumă. Este o „întreprindere” pe care altădată socialiștii numiți (sau autonumiți) comuniști știau „cu ce se mănâncă”. Adică: o considerau o instituție de grad diferențiat, precum în organizarea economică. Spre exemplu, Filarmonica din București era echivalentă cu Uzinele Republica; adică de grad „0”. Vrem să spunem, că, mai ales acum, în perioada de integrare europeană, în mersul nostru asimptotic înspre civilizații, repetăm - de 23 de ani uitate, în afara culturii lemnului și al satului românesc, evenimentele care se petrec la Filarmonică constituie „maxima moralia” cum ar spune cineva, adică sunt maximul de cultură citadină, și acest lucru se face cu bani, bani pentru o populație care nu vrea să trăiască în „curs de dispariție!” (și apropo, în praf; imensul praf rezultat din măturarea zilnică a străzilor nestropite cu apă).

Educația, arta, cultura în general, sunt cele care rămân...cum ar spune Doru Moțoc pentru noi, cum am spune și noi, interpretând muzica lui Vivaldi, Beethoven, Brahms...

Banii de care vorbim sunt atât pentru traiul artiștilor, capital vâlcean, capital „verde”, cât și pentru aducerea pe scena fostului cinematograf a unor valori concurențiale din cadrul altor scene regionale și internaționale, valori ce trebuiesc plătite... trebuiesc cumpărate „știme” (cu „drept” sau fără drept de ascultare și cântare).

Oricât s-ar zbate personalitățile publice, repetăm, de grad zero, din Filarmonică, ele nu pot suplini lipsa competiției și a valorii. Vrem să fim socialiști precum nemții și francezii, americanii (neautointitulați comuniști), dar aceștia nu se văicăresc mereu de lipsa banilor fiindcă ei

sunt inventatorii dintodeauna ai DTI, Democrația Taxelor și Impozitelor. Dacă acum nu, atunci când? Când nu va mai fi Combinatul, Soda, Interprinderea Mecanică etc etc? Când nu vor mai fi cetățenii care stau la plata interminabilelor cozi?

...Acum 300 de ani, fără fabrici, fără uzine, fără TVA-uri și etc-uri Preotul roșu înființa o orchestră la o școală de copii ai nimănui și nu s-a limitat să cânte numai la Veneția. Au cântat și la Praga, și la Viena, Berlin sau Paris. Dacă Preotul roșu putea, noi de ce nu putem? Mai ales că nu suntem „roșii”... Și nu este vorba numai de muzică. (Aprilie, 2003)

Yes... Au venit americanii!

(cronică de concert)

Dacă tot românul urmărește pe monitoarele particulare (TV) situația escaladării conflictului din Iraq, dacă reportaje ticluite meșteșugit povestesc despre vizita unor români pe portavioane americane, dacă aeroportul internațional M. Kogălniceanu se americanizează subit dând deoparte avioanele de tip MIG, înlocuindu-le cu cele de tip F și în plus, piloți de pe noul continent, acum la sfârșit de iarnă grea, mai grea decât în alte dăți, vin să se imprimăvărească la noi; și atunci, poate că ar fi bine să ne întrebăm: totuși, ce fel de oameni sunt americanii? Cum pot ei să simtă și să trăiască sub un cer atât de liber? Unul la fel în România cu cel din America...Muzica să vină, să ne răspundă muzica!

Luni seara, 24 februarie 2003, orele 19 fix, trei mesageri din „lumea nouă” (aproape cât secolul XX de „mari”), Leonard Bernstein (1918 - 1990) - cu uvertura Candide; George Gershwin (1898 - 1937) cu două arii din opera „Porgy și Bess” și câteva gen music hall (Summertime, My Man's Gone, The Men I Love), și Aaron Copland (1900 - 1990) cu dansuri din Rodeo, împreună cu dirijorul, tot american, Antohny la Gruth, și având la dispoziție orchestra Filarmonicii vâlcene

„îmbogățită" cu alămuri grele (așa cum îi stă bine muzicii lui Gershwin) au susținut un concert memorabil...!

O prestație plăcută a realizat sporana Liana Podlovski cu o mențiune deosebită în aria My Man's Gone Now unde, har Domnului, există niște măsuri prin care dialogul dintre pian, clarinet și soprană face mai mult decât tot ce s-a scris și compus până acum despre sensibilitatea americană (ades pusă la îndoială), altfel spus, un dialog precum gustul romantic al unei triste iubiri.

Acest popor, american, își trăiește clipa precum alții își trăiesc viața... Viața unui tânăr poate costa și numai 5000 de dolari sau numai un steag cu 50 de stele.

Linia centrală a concertului, după cum era și normal, având în vedere implicațiile acestui tip de muzică în viața cetățeanului de rând și inspirată din Show-urile ce abundă în fiecare seară scenele new yorkeze a constituit-o lucrările lui Gershwin. Muzica răbufnind de prea plinul instrumentelor de suflat, condusă de un dirijor care a stăpânit foarte bine partitura și orchestra a redat sălii, cu brio, atmosfera „șampaniei" sonore propusă de compozitorul cântat poate de cele mai multe ori pe Pământ. Culmea este că el, Gershwin, care a trăit cel mai puțin, inspiră și în prezent muzica de toate genurile, muzica de film (Manhattan, 1978 a lui Woody Allen). Melodiile lui Gershwin (împreună cu ale fratelui său Ira) inundă repertoriul contemporan.

Divagăm o secundă pe lucrarea „Un american la Paris" (poem simfonic, 1928), care vorbește expresiv despre specificul american: cetățeanul de rând, american, îmbrăcat simplu și fără vârstă, uită o clipă de lumea afacerilor și vine să viziteze Parisul. Dacă oricare dintre noi, când ajungem acolo, ne grăbim să vizităm Pantheonul sau Arcul de Triumf sau te miri ce galerie de artă, el, americanul, noaptea colindă străzile, asmută poate o pisică pitulată sub vreun acoperiș (și după care sigur se vede o jumătate de lună-moon), nu se exprimă decât în glumă în limba franceză, în rest crede că totul i se cuvine. În final, se pregătește să se întoarcă în New York-ul său, unde chiar dacă au fost dărâmați cei doi „gemeni", mai are de trăit, încă, propria clipă.

O surprinzătoare tonalitate, și răzvrătită atitudine anti-peisagistică, ne prezintă muzica ușor abstractă a lui Aaron Copland cu care se încheie de fapt și concertul.

După prima lucrare a lui Copland, publicul a aplaudat și a dăruit flori, spre surprinderea și finul amuzament al dirijorului, care a explicat, adresându-se acestuia, că în America florile se dau la sfârșit; atenție celor în drept, căci programul de sală a avut curențe la acest capitol, al structurii programului; ...altfel, melomanului îi transpare o muzică influențată european de începutul de secol XX, dar voit, pe lângă tonalitatea acesteia.

Copland refuză orice asemănare cu mai marii înaintași, dar nu poate scăpa, uneori (rar de altfel), de „însemnele” unui Stravinski.

În ultimele părți ale baletului Rodeo (1942), A. Copland ne reintroduce în specificul westernului american, orchestra și dirijorul, prezentându-ne o realitate muzicală sublimă. A fost un concert deosebit după încheierea căruia, deși sala a fost „fool”, am regretat că ea nu este mai mare. (Martie 2003)

Superalămurile.. și Estul nesălbatic

(cronică de concert)

La concertul de luni seara, care, mai nou, se desfășoară cu sala plină, am avut iarăși parte de un spectacol excepțional, atât prin calitatea ambientului orchestral, consecință a unei structuri „superalămurită”, cât și prin alura jovială, îngăduința și bucuria (de trai specific american), a unui dirijor care parcă s-a născut odată cu programul interpretat sub propria baghetă. Mă refer la seara muzicală din 10 martie 2003 când Filoarmonica a programat simfonia „Din Lumea Nouă” (1893) a compozitorului ceh Antonin Dvorak (1841 - 1904); „Strike up the band” (1937); „A tribute to Mancini” de Clavin Custer; „Belle of the Ball” (Frumoasa domnișoară) de Leroy Anderson; „Sound of Music” (Sunetul Muzicii) de Richard Rodgers și „Aniversary march” (Marș aniversal) de Edwin Goldman...

Ar părea prozaică această însiruire a titlurilor lucrărilor și autorilor, dar este necesară fiindcă însăși din grafia și citirea lor realizăm un efort pregătitor în a asculta o muzică la fel de complicat elaborată, dar în final extrem de destinsă și ancorată în contemporaneitate.

Este muzica începutului de secol XX cântată atunci și în prezent pe scenele „Brodway” din Statele Unite și nu numai, muzică de senzație, oglindind sclipirea feței omenesci-de bunăstare și nepăsare, precum cea americană, ...și nu a paharelor; muzică de ecran panoramic în care sub tactul unei baghete pline de sine, o orchestră bogată de oameni bogați (sic), extrem de costisitoare (ca număr uman) crează, aproape vizual, ziua de odihnă a cetățeanului american, șezând comod într-un fotoliu... Vai de noi cei care ascultăm și asistăm la acest spectacol diurn, intern, propovăduit pe față și pe ascuns de acești filozofi materialişti, și idealişti în același timp...

Este într-adevăr muzică de film, dar prețios elaborată, cu multă știință, bazată în principal pe tonalitatea și orchestrația instrumentelor de suflat.

De aici, și titlul acestui material... Peste 20 de oameni suflă în alămuri grele (altele mai ușoare) ca o artilerie de luptă, inspirând mult oxigen, ceea ce face și duce la impresia unui spectacol cu "sufletul la gură".

...Superalămuri nepuse în slujba unei muzici de Wagner, ci a omului cu plămânii plini de aer, care acum trăiește și mâine va muri.

Ce dirijor bogat în spirit, și căruia îi place muzica precum altora le place somnul, și care tot ar vrea să mai cante, dar, din păcate, urechile melomanului sunt supuse unor legități limitate.

Personal consider mai mult decât binevenită această muzică, cu această orchestră și cu acest dirijor, în această „istorică” lume, astăzi, debusolată.

Special am început cu partea a doua a concertului și am lăsat la sfârșit (invers decât a făcut-o programatorul de spectacol, și bine a făcut) lucrarea simfonică a lui Antonin Dvorak, fiindcă consider că a fost o seară americană și nu una europeană, trebuind, deci, ca reprezentația să se încheie cu muzica Noului Continent.

Peste tot se vorbește că simfonia „Din Lumea Nouă” ar fi de sorginte americană, dar avem curajul să susținem, că în afară de două, trei măsuri din partea a II-a, motivul înmormântării indiene, restul, completul simfonic aparține unui pur stil de sorginte european, de mare forță sugestivă, romantic, în care se înscrie concurența specifică bătrânului continent a acelor ani, aceea a creării muzicii cu caracter național.

A început F. M. Bartholdy pentru alții (simfonie italiană, scoțiană); scrie Liszt ale sale „Preludii” simfonice; compune Smetana... Și el, Dvorak, aflat la serviciu între 1892 și 1895 la Conservatorul din New York, dirijează această simfonie, supranumită „Din Lumea Nouă”, în Carnegie Hall, în 1893, expunând în fața Americii o muzică din care să rezulte imagini din patria sa.

Această lucrare descrie o Cehie europeană și nu una americană.

Să nu uităm că înainte de prima sa audiție în celebra sală de concerte, aceasta (sala) a fost inaugurată cu doi ani mai devreme de un ilustru compozitor și dirijor european, P. I. Ceaikovski.

Dvorak și Ceaikovski au aproape viețile paralele și de multe ori, ascultând această simfonie, americană, ne punem întrebarea: de unde minunăția sonoră negermanică?

De unde această sonoritate asemănătoare doar celei care se mai aude doar în simfoniile 4, 5, 6 ale lui Ceaikovski?

Un lucru este sigur, și anume, că cea mai cunoscută lucrare simfonică a lui Dvorak are un caracter puternic slav ca și al compozitorului rus.

Revenind în sala de concert a Filarmonicii noastre, trebuie remarcat faptul că după un început incomod pregătit, părțile doi, trei și patru, ale simfoniei, aduc melomanului o muzică plină de vigoare, spontaneitate, muzicalitate, orchestra și dirijorul înțelegându-și perfect menirea.

A fost bine că s-a început cu simfonia fiindcă structura ei sonoră, componența orchestrei, mărimea ei, au dus la o încălzire corespunzătoare pentru ceea ce avea să urmeze.

Înainte delirantului divertisment american, orchestra a explodat ca o bombă, care a sugerat auditoriului intenția de nuanță forțată a

compozitorului ceh, și anume, că undeva pe Vâltava se află o „cascadă” dacă nu mai mare, cel puțin egală cu cea a Niagarei. (Martie, 2003)

A fost cândva *Hyperion*, la Râmnicu Vâlcea

Întâmplător, în urmă cu câteva zile, am descoperit o carte senzațională în limba engleză al cărui autor, Iancu Dumitrescu, compozitor și dirijor de renume internațional, a fost la Rm. Vâlcea în luna mai, 1999, într-un concert pe scena Filarmonicii. Ne amintim perfect acest concert pe care l-am considerat excepțional, și nu am uitat că ne-a părut rău, că din sala aproape goală au lipsit copiii noștri, pe care i-am fi dorit prezenți la această audiție (datorită înclinației lor spre muzica hard). În acea zi, o formație care se încadra perfect în noul stil de a face muzică concertantă în stil comunitar, european, acela de a forma orchestre, formații interpretative, cu componenți colaboratori nepermanenți, din diferite orașe și formații din lume, dădea un concert care avea să ne marcheze cultura muzicală și probabil (sperăm) nu numai a noastră.

Formația Hyperion, dirijată de Iancu Dumitrescu, avându-i sub baghetă pe (în ordinea înscrisă în programul de sală) Gabriel Țăpăligă (flaut), Leontin Boanță (clarinet), Godri Orban (fagot), Ioana Ciobotaru (violă), Victor Arsene (trubon), Ion Ghiță (contrabas), Florin Tiutiu (contrabas) și Ana Maria Avram (pian preparat, percuție, sintetizor) a susținut un concert fenomenal (nu numai fenomenologic și acustic - două principii fundamentale specifice compozitorului Dumitrescu), care se constituie într-un act de cultură muzicală de specific modern; numai să enumeri lucrările din program: Anonymus: *Cântare*, Anton Pann: *Tatăl nostru și Cântare psaltică*, Filotei Sin Agăi Jipei: *Polihronion pentru Alexandru Lăpușneanu*, Dimitrie Suceveanu: *Nu pricep, curată.*, Ana Maria Avram: *Ritual II pentru bandă și ansamblu*, Kamersonate pentru ansamblu, Macarie Hieromonahul: *Stihuri la Doamne strigat-am*, Domețian Vlahul: *Paharul mântuirii* și Iancu

Dumitrescu: *Polimetrii pentru hyperion, ansamblu și banda asistată de ordinator* precum și *Nașteri și renașteri* pentru instrumente și bandă.

În acea vreme, 1999, ne înăbușeam ideile sau le transmiteam celor câțiva prieteni melomani. Astăzi scriem și se cuvine să transmitem și altoa ceea ce am trăit atunci.

Cuvintele superlative sunt insuficiente pentru referiri la muzica religioasă specifică secolelor VI, VII a redărilor acustice de ordin divin cu ajutorul unor instrumente clasice, dar și cu ajutorul sculelor secolului XXI. Auditorul, din sală, asculta ținut în fotoliu și nu putea să creadă că există o asemenea muzică. Autorul, cel de cândva, nu a fost un incult, nu a trecut prin sentimente gratuite.

Personal, ne părea rău că fiii noștri nu fuseseră la concert, pe afiș, lipsând nume ca Beethoven sau Haydn, că au pierdut un lucru pe care cu greu îl vor regăsi vreodată: muzica divină din perioada *gri* (cultural vorbind) al teritoriului românesc și sud european, și interpretarea unică a unor sensibilități pe instrumente rare, de mare valoare. Dar au mai pierdut ceva: ocazia de a asista la un act științific de certă valoare artistică. Formidabila sculă a secolului XX, ordinatorul electronic, pusă la treabă inteligent și redând acustici pe care numai orga o mai poate face, uneori, în accentuarea sau suplinirea unor tonalități ale vocii umane.

Calculatorul, sub mânăuirea inspirată a Anei- Maria Avram, dar și sub acțiunea sugestivă a lui Iancu Dumitrescu, a redat, precum în poemele *Necuvintelor* ale lui Nichita Stănescu, nesunetele, auzite însă de membranele ultrasensibile ale unor urechi cu circuit direct către suflet și minte. A redat, de asemenea, o zonă primitivă de generare a sunetului, ulterior prelucrat. În acea seară s-a *scris* un fragment dintr-o istorie a muzicii fără ani și perioade preconceptuate.

O să continuăm în materialele noastre scrise, referitoare la acest nou (considerat de noi) concept intitulat Știință și Artă, cât de curând...

Dorim să încheiem cu o încercare de definiție a termenului ACUSMATIC dată chiar de Iancu Dumitrescu într-un interviu semnat de Serge Leroy, Paris, 1995, și editat de Iosh Rousen, Austin, Texax, 1999:

"Serge Leroy: Poți să ne explici ce înțelegi prin *acusmatic*?"

Iancu Dumitrescu: Răspunsul este prea complicat .Până la sfârșit, sper să aflu singur sensul cuvântului.

.Acusmatic, ar trebui să fie cumva cea mai înaltă știință diagonală a sunetului material. Cel mai pur grad. Cea mai solitară aventură a urechii. Ridicând semne - sunet la cel mai înalt nivel al abstracției. Ar fi faza supremă de rafinament a civilizației urechii.. Singurul argument al gândirii omului spre sensul sunetului. Acusmaticul - care vine de la Socrate - se referă la arta, știința de ascultare a sursei sunetului cu scopul de a-l face mai precis,, mai bogat. Acusmaticul înseamnă ascunderea procesului de emisie a sunetului folosind tehnici instrumentale, altele decât cele consacrate. Este, în orice caz, ceva diferit față de ceea ce și-au imaginat acei care au proiectat cu acest nume producția *sound-enigmas* pe casetă! Acusmaticul are de-a face cu o tehnică diagonală anormală (a instrumentului care produce sunete care nu s-au mai auzit), aflându-se prin asta situația interpretării *între granițe*, altfel zis, *între stiluri*" (2003, P. Cichirdan - traducere din l.engleză: Bogdan Cichirdan).

Trio Ethos pe scena vâlceană

Când la un joc de cărți, poker spre exemplu, ai în mână patru ași ai realizat un careu cu care zdrobești totul (adică un cvartet). Dacă ai numai trei și altceva, realizezi ori un full ori o tripletă. Hai să zicem că ne mulțumim cu o tripletă de ași.

Am mizat și am câștigat. Celălalt avea și el o tripletă de popi fiind mai ortodox. Acesta din urmă nu a existat, deci să ne ocupăm de primul, trioul de Ași.

Joi seara (08.05.03), pe scena Filarmonicii vâlcene, înainte de comemorarea lui Ion Dumitrescu și a concertului de luni, 12.05.03, având-o ca solistă la pian de fiica acestuia, Ilinca Dumitrescu, s-a produs un eveniment muzical, însemnând o interpretare a unui triou de

Ași. Trioul Ethos format din Iancu Văduva (trompetă), Dorin Glica (oboi) și Marcel Costea (pian), într-un program cu lucrări de Haendel, Albinoni, Anonimus (sec XVII), Finger și Bach.

Filarmonica vâlceană a fost generoasă cu orașul care o găzduiește și susține, cu publicul vâlcean, aducând în prim planul sonor al scenei o dimensiune artistică cu adevărat remarcabilă.

Răuvoitorii ne pot acuza de exagerată, prețuire la adresa instituției respective, la adresa artiștilor interpreți. Dar noi vă asigurăm, cel puțin din punctual nostru de vedere, de vechi melomani, că ați urmărit (cei care ați fost interesați), "in live", ceea ce niciun disc sau casetă comercială, muzicală, nu vă poate oferi în această clipă. Un oboi, o trompetă și uneori un pian pe post de orgă, într-o compoziție atât de delicată, de dificilă, de inovatoare (structura formației). O trompetă care cântă în acord perfect cu un oboi și cu niște "clape" este tot mai rar întâlnită pe scenele lumii. În seara respectivă, Râmnicul a avut o scenă la o cotă cel puțin de nivel european . O trompetă "scurtă" acordată prin suflu perfect cu un oboi la fel de delicat, dar la fel de puternic (sonor vorbind).

La unison, diferențele au fost imperceptibile. În recitativ s-au întrecut între ele. Pianul a avut un rol aproape imposibil; instrumentul "intelectual" trebuia să definească decorul și să suplinească absența orgii. Meritul lui Marcel Costea este cu atât mai mare cu cât pianul său a realizat perfect contrapunctul. Vâlcea muzicală trebuie să învețe că nimic nu este mai delicat, mai nescolastic (vorbind în termeni de învățătură), mai profund, decât muzica care stă la baza spectacolului sonor cameral, laboratorul operei muzicale.

Ea te supune unui dialog cu terțe persoane (care nu se văd), cu terțe situații, motivate generic, simboluri enigmatice, sentimental fiind rece, iar intelectul, cald.

Societatea omenească se aliniază la nevoia de intelectual, pentru că în desfășurarea sa, începând de la zero, să reducă sau să elimine manopera producției de bunuri consumatoare de energie.

Permanentul zâmbet al trompetei, din scherzzouri, a fost definitoriu pentru triumful propriu. Cei trei au dovedit o stăpânire perfectă de sine, absolut necesară în asemenea concerte. Joi seara, când

în paralel se desfășura relansarea de carte "Omul de nisip" a lui Mircea Ghițulete (la Biblioteca Județeană) și vernisajul pictoriței Olguța Popescu la Sala Artex, ni s-a arătat imaginea perfecte realități, imaginea vieții trăită în contrasens cu depășitele înregistrări și discuri plate .

La Filarmonică, cea mai esențială instituție publică - pentru public (!), s-a produs un eveniment de maximă intelctualitate acustică, dar și artistică. (10 05 03)

Recviemul german

(cronică muzicală)

Scena Filarmonicii continuă să prezinte publicului vâlcean seria ieșirii la rampă a propriilor artiști, artiști de excepție în plan interpretativ, personalități, aparținând unui colectiv de muzicieni preocupați de autodepășire și de viitorul instituției pe care îl dorim, și noi, cât mai sigur în valoare. Acum două seri s-a petrecut un eveniment pe care personal l-am așteptat cu emoție, anume, sonoritatea în de-acum celebra fostă sală de festivități a Liceului Lahovari a concertului vocal simfonic interpretat de orchestra simfonică și corul mixt, *Recviemul German*, sub bagheta dirijorului Mihail Ștefănescu, și avându-i ca soliști pe Alexandra Ștefănescu (soprană) și baritonul Adrian Zamfir.

De menționat, că este primul recviem, care în loc de cvartet solistic are numai doi soliști. Recviemul German (în original *Ein Deutsches Requiem*) de Johannes Brahms este scris între 1866-1868.

Inspirat ca text din Noul Testament (moartea și învierea lui Iisus Christos), din scrierile Sfinților Apostoli completate cu Apocalipsa după Ioan, din istoriografia creștină a timpului de după Christos, Brahms evidențiază cultul morții, dar depășește aspectul tragic al acesteia, oprindu-se asupra fazei finale de după rostogolirea tragicei „Roți”, simbolizând viața și aprigul ei destin, mergând înspre apoteoza Apocalipsei. Jos iadul, sus Părintele suprem cu de-a dreapta și de-a stânga Sa lumină îngerească.

În mod cu totul special trăim această stare prin imagine și cuvânt, relevate în ultimele două părți, Andante Allegro și Maestoso. Tragica Roată, reprezentând înlănțuirea de cicluri ale vieții, alternanțe de bine și rău, îl inspiră inițial pe Brahms, ilustru instruit în tinerețe în cultul lui Bach, Mozart și Beethoven, ajungând până într-acolo încât să deteste „noua muzică - Liszt și Wagner”, pentru ca mai apoi să devină un adept al ei), însă doar atât, fiindcă el „nu va scrie, utilizând ciclurile melodice” (Larousse, Dicționar de Mari Muzicieni).

El va compune, construind muzical o operă, de obicei, unidirecțional, aproape lucrări seriale de factură romantică, anunțând un nou clasicism. Dacă majoritatea compozitorilor au creat în viața lor o missă, un oratoriu, un recviem, atunci a făcut-o și Brahms, numai că din prea multă obediență asupra adevărului vieții a rezultat o muzică modernă, fără prea multe și savante artificii, și având ca noutate (pe lângă lipsa ciclurilor melodice), continua construcție, fără reluare, anunțând muzica viitorului. Plin de dramatism și frământare de superioară simțire este aproape inexplicabil cum fără tremoluri și marșuri funebre se ating corzi ultrasensibile ale simțirii umane. Este o muzică la care barele de măsură parcă sunt împinse continuu spre infinit. O muzică ca o revărsare continuă de ape (amintind chiar de Haendel) neliniștite, parcă prevestitoare pentru compozitori ca Strauss și Brucner...

Cred, că vrând să fie cât mai aproape de origini, cât mai aproape de cei care i-au fost precursori, Brahms a exagerat și a apelat la inovație, a prefigurat viitorul. Astfel, nu s-ar explica influența sa asupra unui Schonberg sau Alban Berg (influențe declarativ însușite). Autorul superbului și neasemuitului Dublu Concert pentru Vioară, Violoncel și Orchestră este un inovator care serios, iubitor de viață, respectând prietenia (marea afecțiune pentru Robert Schumann) lovește canoanele clasice, dar intră în „triplea de aur a muzicii revoluționare” (numită așa de Alban Berg) adică a celor trei B (Bach - Beethoven - Brahms).

Recviemul lui Brahms cântat acum două seri în forță, stil germanic, de către Corul Filarmonicii și Orchestra Simfonică, cu un dirijor atent la alternanțele și concordanțele dintre voci și muzica instrumentală, care a urmărit ambițios să redea frumusețea acestei partituri, a puterii ei de sugestie, a excelat extraordinar în ultimele două părți, dar și în Andante

moderato (partea a III-a) cu un solist de excepție în persoana baritonului Adrian Zamfir.

Personal am constatat că s-a adevărat o regulă. Când un interpret are cultura necesară sieși, dar și pentru exprimare către cei din jur, a ceea ce execută, rezultatul este maxim (calitativ). Muzica evoluată a ultimilor două secole de sorginte creștin catolică, cu muzicieni crescuți în acest major Solfegiu, înțeleasă fiind de interpreți, se desfășoară în deplinătatea intrinsecă grandorii. Rezultatele sunt magnifice.

Luni seara, corul și orchestra și-au etalat cultura muzicală. Cultura muzicii gregoriene compusă de germani. Regula s-a adevărat și în sens invers, spre marele regret, atunci când s-a cântat muzica de sorginte ortodoxă a Oratoriului Bizantin... Atunci, cultura noastră nu a ajuns înțelegerii acestui opus.

O pată de culoare aparte a constituit-o prezența candidă a tinerei (foarte tinerei) soprane Alexandra Ștefănescu, care a reliefat singura parte de lied a recviemului (partea a IV-a - Andante) cu o voce ușor gravă, mimând îngerul, voce de culoare saxonă, urmărind atent bagheta magică.

Ca și la concertul cu Carmina Burana, organizatorii ne-au dăruit un program de sală de excepție, care a amplificat calitatea.

... Și totuși, de ce afișele au anunțat premieră „absolută”?...Doar nu se cânta pentru prima dată în lume Recviemul German! (08 04 03)

Muzica, pacea și războiul

De ce muzica? Fiindcă în seara de luni, la Filarmonică, s-a desfășurat un eveniment muzical așteptat, și de calitate. Pacea! .fiindcă așa se cheamă starea acestui timp din moment ce încă mai poți savura arta muzicală într-o sală de concert, și Războiul, în același timp, căci, dacă la ora 19.00 începea desfășurarea sonoră a forței magice a contrapunctului, la ora 3.00 din noapte (20 03 03), președintele Americii ar fi trebuit să dea semnalul de intrare a României în războiul din Orientul Mijlociu, ca aliată a NATO.

Pentru prima dată în viață, la intrarea în Filarmonică, o echipă combinată SPP și jandarmi s-a uitat lung spre noi deoarece aveam mustăți, haine de piele neagră și fulare de mătase la gât. Noroc cu "jumătățile" vieții noastre, care ne mergeau la braț. Era o lună perfect rotundă pe cerul întunecat. Și dintr-o dată, muzica sclipitoare a lui Rossini ne-a trezit la realitate. Se cânta Uvertura la opera buffă "Bărbierul din Sevilla". Cât de bogat spiritual este bătrânul nostru continent. Prin operele sale, prin uverturi, Rossini a depășit granițele țării sale, punând nu numai bazele noii opere italiene, ci și (în treacăt zis) a celei franceze. Înaintea lui Rossini au fost Zingarelli, Pavesi, Fioravanti.

Contemporani cu el (în contextual muzicii instrumentale): Bethoven, Schubert și Weber.

Datorită lor, mai precis a influenței asupra muzicii sale instrumentale, lui Rossini i se mai spunea Il Tedeschino - micul neamț (apreciativ și nu altfel), la orizont, anunțându-se opera dramatică. Rescunoscut și apreciat de contemporani, Rossini a fost, spre exemplu, idealul artistic al filozofului Schopenhauer (Larousse, Dicționar de Mari Muzicieni).

Uvertura, la opera amintită, a deschis spectacolul de concert sub bagheta dirijorului foarte tânăr și talentat, Traian Ichim, în vârstă de 28 ani, născut la Chișinău, actualmente dirijor la Teatrul Liric din Craiova. Acesta a condus cu adevărat orchestra, interpretând în vervă, curat și nesacadat, o muzică la care din când în când s-au scos în relief compartimentele. Vom vedea ulterior că Ichim dirijează chiar nemțește, și asta nu numai că l-a avut în program pe "il tedeschino", ci și pentru că a redat întocmai lucrarea lui Felix Mendelsson-Bartholdy - Concertul pentru vioară și orchestră, și Simfonia a IV-a, de Ludwig Van Beethoven. Concertul pentru vioară și orchestră a lui Bartholdy este de o rară frumusețe, de esență romantică, și a fost scris de un german "fără de țară", parcă confirmând tradiția istorică de globalizare inițiată, mai târziu, de către Franța și Germania.

La vioară s-a aflat un alt tânăr, cam de aceeași vârstă cu a dirijorului, de această dată fără să ne mai mire acest lucru (vârsta), cunoscând excepționala școală românească de vioară care înseamnă

Liceul bucureștean George Enescu. Violonistul, pe nume Horia Văcărescu, a avut o prestație de excepție. Cu o vioară care mi s-a părut cu totul specială, cu un arcuș profesional "uns", matur, ținând orchestra în secundo, dar și în primo, atunci când a fost nevoie. Solo-ul din Andante (partea a II-a), și Coda de la finalul concertului au impresionat sala. S-a aplaudat mult, dar nu atât încât violonistul să dea un bis. Dacă totuși ar fi făcut acest lucru, atunci cu siguranță am fi ascultat un Paganini.

Ultima parte a concertului a fost închinată marelui Ludwig van Beethoven sau, cum îi spunea în glumă Bartholdy, "bătrânul meu cal de bătaie", căci atunci când dorea să triumfe ca pianist, îi interpreta unul dintre concerte (în speță, nr.4). Orchestra simfonică a Filarmonicii, dirijată de Traian Ichim, a intonat Simfonia nr.4 de Beethoven. Scrisă într-o perioadă (1804-1808), "albastră"-prolifică pentru marele compozitor, care de câțiva ani începuse să devină surd, demonstrând disjunția dintre viața personală și cea profesională specifică marilor oameni (în același timp, scriind Sonata Apassionata, Concertul pentru pian nr.4, Concertul pentru vioară), această simfonie licărește de o iubire trecătoare, precum o Lună în apariția și dispariția ei. Este curios cum, la Beethoven, simfoniile cu număr par sunt pline de coloratură optimistă, în timp ce simfoniile cu număr impar sunt dominate de forța Destinului. Simfonia nr.4 apare între două stări contrarii, dar specifice unui mare cetățean. Starea politică, în care Beethoven este republican și scrie Simfonia nr.3, Eroica, și starea filozofică (nedreptate adusă de Dumnezeu omului ADAM, făcându-l muritor), stare specifică Simfoniei nr.5, a Destinului. Ce poate exista între ele? Matematic, există o stare, a treia, intermediară numerelor logice 0 și 1, ar fi spus marele nostru informatician-matematician, Grigore Moisil. Beethoven ne demonstrează că între eroismul vieții omului pe pământ și destinul său tragic, există o clipă nepieritoare, absurdă între celelalte două, Iubirea. Cu aceste gânduri, și cu mai demult a noastră obsesie asupra primatului între Michelangelo și Beethoven, am ascultat orchestra simfonică vâlceană, interpretând Simfonia nr.4 sub bagheta lui Traian Ichim. În sală, în spatele meu, stătea compozitorul și dirijorul Marian Didu, în stânga, soprana Camelia Clavac. Mai lipsea cineva, și cvartetul

craiovean întocmit ad hoc ar fi fost complet. Mulți au trecut pe la Teatrul Liric din Craiova. Nu spunem acest lucru, decât să subliniem prietenia care ne leagă de Craiova muzicală, ca să subliniem că dirijorul va face carieră! Să remarcăm încă odată siguranța gestică a acestui șef de orchestră, eleganța, execuția precisă, "nemțească", și căruia trebuie să-i mulțumim pentru o seară înscrisă deja într-o frumoasă amintire. (Martie, 2003)

Concert dedicat Zilei Mondiale a Copilului

(cronică de concert)

Un eveniment plăcut, necesar în preajma Zilei Mondiale a Copilului, s-a petrecut în 31 mai 2003 pe scena Filarmonicii din Rm. Vâlcea, concertul extraordinar desfășurat sub bagheta dirijorului Florin Totan, dedicat Zilei de 1 iunie. Citim într-un program puternic sponsorizat, că fondurile colectate sunt destinate premierii elevilor liceului de muzică care s-au distins cu prilejul concursurilor naționale și olimpiadelor școlare. Cred, însă, că intrarea pe bază de bilet ar fi fost mai potrivită decât urna milei aflată la intrare și reclama afișată în avanscenă, mai ales că roata (reclama rotarienilor) nu este un simbol atât de important încât să depășească în dimensiune un inocent și talentat copil pianist.

Credem, de asemenea, că organizatorii puteau măcar să facă apel la festivismul încă ieftin al oferirii cel puțin al simbolicului buchet de flori. Există o mare diferență între fastul desfășurat la sărbătorirea lui Ion Dumitrescu (meritată fiind, gândindu-ne la urmași) și interesul pentru prezentele și viitoarele talente procesate într-un învățământ care nu mai știe nici el ce concursuri și olimpiade să mai organizeze, doar-doar s-o mai atenua evidenta lipsă de bani, care duce la nerăsplătirea elevilor performanți pentru care tot părinții suportă costul diferențierii... Dar să ne bucurăm că există un Florin Totan care respectă evenimentul, știut numai de el (asupra importanței acestuia pentru ziua de mâine a tânărului interpret) și, anume, emoția copilului solist în fața

profesionalismului desăvârșit și al spectatorului aflat în penumbra sălii, emoție aproape divină și mai presus decât orice lecție.

Am început cu dirijorul Florin Totan, fiindcă și el a fost odată elev și mai apoi a dirijat pe marile scene ale lumii, iar în această seară s-a prezentat în fața copiilor vâlceni ca pentru un concert de gală (repet, înțelegând în mod remarcabil momentul). A și încheiat concertul într-o manieră strălucitoare, cu o lecție de superb spirit europeanist, mult mai elevat decât reclama afișată în sală și anume prelucrarea muzicii populare românești de către un mare compozitor ungar (apropo, păcat că puțini compozitori români au reușit acest lucru) într-o compoziție de alură europeană, civilizată de mare finețe a contrapunctului.

Concertul de sâmbătă seara a fost susținut de tinere talente aparținând liceului de muzică din orașul nostru, și se cuvine, deci, să-i remarcăm pe toți cei care au urcat pe scenă... David Caliu, vioară (clasa a VI-a - prof. Oltețeanu), Roxana Mihai, canto (clasa prof. Camelia Clavac), Cătălin Drăghici, pian (clasa a VII-a - prof. Doina Oltețeanu), Alexandra Ștefănescu, canto („Ochii albaștri's drăgălași" de Eduard Caudela), Emilia Rotomeza, violă („Elegie" de Vieuxtemps).

Acompaniamentul a fost făcut de sensibila și talentata absolventă a aceluiași liceu, Mihaela Manafu.

A fost mai apoi duetul Susana - Contesa din opera „Cosi fan tutte" de W. A. Mozart interpretat de Roxana Mihai și Alexandra Ștefănescu.

În partea a doua a concertului, orchestra Filarmonicii vâlcene dirijată de Florin Totan a interpretat un frumos pizzicato „Plink, plank, plunk" de Leroy Anderson, urmat apoi de concertul pentru clarinet și orchestră partea întâia de Kramer în interpretarea lui Daniel Bușnea, acomaniat de aceeași orchestră a Filarmonicii, prima parte a concertului în Re minor pentru două viori și orchestră de Bach în interpretarea lui Alexandru Constantin și Laurențiu Vâlcu.

Târțopan Elena a interpretat, inognito, prima parte a concertului „Privighetoarea" de Antonio Vivaldi, seara muzicală, încheindu-se cu minunatele „Dansuri românești" de Bela Bartok interpretate de Coardele aceleiași orchestre simfonice dirijate de Florin Totan.

Exceptând arta matură, pasională, a dirijorului, precum și a orchestrei filarmonice, exceptând muzica lui Bela Bartok, dorim să

remarcăm interpretările pline de farmec, plăcute surprize prezente și viitoare ale tinerilor Roxana Mihai și Alexandra Ștefănescu în duetul din opera lui Mozart, aceleași remarci, făcându-le pentru Emilia Rotomeza în Elegia lui Vieuxtemps și, bienînțeles, (și nu la urmă), verva și multsimțirea pianistului Cătălin Drăghici. Sigur că spectatorii au fost încântați și de prestațiile lui Daniel Bușnea la clarinet și a celor doi violoniști Alexandru Constantin și Laurențiu Vâlcu (care poate ar fi trebuit să cânte întregul concert de Bach, în special și partea a II-a Andante al acestuia).

Am dori în continuare, în timp, făcându-ne ecoul multor opinii superioare din orașul nostru, ca pe scena înaltului profesionalism al muzicii culte care este Filarmonica din Rm. Vâlcea să evolueze cât mai mulți soliști din categoria tinere speranțe împreună cu orchestra simfonică și dirijori de calibru. Acestea sunt cele mai aprige lecții și cele mai importante daruri care se pot face pentru un tânăr (copil) de mare viitor. (03 06 03)

Recitalul violoncelistului Mircea Suchici

(cronică de concert)

Fire romantică, rafinat artist al violoncelului (instrument cu voce umană), Mircea Suchici, căci despre el este vorba, a prezentat marți, 8 aprilie 2003, pe scena Filarmonicii din Rm. Vâlcea un recital parcă făcut să ușureze încărcătura emoțională a unui auditoriu supus la elitiste cazne cu o seară înainte de către Recviemul German al lui Brahms. Mi-am amintit imediat prima parte, când vocile grave ale Corului, în dialog cu partita de violoncel, descriau „Supliciul” de acum 2000 ani, când timpul a plecat de la zero. Aceasta, doar în privința instrumentului solistului, nu și al recitalului în sine, a fost dominat de o deosebită strălucire optimistă.

Auditoriul, numeros pentru numai o zi de la seara obișnuită de concert, a apreciat în egală măsură prestația de acompaniament a tinerei Mihaela Manafu, pianistă în plină afirmare, studentă la Conservatorul

din București. Am remarcat stilul reținut, cu o miime de timp peste timpul rezervat măsurii scrise, reușind un sensibil ecou deasupra liniei sonore, grave, a violoncelului solist.

Programul recitalului s-a întocmit nu pentru mărirea artistului interpret, ci pentru plăcerea publicului auditor, incluzând astfel prelucrări din operele compozitorilor Bizet - *Carmen*, Hacıaturian - *Spartacus*, Offenbach - *Barcarola*, Ponchielli - *Gioconda*, Rimski Korsakov - *Scheherezada* și *Zborul Cărbușului*, Puccini - *Turandot*, Ceaikovski - *Romeo și Julieta*, Leoncavallo - *Paiațe*.

Mircea Suchici a dat două bisuri, interpretând cu mare finețe și măiestrie compoziții proprii inspirate din poezia locală, a orașului natal, auditoriul, apreciind în mod deosebit lucrarea *Autumnale* (care a găsit în violoncel un instrument ideal).

Se face cuvenit să notăm câteva repere din personalitatea lui Mircea Suchici: absolvent al Conservatorului din Iași: s-a născut în 1954, în orașul Târgu Jiu, și la 24 ani participă la cursurile muzicale ale compozitorului și dirijorului Erich Bergel. În 1995, o dată cu înființarea Filarmonicii din Râmnic, cântă în orchestra simfonică a acesteia până în 2002. Este, din 1980, component al Filarmonicii din Craiova.

Interesante sunt în existența sa participările (cu reacție imediată în muzica instrumentală) la manifestările literar artistice din orașul natal, organizate în cadrul Societății Culturale „Lyra Gorjului”.

În conversația pe care am avut-o după recital, am rămas uimit de cunoștințele și dragostea pentru poezia contemporană, pentru actualitatea ei, în mod deosebit de răspunsurile muzicale date evenimentului literar. În buzunarul costumului de concert, Suchici avea o broșură literară a unui poet din Târgu Jiu: Nicola Visa Vânătoru, din care ne-a și recitat câteva carmine viu colorate ale timpului prezent.

Încheiem cronică, având încă în auz rezonanța acestui extraordinar instrument, care este violoncelul. Am rămas înțeleși cu Mircea Suchici, că poate în viitor, dacă noi o să învățăm să cântăm la vioară (!?), vom interpreta împreună Dublul Concert pentru Vioară, Violoncel și Orchestră de J. Brahms sau poate vom studia și viola, și vom trânti împreună plus doi un neapărat minunat cvartet de coarde.

Muzica este timpul nostru, spunea cândva un prieten ce confunda matematica cu fizica. Am plecat de la recitalul lui Mircea Suchici cu gândul la viitor. Arta și creația ei înseamnă o dimensiune în plus la cele cunoscute pentru spațiu și timp. (09 04 03)

Ilinca Dumitrescu în Concert Extraordinar!

Cât am vrea să fim de respectuoși față de aniversarea lui Ion Dumitrescu în spectacolul „in memoriam”, care s-a desfășurat cu ocazia concertului de luni seară, aniversare care oricum se află în cartea de istorie, nu putem să nu începem prin a evidenția fenomenul extraordinar, real, contemporan cu noi, exemplu de forță pozitivă a destinului asupra soartei artistului interpret, întruchipat în pianista Ilina Dumitrescu. Acest pianist rezultat din intersecția mai multor destine, plin de har, se caracterizează prin șansa unică de a avea trei mari calități. Prima, este că face parte din familia Dumitreștilor, a doua, că a studiat la școala marilor pianiști ai lumii în perioada cea mai prolifică a acesteia, anii '60, secolul XX, și a treia, că are talent atât cât le trebuie marilor interpreți de clasă... Poate nu știți ce înseamnă familia Dumitreștilor... Despre Ion Dumitrescu ați auzit zilele acestea (alții cu mult înainte). Ion Dumitrescu este frate cu Gheorghe Dumitrescu, de asemenea muzician desăvârșit. Gheorghe Dumitrescu l-a avut fiu pe Tudor Dumitrescu, cel ucis de un perfid destin, cutremurul din 1977, pianist care anunța o personalitate mondială. Ilina Dumitrescu este fructul dragostei între un mare muzician, Ion Dumitrescu, și al unei talentate reprezentante a poeziei românești, Mariana Dumitrescu. În seara concertului am simțit nobila stirpe, Ilina Dumitrescu, interpretând magnific Concertul pentru pian și orchestră nr. 3, de Beethoven. Prima parte a concertului, Allegro, a lăsat sala fără răsuflare, dreapta pianistei fiind de-o forță și sensibilitate pe care cred că și Beethoven le-ar fi invidiat. De două sau trei ori a trecut ca un uragan peste o orchestră pe care era, aproape, să o desființeze. Pianista are o clipă de reculegere, înțelege momentul și sprijină o baghetă care a încercat aproape imposibilul, dar în final,

reușind acompaniamentul. Colaborarea devine evidentă; orchestra simte că poate dialoga de la egal și totul decurge normal. Nu credeam (am văzut-o prima dată pe Ilinca Dumitrescu) că această doamnă frumoasă și atât de sensibilă poate cânta precum odată pe scena Filarmonicii G. Enescu se manifestau Bașkirov, Vasili Alexeev și nemuritorul ei verișor. În bis, solista îi aduce un omagiu acestuia din urmă. Intelectual până în „vârful degetelor”, Ilinca Dumitrescu a sfidat pianul și sala Filarmonicii, dăruind o lecție de ce înseamnă o artă adevărată. O modificare inspirată de program face ca după Suita „Munții Retezat” să ascultăm concertul pentru fagot și orchestră de Vivaldi în interpretarea lui Vasile Macovei și a orchestrei Filarmonicii, sub bagheta lui Mihail Ștefănescu. Dacă începutul este timid, restul se apropie de perfecțiune. Spun „schimbare inspirată”, de program, deoarece, după muzica anacronică a suitei lui Ion Dumitrescu, s-a reluat istoria muzicii, începându-se cu Vivaldi, care a permis triumful urmașului său, geniul de la Bonn. Cum spuneam și altă dată, suntem tributari creștinismului catolic în arta muzicală a ultimelor secole... Oricât au încercat răsăritenii, cu politicile lor de instalare unor ere noi, pentru români cea mai semnificativă fiind cea a necredinței, nu s-a reușit prea mult... Nu despre Ion Dumitrescu este vorba! Dar Suita „Munții Retezat” mi-a reamintit muzica de cinematograf în care frumusețile patriei sunt plene și filmate din elicopter, și sunt parcă acompaniate la nai. Sigur, nu se cade, dar și înainte, muzicii românești, în genere, îi erau rezervate 15-20 minute per concert. Prima parte a Suitei mi-a plăcut și mi-a creat un moment de nostalgie. Dar toate celelalte la un loc au însemnat prea mult. Atât de mult încât am reușit performanța de a gândi urât la adresa unui Riespihi sau Smetana, că stau deoparte și-i ascultăm rar. Mihail Ștefănescu s-a străduit, și a făcut bine această Suită a Munților Retezat. Dar în acest moment, românii nu au chef de susurul izvoarelor, a culmilor muntoase tocite de vreme, a căprioarelor și alte cele. De 23 ani ei caută destine și poteci spre aceste naturi, luptându-se zi de zi cu o existență nemiloasă. De aceea, mai mult ca oricând, „cade” bine ritmul și filosofia beethoveniană. (Martie, 2003)

Recviemul lui Mozart la Filarmonică

Dacă săptămâna trecută la Cluj Napoca asistam la reprezentația în limba franceză a piesei „Ragina Iocasta” scrisă de Constantin Zărnescu și am avut revelația unui lucru împlinit, am așteptat cu emoție Săptămâna Patimilor, cea de dinaintea mării sărbători a lumii creștine, fiindcă știam că luni seara, la Filarmonică, se va repune în scenă Recviemul lui Mozart și se va cânta Concertul pentru flaut, harpă și orchestră K.V. 299 de același autor, amândouă lucrările desfășurându-se sub bagheta lui Mihai Ștefănescu. Seara de luni a venit (21 aprilie 2003) și așteptarea noastră în context estetic s-a îndeplinit.

Compozitorul iubit de Dumnezeu (Amadeus - Cel iubit de Dumnezeu), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) scrie Concertul pentru flaut, harpă și orchestră în 1778, când era la Paris, la comanda ducelui de Guisnes. Era o perioadă bună pentru el dată fiind iubirea apărută pentru Aloisia Weber, dar și pentru faptul că turneul se desfășura fără prezența tatălui său (care de la 4 și până la 20 ani îl târâse permanent să dea spectacole prin Europa) și, deci, era mai liber. Este un concert semnat de Mozart în perioada când acesta desăvârșește forma finală a muzicii concertante simfonice cu instrument solist, această formă, rămânând valabilă și astăzi. Concertul este deosebit de greu, genial întocmit, aducând în față două instrumente contrare, flautul și harpa. Supărarea noastră a constat în faptul că cele două valoroase artiste, flautista Cristina Bojin și Mirela Antonie-harpă, s-au întâlnit la nivelul muzicii lui Mozart și al lor personal abia în partea a treia a concertului când flautul devine mai temperat, iar harpa își amintește că este în prim planul scenei.

Sunt câteva măsuri și în partea I-a Allegro când instrumentele soliste fac schimb de locuri într-un dialog curat care a dat satisfacție melomanului avizat. Ascultând acest concert, partea a III-a în special, ne-am dat seama de ce Haydn, marele și ilustrul prieten al lui Mozart, îi făcea cadou tatălui aprig, caracterizându-i fiul în genul... ”v-o spun în fața lui Dumnezeu, cu cinste, fiul dumneavoastră este cel mai mare compozitor pe care-l cunosc... Are gust și, în plus, cea mai mare știință a compoziției”.

Cântat pentru prima dată la Filarmonica vâlceană în 1998 sub aceeași baghetă dirijorală (atunci fiind un real succes, aproape un triumf artistic) am trăit emoția lucrului a doua oară înfăptuit; ...oare cum va fi acum? Se întâmplase între timp o maturizare accentuată a corului, iar orchestra crescuse în calitate. Dar cvartetul de soliști era altul. Cred că tocmai acest lucru a constituit surpriza pregătită de Mihail Ștefănescu, curajul de a scoate în față inocența, neprihănirea artistică. Recviemul (Requiem-slujbă de pomenire) lui Mozart se naște cu efect întârziat, în 1791, ca urmare a unui contract uitat, dar semnat „cu un oarecare” ce-i solicitase cândva o misă...În fapt, un conte, Walsegg, facuse acest contract cu Mozart.

Compozitorul care urma să moară la 35 ani (părăsit de toți și ajungând în groapa comună) reușește să scrie 2-3 părți după care, se spune, i-a dictat unui elev de-al său (Sussmayer) finalul. Noi nu credem acest lucru. Ascultând Recviemul, una dintre cele mai frumoase producții vocal simfonice ale istoriei muzicii (având precum la Vivaldi sau Orff caracteristică MFE-Melodie, Fantezie, Eficacitate), credem că Mozart a scris cele mai importante părți, cele de inovație, alții chinându-se mai apoi să construiască o muzică precum a maestrului. Inovație se cheamă să înlocuiești cu vocea umană la unison sau în regulile aspre ale contrapunctului, instrumentul de bază în catredală catolică-orga, cu ale ei tuburi infinite, de unde și partea de invenție a acestei inovații, adică o asimptotică ritmată dusă spre delir în „fugi” amintind de marele Bach. Epoca clasică se încheie sublim când doi zei își dau peste timp, mâna.

Ce poate fi mai frumos decât Lacrimosa, înlăcrimată Maria mamă sau Marie iubită și interzisă de Dumnezeu...Ce putea fi mai frumos decât inspirația lui Mihail Ștefănescu de a aduce în plan solistic, neprihănitele voci scoase din corul său, dar sublime (inocența și har), precum ale sopranei Melania Băiașu și ale tenorului Laurențiu Bozdoc?

Ne-a impresionat și vocea gravă (precum a Marthei Kessler) a Gabrielei Gavrilă (alto). Baritonul Adrian Decean s-a încadrat perfect în recitalul cvartetului, în partitura sa, deosebit de grea pentru bariton, dar mai „cere” vârstă pentru recitativul solo. Am admirat la el, însă, sinceritatea și cultura vocală.

Bine programat în timp, în Săptămâna Patimilor Domnului nostru Iisus care a unificat Europa și o va mai unifica încă, Recviemul lui Mozart se constituie ca un cadou al Filarmonicii către noi toți, dar și către autoritatea care o diriguiește. Se cuvine să mergem acum cu toți la catedralele noastre de Dreaptă Credință și să spunem Hristos a înviat. (Aprilie, 2003)

Supermuzică la Gala Festivalului „Tinere Talente” Râmnicu Vâlcea, 2003

Concertul de luni seară, 19 mai 2003, supranumit și Gala Festivalului Muzical „Tinere Talente” desfășurat sub direcția artistică a criticului muzical Rodica Sava, transmis în direct de Societatea Română de Radiodifuziune, concert desfășurat sub bagheta tânărului dirijor Dominic Nedelcu ne-a inspirat un titlu la care ulterior am renunțat de teamă să nu fim acuzați de exagerare: „România este salvată!” ...Trebuie să recunoaștem că România încă are resurse care o pot duce acolo unde din timpuri străvechi îi este locul, adică într-o Europă în care din ce în ce mai accentuat, spiritul, arta, bogăția culturii regionale, o va reapropia de vehea cultură europeană, și asta cât mai degrabă. Granițele vor fi ușor de trecut, fără paznici și arme, fiindcă interesul pentru spirit (pe lângă cel material) va fi din ce în ce mai important. Talentul, harul cu care este înzestrat artistul nu costă bani în faza inițială, costă bani puțini în faza de dezvoltare, după care se oferă de la sine, iar cei care vor să-l exploateze în interes comunitar nu au decât să se organizeze spre a-l proteja și a-i crea sublimul mediu al manifestării. Pentru aceasta trebuie să avem o deosebită grijă de instituțiile noastre de artă, să le păstrăm, să le întreținem așa cum trebuie, fiindcă efortul financiar pentru acest lucru este „nimic” față de consumurile energetice și umane pentru producerea unui fenomen productiv de anvergură... Rezultatul poate fi surprinzător. Așa cum Iisus a înmulțit pâinea și vinul, tot așa arta poate mări energia spirituală, banul rămânând constant.

A fost o seară în care am văzut-o pe Rodica Sava, l-am văzut pe Valentin Silvestru, l-am văzut pe Vasile Donose, pe simpaticul primar, pe președintele Consiliului Județean și nu în ultimul rând pe minunații tineri artiști alături de o orchestră bine acordată și condusă nemaipomenit de tot tânărul dirijor Dominic Nedelcu (într-adevăr, pentru un dirijor, f. tânăr).

O „gală” de concert simfonic este o Gală. Artiștii se mobilizează, publicul adoră spectacolele de gală. Copiii oferă flori. În această seară importantă, când la Episcopie vâlcenii sărutau Sfintele Moaște ale Sf. Grigorie Decapolitul, Concertino pentru clarinet și orchestră în Mi bemol major, op 26, de Carl Maria von Weber, interpretat de Dorinel Puia, a sunat magistral. Acest copil de 11 ani a respirat și suflat în dificilul instrument precum mulți maturi ar fi dorit să o facă. Dialog perfect cu orchestra, contrapuncturi fără cusur, mai mult, stare artistică de înaltă ținută.

Am avut impresia că avem în față un adult de dimenisuni mici sau un „pitic” mare. Ce frumos este acest copil, spiritual peste vârsta semenilor săi, care cântă cu dezinvoltură un concert de Weber. Apoi am ascultat-o pe această deosebită violonistă, și ea cu puțin peste vârsta majoratului, Anca Elena Campanie, interpretând minunatul concert în Mi minor, op 64, pentru vioară și orchestră de Felix Mendelssohn Bartholdy, elevă a lui Gabriel Croitoru... În Andante (partea a doua a concertului) solista, dirijorul și orchestra realizează capodopera.

Tenorul Răzvan Săraru (ușor baritonal), credem noi, cu predilecție către muzica franceză, interpretează mai apoi Aria lui Nemurino „Una fugitiva lagrima” din opera „Elixirul dragostei” de Gaetano Donizetti. Este greu de cântat această operă de excepție a muzicii italiene. Dar, după un Recitativ și Cavatina Luciei „Regnava nel silenzio” din opera „Lucia de Lammermour” de același Donizetti, cântată de Irina Iordăchescu (matură deja, cântând la Scala din Milano sub bagheta lui Ricardo Mutti), Răzvan Săraru interpretează la superlativ Aria lui Lenski din opera „Evgheni Oneghin” de P. I. Ceaikovski. Urmează un maxim de dăruire și talent, candid, frumos, iubitor, când soprana Irina Iordăchescu, nimeni alta decât copila celui mai mare interpret de lieduri al românilor (și nu numai), Dan Iordăchescu, cântă Boleroul Elenei din

opera „Vecerniile siciliene” de Giuseppe Verdi. Prezență scenică de mare ținută, design strălucitor, Irina Iordăchescu se face repede iubită de un public, care o aclamă. Drept răsplată pentru el, marele necunoscut, publicul aflat în semiobscuritatea sălii, Irina Iordăchescu și Răzvan Săraru închid spectacolul bisat de mai multe ori cu atât de celebrul duet „Brindisi” din opera „Traviata” de Verdi. Așa, parcă eram la Viena sau la Berlin sau la Milano, sau... cine știe unde. Așa se cântă pe marile scene, cu interpreți mari, atunci când se schimbă anul. Acum nu s-a schimbat nimic, dar am plecat de la Filarmonică cu imaginea unui lucru împlinit. Am plecat neștiind încă ce titlu să dăm a doua zi articolului nostru. Ce desen să încadrăm în pagina cu conținutul acestei cronici.

Ne-am gândit totuși la Artă... La muzica de acum 3.000 de ani perenă și necontestată. ...La tânărul David, care cu a lui harfă își câștiga onorabil încrederea regelui Saul prin fiul acestuia, Ionatan.

(Mai, 2003)

Oboiul în concert

Așa și-a intitulat colectivul artistic de la Filarmonică concertul de luni 07 11 11 și susținut în Sala Mare a Teatrului Anton Pann, și care a avut în program două concerte pentru oboi: Re minor pentru oboi și orchestră, de A. Marcello (1669-1747), și Mi bemol major pentru oboi și orchestră, de V. Bellini (1801- 1835); la instrumentul de suflat a făcut „față”, cu brio, primul oboist-șef de partidă la Filarmonica George Enescu din București, Florin Ionoaia, amândouă opusurile, fiind acompaniate de orchestra simfonică, avându-l la pupitru pe Florin Totan. Sub aceeași interpretare orchestrală au mai fost intonate, Sarabanda, de Arcangelo Corelli (1653-1713) - în deschiderea seratei muzicale, și Simfonia în Sol major nr. 3 de Antonio Vivaldi (1678-1741)...în închiderea ei.

Iată, suntem pe parcursul aproximativ a unei jumătăți de secol muzică clasică, predominantă fiind muzica barocă, prima jumătate a secolului XVIII, în care fac vogă Bach, Haendel și Vivaldi, dar pe care o „scânteiază”, la început, Arcangelo Corelli (creatorul Concertelor grossi) și Alessandro Marcello cel care va compune acest Concert în Re minor pentru oboi, orchestră de coarde și bass continu....și care este considerat, pe bună dreptate, unul dintre cele mai frumoase din această perioadă...încât J. S. Bach îl va transcrie pentru clavecin. Pentru ca oboiul să fie predominant în concert s-a adăugat șirului de lucrări baroce, amintit mai sus, și o lucrare din sec XIX, la început, Concertul în Mi bemol major de Vincenzo Bellini, nimeni altul decât celebrul compozitor de operă italiană, pe care o consacră, alături de Gaetano Donizetti și Gioachino Rossini...La Viena, în aceea perioadă, începutul secolului romantic, cei trei îi eclipsau pe marii Beethoven, Mozart și Haydn...Probabil, pentru Bellini, acest concert a fost un cadou pentru vreun prieten oboist din fossa de la Operă...

Fiindcă este un concert de concerte pentru oboi, dați-ne voie, înainte de a vedea ce s-a întâmplat la concertul de la Teatrul Anton Pann, să încercăm să definim spiritual acest instrument de suflat, așa cum tehnic a făcut-o și prospectul program pus la dispoziția ascultătorilor din seara cu pricina...care, program, a făcut o interesantă istorie a acestui instrument.

Am pleca, de la un film celebru, de prin anii 70, „Regele Lear”, după piesa lui W. Shakespeare, într-o regie sovietică-celebră-Grigori Kozînțev, în care Dimitri Șostacovici crează o coloană sonoră, ca un letmotiv-în clipele de mare suferință dar cu licăriri de speranță, cu ajutorul unui oboi, care, parcă redă un suflet care plânge...Cordelia, înaintând prin pustietate înspre palatul tatălui său, captiv.

Și oboiul, și flautul vin din vremurile antice, în timbrul oboiului, regăsindu-se strigătul unei vietăți rănite, poate chiar glasul un miel sacrificat, sau al unui pescăruș înfometat, în timp ce timbrul flautului pare a fi ca sunetul unor zbateri de aripi ale unor îngerăși, împodobind stucatura vreunui capitel de palat...

În seara concertului de la cocheta sală a Teatrului Anton Pann, numai bună ca auditoriul să fie deasupra interpretului, la propriu, creând senzația prinderii sunetului din zbor, oboistul Florin Ionoaia, prezentat complet de programul de sală, și dirijorul Florin Totan, au creat momente de înălțătoare simțiri în senzitiva artă a armoniei sunetelor, partea a doua din concertul de Marcello, înfiorând publicul. Un dialog profund și curat între orchestră și oboi, sensibil și bine calculat de către Galina Nemțanu în rolul de „bass continu”, la clavecin. În Andante, partea a doua a concertului, Florin Totan, pare fericit de ce se întâmplă pe scenă și trimite bezele înspre cei doi violonceli și clavecin.

Și noi suntem fericiți, că, în această seară, l-am ascultat la Râmnic pe Marcello, că fosta Sală a Cinematografului Modern, modernizată, ne-a găzduit Filarmonica, pe invitații săi de prestigiu...

Mișcare amplă, gravă, a ansamblului de coarde, în „Sarabanda” de Arcangelo Corelli...cu care Florin Totan a deschis acest festival al oboiului! Apoi Simfonia de Vivaldi, după ce, în prealabil, a fost interpretat Concertul în Re minor...

Repede-Lent-Repede, conform noii scheme de concert impusă de Antonio Vivaldi...partea a doua, iată, un pizzicato general, acompaniând vioara I, dezlănțuită!... Și, în ultima parte, Concertul de Bellini, în care din nou, dar sub altă tonalitate, una la o sută de ani - distanță - de concertele grossi ale lui Corelli; dirijorul Totan, orchestra simfonică și Florin Ionoaia, oboiul său, au dialogat amplu, în gest specific fiecăruia, plin de larghețe...Se simte noutatea armonică a noului secol, cea, care a făcut atât de celebră opera bel canto!

Franz Schubert

Concertul de luni 24.03.2003 de la Filarmonică a cuprins un program închinat, practic, compozitorului vienez Franz Schubert (1797-1828), cuprinzând lucrări din adolescența sa: Uvertura pentru corzi în

do major și Simfonia a IV-a, „Tragica” (scrise până la 19 ani). Prima parte a mai cuprins Concertul pentru clarinet și fagot compus de germanul Franz Danzi (1763-1826).

O caracteristică generală, a celor doi compozitori (unul austriac și celălalt german, este, că, în plin clasicism european ambii sunt influențați de moda timpului! anume înclinația auditoriului de „oriunde” către muzica de stil italian (către artiștii italieni).

Concertul pentru clarinet și fagot, un concerto grosso - de tip preclasic - italian, se abate de la această linie având un caracter mai sobru, de multe ori (partea a III-a), chiar, relevând o mai accentuată și evoluată tehnică a contrapunctului. Să nu uităm că soliste sunt două instrumente specific nordice, precum fagotul și clarinetul, având de a face, aproape, cu un „dublu concert”; și, dacă considerăm implicația generoasă și evoluată a orchestrei, suntem în fața unui „triplu concert”, adică muzică de cameră evoluată, în care orchestra devine al treilea instrument. Franz Danzi îl „anunță” pe ...Weber. Deosebit de talentați cei doi instrumentiști Adam Raduly (fagot) și, bineînțeles, Cristian Modrescu (clarinet) și, iarăși bineînțeles, cel care a condus întreaga lucrare, omul care a adus performanța în orchestra simfonică vâlceană: dirijorul Florin Totan.

Un concert deosebit de bine interpretat, cei doi fiind componenți ai filarmonicii vâlcene, și devenind astfel plauzibilă creșterea continuă a valorii ei având asemenea componenți în rândurile sale, „ultime”. Nu credem să supărăm pe cineva când spunem că surpriza ultimului timp, din viața excelentului colectiv artistic vâlcean, o constituie formația de suflători. Stil modern, alternând în modulații de excepție, succesiv soliști și acompaniatori, cei doi sunt adevărați cunoscători, mari interpreți ai partiturilor specifice acestor instrumente.

Concertul de luni seara a adus în fața auditorului vâlcean una dintre personalitățile de prim rang ale clasicismului muzicii universale, unul dintre compozitorii cei mai prolifici din istoria muzicii (aproximativ o mie de opusuri), pe Franz Schubert;... născut și încetat din viață la Viena...a trăit doar 32 de ani și, parcă cunoscându-și soarta, a

încercat în scurta sa existență, cum se spune, „să dea totul”. De aceea a lăsat multe lucrări neterminate. Dacă până în anii 1980 se cunoștea faptul că Schubert a scris opt simfonii, în ultimii ani, i s-au mai atribuit încă două. Încă, istoriografia muzicală caută să decripteze viața și opera unui om excepțional dotat.

Inovator prin predilecție, cu contemporani având personalități zdrobitoare, Schubert se refugiază în lumea Lied-ului a cărui act de naștere îl semnează, chiar el. Dar nu numai liedul înseamnă noutatea muzicii schubertiene. Spre exemplu, Uvertura pentru corzi în do major cântată în deschiderea serii muzicale, aparent plină de tinerețe și candoare (să nu uităm vârsta la care a scris ambele lucrări), poate oricând semăna cu un Britten sau Bartok, compozitori ai secolului XX; iar dacă îi adaugăm instrumentele de suflat avem de a face cu un „Coriolan” beethovenian. Nu mai spunem, că, la fel ca și simfonia, redusă fiind orchestra la patru instrumente de coarde ar fi rezultat două superbe cvartete. Și ca să încheiem cu comparațiile, subliniând schubertismul-ca fenomen-de mare intensitate, dublând suflătorii, simfonia îl anunță pe Bruckner (1824-1896) (în special în ultima sa - a lui Schubert - missă). Cea mai îndrăzneată afirmație privind modernitatea lui Schubert a dat-o Arnold Schonberg (1874-1951), care spunea: „...eu sunt nimic pe lângă revoluționarul Schubert” (Larousse, Dicționar de Mari Muzicieni, Univers Enciclopedic, București, 2000).

...A fost elevul lui Salieri, cel care avea să devină în mințiile (poate bolnave) ale unora, asasinul lui Mozart (îl amintim pe Salieri pentru că acesta a fost profesorul celor mai iluștrii elevi ai muzicii universale). Nu s-a putut plânge de bani, dar soarta a făcut ca opera să fie mult copiată, răstăcită, iar când banul putea deveni un element de mobilizare, sublimul compozitor a murit de sifilis (aceeași sursă, Larousse...). Umbrat tot timpul de Rossini, Schubert a eșuat în opera lirică dramatică, dar culmea - societății vieneze, cosmopolite, excelează în această societate înaintea lui Beethoven. Simfonia a IV-a, Tragică, a fost interpretată de orchestra simfonică, curat, simplu, punând în valoare tot timpul personalitatea compozitorului, adică interpretare "ad literam", în plus, simțindu-se ceva din tragismul vieții neprihănitului autor;...deși în ironia sorții, Schubert a descris bucuria de a trăi sau poate o dragoste

nedeclarată către una din fetele contelui Esterhazy, pe care le-a meditat...

Cum menționează și programul de sală, al concertului, partea a II-a Andante „este un adevărat giuvaer, un cânt simfonic de o aleasă expresie lirică”. Florin Totan a încheiat această deosebită seară muzicală, în forță, cu zâmbetul pe buze, chiar dacă în penultimul rând, rândul celor lăudați-suflători - o perturbație sonoră a făcut să nu-și poartă stăpâni mimica, „prima” componentă de la partida de violă!

Bijuterii muzicale

(cronică de concert)

Concertul programat luni la Filarmonică a programat pentru publicul meloman din Râmnicu Vâlcea un buchet de lucrări simfonice de mare popularitate, virtuozitate componistică și interpretativă, celebre în muzica unviersală, atrăgătoare pentru auditor ;.. .lucrări interpretate de orchestra simfonică vâlceană sub bagheta lui Teodor Costin.

Din nou, și iarăși, orchestra a dat un recital de mare spectacol, instrumentiștii, aliniindu-se într-un minunat dialog, concentrându-se la maxim, întrecându-se între partide, fără emfaza uneia...

Din nou, deși timpul este nemilos cu ființa umană, veșnicul energic dirijor de la Craiova, Teodor Costin, își încununează cu un mare succes cariera excepțională.

Să parcurgem împreună programul acestei seri muzicale, în care ansamblul orchestral a sunat ca o mare orchestră a lumii. Discurile și casetele din fonoteca proprie au rămas în urma interpretărilor de ținută răsunătoare petrecute în "inocenta" sală de concert.

Începutul este triumfător precum triumful inițial al eroului roman Coriolan, care își părăsește armata, trecând în tabăra adversă, a barbarilor germani volsci ;. concertul începe cu Uvertura „Coriolan”, de L. v. Beethoven (1770 - 1827), Teodor Costin dând clasă printr-o interpretare de mare ținută și în care suflătorii îl mulțumesc, răspunzând chemărilor din privirile, precum și mișcările baghetei sale.

Cornul, solist pentru un moment, atinge maximul de plenitudine muzicală, după care, tot el, dând semnalul sfârșitului epopeii eroului răzvrătit, care trebuie să-și asculte mama și să renunțe la răzbunare. Viața nu este nicidecum numai succes, ci și o serie lungă de renunțări, culminând cu renunțarea finală. Omul nu moare fiindcă trebuie să moară, ci pentru că învață să renunțe la viață pentru a căpăta împăcarea.

Coriolan este o bijuterie muzicală care de obicei se cântă împreună cu simfonia Destinului, a V-a.

Despre Bela Bartok (1881 - 1945) am vorbit în episodul trecut, odată cu concertul Tinerelor Speranțe de la Liceul de Muzică. Selecția „Dansurilor românești”, de atunci, a fost mai savantă. Bela Bartok a ridicat melodia și ritmul popular românesc la rangul universal al artei muzicale, al virtuozității artistice.

S-a întâmplat și în această seară acest lucru, dar într-o orchestrație mai amplă, care aduce mai mult cu "național" popular românesc. Nu toate, doar câteva. Interpretarea lui Bartok de la Ziua Mondială a Copilului se poate cupla fericit cu un Divertisment pentru orchestră de coarde de Benjamin Britten (1913 - 1976), realizând un concert super elitist.

„Peer Gynt” Suita I de Edvard Grieg (1843 - 1907) este o lucrare de ținută monumentală, de mare spirit internaționalist, masonic, interpretare care a impresionat mult, ultimele trei părți sunând aproape dumnezeiește. Se vorbește de crearea spațiului muzical național la Grieg (ca și la ceilalți mai toți compozitorii din această jumătate de secol XIX. Pe lângă aerul curat al atmosferei unui nord de cristal, jumătatea din urmă a suitei ne poartă cu gândul în spațiul oriental, într-o manieră de superioară cultură componistică. Este o capodoperă a muzicii universale, iar interpretarea orchestrei simfonice ne-a introdus în extaz. Naționalism, dar și internaționalism la muzica lui Grieg fiindcă nu arareori se aud tonuri și „idei-sentimente” tangențiale lumii slave specifice lui Ceaikovski, poate și lui Dvorjak. Sentimentul este înaintea rațiunii. O bijuterie muzicală sacră, cu multe carate în conținut.

A urmat Preludiu la opera „Traviata” de Giuseppe Verdi (1813 - 1901); muzică frumoasă, plăcută, de scurtă durată (să nu uităm că Verdi a fost un corifeu al operei italiene) care, însă, ne-a pregătit pentru

audiția celei de a cincea lucrări...Balet din Opera „Faust” de Charles Gounod (1818 - 1893), care deși vine din grupul compozitorilor creator de operă muzicală națională, își alege drama „Faust”, de Goethe, intrând în forte (mai ales în ultima scenă) în spațiul universal. Să nu uităm că opera franceză se află la începuturile sale sub influența spirituală și practică a lui Rossini, riscând aproape să nu mai existe. Gounod, nu numai că se deosebește total de autorii de operă italiană (fapt care se traduce și prin modul că nu de puține ori suportul muzical orchestral constituie "spuma" sălilor de concert, dar va imprima operei proprii, cât și celei scrise de urmașii săi, un puternic caracter și stil francez, reușind astfel, ca niciodată să nu poți confunda o operă franceză cu o alta scrisă de un autor de naționalitate diferită. Și în acest caz avem de a face cu o bijuterie muzicală, de calibru.

Ce se poate spune în final? Că a fost o seară muzicală de excepție, neputând să încheiem fără a aminti și de superbe microrecitaluri venite din fundalul scenei, de la minunata noastră flautistă, Claudia Iordache.

Când vine Teodor Costin la Râmnicu Vâlcea, orchestra se acordează și „încordează” precum zeitatea tipologică Vishnu, din Vedele indiene, zeitate care doarme pe un șarpe încolăcit și din când în când se trezește, în cazuri de excepție istorică, pentru a lua atitudine. (Iunie, 2003)

Patru mâini și o singură claviatură

(cronica de concert)

Săptămâna ce a trecut, am descoperit pe afișul de la instituția noastră filarmonică, că un program, recital, pentru pian la patru mâini avea să fie susținut de Manuela & Dragoș Mihăilescu, marți, 10 iunie 2003, la orele 19.00.

Ce neplăcut pentru soliști, dar ce plăcut pentru noi, că sala a fost aproape goală, și, astfel, am putut „digeră” într-o liniște desăvârșită o seară muzicală de înaltă ținută artistică, de înaltă simțire, în care, de pe o partitură extrem de dificilă cei doi au creat o atmosferă de neuitat, mai

ales, când, degetele lor s-au întâlnit cu spiritul și sufletul în același timp, interpretând extraordinara lucrare a lui Claude Debussy, „Șase epigrafe antice”... În partea intitulată „Pentru un mormânt fără nume” am simțit cum se scufundă catedralele lui Gaudi! Să cânti la două pian, mai merge, căci te poți privi în ochi, când interpreții cunosc partitura pe de rost. Dar, când cânti la patru mâini pe o singură claviatură situația se complică, căci este greu să trasezi o graniță între cele două perechi de mâini-spirite, care sunt la maxim încordate pentru a nu se atinge între ele, pentru a nu cădea în păcatul de a se suprapune interpret peste...interpret. Când asculți această lucrare, de maximă profunzime, vârf de măiestrie componistică al impresionismului secolului XX - un merit deosebit avându-l interpreții, simți că omenirea nu a fost creată degeaba, iar secolul XX este întradevăr secolul de graniță între două segmente universale dintre care unul s-a sfârșit și celălalt începe într-o nouă manieră existențialistă. Înainte de Claude Debussy, Manuela și Dragoș Mihăilescu, amândoi cu școală grea, Gabriel Amiras pentru ea și Sandu Sandrin pentru el, amândoi profesori asistenți la Universitatea de Vest din Timișoara, au interpretat o altă capodoperă a muzicii camerale universale, și anume „Furtunile vieții”, Allegro caracteristic în La Minor Op. 144 de Franz Schubert.

Sigur că de o elevată interpretare s-au bucurat și „Cântecele de dragoste” Op. 65 de Johannes Brahms. Dar, spre marea noastră surpriză, în absolută premieră pentru noi și credem, că și pentru melomanii vâlceni, surpriză plină de încântare, a constituit-o lucrarea lui Remus Georgescu (dirijorul tinereții mele de la Timișoara), suita a II-a pentru pian (improvizare, Interludiu, Toccata).

Inspirată schimbare de program, ca, după Debussy, să se interpreteze „Marșul lui Henri” de Dinu Lipatti și, în final, lucrarea lui Remus Georgescu.

Acesta din urmă a surprins prin continuarea ideilor lui Debussy, într-un ritm alert și manieră specifică sfârșitului de secol, care, repetăm, nu credeam că va impresiona auzul atât de mult (în sensul de plăcut)... Vervă, tensiune ritmică, profunzime, alură vest europeană, într-o lucrare scrisă de un intelectual desăvârșit, unul dintre compozitorii români a cărui lucrări am dori să le mai ascultăm...

Iată cum o seară de marți, banală-prin tradiția acestei zile destinate comerțului cu amănuntul de pe malul Oltului, poate deveni mai importantă decât în mod obișnuit, prin găzduirea în orașul nostru (încă puțin, și mai mult decât european) a unor artiști de calibru, într-o prezență pe care, personal, o doream de mult:... prezența muzicii de cameră. (Iunie, 2003)

Recital, Filarmonica!

(cronică de concert)

Aseară, 23 iunie a.c., un concert deosebit de bine primit de publicul vâlcean a avut loc în sala Filarmonicii din municipiul nostru, când, înaintea închiderii stagiunii de concert, concertul de luni 30.06.03, ora 19.00, tineri soliști din cadrul orchestrei simfonice, inclusiv dirijorul orchestrei, au susținut practic un recital al Filarmonicii. Au interpretat pentru noi, în ordinea intrării pe scenă, Gheorghe Pavel și Cătălina Timofte în Concertul în re minor pentru două viori și orchestră de J. S. Bach; Claudia Iordache în Concertul în sol minor op. 10 nr. 2 pentru flaut și orchestră de Antonio Vivaldi. Ambele concerte s-au desfășurat în acompaniamentul orchestrei simfonice a filarmonicii dirijate de Tiberiu Oprea.

Concertul a fost deschis cu lucrarea *Ciaccona* în sol minor de Henry Purcell (1659-1695). Tânărul dirijor, în prezent asistent la catedra de teorie - armonie a Facultății de Muzică din cadrul Universității din Pitești, este instrumentist, violonist în orchestra simfonică din Râmnicu Vâlcea.

Aseară a urcat pe podium și a dirijat orchestra din care face parte. Gest larg, siguranță pe partitură, alură profund artistică, Tiberiu Oprea interpretează un H. Purcell în rafinamentul caracteristic epocii începutului muzicii culte, al polifoniei specifice jumătății de secol XVII. Pregătește atmosfera Concertului pentru două viori și orchestră în re minor B.W.V. 1043 de J- S. Bach (1685-1750) pe care îl vor interpreta Gheorghe Pavel și Cătălina Timofte. Îi așteptam de mult pe

cei doi să-i văd într-o „recitare” scenică. Evenimentul s-a produs și am asistat la cea mai reușită parte a concertului din seara cu pricina. Atât soliștii, cât și dirijorul, plus orchestra s-au aruncat asupra acestei minunate partituri ca niște tineri lei. M-a frapat dezinvoltura lor. Bach se cântă în general de către maeștri, căci este plin de capcane. Atât de avântați au fost, încât în partea a treia au uitat că sunt de fapt trei (sau patru, dacă socotim și orchestra). Dar totul a revenit la acord și a rezultat un concert de Bach surprinzător de bun, în care meritul revine atât dirijorului, cât și celor doi interpreți. Putem spune că solistă a fost însăși Filarmonica vâlceană.

După pauză am ascultat un „curios” Antonio Vivaldi în Concertul pentru flaut și orchestră în sol minor op. 10 nr. 2. A interpretat, super, Claudia Iordache, flautistă, de asemenea instrumentistă în colectivul orchestral vâlcean. Aici lucrurile s-au schimbat. Măestria Claudiei face ca flautul să închidă fraza sonoră cu acea sutime de timp în plus față de cea scrisă, eliminând astfel oprirea bruscă, sunetul sterp. Orchestra nu este atentă la acest ciripit măiastru și închide brusc. În acest Vivaldi, parcă nimic nu se termină cum trebuie. Atenție, preclasicismul în muzică poate deveni „muzică ușoară” pentru timpul respectiv, dacă nu intervine intelectul, cultura muzicală, dacă nu intervine filosofia acumulată în secole de muzică clasică, romantică, modernă.

Pentru noi a fost o revelație, căci acest concert ne-a arătat o Claudia Iordache înnobilând flautul ei „nefermecat”. Spectacolul s-a încheiat cu o partitură extrem de grea, greu de citit, de interpretat și de ascultat, dacă nu ești, bine cultivat! .Benjamin Britten (1913-1976) a compus o muzică pentru orchestră de coarde care se cântă în toate sălile mari ale lumii, la concurență cu Bela Bartok. Tiberiu Oprea "adună" toate corzile filarmonicii și reușește să facă o „Simple Symphony” aproape foarte bine, adică frază muzicală scurtă, accentuată, tăioasă, așa cum muzica lui Britten o cere. Trebuie să informăm melomanul neavizat, că, deși în aparență simple, aceste partituri ale lui Britten intră în componența programelor marilor orchestre și marilor „baghete” tocmai pentru surprinzătorul lor dinamism, aproape de un „percuționism” de coarde, altfel cântat, ele pot deveni un fel de prelucrări folclorice specifice anilor 60-70, când acestea trebuiau interpretate în deschiderea

clasicelor noastre concerte. Nu putem spune că orchestra filarmonică vâlceană a reușit total performanța arătată mai sus. Totuși, noi ne declarăm mulțumiți și dorim să ascultăm această lucrare și în alte interpretări. Nu de alta, dar trebuie să știm dacă Britten este român, ungur sau este englez. Și, să nu uităm, este acest Vivaldi adevăratul Vivaldi sau Concertul pentru flaut este compoziția (adaptarea) vreunui epigon? Este foarte interesantă alegerea de program făcută de tânărul dirijor. Noi, și alți câțiva dorim însă să-l felicităm cu ocazia acestei ieșiri la rampă. Nouă, și altor câțiva, ne place lucrul "greu" chiar dacă trebuie să suferim pentru asta. (Iunie, 2003)

Peter Venczel și opera rock

Scriem aceste rânduri în urma unei audiții prelungite a două CD-uri originale, de protocol, oferite nouă de către autorul, compozitorul, Peter Venczel, care activează și trăiește în Cluj Napoca. Prima lucrare intitulată „Matei pe eșafod”, operă rock, prima scrisă în România, compusă în 1996, după drama „Mai presus de toate” de Csep Sandor, pe versuri de Csep Sandor și Morovetz Levente, a fost pusă în scenă la Opera maghiară de stat din Cluj în 1996. A doua lucrare este muzica pentru baletul „Balet en blue”, compusă de același Peter Venczel, după un libret scris de psihanalistul de renume mondial - dr. Popper Peter din Budapesta, și pusă în scenă la Opera română din Cluj în 2001.

Ca orice operă lirică, cea scrisă de Venczel, urmărește structura acesteia, are arii, recitative, uvertură, muzica, alternând între clasic redat cu mijloace moderne și stilul rock (ritmul, percuția și măsura). Soliștii cântă în belcanto, dar instrumentația este de sinteză electronică, repetăm, elementul de percuție subliniind pregnant că ne aflăm în gama rockului. Ca la orice operă, muzica și intriga contând, nu versul în sine, ci povestea. Bărbierul din Sevilla se cântă și pe stradă, fără ca cineva (nu mă refer la muzicienii cunoscători) să știe ce cântă (ca text). Se fredonează linia melodică și în minte se urmărește scena (ca teatru). Asta înseamnă că Bărbierul este și a fost o operă de succes. După ce am

ascultat-o de câteva ori și opera lui Venczel rămâne în spațiul artistic sonor propriu, adică în minte și auz, ceea ce înseamnă că și aceasta este o muzică de succes. Sunt pasaje, măsuri, extrem de plăcute, de muzică aleasă. Sunt scheme muzicale, ritmuri, care amintesc uneori de Vangelis, Michel Jarre (sau ritmuri din dansurile irlandeze - cazul baletului). Sunt repetiții specifice rockului, sunt momente excepționale de percuție. Ne încadrăm între admiratorii lui Peter Venczel fiindcă, după ce am ascultat CD-urile de câteva ori, le-am intonat în treburile noastre cotidiene, iar când lucrăm ceva de "serie", în urechi ne răsunau ecouri, leitmotive, din muzica sa. Ceea ce am remarcat în uvertura la opera „Matei pe eșafod” este că muzica „cere” mișcare scenică, probabil, scenografia având grijă de asta (noi nu am văzut punerea în scenă!). Opera rock poate fi foarte bine cântată pe scenă, între tablourile de dans, de soliști cu căști la urechi și partitură în mână, adică ca în opera radio. Nu am vrea să credeți, cei care v-ați încumetat să citiți aceste rânduri, că avem de a face cu un domeniu mai puțin artistic. Vrem să vă spunem, că preferăm să ascultăm, acum, opera „Matei pe eșafod” mai mult decât Bărbierul !... Atenție, este atât de frumoasă, încât îți scapă amănuntul că este cântată în limba maghiară, care ar putea fi un handicap pentru puțin-melomanii de terțe naționalități (știind că limba maghiară, ca și alte limbi, româna spre exemplu, sunt în handicap față de celelalte limbi în care se cântă operele consacrate). Sunt câteva arii interpretate de tenori, aproape divin, liberi de orice canon și impunere de substanță cultă. Faptul că preferăm opera în interpretare radio, înseamnă că are coloana sonoră, deosebită. Sunt două măsuri de orchestră, după o cavatină în ritm unguresc, drăcesc, de splendid folclor specific. Sunt scene de mare lirism, chiar după aceste măsuri drăcești, aria sopranei, care bat scene similare din muzica cultă a sutelor de ani, din urmă.

A doua lucrare, „Balet en blue”, după libretul lui Peter Popper nu are dramatismul operei, în schimb, psihanaliza din libret transpare în partitura compozitorului, ducând către un tărâm al muzicii de sublim lirism, soloul pianului din tabloul întâi inspirând plenitudinea sentimentului profund. Dramatismul specific temei acestui balet stă

ascuns, latent, sub pătura armonică. Urmează scena în care se aude sonoritatea dansului irlandez. Este clar că avem de a face cu un dans, cu o muzică de balet. El se cheamă „en blue” căci, deși avem de-a face cu o dramă, cu o sinucidere în direct, conținutul faptelor, atmosfera până la actul final, este dominat de seninătate și logică. Am avut aici, personal, avantajul cunoașterii textului după care s-a scris muzica.

L-am și desenat. Prin muzica pe care o compune, Venczel face dovada unei sensibilități native care, îmbogățite cu știința componisticii, duce la rafinamente pe care și compozitorii de tradiție din secolul trecut și cel mai puțin trecut, le-ar invidia. Din prospectul de sală, din 04.mai 2001, de la Opera română din Cluj Napoca, aflăm că muzica pentru „Balet en blue” este o dedicație specială din partea compozitorului pentru maestrul coregraf Adrian Mureșan - creatorul coregrafiei și regiei artistice. În încheiere dorim să scriem spre surpriza cititorului vâlcean și nu numai, că în prezent, Peter Venczel lucrează la opera rock „Signore Dracula” împreună cu scriitorul Constantin Zărnescu care, în 2002, a adus la lumina zilei o carte de mare ținută și complexitate artistică „Dracula în Carpați” care, iată, se și află în intenția de punere pe note a compozitorului clujean. (Iunie, 2003)

Dirijorul dr. Robert Bode a închis stagiunea muzicală

Am așteptat concertul de închidere al stagiunii Filarmonicii, care marchează și începutul de vacanță estivală pentru elevi, profesori și artiști interpreți. Cu o săptămână înainte se anunțase programul de excepție care a însemnat Felix Mendelssohn Bartholdy (1809 - 1847), suita „Visul unei nopți de vară” și Joseph Haydn (1732 - 1809) cu „Nelson Messe” (Misa lui Nelson), ambele lucrări fiind interpretate de orchestra simfonică și corul filarmonicii, dirijate de dr. Robert Bode, din SUA.

Dirijorul acesta are o personalitate pregnantă, profund intelectualizată, un profesionist desăvârșit, un personaj extrem de comunicativ, imediat, publicul, iubindu-l, și am simțit cu toții că și orchestra, inclusiv corul, au aceleași sentimente pentru el. Comunicarea dirijorului cu instrumentiștii, cu publicul, este foarte importantă pentru rezultatul final... Acesta rupe zăgazurile, aparențele oficiale, și, astfel, muzica pătrunde liberă dinspre cel care a scris-o, dinspre cei care o cântă, înspre noi cei care ascultăm. Rezultatul prestației sale, a dirijorului Bode, a fost o armonie perfectă între orchestră și cor, la un moment dat acestea fiind într-o măsură, la un unison aproape perfect-divin („Credo” - Allegro con spirito, din „Nelson Messe”).

Concertul din această seară de luni, 30 iunie 2003, a impresionat, repetăm, prin armonia dintre cor și orchestră, prin conducerea de mare virtuozitate a ansamblului orchestral atât în „Visul unei nopți de vară”, cât și în „Nelson Messe”. Inutil să mai scriem ceva despre această frumoasă partitură, produs al europenismului secolului XIX, vârf al muzicii romantice, „Visul unei nopți de vară”, suită scrisă după capodopera shakespeareiană care cuprinde în final celebrul Marș Nupțial cunoscut și arhicunoscut publicului din celebra intonație de la Ofițerul Stării Civile. Așa că vom proceda la „traducerea” asupra lucrării „Nelson Messe”, de Haydn.

Timp de șase ani, Haydn a petrecut (câteva luni pe an) la castelul Eisenstadt, proprietate a urmașilor contelui ungar Esterhazy - în timpul lui Nicolae al II-lea, care i-a comandat în fiecare an, compozitorului, o misă pentru aniversarea zilei de naștere a soției sale. Astfel au apărut cele șase mise ale lui Haydn, care, după muzicieni, alături de oratoriile Creațiunea (1798) și Anotimpurile (1801), constituie „corespondentul haydnian al marilor opere mozardiene” (mai adaugăm noi și cele șase cvartete din cadrul op. 20).

Interpretarea orchestrei și corului vâlcean, sub bagheta lui Robert Bode, repetăm, a fost una deosebită, caracterizată prin armonia perfectă între cele două compartimente, membrii lor fiind electrizați de prezența dirijorului american, intelectual „până în vârful degetelor”.

Am ajuns și la cvartetul de soliști, scoși în față de filarmonica vâlceană. Suntem partizanii interpreților veniți din lumea studiului, în

încercarea lor de afirmare. Inocența și dorința de afirmare fac ravagii, în sens pozitiv, în calitatea sentimentală a interpretării. Dăruirea este maximă sau așa ar trebui să fie.

Cvartetul nostru de soliști nu a avut puterea să fie la nivelul partenerilor din concert. Aceasta nu este o critică. Sarcina lor a fost extrem de dificilă. Gabriela Gavrilă (alto) știe să facă muzică, o cunoaștem, îi cunoaștem ambițiile. Ele sunt dintre cele mai bune. Știe ce este muzica camerală. Are vârsta și cultura necesară pentru ceea ce i se cere. Când „iese” la suprafață ne place foarte mult. Credem că „mergea” mai bine alături de Melania Băiașu. Sopranul este în curs de afirmare, de formare și a avut o sarcină cred eu, imposibilă, aceea de a susține 80% din solo general per cvartet. Trebuie să-și elimine emoția, trebuie cultivat timbrul. Aceasta este o muzică care se cântă fără „efort” și este necesară lipsa oricărui fel de artificiu specific operei lirice. Aici divinitatea trebuie să fie dominantă psihologică. Este o chestiune de timp și de vârstă. Nimic nu este mai greu decât un rol de soprană într-un oratoriu, într-o muzică concertantă. Mereu le spunem celor cu care vorbim, că, timp de 30 de ani, marea noastră soprană de pe scenele nelirice (simfonice) ale lumii, Emilia Petrescu, a fost de neegalat. La fel și Valentin Teodorian. Nu avem nici o treabă, dar comparațiile au prețul lor și ele nu pot dispărea. Greul a căzut pe Alexandra Ștefănescu (frumoasa și talentata noastră pianistă de la cincisprezece ani). Ea a trebuit să facă față unei partituri extreme de grele. Plăcut impresionati am rămas după cele câteva măsuri ale lui Liviu Găman (tenor) și Marian Stroe (bas). Ne-ar fi plăcut și Laurențiu Bozdoc.

S-a închis stagiunea, odată cu venirea vacanței elevilor, profesorilor și artiștilor interpreți. Așteptăm cu nerăbdare toamna. Un ultim cuvânt vrem să-l adresăm Primăriei Râmnicului. Avem o importantă instituție, momentan una dintre cele mai aproape de Uniunea Europeană. Încrederea în ea trebuie să fie mai importantă și fondurile alocate, asemenea. Noi ne mândrim cu Filarmonica din Râmnicu Vâlcea, cu interpreții și soliștii ei, cu vameșii de la intrare, cu cei care se ocupă de intimitatea noastră și se îngrijesc să avem un loc în sală. Această instituție este înaintea tuturor celorlalte din aria Culturii. Sincer vă

spunem aceste lucruri, credem că muzica este deasupra tuturor artelor și preocupărilor social-politice, Filarmonica, dând dovadă de preocupare importantă în acest sens. (Iulie, 2003)

Arta și calculatorul: Muzica!

Încă de la început trebuie să facem o remarcă, și, anume că, scrierea noastră de acum nu va intra în arta compozițională, în structura sa, arătând sau demonstrând modul de compunere al algoritmilor care stau la baza programului de calculator. Spațiul din ziar ar fi prea scurt și plictiseala prea mare să începem să vorbim de serii matematice, de teoria mulțimilor, de teoria probabilităților. Vom scrie mai mult despre personalitățile care s-au desfășurat în acest domeniu aflat la intersecția dintre cibernetică și muzică. De asemenea nu ne vom referi la periferice și structură hard, fiindcă ele sunt din ce în ce mai cunoscute, mai surprinzătoare, și mai puțin îl interesează pe consumator variantele constructive și care au cel mai înalt ritm de schimbare.

Totuși, trebuie să reamintim, arta generată pe calculator presupune (dintotdeauna și în prezent) două moduri de exprimare. Primul, lucrarea este concepută și cu ajutorul calculatorului, ea este „confecționată”. Al doilea mod, cu ajutorul legilor matematice și al unor programe de excepțional nivel (limbaje), programatorul încearcă prin subtile modele matematice să facă „mașina secolului XX” să creeze singură (acest mod, cuprinzând la rândul său varianta ca instrumentul electronic să scrie partitura, pe care urmează să o interpreteze o formație de instrumentiști sau pur și simplu să o interpreteze singur, cu ajutorul unor periferice extrem de evolute). Ultima modă este ca notele să fie scrise cu creionul luminos direct pe ecranul osciloscopului catodic, urmând ca ulterior muzica să fie redată ca atare sau prin programul existent, acestea, notele, să parcurgă construcții sonore, nebănuite, prevestitoare de apariția noilor și necunoscutele (pentru moment) civilizații. Muzica „generată” nu înseamnă suprealism, ci cu ajutorul sunetelor primare, caută să construiască modele de civilizații trecute și viitoare.

Printre primii muzicieni recunoscuți la nivel mondial (nivel stabilit de bătrânul continent și cel nord american, aflate într-o permanentă dispută) s-a numărat grecul Yanis Xenakis, născut în 1922 la Brăila și, din 1947, considerat compozitor francez.

Replica americană, aflată permanent cu un pas înainte în ce privește realizarea tehnologică, a fost creerea limbajului „musicomp” în 1963 de către Lejaren Hiller și Robert Baker. Acest limbaj va sta la baza multor dezvoltări tehnologice ulterioare.

Însuși Hiller a conceput piesele de muzică serială „Algorithms” I și II - „lucrări orchestrale pentru nouă instrumente (flaut, clarinet, trompetă, vioară...) și bandă de magnetofon”. Special am nominalizat ad literam aceste compoziții pentru a ne da seama mai bine, că începutul elaborării muzicii computerizate a aparținut primului mod de compoziție: ideea muzicală existentă - construcție ulterioară, cibernetică, prin diverse contorsionări sau completări ale spațiului sonor pe baza principiului aleatoric.

Am dori, însă, să insistăm mai mult pe latura psihoestetică a fenomenului ciberneticizării. Biografia lui Xenakis este spectaculoasă pentru vremea respectivă (1962) datorită interferențelor de domenii prezente în fenomenul tehnologic și artistic, demonstrând „unitatea pytagoreică a lumii” (context în care, la alte dimensiuni, ne place și nouă să ne subliniem)...

Compozitor, muzicolog, arhitect, Xenakis obține la Atena în 1947 o licență tehnică. Cunoaște muzica bisericească tradițională, bizantină (iată cum se consolidează lucrurile bune, în timp - vezi Oliver Messiaen: sunetul pretimpuriu și ornitologic; Aurel Stroe, Ștefan Niculescu, Iancu Dumitrescu, motivele sonore tradiționale anteexistente schismei de la începutul mileniului II...), care i-a inspirat câteva lucrări de început, dar, care, obligatoriu, l-au dus către redarea monostructurală a tonalității muzicale. Această redare, ulterior (vezi Iancu Dumitrescu și Ana Maria Avram) s-a dovedit cea mai perfectă prin prisma utilizării perifericelor hardului computerizat.

Ești uluit, cum o coardă de vioară sau un clarinet cântând pe o singură clapă poate fi acompaniat de un hard care creează excepțional

mediul și specificul timpului de dinaintea apariției secolelor „luminilor”.

Nu mai amintim preocupările lui Xenakis în fruntea celor mai titrate foruri și institute mondiale înființate parcă la indicația sa, „reuniuni” ale mulțimilor din domeniul matematicii, muzicii, automaticii...

Vorbesc mai mult de el (Xenakis), fiindcă majoritatea celor preocupați cu aceste tehnologii, imprimate artistic pe retina universului modern au avut cam aceleași metode, stiluri de compoziție sau, în limbaj de lemn, stiluri de muncă. Acești compozitori, vorbim la plural, fiindcă în fondul lucrurilor au existat aproape mai mulți Xenakis, au ales varianta după 1953 a redescoperirii muzicii aleatoare numită și stochastică, muzică având un ușor caracter improvizat, caracter incantabil, elaborat în strană, existent mai ales în preistoria muzicii culte. De acum, în epoca modernă, existența ciberneticii în arta muzicală, care este cea mai matematică și cea mai poetică ajută enorm în depistarea arhitecturii ethosului sonor existent cu mult înaintea erelor prezente. Nici o altă artă nu a profitat mai mult decât muzica, de capacitatea de sinteză a calculatorului electronic.

În încheiere, mai mult decât orice notă explicativă, o să înșiruim câteva titluri, dovezi de sublimă exprimare artistică: Xenakis - „Achoripsis”, „Metastasis”, „Pithoprakta”... Aurel Stroe - „Arcade”, „Laude I”, „Laude II”... Ștefan Niculescu - „Ison I”, „Ison II”, „Soncronie I” ... Iancu Dumitrescu - „Apogeu I”, „Reliefuri pentru două orchestre și pian”, „Harryphonie (Epsilon)”, „Nașteri și renașteri”... Ana Maria Avram - „Rituel II”, „Kammersonate”...

...Acum, înțelegeți de ce dădeam noi, în anii 78, 79, nume la microprocesoarele - postprocesoarele proprii (prin care frezam piesele de avion cu ajutorul calculatorului): „Cum vă place”, „C'e una meravigliosa sistema” etc. (August, 2003)

Lumina vine de la București

(Recital la Muzeul Satului)

Nu am fi dorit să scriem despre recitalul lui Lucian Spinciu, fiindcă dacă în particular îl putem decela cu plăcere și ușurință, instrumentist, în mod public, știm că nu are cum să fie valabil atâta timp cât îi lipsește antrenorul, regizorul, care să-i insufle specificul muzicii interpretative de scenă (muzică neșoară), ritmul desfășurării unui spectacol, sau măsura, cadența suflării, în sfârșit, claritatea expresiei inegală în genere la doi sau treizeci metri distanță sursă și receptor. A plăcut la Lucian Spinciu, cântecul specific stranei, coloristicul bizantin, vocea modulată în încercarea de identificare cu cea originală practică pe versanții muntelui Athos. A plăcut la solist, colaborarea cu vocea firească, mult mai deschisă ca a gazdei, obișnuită cu public, vocea de concert a Georgianeii Gherghisan. Am ascultat cu plăcere ultima lucrare „Bucură-te”, compusă de interpret. Asta ne și doream, să ascultăm, încă de mult timp, în imperiul acestor manelist al prezentului nostru.

Dar... numai atât? Organizatorii se laudau că „este prima finanțare a Uniunii Europene de acest fel”. Săracă finanțare... Am constatat efortul organizatorilor de a ni-l face nouă cunoscut pe Lucian Spinciu!... împărțind prospecte prin poiană.

La nivelul instituțiilor atât de solemn înscrise pe afiș (este extraordinară știința de a face afișe), în spiritul grozavei expresii generice „Tradiție și Postmodernitate”, la nivelul deja intelectualității vâlcene (cu o Filarmonică și un Teatru adevărat, cu un Muzeu al Satului real și încă nedărăpănat), ne-am fi bucurat și așteptat la o zi memorabilă pentru Oltenia noastră de Nord, dacă HAR-nicii intelectuali, chiar și în spiritul mult-trâmbițatei sacralități, ne-ar fi adus în concert formația Hyperion a lui Iancu Dumitrescu, ne-ar fi adus-o pe Ana Maria Avram. Oricum, timpul nu este pierdut și cultura se mai completează o dată cu vârsta.

Și totuși, „Ce rămâne” după asta (cum ar spune omul de cultură Doru Moțoc)?... Chiar, ce rămâne? Sau ce a rămas? Eu, sigur, am rămas cu nemulțumirea Luizei Barcan, care în penultima (cronologic) emisiune a cunoscutului dramaturg vâlcean de pe postul tv Vâlcea 1, se plângea că

mesajul dumnealor nu a ajuns unde trebuie. Ne mai spunea criticul Luiza Barcan că trebuie să-i ducem pe copii mai mult prin muzee, să-i școlim, că trebuie să știm că Episcopia nu este valoroasă fiindcă-i pictată de Tatarăscu, ci pentru altceva, că trebuie să știm a aprecia bisericuțele din lemn... Probabil ca acelea procesate de HAR... Ei, da, asta da! rămânere prețioasă în timp! Nu trebuie să se supere eminentele personalități ale culturii plătite din programe europene, re(re)descoperind materiale învechite local, dar ne ajung școlile și învățătura primită acum treizeci de ani, ne ajunge satul trăit în real precum cel din secolul XVII, bisericuțele noastre din lemn și nu numai. Trebuie să știe, că revista Ianus nu este Secolul XX (și nici nu suferă comparația), că cele două mostre de arhitectură veche în interpretare modernă sunt de mult depășite și nu se încadrează deloc acolo unde-s făurite, mai mult, bisericuța este ca un copil născut cu greu, având țeasta turtită. Arz-o focul de cultură, eu credeam că-i băătură, dar e numai făcătură... Ce să mai spunem despre faptul că ar fi fost bine să avem și noi muzeele precum bulgarii la Târnovo, unde țărani mănâncă, beau și muncesc în ochii turiștilor. Repet, nu avem noi „in live” satul, inaniția, lipsa de apă, de canalizare, igiena dubioasă, păducheala, boii muncind din greu, tradiție și kitch? Vrem fonduri Phare să populăm o Românie, muzeu?

Și, totuși, ce rămâne oare? Da, rămân fondurile Phare, stipendii, secretare, diurne și focuri de tabără, artificii mereu. Rămâne satul nostru adevărat sacru și mai sacru și mai fără apă, fără canalizare, fără șosea pietruită și electricitate pe stâlp, fără rigole, cu copii care nu mai merg la școală. Vom avea deci și noi oameni „sacri”, „budha” olteni, fără școală, vorbind cu mult temei. Da putem fi convinși: Lumina ne vine de la București, ca și...HARul (Septembrie, 2003)

Ziua marii sărbători a muzicii. Zubin Mehta!

O zi importantă, prea importantă pentru noi, acest 23 septembrie 2003, zi în care am participat în București la trei evenimente artistice aproape sacre. O conversație de două ore cu sculptorul Constantin Lucaci în Pangrati, pe un fond muzical surpriză, Don Giovanni de Mozart în interpretarea lui F. Dicskau și filarmonica cehă condusă de Karl Ancerl, după ce, cu câteva zile înainte vizionasem pe Canal 5 o montare cu totul specială a operei, în viziunea lui Peter Brooke. Nu a greșit cel care a numit această lucrare „opera operelor”!

Apoi o scurtă întrevvedere cu prietenul C. Poenaru, scriitor și editor de presă scrisă până la 18 ani, acum căutător de noi formule de exprimare ce în curând vor fi exprimate.

Ne-am întreținut mai apoi cu rafinații muzicieni Iancu Dumitrescu și Ana Maria Avram, subiectele preferate în acest prim contact nefiind „provocarea acusmatică”, ci dezvoltarea culturilor regionale în context european, precum și despre afinități comune privind arta cibernetică, sculptura, muzica, cât și despre medicină, cei doi, dovedind o solidă cultură medicală.

A urmat, în începutul unei seri care anunța sfârșitul unei zile de excepție, intrarea noastră în piața Sălii Palatului, roită de o mulțime incredibilă care se pregătea să asiste la momentul de vârf al Festivalului Enescu. Urma să înceapă în frumoasa și imensa Sală a Palatului concertul susținut de Orchestra „Del Maggio Fiorentino Festivals” dirijată de celebrul Zubin Mehta, indianul vrăjitor, care urma să recucerească lumea, într-un program cu totul și cu totul de excepție: Stravinski - Sacre de Printemps și Gustave Mahler - Simfonia nr.1; în deschidere, interpretându-se G. Enescu, Uvertura de Concert op. 32.

L-a iubit orchestra pe Zubin Mehta, dăruindu-i-se total și rezultând un Stravinski și un Mahler greu de egalat. A trebuit să ne folosim aparatele auditive (cei care aveam nevoie), căci, deși stăteam în rândul cinci, dreapta, aveam impresia unui sunet estompat, iar noi ne așteptam la un Stravinski „care să spargă tavanul”.

Prezentată în 1913 la teatrul Champs Elysees, scrisă pentru trupa de balet condusă de Diaghilev (primul mare coregraf al începutului de secol XX), Sărbătoarea Primăverii a provocat nemulțumirea societății pariziene, muzica lui Stravinski opunându-se peisagismului aromat cultivat de francezi. Lucrarea compozitorului rus se constituie ca o dezlănțuire a ritmurilor profane, ruperea tonalității clasice, ruperea ritmurilor prin apariția surpriză a unor „strigăte” emise de alămuri mai mult sau mai puțin grele. Când se petrece acest lucru? Când se naște la Paris cubismul în pictură. Lucrarea lui Stravinski păstrează legătura cu realitatea, cu rigoarea artistică, fapt pentru care dănuite și astăzi, în timp ce lucrările rezultate din cubism nu reprezintă decât o scurtă perioadă de consemnare istorică. Emoția noastră a început din clipa în care pe scenă au apărut peste 40 de suflători. Mi-am zis atunci că Zubin Mehta nu se joacă. El atacă frontal, fără partitură, o lucrare densă, deosebit de grea, una dintre cele mai importante, aparținând perioadei de afirmare a atonalismului în muzica europeană. Având ritmuri și incantații sugestive la nivelul ultrasenzitivului, în zonele de plăcere ale inimii și auzului. Sărbătoarea Primăverii este o muzică care vine din Ceaikovski, amintește de Vivaldi, care îl pregătește pe Carl Orff. Ea este muzica care impune mișcarea (simțeam crisparea nervoasă, care precede dansului dezlănțuit, arhaic, aproape imposibil de dansat decât în coregrafii ce recrează celebritatea), parcă croită pentru nume ca Diaghilev și Maurice Bejart. Sunetul vine de sus în jos, se prăbușește sub tălpile goale care îl frământă la nivelul solului. Se aud toate cohortele războinice și lucrative pe care pământul le-a suportat de-a lungul istoriilor. Mehta „zburdă” prin partitura mentală (mai puțin câteva- fandări nespecifice marelui dirijor), face muzica continuă (ne-a uimit acest lucru și la Simfonia de Mahler), adevărată, obține tot ce vrea, și este ascultat dumnezeiește. Obține primul triumf din acest festival; începe Simfonia nr. 1 de Gustav Mahler. După primele măsuri, acest dirijor, care are muzica legată de mână, iar mâna este însăși materialitatea muzicii, realizează ceea ce ne place cel mai mult: .elimină timpii morți, redă muzica asemeni apei care curge în șuvoaie, nesimțindu-se trecerea dintre mișcările diferite, alăturate. A realizat una dintre marile lecții în arta dirijorală. L-a „făcut” pe Mahler, în același

timp grav și melodios, pentru toate auzurile și nu numai pentru cele elitiste. Un Mahler, pentru care, în finalul concertului, directorul Operei din Viena, Ioan Holender, a intrat pe scenă și a îngenuncheat în fața marelui dirijor, pentru ca Arta adevărată, arta care face istorie, să dăinuie în lume. (Septembrie, 2003)

Musica Nova

În preajma acestor zile în care muzica, arta organizării superioare a sunetelor, se reculege după manifestările grandioase desfășurate sub egida Festivalului Internațional George Enescu, se reculege, activând de zor, căci au început stagiunile muzicale ale filarmonicilor; iată că, la Ploiești, are loc un alt eveniment major, Festivalul Internațional "Muzica Nova", care subliniază încă o dată, dacă mai era necesar, importanța dezvoltării culturilor regionale, și propune acestei părți de lume muzica la nivelul ultim al evoluției ei pe plan mondial, nivel stabilit de participanți, compozitori și interpreți reuniți sub direcția artistică a doi dintre cei mai cunoscuți și minunați creatori de muzică nouă, de artă novatoare, lancu Dumitrescu și Ana Maria Avram, conducători ai ansamblului Hyperion.

Este important și pentru noi, vâlcenii, așezați în același timp pe râurile Olt și Olănești, să vedem cum prahovenii primesc arta muzicii la ei acasă.

Deci astăzi, vom sta de vorbă cu Ana Maria Avram, care ne va comunica evenimentul, și cu lancu Dumitrescu care ne va vorbi despre sensul lucrurilor care se vor petrece în festival...

(P. Cichirdan - Info Puls, octombrie, 2003)

Comunicat de presă

În aceste concerte, legendarul solist englez Tim Hodgkinson, în excelenta companie a prestigioasei violiste Cornelia Petroiu, precum și a excepționalilor muzicieni americani Gustavo Aguilar, Robert Reigle,

Vinny Golia, vor evolua alături de Orchestra Filarmonicii din Ploiești și de Ansamblul Hyperion, dirijat de Ana-Maria Avram și Iancu Dumitrescu.

Vor fi prezentate 45 de lucrări simfonice și camerale realizate de 40 de compozitori din USA, Elveția, Franța, Anglia, Germania, Austria, Italia, Grecia, Spania și România. Vor avea loc trei concerte și două workshop-uri dedicate muzicii realizate cu ajutorul computerului, precum și demonstrații de noi tehnici instrumentale, datorate excelențelor soliști Cornelia Petroiu, Vinny Golia, Tim Hodgkinson, Robert Reigle, Gustavo Aguilar.

Un regal dedicat muzicii noi, având deopotrivă ca public țintă noile generații de tineri ce vor reprezenta majoritatea publicului de mâine.

Festivalul "Musica Nova" - Ploiești este organizat de Edition Modern/ Elitesound, Ministerul Culturii, Direcția Județeană, Primăria și Filarmonica din Ploiești, fiind sponsorizat de Pro Helvetia. (Ana Maria Avram)

*

...Istoria poate fi capitalizată reținându-i-se, teaurizându-i-se devenirile doar cu condiția trăirii absolute, acute și devoratoare a Prezentului. Este vorba de acea mistică a clipei ce se cere cu adevărat trăită până la epuizarea tuturor virtualităților, singurele, care au darul să marcheze violent istoria și să se lase înscrise în devenirile ei.

Este aici o virtute mirabilă a occidentului, ce merită să fie preluată în integralitate și dezvoltată, pentru a reuși să intri în istorie sau măcar, cum se spune, "în cărți"! Eternul Prezent presupune o înlănțuire secvențială de clipe încordate, ce își depășesc limita și destinul efemer, explodând, inundând, acoperind prin mărturii greu de șters ori de ignorat, tot spectrul posibilităților.

Nimic nu e mai înșelător, din punct de vedere intelectual, decât să-ți închipui că pătrunzi în istorie doar scufundat între biblioteci, pierdut pe culoare de muzee ori rămânând înmărmurit - eventual blocat - de măreția acelor savante construcții sonore, de la Bach la Beethoven sau de la Mozart la Bruckner.

În fapt, adevărata măreție creatoare a actualității - singura urmă a ființei noastre în istorie! - constă în desprindere! în desprinderea de

"tradiții", prin originalitate și inedit! Măreția constă tocmai într-o ambițioasă, autentică desprindere de modele, reținând în același timp sublimă aventura spiritului acelor tradiții dovedite inestimabile.

Chiar dacă poziția aceasta poate părea ne-respectuoasă, din dorința de a da expresie noilor fațete ale realității, generațiile de azi n-au altă soluție! Nici un compromis posibil fără evidența unor strălucite ratări ulterioare!

Accentele Timpului sunt mai presus de voințe și persoane. Sunt generale și obligatorii. Se impun tuturora de factura unor legi nescrise, dar drastice. A fi sau a nu fi exclus, aceasta este întrebarea, la nivelul românesc, în ritmul alert la care suntem cu toții actori.

În lumea globalizată prin natura rapidității comunicării,- Festivalul Internațional "Musica Nova" 2003 propune în ceea ce îl privește, ipotecarea responsabilă și generoasă a prezentului. Ipotecarea, dacă vrei agresivă, a dreptului esențial de a fi al Actualității, cu tot ceea ce are mai nobil, problematic, profund și angajant. Propune o adevărată priză la realitate! Participarea la Istorie! Scrierea acelei paginii, ce nu permite întârzierea, nici amânarea, nici evaziunea consolatoare, fără a risca, în bună măsură din nou, completa noastră uitare ori ignorare europeană în fața vânturilor și elanurilor ce ne înconjoară.

Căci la noi, la români, creația muzicală, participarea, deși de reală vocație și superbă devoțiune artistică, n-a fost nici o dată suficient de fanatică și consecventă ca la ruși, polonezi, cehi sau unguri, (ca să privim înspre polul estic și central al continentului, unde s-a scris constant istorie muzicală) încât să poa tă fi luată în discuție și considerată ca ceva decisiv, important și inovator, de neînlocuit estetic. Să reprezinte în cele din urmă acea decisivă valență peste care să nu se poată trece, fără ca altfel să te simți mai sărac, despovărat de esențe, insignifiant și trist. Continuându-ne istoria, continuându-l pe George Enescu - figură polară de anvergură și dinamism modern - se cuvine să redăm astăzi lumii sonore adevărata noastră anvergură și amplitudine a gândirii componistice prezente.

Încă din 1984 reputatul muzicolog francez Harry Halbreich a considerat necesar să dedice un concert întreg unei selecții de compozitori români din tânăra generație, într-un Festival Internațional

de importanță istorică pe scena Radio France pe care ziarul "Le Monde" din Paris, 15.01.1984, îl întâmpina în termenii cei mai entuziaști: "Le dernier concert de la journée était dédié à l'école roumaine que Harry Halbreich considère comme le phénomène le plus fascinant de la musique européenne actuelle"

De atunci lucrurile, în mod natural, au crescut și s-au amplificat imens, fără a ajunge, totuși (din motive ușor de intuit), cum se cuvine pe mapamond; n-avem edituri muzicale care să tipărească partiturile cele mai importante. Cu toate acestea, în USA și Europa, Japonia, Australia, America Latină ori Africa de Sud, continuă să se considere fenomenul românesc ca unul din cele mai autentice ale ultimelor decenii.

Lucrul acesta - extrem de important - își propune "Musica Nova" - să-l repare, să-l consolideze și să-l continue, în sensul cel mai nobil, activ și generos. Pe plan internațional și național. Făcând, în final, ca lumea de azi să apară mai convergentă. Făcând dialogurile dintre culturile sunetului la această oră cu adevărat posibile. Făcând influențele și interferările între diversele contribuții mai evidente.

"Musica Nova" pornește în acest moment prin conjugările unor energii importante de care dispune, dar evident cu mijloace financiare limitate, din care reținem sponsorizarea "Pro Helvetia". O reconstrucție culturală pe termen lung, o reconstrucție de nivel european, devenind o casă artistică în care valorile majore ale "muzicii noi" de pretutindeni să-și găsească expresia firească.

Ce cuvinte mari, veți replica! Ce cuvinte îmbătate de euforiile evalescențelor și orgoliilor unei noi generații ce simte nevoia, în fine, să se implice. Ceva dreptate... probabil că există în toate acestea. A scrie istorie e însă ceva ce ține deopotrivă - ne grăbim să adăugăm - de un anume pathos maximal, dezinhibat, aventuros și tenace. Ar fi extrem de nedrept ca această clipă de libertate să treacă pe lângă noi nefructificată la maximum...

O excelentă și prestigioasă solistă româncă, Cornelia Petroiu, care în urmă cu mai mult de un deceniu semna prima audiție în România a "Concertului pentru violă și orchestră" de Bela Bartok (piesă reductabilă și de bărbăție), alături de alți trei celebri americani - Gustavo Aguilar,

Vinny Golia, Robert Reigle, și nu în ultimul rând fascinantul clarinetist bas englez Tim Hodgkinson, împreună cu "Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Ploiești" și "Ansamblul Hyperion" vor ridica la "fileul" atenției publicului eșantioane din cele mai alese creații ale muzicii de azi. Ceva misterios face ca nu numai în imaginația noastră, Ploieștiul să prezinte un Destin, o Chemare încă nedescifrată întru totul -tocmai de aceea ispititoare! - pentru arte, scris, muzică și istorie. În fond e necesitatea oamenilor de aici de a se vedea implicați nu numai într-o rebelă republicanitate ce le-a adus celebritatea, dar și în decisive acte artistice majore, care merită reverența noastră.
(Iancu Dumitrescu)

Muzică la granița rafinamentului

Luni seara, filarmonica vâlceană a susținut al II-lea concert din stagiunea a IX-a, având un program atractiv din unghiul de vedere al concertului solistic, și important pentru actul de cultură, în sine, din punct de vedere al părții simfonice. Atractiv, fiindcă așa se poate numi Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de J. Brahms, și act de cultură, audierea Simfoniei în Re major de Jan Hugo Vorisek. Solist al concertului pentru pian a fost Mikhail Yanovitsky - SUA, și dirijor al ambelor lucrări (Concertul de Brahms și Simfonia de Hugo Vorisek) - James Baker din SUA.

Pe James Baker l-am ascultat, în acest an, într-un simfonic premergător așezării soldaților americani în baza de la Kogălniceanu. Și atunci, ca și acum, el a dovedit în fața unui public european, înclinația sa pentru muzica bătrânului continent. A dirijat numai muzică din clasici europeni. Este îndrăgostit de muzică, iubește arta în general, practică sculptura în particular, este un oficial al statului american... În Concertul nr. 1, de Brahms, unde orchestra atinge paroxismul în dramatismul expresiei sonore, Baker conduce o formație care înțelege mesajul, încearcă să exprime, și reușește, ceea ce pianul nu poate să realizeze. Acest concert este printre puținele în care orchestra este

solist, în mare parte din timp, iar pianul este acompaniator... Sigur, sunt replici ale instrumentului. În aceste măsuri, Yanovitsky este un rus vizibil pierdut în propria-i simțire. Sunt tocmai momentele dramatice în care pianul răspunde doar printr-o notă, făcându-se ecoul unei simțiri neputincioase. Brahms se situează printre ultimii romantici, iar lucrarea sa pentru pian și orchestră alternează subtil între simfonic și sonată.

Revinim la pianistul Mikhail Yanovitsky, repetăm, acest rus de rasă pură, muzician aproape de extrema supersensibilității muzicale, interpretându-l pe Brahms reținut, când îi dictează orchestra, și dezlănțuit, când sufletul îi este liber... În sală se revarsă o muzică, care ne reamintește nouă, melomanii neprofesioniști, că pe lângă celebrele concerte pentru pian de Beethoven și Ceaikovski, Grieg și Rahmaninov, se mai află unul extrem de rafinat...

În partea a doua a serii muzicale, dirijorul James Beker și orchestra simfonică interpretează pentru completarea cunoștințelor muzicale ale unui auditoriu care încă nu a epuizat întreaga gamă a clasicismului și romantismului, a perioadei dintre ele, Simfonia în Re major de Vorisek.

Dirijorul ne demnăstrează că este un academist notoriu, un mare îndrogostit de muzică, o iubește ca pe o femeie dragă, dragă și celorlalți. Îi place ce dirijează, orchestra vrea să se audă bine, nouă celor din sală ne place, și în final aflăm că în patrimoniul muzicii universale există între Beethoven și ceilalți, dar mai ales în preajma lui Beethoven, un Vorisek! Vă dați seama ce soartă a avut acest compozitor ceh, să trăiască, să învețe și să compună lângă mentorul muzical al bătrânului continent. ...Se simte și viitorul programatism al muzicii lui Smetana. Se simt toate cele câte urmează după Beethoven. El, Vorisek, scrie ca un epigon, dar este unul stilat, elevat, care nu-și dezmente maestrul. Este o surpriză pentru melomanul vâlcean, nu cred că pentru vremea lui a fost o surpriză... Datorită lui Beker și orchestrei vâlcene, admirabilă în această seară, am plecat de la concert cu o mare dragoste pentru Yanovitsky, pentru dirijorul american și cu o coordonată în plus în cunoștințele noastre muzicale. Vorisek. (Octombrie, 2003)

Start în forță la Filarmonică

Nu vom scrie, în acest număr, despre concertul de deschidere al noii stagiuni muzicale la Filarmonica vâlceană. Nu am urmărit acel concert, căci, în ziua respectivă, ne așezam tablourile în vederea vernisajului de a doua zi din municipiul Cluj Napoca. Considerăm, însă, că în concertul cu nr. 3 din noua stagiune muzicală, tot început de drum înseamnă! sau cum am intitulat acest articol, „start”!.. în plus, l-am numit în forță deoarece a fost un eveniment muzical de la care cei care au lipsit, au avut ce regreta.

În primul rând, l-am revăzut în recital pe fagotistul de excepție Adam Raduly, interpretând superbul concert pentru fagot și orchestră în Si bemol major de W. A. Mozart - dirijat de Marian Didu.

Adam Raduly, secui de origine, membru al orchestrei simfonice vâlcene începând din 2002, deși numai de 26 de ani, are un palmares concertistic bogat, interpretările sale fiind apreciate în egală măsură în țară și peste hotare, fagotul său, strălucind acum, pentru a doua oară pe scena Filarmonicii vâlcene, poate mai frumos, mai dorit de auditori ca niciodată, fiindcă, dacă anul trecut a apărut ca o surpriză, acum el a fost așteptat cu un sentiment de certitudine firească...

Deși nu este un instrument la îndemâna oricui, el (fagotul), intrând în categoria instrumentelor cu sunet grav, cu mult potențial necesar în solist și mai puțină cinetică în evidențierea sonoră, Adam Raduly știe să-și facă loc, strecurându-se pe lângă sonoritățile tari ale ansamblului orchestral, melodia sa, gravă, alunecând ca o barcă în obscurul unei ape care se scurge printre meandre. Concertul lui Mozart decurge normal, este o muzică recunoscută de la distanță, dar el aduce nou în fața ascultătorului select, un instrument, care, mânuit cu artă, atinge zone estetice comparabile cu cele ale violoncelului, uneori chiar ale contrabasului. Punctat cu nerv, ritmic și în totală consonanță cu orchestra, fără nici o clipă de nesiguranță sau disonanță, concertul lui Mozart ne-a apărut luni seară în interpretarea lui Raduly, ansamblului de coarde cu două oboaie și doi corni aparținând Filarmonicii vâlcene, sub bagheta lui Marian Didu, ca o splendidă operă muzicală.

Tot eveniment numim interpretarea prelucrării simfonice realizată de compozitorul, care predă la Universitatea din Valencia, Marian Didu (noi îl știam craiovean - prin anii '70 - dar născut la București în 1945): prelucrarea celor două „pasodoble” spaniole, aparținând compozitorilor spanioli, Jaime Texidor și Emilio Cebrian Ruiz. Muzică contemporană, de „arenă”, Vaux Deville, scrise pentru relaxarea unui public prea mult preocupat de dezvoltare tehnologică, pentru un public aflat în trecere printr-o Spanie turistică... Se pricepe M. Didu la muzica de operetă...

Dar în ultima parte a simfonicii de luni seară am ascultat Simfonia a III-a „Eroica” de L. van Beethoven în interpretarea orchestrei simfonice a Filarmonicii sub bagheta aceluiași Marian Didu și am fost mulțumiți, căci orchestra și dirijorul au reușit să aducă melomanilor vâlceni arta excepțională a compozitorului de la Bonn, care închinase această lucrare lui Napoleon, iar mai apoi o numește „Eroica”, căci îl nemulțumise trecerea conducătorului francez, la monarhie...

Napoleon s-a vrut conducător de națiuni, a instaurat în Europa un suflu revoluționar după care spre nemulțumirea revoluționarilor autentici, precum Beethoven, se autointitulează împărat!

S-a mai cântat Eroica, la Râmnicu Vâlcea, orchestra a sunat bine, din nou suflătorii au fost excepționali, dar, ori trebuiau mai mulți instrumentiști, ori s-a punctat prea mult pe ritm și simfonia nu s-a ridicat la aureola eroului pentru care a fost scrisă.

Concertul de luni seară a avut o personalizare aparte în arta interpretării instrumentale prin prezența muzicii minunatului Mozart, al interpretului solist, și varianta simfonică a muzicii spaniole prezentate de muzicianul elitist Marian Didu. De aceea am afirmat și susținem că stagiunea muzicală a Filarmonicii a început în forță, fiindcă, iată, minunatul colectiv vâlcean încearcă să introducă noul, fapta novatoare, prezentă în muzica universală. (Octombrie, 2003)

Reușită coreeană, pe scena vâlceană!

După ce am asistat la concertele date de reprezentanții americani în stagiunea trecută, dar și cea prezentă (vezi dirijorul James Beker), luni seară, pe scena Filarmonicii vâlcene au evoluat doi reprezentanți ai continentului asiatic, doi mesageri ai unui popor, care constituie pentru mulți, unul din miracolele ultimei jumătăți ale secolului trecut. Reprezentanți ai poporului coreean, cel aflat într-o tragică existență, fiind despărțiți în două, coreenii din nord, puși pe treburile de război, înarmat și înnebunit de foame, și coreenii din sud, care printr-o dumnezeiască șansă au suportat influența Americii (aviz celor care nu sunt cu americanii!) și au devenit un miracol istoric, formând unul dintre cele mai dezvoltate, tehnologice, state ale lumii... Un popor ascultător, dornic de democrație, demn și disciplinat, creator, reușind să cucerească mapamondul, depășindu-și vecinii și învățătorii, cu mărci înregistrate precum Samsung, Daewoo, Hunday etc., cu produse „Made in Coreea” și care a zăpăcit o lume...

În concertul de luni seară aveam să ne convingem că inteligența unei nații, afirmată în cultură, este în concordanță cu nivelul tehnologic al ei, cu nivelul democrației. Dirijorul Choi Yong Shin (Joseph) - atenție, sub nume european și nu unul oarecare... - a demonstrat elevatul său simț muzical, cultura înalt europeană (de împrumut pentru țara sa), un intelect de invidiat chiar și pentru cei mai aprigi apărători ai conservatorismului muzical al bătrânului continent...

Choi Yong Shin a interpretat, în prima parte a seara muzicale, de înaltă ținută - bravo orchestrei simfonice vâlcene, uvertura la opera Egmond de Ludwig van Beethoven. Fără a avea o vastă experiență în „elita” artei interpretative orchestrale, a surprins înalta ținută a tehnicii dirijorale, gestul intelectual, stăpânirea de sine, rasată, maniera de tratare a lucrării fiind în concordanță cu tehnica. Un Beethoven lucrat curat, sobru, cu o gestică care trădează cunoașterea perfectă a partiturii, adică „intrări” date în avans față de execuția muzicală... Lucrarea a constituit examenul de forță dat de dirijor în concertul de luni seară.

A doua lucrare, Concertul pentru flaut și orchestră în Re major K. V. 314, a fost interpretat de solista coreeană de 26 de ani, Jun Young Mi,

care își începe cariera solistică trecând și pe la Filarmonica vâlceană... Un flaut curat, sonorizat cu sensibilitate (caracteristică de altfel feminismului est asiatic) ritmul interpretării sale, împletindu-se armonios cu cel al dirijorului, același Choi Yong Shin, realizând împreună cu orchestra, un Mozart remarcabil.

Nu se putea, ca în Extremul Orient, vecină fiind suflarea coreană cu suflarea muzicală rusă, din concert să lipsească un compozitor rus. Este clar, că o parte din simțirea extrem estică are sub forma unei depline tăceri, o similitudine slavă. Nu degeaba cele două expresivități au zone comune. Să ne amintim numai cum femeia asiatică înțelege și comunică lui Lermontov (bun înțeles, pe fondul violoncelului lui M. Rostropovici, în ecranizarea cu numele Bela).

„Lacul lebedelor”, suita muzicală pe care se execută baletul cu același nume, de P. I. Ceaikovski, ne-a arătat că acest călător muzical (compozitorul amintit), care a scris cu suflet slav muzică pentru mai multe nații, are o compoziție muzicală dificilă, greu de interpretat la cota celor mai înalți parametri. Ceaikovski alternează pateticul revoluționar cu cel sentimental, alternează înălțarea, cu căderea. În câteva măsuri este învins și învingător... Puțini dirijori știu să facă trecerea dintre aceste stări, dintre mișcările muzicale. Arta dirijorală în cazul lucrărilor compuse de Ceaikovski constă tocmai în trecerea de la o stare la alta fără sincopă, fără pauze supărătoare. Aici apar și greșelile instrumentelor din orchestră. Controlarea și armonizarea planurilor sonore este deosebit de grea. Personal, nu am simțit acest lucru decât la mari grei, precum Zubin Mehta și H. von Karajan...

Sigur, Lacul Lebedelor nu este simfonia nr. IV sau V, sau VI, dirijorul coreean trecând peste dificultăți, și în final, oferându-ne ca bis, Dansul spaniol, adică ultima parte din balet pe care a instrumentat-o cu măiestrie. După acest concert nu ne mai miră prezența mărcilor de faimă tehnologică, coreene, pe piața bătrânului continent aflat în unificare. (Noiembrie, 2003)

Seară Beethoven, la Filarmonică!

Un concert, Beethoven pe toată linia, am audiat luni seară, 10 noiembrie, în cadrul Filarmonicii vâlcene, concert la care și-au dat concursul orchestra simfonică, dirijorul italian Fabio Brunelli, și pianistul Vlad Dimulescu, într-un program ce a cuprins Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră op.15, și Simfonia nr. 3, " Eroica ", de celebrul compozitor.

Susținut în două părți, concertul și simfonia, o să începem cronica noastră cu prima parte, Concertul pentru pian, dirijat de F. Brunelli, și interpretat de V. Dimulescu.

A surprins în lucrarea beethoveniană, sensibil influențată de muzica contemporanului Mozart, interpretarea plină de tandrețe, de coloratură fină, sublim eterică, cu ton cald, fără hiatusuri supărătoare, deci curgând lin, a pianistului Vlad Dimulescu. Nu întâmplător, citim în programul de sală, că pianistul care ne-a fost oaspete este doctor în artă, titlu obținut cu lucrarea "Repere de belcanto în pianistica chopiniană "... Ceea ce doream să spunem, despre dirijorul Brunelli, în partea a doua a concertului, la simfonia Eroica, se simte și în concertul pentru pian, o interpretare de acompaniament cu zone, măsuri, de belcanto, melodic, parcă căutate și scoase în avanscenă, binențeles, în același ton cu stilul solistului, o susținere complementară, de ambele părți, care a plăcut publicului, o interpretare curgătoare, plină de sensibilitate. Interesant, cum pe scena filarmonicii vâlcene, vin tot mai des soliști de mare talent care reușesc să cucerească un auditoriu tot mai competent.

Nu este ușor să asisti la un program Beethoven de la cap la coadă, Concertul nr. 1 pentru pian și Simfonia " Eroica ", o simfonie care în decurs de un an a fost interpretată de trei ori...

Astfel ajungem și la dirijorul Fabio Brunelli, micuțul (ca statură, vorbind) șef de orchestră, care, debutând pe scena Teatrului Regio ca dirijor și continuând pe scena "St. John's Smith Square", conducând orchestra "Royal Philharmonic Orchestra" (date preluate din programul de sală), în seara de luni, a dirijat orchestra noastră simfonică, cucerind publicul vâlcean cu arta sa , considerăm noi, desăvârșită! .O gestică modernă, bine gestionată și aflată mereu în avans de sunetul emis,

obligând orchestra la o replică cât mai apropiată de intenția sa. Cum se zice, a ținut concertul în mână, un concert foarte greu-de altfel, concert de dimensiune amplă, subliniindu-i de multe ori tenta de sonată, el și orchestra în relief, alteori, retrăgându-se într-un acompaniament propice reliefării solistului.

În Simfonia " Eroica ", exceptând acordul de încheiere, dirijorul Brunelli reușește o lucrare pe măsura genialului compozitor, orchestra, deși în număr redus, având un merit incontestabil, de această dată, corzile fiind deasupra suflătorilor. Ne bucură nespuse de mult evoluția acestei tinere orchestre care închide în sine ambiția și dorința de perfecționare aflate cu multe clase deasupra auditoriului ei.

A fost un Beethoven adevărat, mult peste ceea ce am ascultat acum trei săptămâni, exceptând ultima măsură, care aparține hazardului. (Noiembrie, 2003)

Manifestare sublimă, de tinerețe!

Înainte de a merge la concertul obișnuit de luni seară, discutam cu arhitectul Beuran asupra unui proiect care privește municipiul nostru și îi spuneam că mă grăbesc pentru a merge la concert. M-a întrebat asupra conținutului din program și i-am spus: Uvertura la Opera "Nunta lui Figaro", de Mozart ; Concertul pentru vioară și orchestră de Beethoven, Simfonia Nr. 29, de Mozart. " Da, un program optimist. Un program frumos," a conchis domnia sa.

Seara, aveam să constat că arhitectul Beuran este un om cu o deosebită luciditate în a reliefa un adevăr, de a-și spune părerea despre o artă vecină cu cea care constituie preocuparea sa. Așa a fost. Un program deosebit de optimist pentru noi ca spectatori, deosebit de matur pentru cei câțiva tineri, foarte tineri artiști, sublimi concetățeni.

Violonistă la concertul de Beethoven a fost Lorena Mănescu, vâlceancă, elevă la liceul "Dinu Lipatti", din București, clasa conf. univ. Valeriu Rogacev;... până în 2001, studiind vioara cu prof. Ion Oltețeanu, la început, la liceul de artă din Rm. Vâlcea, mai apoi, între

1996-2001, cu prof. univ. Octavian Rațiu în cadrul cursurilor de măiestrie interpretativă.

A dirijat concertul și simfonia, Adrian Buciu, Preparator Univ.- Catedra de Muzică de Cameră la Universitatea Națională de Muzică din București, foarte tânăr și el, "copil" aproape în marea familie a dirijoratului mondial, la 27 de ani ai săi fiind, teoretic, imposibil de abordat competiția națională și internațională.

Orchestra simfonică foarte tanără și ea, din ce în ce mai bună, de la un concert la altul.

La fel trebuie să remarcăm tinerețea compozitorilor la momentul scrierii acestor lucrări. Mozart avea 17 ani, când a compus Simfonia Nr. 29, iar Beethoven, 34 de ani, când a scris concertul pentru vioară și orchestră, la doi ani după dragostea fulgerătoare pentru Giulietta Guicciardi.

La concert s-a întâmplat un fenomen surpriză pentru întreaga asistență. Solista Lorena Mănescu a acordat trei bisuri împreună cu doi colegi de școală, ultimul dintre ele, reușind să scoale publicul în picioare:...anume "Hora Mărțișorului" de Grigoraș Dinicu, lucrare care a făcut furori în România și străinătate timp de peste 50 ani. Ceilalți doi, care au cântat cu Lorena, sunt Roxana Vișinescu și Nicolae Marius. Despre "micuța" Roxana Vișinescu suntem siguri că vom mai auzi! ...Am reflectat pentru a nu știu a câta oară, în extaz, în fața artei unor tineri absolut talentați, care privați de multe plăceri ale vieții, privați de jocurile copilăriei, uneori frustrați, studiază continuu și vin pe scenele lumii să ne încante pe noi, ascultători obosiți de prea multă rutină. Concertele lor sunt suave, sunt pline de tinerească ambiție și credem, deseori, că după sute de ani, compozitorii marilor cântări, se întorc în mormânt de plăcere și dragoste pentru asemenea performanțe care le înobilează operele. Acum, prin fața ochilor, ne trec marile talente, care la vârsta adolescenței au smuls ovații de plăcere de la un public mereu generos...Silvia Marcovici, Cornelia Vasile, Radu Lupu, Mihaela Martin, Tudor Dumitrescu, fără a-i mai aminti pe cei de azi, pe cei din alte țări, fiindcă arta nu are granițe, iar artiștii aparțin întregii lumi.

Spuneam cu altă ocazie, că el, artistul interpret, artiștii interpreți, sunt sarea și piperul într-o sală de concert, căci pentru el, sau ei,

mergem și nu numai pentru muzica programată, pe care am ascultat-o poate de zeci de ori.

Lorena Mănescu interpretează cu multă sensibilitate și tehnică concertul pentru vioară de Beethoven, unul dintre cele mai frumoase opusuri scrise pentru acest instrument, o lucrare foarte grea, care scoate în evidență solistul. Mi s-a părut că instrumentul nu este pe măsura talentului ei...

Dirijorul Andrei Buciu a fost în dimensiunea interpretei, poate chiar mai matur, într-un acompaniament beethovenian pe care l-a ținut tot timpul în mână. Are o gestică mlădiaoasă, în ton cu muzica pe care o conduce, dar noi am fi văzut acest concert mai ritmat, orchestra, făcând mai puțin apel la elemente de belcanto... În Simfonia Nr. 29, Adrian Buciu ne convinge că este un maestru al artei, de care dispune, și ne încântă cu un Mozart cu care pune punct unei serii ce va rămâne în amintirea auditoriului... (Noiembrie, 2003)

Concertmaștri, soliști!

Nu, nu este vorba de o lucrare orchestrală cu doi concertmaștri... Luni, la Filarmonică, în vedeta seriei, prima parte a concertului susținut de orchestra simfonică a filarmonicii, avându-l ca dirijor pe Florin Totan au evoluat violoniștii Meda Stanciu și Aurel Piculeață în concertul pentru două viori și orchestră în la minor op. 3 nr. 8 de Antonio Vivaldi și în concertul pentru două viori și orchestră în Re Minor B.W.V. 1043 de Johann Sebastian Bach.

De ce doi concertmaștri, fiindcă Meda Stanciu este prima vioară la Filarmonica din Rm. Vâlcea, iar Aurel Piculeață, prima vioară la Filarmonica din Craiova.

Doi concertmaștri care au demonstrat că funcția ocupată în orchestră este similară aproape cu cea de solist, în cazul lor, soliști în vogă...

Am numit vedeta seriei, prima parte a concertului respectiv, fiindcă a fost o foarte inspirată alăturare, cele două concerte aproape surori, scrise

aproximativ în același timp, de la doi compozitori care au trăit aceeași ani ca vârstă, în aceeași perioadă, dar decalată în sens trecut, cu zece ani pentru Vivaldi. Aici s-a simțit și dominantă care a diferențiat lucrările serii. Muzica lui Bach, mai matură, mai complex armonică, muzică care l-a ridicat pe Bach până la Dumnezeu, a cărei greutate intelectuală a făcut posibil ca ea să fie valabilă și în secolul care abia a început.

Întotdeauna, Bach, a fost un contemporan. Noi credem că acest lucru se datorează compozițiilor sale armonice dezvoltate pe orizontală, fără leitmotive ieftine, refrene, teme reluate supărător, o dezvoltare modulară, a la arhitectura tip fagure specifică lui Benjamin Fuller... Dacă vectorul orizontal s-ar orienta către o verticală ascendentă, atunci muzica lui Bach ar fi precum o coloană a infinitului. Personal, noi suntem adepții verticalității care ne amintește de Turnul Babel... Ori, la Bach, după trei sute de ani, nimic nu se dărâmă, din contră, totul crește.

Meda Stanciu, vioara primă, și Aurel Piculeață vioara a doua, în concertul lui Vivaldi, interpretează o lucrare ușor de recunoscut, ca autor, în primele acorduri, acesta, aducând cu Bach.

Dialogul soliștilor este perfect, orchestra dirijată de Florin Totan, așîșderea. Greu este să speculezi vreo inadvertență. Greu este să găsești abateri de la voința unei baghete care stăpânește admirabil lucrarea. Dirijorul privește atent spre gravele corzi. Se încruntă la bași, cunoaște bine lucrarea și anticipează rezultatul. Este mulțumit de cei doi soliști, maeștri ai arcușului, maturi.

Mai maturi sunt însă în concertul pentru două viori de Bach, unde pozițiile viorilor se schimbă, unde dialogul, în lucrarea minunatului și magisterului compozitor este aproape desăvârșit.

Ne gândeam, cât de buni ar fi fost cei doi într-un cvartet de coarde... În partea a doua a concertului de Bach, Largo ma non tanto, cei doi se întrec, se întrec fiecare pe sine. Această parte de concert a încântat publicul.

A urmat mai apoi muzica lui Serghei Prokofiev, muzică din sec XX, scrisă în 1935, după ce Prokofiev se întoarce din periplul vestic, înapoi în Rusia sa sovietică, Povestea Simfonică "Petrică și Lupul", cu tot tacâmul ei, adică cu povestitor, Petruț Constantinescu, cu orchestra

simfonică și dirijorul Florin Totan. Aici, suflătorii, și-au făcut din nou înalta datorie, împreună cu coardele, rezultând o lucrare matură pentru copii, lucrare de învățat muzică, programatismul urmaș al romantismului european, o lecție despre sinestezism, în care arta imaginii exprimată prin cuvânt, este tot una cu arta imaginii exprimată prin muzică.

Mesajul lui Prokofiev, aici dirijorul Totan are tot meritul, a fost cum muzica, de mare clasă, intelectuală, poate ține încă piept avangardei artei sonore a începutului de secol XX.

Rămânem totuși la partea care ne-a plăcut cel mai mult, vedeta seriei, cei doi concertmaștri pe post de soliști, orchestra, dirijorul și concertul pentru două viori de Bach... (Noiembrie, 2003)

Arta științei muzicii, virtuozii...

Dacă muzica este o știință sau nu, ar trebui să-l întrebăm pe Pitagora sau pe urmașii acestuia; o artă, însă, este cu siguranță! o artă pentru care trebuie să depui multă sânguință științifică, poate cea mai matematică, cea mai sonor armonizată, cea mai impresionant, de impresionabilă.

Artă a echilibrului și simetriei au dorit să afirme artiștii prezenți pe scena Filarmonicii vâlcene, muzica să ne-o arate, luni seară, 8 decembrie, 2003.

În momentul de față, instituția Filarmonicii municipiului nostru are cel mai ridicat și valoros nivel artistic, se constituie într-un deosebit factor educațional și de cultură, încet, încet, devenind o marcă de mare calibru intelectual al Râmnicului nostru situat în nordul Olteniei.

Spuneam și altă dată, în cazul muzicii, avem de a face cu două arte. Muzica în sine ca artă, a compozitorului, și arta interpretării ei. Interpretarea este artă, când are personalitate și devine aproape inimitabilă.

Așa s-a întâmplat luni seară, când orchestra simfonică și dirijorul ei, Traian Ichim, au pus în evidență echilibrul și simetria, atât de specifice

Simfoniei nr. 104 în Re Major de Joseph Haydn (1732-1809), caracteristici pregnante ale celui mai clasic părinte al istoriei muzicii universale, al clasicismului, adevăr admis de toți, caci altfel nu ar fi fost supranumit Papa Haydn...

Interpretarea simfoniei, de către orchestră, sub bagheta lui Ichim, a fost admirabilă, prezența scenică a tânărului dirijor, remarcabilă, o gestică elegantă caracteristică a unei mari sensibilități, a unei firi emancipate, aducând, în memoria noastră, cu stilul sobru, prea sobru, al marelui Evgheni Mravinski, îmbogățit însă cu o luminoasă și o superioară dragoste de artă, a dirijatului. Gestul său se supune aproape unui stil elitist, la anii săi, Traian Ichim reușind să imprime mult căutatul stil propriu. Un propriu pe care publicul l-a aplaudat și i-a mulțumit lui și orchestrei simfonice pentru acest Haydn, repet, foarte bine poziționat în istoria muzicii universale.

Mândru au sunat suflătorii, mândru trebuie să fi fost cornistul de valoare, tatăl lui Traian Ichim. Mândru și exact au sunat flautiștii, timpanul și trompetul, viorile și basiştii. O artă a simetriei, a științei muzicii și a valorii...

Am început invers comentariul nostru, dorind să subliniem măreția echilibrului și simetriei măritului Haydn, să subliniem interpretarea concordă...

În prima parte a concertului, însă, s-a întâmplat un fapt monumental. Foarte tânărul Mihai Ichim, 23 ani, interpretează furibund, la contrabas (!), concertul scris pentru acest instrument de Giovanni Bottesini (1821-1889).

De mult nu am văzut, nu am simțit, atâta emancipare din partea unui solist, la un instrument venind din atâta penumbră...Atâta virtuozitate. Încă puțin și partea a III-a, Allegro, al sus numitului concert de Giovanni Bottesini, ne-a făcut să ne simțim aproape de Paganini. Atât de mult ne-a captat atenția tânărul solist, încât am uitat să observăm efortul inteligent, de mare finețe al orchestrei, al acompaniamentului, de a se situa permanent sub nivelul sonor al solistului, subliniindu-l.

La concertul interpretat de Mihai Ichim am avut un remember în legătură cu mari artiști, îndrăzneți soliști ai contrabasului, care nu prea

de mult umpleau sălile de concert...Iosif Pruner, Wolfgang Guttler, Giony Răducanu.

Apoi, dintr-o dată, nu mi-am mai amintit de nimeni și am urmărit acest instrument stăpânit de tânărul virtuoz, instrument de "fundal", de acută contrapondere tonală.

O sală plină a fost cucerită de Mihai Ichim, contrabasistul, de Traian Ichim dirijorul, de orchestra simfonică, avându-l la un corn pe tatăl celor doi.

Iată unde poate duce știința, arta, titanica muncă în interiorul lor și nu în ultimul rând, iubirea de artă a unui public meloman... (Decembrie, 2003)

Vocal simfonic, strălucit. Sărbătoare a muzicii corale!

Dorind, credem, să încheie anul 2003 în mod strălucit, în forță, cum am spune - "în creațiune" și inovație, Filarmonica vâlceană a programat luni 15 decembrie 2003, un vocal simfonic de o nuanță diferită față de cea obișnuită, de cea a sacralului simbol al sărbătorilor tradiționale de sfârșit de an, sărbători care, de altfel, vor avea parte de un program bogat de manifestări, program condensat, în aceste zile, pe scena respectivă, cu colinde și muzică de întâmpinare a noului an, muzică de sărbătorire a nașterii Domnului.

Nuanța vocal simfonicului de luni seara, este una de factură novatoare, petrecută în istoria muzicii universale a sfârșitului de secol XIX, dirijorul Mihail Ștefănescu, gândindu-se probabil și la inovația gândirii care trebuie să apară la nivelul societății vâlcene și nu numai, riscând enorm, alegând două creații muzicale importante, dificile, creații care conțin germenii unei modernități ce avea să domine secolul XX. Muzică care prin factura ei anunță noul, un timp al schimbării de mentalitate...O schimbare care s-a petrecut acum 2000 ani într-o noapte de decembrie, o schimbare care s-a petrecut în decembrie 1989...Muzica

interpretată luni seară s-a săvârșit în favoarea intelectualului vâlcean, în defavoarea rutinei, conservatorismului melodic, în defavoarea clasicismului și romantismului european, în favoarea și comemorarea actului revoluționar din 1989.

A fost ales, repetăm, sub semnul unui mare risc de audiență, o muzică aparent de aspect dogmatic, o misă și un recviem, în același concert, cu doi autori mai puțin obișnuiți, în fața unui public mai puțin dispus să deceleze un vocal simfonic postwagnerian, autori care se numesc Anton Bruckner (1824-1896) și Gabriel Faure (1845-1924), și care, unul în Austria, celălalt în Franța, s-au expus nu în postura de continuatori ai iluștrilor înaintași (cel puțin în cazul lui Bruckner), ci ca mesageri ai modernismului ce urma să apară, a unui Schoenberg și Schtokhausen, respectiv a unui Messiaen și Boulez.

Riscul a fost, ca publicul să nu guste muzica novatoare, ca dirijorul împreună cu interpreții să nu reușească să redea această inovație...

Din fericire, pentru toată lumea, Mihail Ștefănescu, despre care se știa că pătrunsese cu dreptul în muzica corală, fiind un excelent maestru de cor, a demonstrat acum că se impune și în arta dirijoratului simfonic, luni seara, excelând într-o interpretare de toată bravura artistică, aceea de a releva sublimul unei muzici care forțează intelectualul, de a sublinia frumusețea inovației lui Faure, a lui Bruckner, de a-l mulțumi pe Dumnezeu.

Riscul s-a transformat în mare succes. Mihail Ștefănescu a știut ce vrea, nu a urmărit gestul scenic, acesta a fost involuntar, în concordanță cu scopul, rezultatul acestui gest fiind, deci, muzica. În evoluția coralei vâlcene s-a văzut și se vede că dirijorul iese din tipicul interpretărilor " a la capella ", supersonorizante excesiv la unison, iese din tipicul bolnăvicios al exagerării de perfecțiune vocală în dauna sincerității de expresie, elimină rezonanța ecoului atât de prezentă în execuția Madrigalului de la noi sau de aiurea...Mihail Ștefănescu preferă stilul interpretărilor, le numim noi de tip laic, mai aproape de lumea reală, precum pictura specifică Țărilor de Jos este mai aproape de om decât pictura perfecționist italiană specifică Renașterii. Corul său, se mișcă în cele patru planuri separat, alteori interferă armonic, vocile sale sunt

nativ sincere, sunt mai apropiate de coloratura slavă, în care tenorul și sopranul sunt bine determinați.

Publicul vâlcean a avut ocazia să asculte două lucrări, Misa nr 6 (nr. 2 în ediție) de Anton Bruckner, scrisă în 1866, pentru cor și 15 instrumente de suflat, și Requiemul cu doi soliști, de Gabriel Faure, scris între anii 1887-1890, plin de tristețe, dar scăldat într-o lumină de speranță, căci în acei ani s-au prăpădit părinții săi.

Requiemul de Faure a fost magistral interpretat de corul și orchestra simfonică sub bagheta lui Mihail Ștefănescu, admirabilă a fost susținerea solistică a sopranei Camelia Clavac secondată de vocea baritonului Constantin Cocriș.

Aflat sub influența impresionismului francez, requiemul lui Faure, în interpretarea artiștilor vâlceni, a desfășurat o muzică cu un excedent de sensibilitate, puritate sonoră, modernitate, care anunță școala componistică franceză a secolului XX. Planurile sonore dezvoltate de cor, soprană și orchestră sunt subtile, interferează sublim într-o magică armonie, scena, inspirând o imagine edenică, precum ultima parte a requiemului se cheamă "În Paradisum".

Camelia Clavac a făcut o demonstrație de mare virtuozitate artistică... Păcat că "Franța" nu a putut fi prezentă în sală, fiindcă cu siguranță ar fi invidiat Râmnicul acestei Filarmonici...În Requiemul de luni seară, ansamblul artistic vâlcean, sub bagheta lui Mihail Ștefănescu, a realizat cota de maximă calitate din prima parte a stagiunii muzicale 2003-2004.

Nu înseamnă, că, dacă am lăsat la urmă Misa nr.6 pentru cor și 15 instrumente de suflat de Anton Bruckner, am considerat-o mai puțin importantă sau mai puțin reușită ca interpretare...Din contră, în muzica acestei mise am descoperit seva care hrănește noul simfonism german, al lui Bruckner, cel care crează "școala nr. 2 a muzicii germane", cea de dinaintea școlii lui Schonberg. Cu această misă se încheie perioada muzicii religioase, cea de la Abăția Sf. Florian și cea de la Domul din Linz, unde compozitorul a funcționat ca organist. Urmează drumul și stabilirea la Viena, urmează cele nouă simfonii.

Deși secțiunea de cor reprezintă principala structură de susținere a lucrării, în cea mai mare parte a ei, se realizează o inteligență

armonizare al instrumentelor de suflat cu planurile sonore ale celor patru grupuri de voci, în prima parte, Kyrie, aceasta fiind aproape înmurmurată pe secțiuni distincte. Pe parcurs, suprapunerea acestor planuri se face tot mai simțită, depășindu-se formatul de misă, lucrarea căpătând o dimensiune simțit complexă, refuzând leitmotivul wagnerian, atribuind operei lui Bruckner caracteristica de muzică "de după timpul lui Wagner", timp în care toată lumea se aștepta ca acesta să devină un epigon al celui care se constituia în principalul autor al Festivalului de la Bayreuth...

Corul și orchestra de suflători ale Filarmonicii vâlcene, sub bagheta lui Mihail Ștefănescu, au reușit să pună în valoare o lucrare care este o piatră de încercare pentru orice ansamblu coral, să reliefeze valoarea ei intelectuală, de rafinament spiritual, rafinament în care melodia este doar sugerată, restul fiind o subtilă matematică al structurilor sonore. (Decembrie, 2003)

Tai Wai Li

Acesta este numele dirijorului american, de origine chineză, sub bagheta căruia s-a desfășurat luni seară, 19 ianuarie 2004, concertul simfonic ordonat în actuala stagiune muzicală și care a cuprins Uvertura "Freischutz" de Karl Maria von Weber (1786-1826), Concertul nr. 2 în re major pentru corn și orchestră de Joseph Haydn (1732-1809) și Simfonia a II a în do major op. 61 de Robert Schumann (1810-1856). Bagheta dirijorului Tai Wai Li a condus orchestra simfonică a orașului Râmnicu Vâlcea.

Începem cu numele dirijorului american, deci și cu orchestra filarmonică vâlceană, căci amprenta concertului de luni seară a fost una de laudat la adresa prestigiosului colectiv, la adresa manierei de abordare a simfonismului schumannian de către dirijor.

Ansamblul orchestral, a fost ca o mașină tehnologică de fabricat muzică în timp modern, o muzică compusă la jumătatea secolului XIX dar interpretată după pulsul trecerii dintre veacurile XX și XXI.

Neașteptată această surpriză, pentru noi, ca un american chinez din Hong Kong, să vină cu asemenea soluții interpretative, care revoluționează muzica simfonică a germanului Schumann, recunoscută pentru capcanele ei emoționale, chiar tehnice, recunoscută chiar de către el însuși, ca fiind o consecință a multor clipe de rătăcire rezultate din accente (!) de depresivă boală...

Maniera conceptuală de interpretare, soluțiile inovate de dirijor, au surprins auditoriul prin eliminarea completă a pauzelor dintre frazele muzicale, rezultând o fluentă, cursivitate, incredibilă la o muzică unde acordul și cvinta sunt totuși de origine beethoveniană. Uneori, această fluentă, în rondoul vivace, produce aproape sufocarea instrumentelor, produce însă și o benefică trezire a receptorului din sală, la timpul real, un interactiv dialog cu lumea unui modernist trăind romantic viața acum 150 de ani.

După cum spuneam, exceptând armonia și acordul folosit la final de capitol muzical, inspirație de alură beethoveniană, totul, în rest, la Simfonia a II a, este de factură să-l fixeze în veșnicie pe Schumann, inovația lui.

Interpretarea lui Tai Wai Li este de natură să incite la polemici între conservatori și moderni (în sens temporal). Noi, publicul din sală, aveam nevoie de o reconsiderare la timpul prezent a valorii artistice a compozitorului romantic german, pentru noi, învăluit într-o ușoară ceață de necunoaștere...

Adept încă din juvenilă tinerețe a unui nonconformism psiho-social, aproape refuzând o realitate pe care ar fi dorit-o înlocuită cu una de permanentă victorie a valorii împotriva nonvalorii, adept al lui Jean-Paul Richter, care, încă din 1804 se juca cu idei ce ne plac nouă acum, le asemuim, în supradimensiune, cu sincretismul, sinestezismul, postmodernismul, spuneam (și repetăm), adept al celui care căuta idealul în formula de a fi în același timp "poetic, pictural și muzical" (listă pe care personal o considerăm deschisă), Schuman a suferit mereu între mai multe stări sufletești, trebuind să aleagă între două variante. Se recunoaște, că, la o atare situație s-au înscris și cauze obiective (precum depresiunea psihică). A reușit să învingă nu ca virtuoz (în urma unui handicap receptat la o mână), ci ca un mare compozitor al secolului

XIX, ajutat și de cel mai mare pianist, femeie, al timpului său, Clara Wieck, în final, aceasta fiindu-i și soție.

Simfonia a II a interpretată de orchestra filarmonică vâlceană sub bagheta lui Tai Wai Li, s-a produs, pentru noi, ca o "baie" de muzică peste un trup cu suflet.

Nu puteam să lăsăm deoparte, deși greu ne este după această simfonie, Concertul nr. 2 pentru corn și orchestră scris de Joseph Haydn și interpretat de tânărul Vlad Buzdugan, mai ales când un asemenea instrument constituie o raritate, ca solist, o surpriză pentru orice scenă. În concert, orchestra își înăbușește forța oricărui gest, pentru ca publicul să poată gusta sunetele încete (!), de un sublim rafinament, sunete aproape "mute", sunete pe care le-ar auzi, parcă, anunțând vânatul în pâlcuri de păduri răsărite în luncă, dar și păduri răsărite între câmpii și munte... Așa este muzica lui Haydn, așa este muzica germană, această impresie ne-au dat-o și ei, solistul și partea orchestrală. Trebuie să menționăm aici, că se impune totuși o inovație la scoaterea cornului la rampă, aproape de un public în general rafinat. Se impune eliminarea sticlei de apă și scuturarea tripleiclapete de resturi...chiar dacă altfel nu se poate și solistul trebuie să se retragă în culise pentru asemenea curățire... (Ianuarie, 2004)

Glazunov și Ceaikovski pe scena de la Lahovary

O serată muzicală de înaltă ținută s-a desfășurat luni, 26 ianuarie 2004, ora 19, pe scena Filarmonicii din Râmnic, când, sub microfoanele instalate profesional și în prezența mai multor camere de filmat sosite de la RTV Craiova, în prezența unui public numeros, format, în mare parte din tineri aspiranți, tineri cu fața către viitor, violonistul de 19 ani din Bănie, Vlad Stănculeasa, student la Universitatea Națională de Muzică București și la Academia de Muzică

"Yehudi Menuhin" din Gstaad-Elveția, a interpretat Concertul pentru vioară și orchestră de Alexander Glazunov (1865-1936) sub bagheta dirijorului Marius Hristescu, acompaniat de orchestra simfonică

vâlceană. În partea a doua a concertului de luni, aceeași orchestră și același dirijor, au interpretat Simfonia a IV a de Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893).

Am urmat ordinea firească înscrisă în programul simfonicului programat în această săptămână, căci ea, ordinea, coincide într-un mod fericit cu ordinea valorică etalată luni seară...Iată, cum, un produs de elită al tinerei generații de violoniști ai României postdecembriste, din regiunea noastră, olteană, cu toate piedicile pe care le crează decadența mercantilă specifică timpului, deja, de prea multă vreme, a venit în orașul nostru și ne-a încântat, prin actul său artistic, ne-a inflammat cu lucidă speranță...Așa categorisim noi, maniera interpretativă, curată și lucidă, plină de măiestrie, ținută decentă, tehnică academică, căci altfel, nici nu ar fi putut să fie prezentat sub semnul dragostei și-al prețuirii, acest Glazunov, complicat compozitor romantic rus, cu mari valențe de scriere pentru secolul XXI...

Compus în anul 1904, în deplinătate maturitate componistică, muzica lui Glazunov deschide calea și întemeiază specificul armonic rusesc al secolului XX, linia pe care o vor urma modernității conservatori, Prokofiev, Șostacovici, de ce nu și Hacıaturian. Concertul pentru vioară de Glazunov, arată, cum muzica tonală mai poate rezista, în modernitate, chiar și în secolul XXI. Ea explică, cum arta sunetului rusesc, apoi sovietic, a putut să rezizste la un înalt nivel, poate cel mai înalt, pe plan mondial, în secolul care a trecut, acum, în postmodernitate...

Un merit, pentru gândurile alese exprimate mai sus, îl are, fără îndoială violonistul Vlad Stănculeasa, îl are dirijorul Marius Hristescu, care a dialogat nepedant, în simbioză realizată perfect între solist și orchestră, simbioză care reprezintă o cheie de succes, în "traducerea" muzicii lui Glazunov.

În partea a doua a concertului de luni seara, a urmat ceea ce de mult am așteptat, interpretarea uneia dintre cele mai frumoase opusuri ale romantismului în arta sonoră, Simfonia a IV a de P.I.Ceaikovski, scrisă în 1877.

Lucrarea simfonică mai sus amintită, exprimă un tărâm al sufletului uman, care se mișcă terestru, se zbuciumă, alternează între pasiune și cădere, între bucurie și tristețe, și nu alternează între iubire și ură, practic, acest din urmă sentiment negăsindu-și locul în spațiul celui care a definit cel mai bine starea de exaltare, în muzică! Peste toate, din când în când, surprind strigăte arhanghelice de trompetă, ce se revarsă peste tulburarea, magnifica frământare sufletească, strigăte precum ale celor doi îngeri care îndeamnă la fuga sodomică, numai înspre înainte, fără risc, dacă nu sunt regrete, și gânduri spre fapte întunecate, aparținând timpului așezat în urma trăirii prezente.

Scrisă într-un spirit de mare optimism, probabil cel care a decurs din siguranța unui viitor favorabil pecuniar, siguranță oferită fără pretenții idilice de doamna von Meck, Simfonia a IV- a de Ceaikovski solicită o mare artă în meșteșugul dirijoral. Doar ultima parte se cântă, parcă, fără comandă la dirijor, se autocântă, dorim să spunem, că așa pare... Atenție, sunt capcane însă prea mari, sunt intrări de corn și trombon, unde un tremol necontrolat poate crea desuetudine. Arta modernă în dirijat, reduce amplitudinea brațului, mărește tensiunea expresiei în iriși, reduce la maxim punctul la fraza muzicală, reduce posibilitatea ca muzica să ajungă la receptor în mod sacadat. Alternanța pasiv-exuberant, la Ceaikovski, este aproape prescrisă să rezulte într-un ritm leșinat, dacă concepția abordării ritmului nu exclude pauza dintre partidele orchestrale. De multe ori, tânărul dirijor a dat impresia că a dorit să cuprindă cu brațele mai mult decât cuprinde scena.

La simfonia lui Ceaikovski, ne-am amintit de Toscanini dirijând un Verdi, în fossa de la Scala...

Îi rugăm pe melomani, în gând, să ne confirme, cât de frumoasă este această simfonie, ea nefiind scrisă decât cu vreo câțiva ani înainte ca Brhams să compună Dublul concert pentru vioară violoncel și orchestră. Mi-am amintit acum, că într-o mare artă, cineva, suferind de elevat romantism, le-a oferit împreună, simfonie și concert, într-un mod înălțător, la Festivalul Enescu de anul trecut. A fost Yuri Simonov. (Ianuarie, 2004)

Idealul artistic al lui Jean-Paul Richter. Crochiu la o seară de concert

În 1804, Jean-Paul Richter scria că idealul artistic s-ar constitui în acel spirit, care, în același timp ar fi poetic, pictural și muzical. Acesta a fost unul din mentorii lui Robert Schumann. De la sine înțeles, că Schumann nu a reușit această triadă decât poate în sinele muzicii proprii, cu alte cuvinte, picturalul și poeticul, rămânând a fi descoperite de ascultătorii săi.

Jean-Paul Richter scrie gândul său în acel timp de prea plin clasicism, în care barocul inundă, pătrunde tot mai mult în arhitectura vremii, compensează golurile din pictură, se află împlinit în clasicismul muzical. La Viena sau la Paris, oriunde îți întorci privirea, vezi arta împlinită în prea plin, arta ca o răbufnire a măiestriei, arta, așteptând parcă noul stil care se precipită, romantismul.

Cu alte cuvinte, organele de văz și auditive erau sătule de simțire, urmând, deci, să intre în această armonie și organul nevăzut al sufletului. Vă imaginați în ce atmosferă de împlinire artistică a trăit acest inițiator de triadă a artelor, căutător al lor într-o singură artă...Avea auzul tot timpul ocupat de muzica lui Mozart, lui Haydn, lui Beethoven, muzica preclasicilor, credem noi, de muzica lui Bach...

Luni seară, la Filarmonică, am ascultat Uvertura la opera Don Giovanni, de Mozart, apoi Concertul pentru vioară și orchestră în la major nr. 5 K.V. 219 de același compozitor, precum și Simfonia nr. 104 în re major "Cimpoiul" de Joseph Haydn; dirijor al acestor lucrări fiind coreeanul Choi Yong Shin (Joseph), care a condus orchestra simfonică vâlceană (ca întotdeauna, bine și concis). Concertul pentru vioară a fost interpretat de Yu Jin Hoe, tânără violonistă din Seul.

Academică interpretarea uverturii la acest monument de operă, poate cea mai frumoasă și mai importantă din lume...

Concertul pentru vioară, a fost o încercare de a sublinia și mai intens genialitatea compozitorului vienez, dar instrumentul din mâna

tinerei soliste, cu chip de păpușă, nu l-a ajutat pe ambițiosul dirijor (Joseph).

Tânăra violonistă, pregătită în concepție românească deoarece urmează cursurile de masterat la Universitatea Națională de Muzică din București, trebuie, suntem siguri că poate, pe lângă mult efort fizic să-și găsească propria coardă, vibrantă cu sine, cea care dezlănțuie arată talentul și simțul celest în vârful de degete.

Simfonia "Cimpoiul" de Haydn, a fost curat interpretată de colectivul orchestral, academic dirijată de Choi Yong Shin, care, și de această dată, prima fiind în stagiunea trecută, ne-a dovedit că tânăra Coree înțelege corect valoarea și destinul culturilor europene, în speță, al muzicii născută pentru veșnicie în secole trecute pe malul Dunării măiastre.

Revinim la Jean-Paul Richter...Dacă în 1804, arta însemna viața, formele din mediul înconjurător, lipsa de audiovizual, astăzi ea își caută metodele prin care să se inunde din nou de realitate, de viață, să devină poate un instrument ecologic. Nebunia tehnologiilor dezmațate, specifică secolului trecut, va trebui să fie tratată cu ecoartă.

Știința și arta trebuie combinate, adaugăm noi, la lista triadă a lui Richter, un termen nou, complementar, tehnologia ca artă, tehnologia de-a pune creierul în mâna celui care trebuie să îl folosească...

Ne întoarcem, însă, la sala de concert și ne încercăm un gând despre Coreea supertehnologică, despre similitudinea unui ideal...În 1804 se visa la idealul sincronizării pasiunilor în viață, topirea lor într-o unică pasiune. Astăzi, cunoscându-i la aceste concerte pe coreeni, vedem idealul lor de a străluci și altfel în viață, de umplere a golului creat în urma dezvoltării de mari tehnologii, dorința de a umple golul cu o mare artă: arta lui Mozart, lui Haydn, arta muzicii adevărate.

Vă amintiți, desigur, de eforturile minunate ale Japoniei, care are acum pe unul din marii dirijori ai lumii. Seiji Ozawa!

Încet, încet, tehnologia firească a vieții adevărate își cere dreptul de-a se însoți cu arta, infirmându-se, sperăm noi, teoria proorocistă a lui

Malraux despre acest secol, pe care în contra sa, noi o vedem ca pe o sinestezie a artei și tehnologiei. (Februarie, 2004)

Bizet, ovaționat la Râmnic!

Georges Bizet (1838-1875) face parte dintre compozitorii de frunte ai Franței, se naște la Paris și este autorul operei lirice "Carmen", una dintre cele mai reușite lucrări ale genului. Primită cu reticență, parțial, la premiera din 1875, cu câteva luni înainte ca Bizet să moară la 37 de ani, opera avea curând să primească recunoașterea generală, urmând ca mai apoi viitorul să-i rezerve un loc important în Panteonul muzicii universale.

Muzica secolului XX va reverbera în tonalitatea acordurilor operei lui Bizet, confirmă reticența unei părți din public - conservator, la premieră, confirmă, însă, mai ales, părerile marilor săi contemporani asupra modernității actului său componistic.

Dovadă, că tonalitatea sa este căutată și astăzi o constituie și prima lucrare a simfonicii de luni seară, intitulată Fantezia "Carmen" pentru flaut și orchestră compusă de Francois Borne (1840-1920) și orchestrată în 1990 de Raymond Meylon, interpretată de orchestra simfonică condusă de Florin Totan, la instrumentul solist, aflându-se renumitul flautist Dorel Baicu.

O lucrare grea, în care compozitorul Borne prelucrează cele mai importante teme din opera lui Bizet, Carmen, în care flautul se autoreliefează în dese secvențe, de câteva ori, dialogul cu orchestra, frângându-se mai ales atunci când flautul cântă în paralel pe mai multe registre.

Dorel Baicu își confirmă clasa în ce privește bagajul intelectual, măiestria artistică, în bisul ultim acordat, Dansul Caprei (?), maniera stilului impresionist, cel al muzicii, dar și al interpretării, ajungând la un public entuziasmat, care a și văzut animalul sacru, întabulat, pe pânzele testamentare vechi ale iluzionistului colorist Marc Chagal...

Spectacolul de luni a purtat amprenta geniului lui Georges Bizet, întipărit în opera sa, Carmen. O bijuterie sonoră, compusă de un muzician, într-un stil de tip alchimist, o reușită a artei în materie de compoziție, o lucrare care nu se referă la spiritul francez, subiectul venind dinspre înșorita Spanie, țara coridelor, țara scripirii uniformelor militare și a dansului bolero...Mijloacele de tratare ale subiectului trădează rafinamentul specific al spiritului francez, arta lui Bizet, demnă de toată lauda, constând în surprinderea unui specific național și anume dansul spaniol.

Armonia, dialogul între compartimentele orchestrale, între instrumentele ieșite în evidență, individual, sunt astfel redată în orchestrație, precum este munca unui bijutier, care își șlefuieste până la maximă perfecțiune, juvaericele. O compoziție de mare mîgală - în general, dar și de multe ori spumoasă precum ritmurile și strălucirile minunatelor sambe, o muzică ce avea să influențeze mai târziu genul de jazz și de extradă, muzica secolului XX în general...

Fără îndoială, lucrarea Suitele pentru orchestră la opera "Carmen" de Bizet, căci despre ea este vorba, a impresionat în special prin declamația instrumentelor de suflat, aflată la mare înălțime, în special solourile de clarinet, flaut și trompetă, încântând melomanul, relaxându-i starea emoțională...

La sfârșitul concertului, după aceste suite, în sala Filarmonicii au răsunat ovații pentru muzica lui Bizet, dar și pentru interpretarea orchestrală, și pentru compartimentul de suflători și nu în ultimul rând pentru dirijorul Florin Totan.

La dimensiunea aceasta, îl descopeream pe dirijorul mai sus numit, cel școlit sub observația lui Sergiu Celibidache, încă de la concertul de anul trecut organizat cu ocazia zilei de 1 Iunie, când împreună cu orchestra simfonică, a interpretat Dansurile Românești de Bela Bartok, arătându-ne încă de atunci că șlefuirea muzicală, în scopul dezvelirii de rafinament sonor, îi vine ca o mînușă, la îndemână... Am pus acea interpretare în balanță, cu cea prezentată mai târziu, în 2 iunie, de maestrul Costin, a acelorași Dansuri de Bartok și am conchis că interpretarea mai tânărului dirijor a fost aproape perfectă...În seara de luni, Florin Totan, a revenit la dezvelirea de bijuterii sonore și, cu o

migală - rafinament greu de egalat, a oferit unei săli arhipline, rămasă fără clipire, o lucrare, cea scrisă de Bizet, care va dăinui publicului vâlcean într-o neasemuită amintire...L-au ascultat, aproape de perfecțiune, reacționând, în primul rând suflătorii, adevărați artiști muzicieni... Au impresionat în "Cîntecul Toreadorului" și "Dansul Boem", pe lângă ei, în ultima, remarcându-se și coardele grave.

Din locul unde stăteam, am simțit publicul aflat în stare de euforie, am simțit freacă de sălii, satisfacția reală de a fi asistat la un concert mai mult decât reușit, am asistat la definirea unei alese stări, cea rezultată din intrarea în contact cu măestria artistică. (Februarie, 2004)

Recital, Luciano Lanfranchi

Îl vedem pe Luciano Lanfranchi pentru a patra oară în viață, îl ascultăm, cântând la pian pe scena vâlceană pentru a treia oară și de fiecare dată, între el și noi, avem impresia că se înfiripă o nouă prietenie, fundamentată pe arta muzicii, pe personalitatea sa, tipică unei spontanități caracterizată de un nobil altruism, pe temelia solidă durată între el și Modest Cichirdan...

Pe Luciano Lanfranchi îl iubește toată lumea cu care el intră în contact.

În recitalul din săptămâna curentă, săptămâna a II-a din această lună a anului 2004, pianistul nevăzător a excelat din nou, într-o vâltoare sonoră și continuă, mișcând simțiri și spirite, mișcare muzicală aleasă abil din creația unor mari compozitori de muzică camerală, aparținând secolului al XIX-lea: Ludwig van Beethoven (1770-1827), Frederic Chopin (1810-1849), dar și din începutul de secol XX, îl numim aici pe Giovanni Sgambati (1841-1914), acesta din urmă fiind pentru noi o mare și plăcută surpriză...Prin cele trei Studii, melodic op.21 nr. 5, op. 10 nr. 1 și 2, Sgambati deschide secolul XX cu o superbă tonalitate muzicală, în special opusurile 21 și 10 nr. 1, tonalitate care respiră și în spațiul universal de acum: spre exemplu muzica unui Jarre sau Vangelis...

Un adevărat tur de forță parcurge Lanfranchi în seara de luni, când, pe parcursul a două părți, fără alte pauze, dăruiește publicului vâlcean cele șapte Bagatele op. 33 de Beethoven, Rondourile op. 51 nr. 1, nr. 2 și op. 129 de același compozitor, precum și cele patru Valsuri, op. 18 și op. 64 nr. 1,2 și 3 de Chopin, încheindu-și recitalul cu cele trei Studii de Giovanni Sgambati.

Muzica, mai ceva așezată ca la Bach, ne-o redă subtil dar și energic, pianistul artist Lanfranchi, mai ales în Valsurile celebrului polonez, poet muzician, trăit la Paris, compozitor iubit de George Sand, "poet", fiindcă a murit la aceeași vârstă cu Eminescu și fiindcă a fost prieten cu Franz Liszt, marele pianist, care, după moartea lui Chopin, a trăit o idilă în anonimat cu scriitoarea franceză.

Mai ceva, așezat, dar și dinamic, ca la Bach, ne redă Lanfranchi muzica celebrului rebel de la Bonn, și Viena, muzica lui Beethoven, muzică ce se revarsă peste spectatori în acea manieră de inegalat, manieră de înalt rafinament, care se constituie în muzica camerală...

Astăzi, însă, nu dorim să vorbim despre compozitori, dorim să reliefăm mai mult, amănunte din viața îndrăgitului pianist, Luciano Lanfranchi, cel, care orb fiind de la patru ani, stăpânește acum, la peste 60 de ani, o tehnică interpretativă desăvârșită, o tehnică care îl face cunoscut ca fiind unul "dintre cei mai renumiți pianiști italieni contemporani..."

Susține o intensă activitate solistică în Italia și în întreaga lume, are mulți prieteni în țara noastră cu care a concertat, dirijorii Modest Cichirdan (Craiova) și Ovidiu Bălan (Bacău).

Este director artistic al Concursului instrumental " Rovere d' Oro " Italia, este decan la Conservatorul "Niccolo Paganini" din Genova, organizează cursuri de Master-classe în Brasilia, Paraguay, Japonia, precum și cursuri de perfecționare pentru tineri pianiști din Italia și din lume...

Aici am vrut să ajungem, căci deunăzi, ne-am amintit, de prima sa vizită la Râmnicu Vâlcea, în 1990, când Modest Cichirdan l-a adus, l-a cazat la vila de protocol, zice-se atunci, a lui Ceaușescu, de la Bujoreni, vila din livada de meri...Atunci am avut și noi (eu n.n), acolo, prima expoziție de sculptură, în ambientul post revoluționar, care încadra

perfect cu viitorul de speranță pentru timpul ce urma, clădit pe timpul trecut, plin de cenușa unor spirite arse.

Atunci, un grup de oameni de maxim dinamism, altruști, mari iubitori de artă, iubitori de artele sonore, să-l amintim pe fizicianul Dorel Constantinescu, ec. Antoniu Șerbănescu, dirijorul Modest Cichirdan, și subsemnatul, avându-l onorific ca decan pe Luciano Lanfranchi, au dorit și pentru scurt timp au reușit, să transforme vila de protocol pentru oamenii de partid, într-o școală de perfecționare internațională pentru "maestri" copii, tineret de oriunde, care să intre în contact cu copiii și tinerele talente de aici.

Era în primăvara anului 1990, când unii doream să continuăm un drum pavat cu valori certificate, plus alte valori venite din timpul nou, dar s-au găsit repede "omizi" sosite din eşaloanele politice și...apolitice ale trecutului, nerealizate încă, care au revendicat...pădurea megieșă și merii și mesele de protocol, ascunse. O concepție țărănească a reînviat atunci, a rămas valabilă și acum, probabil va rămâne și în viitor, că fețele alese trebuie să mănânce la mese ascunse, să râdă izolat, să doarmă nu se știe când și unde, să doarmă în camera în care gazda nu intră niciodată, să trăiască din banii altora, în regim separat.

Luciano Lanfranchi, pianistul orb, a continuat să vină cu drag și să cânte în țara noastră, să-i iubească pe români, să-i ajute, așa cum pe mulți, dezinteresat, i-a ajutat.

Oboseala vizibilă, după concertul greu, a făcut ca să nu zăbovim prea mult în preajma sa, cu ocazia felicitărilor de rigoare adresate la sfârșit, dar să și regretăm că nimeni din cei cu putere și acces la protocol nu s-au putut ocupa de maestrul interpret, noțiunea de protocol, rămânând probabil doar una de noanță politică. Cei tari astăzi, în politică și protocol, nu au învățat că propria persoană se poate onora stând doar și numai de vorbă sau alături de o mare personalitate culturală... (Februarie, 2004)

Antonio di Cristofano în concert, la Râmnicu Vâlcea!

Evenimentul muzical petrecut săptămâna care tocmai a trecut a fost fără îndoială participarea la simfonicul din stagiunea curentă, de la Filarmonica din Rm. Vâlcea, a pianistului italian Antonio di Cristofano, Director Artistic al Institutului Muzical Comunal din Gresseto și Președintele Orchestrei orașului Gresseto, din Italia, care alături de orchestra simfonică a orașului nostru, sub conducerea dirijorală a lui Ovidiu Drăgan, a interpretat Concertul pentru pian și orchestră în re major de Joseph Haydn (1732-1809).

În program, în prima parte, a mai fost executat Concertul pentru pian și orchestră KV450 de Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) în interpretarea pianistei Ana Maria Oltețeanu, iar în partea a doua a concertului de luni 22.03. 04, orchestra simfonică și dirijorul Ovidiu Drăgan au oferit publicului vâlcean, Simfonia în Do major de Georges Bizet (1838-1875).

După cum vedeți, un concert amplu, dificil tehnic de executat, interesant prin reprezentarea diferitelor zone ale istoriei muzicii universale.

Intrați în sală fără a avea programul concertului, pentru spectatori tipărit, am trăit o interesantă dilemă în ceea ce privește cultura muzicală, nerecunoscându-l pe Haydn în concertul său de pian, crezând astfel că s-a inversat programul...În plus, eram uluiți, știindu-l pe Haydn ca un reprezentant de frunte al trinității clasice vieneze alături de Mozart și Beethoven, în acest sens, cunoscând diferența între ei, mai ales în ceea ce-l deosebește de Mozart: "ferocitatea ritmică, alămurile pătrunzătoare"; ziceam, am fost mirați, căci tocmai aceste "accente" lipseau de pe scenă...Un concert deosebit de melodios, de frumos, având impresia că ascultăm altceva decât Haydn...Poate chiar un Chopin sau un...Mozart copilăros. Mai târziu, în bibliotecă, aveam să constatăm că dilema noastră a fost pe jumătate obiectivă, că Haydn nu a scris niciodată un concert pentru pian și orchestră, că a scris în 1767 - Sonata în RE pentru pian, că a fost orchestrată de altcineva (zicem noi), și că la

sfârșitul secolului XIX, pianistul elvețian Rudolph Ganz a completat concertul cu "câteva cadențe". În plus, pentru a justifica parțial această dilemă, trebuie menționat că Haydn a dus pe cele mai înalte culmi ale muzicii arta cvartetului, a simfoniei și a oratoriului, în timp ce Mozart a procedat la fel privind arta operei și a concertului pentru pian...

Un element de suspans privind specificul haydnian, l-a introdus și stilul liric, de mare profunzime, al interpretării perfect adaptată semnului muzical, al conținutului, al pianistului Antonio di Cristofano, care a încântat sala, subliniindu-și profundul rafinament, nouă, amintindu-ne de specificul interpretării, în general, pianiștilor italieni (contrar proverbialului lor dinamism) profund și plin de poezie. Ne amintim de Aldo Cicollini, de Luciano Lanfranchi, de mulți alții... Orchestra vâlceană condusă de dirijorul Drăgan a secondat profesionist, în stilul impus de pianist, acest concert de Haydn.

A urmat o altă surpriză, de stil, de artă interpretativă, de nonconformism, de neobișnuit, Concertul pentru pian și orchestră KV 450 de Mozart în interpretarea Anei Maria Oltețeanu.

Pianistă născută în 1982 și școlită la Rm. Vâlcea, la "limită" de oraș, adică vecină cu noi cei tradiționali vâlceni, între cartierul fost "Versail" și centru, urmând studiile de pian la liceul de muzică cu profesoara Doina Oltețeanu, mama sa; Ana Maria demonstrează acum, la început de carieră muzicală, de artă interpretativă, că nu în zadar a urmat cursuri de măiestrie: Zoe Moisesescu, Viniciu Moroianu, Constantin Ionescu Vovu, că nu degeaba a obținut distincții la concursurile naționale și internaționale, că nu degeaba este acum studentă în anul IV la Facultatea de Muzică, clasa de pian a prof. univ. Felicia Stancovici din Timișoara.

Concertul KV 450 este foarte greu, este scris într-o perioadă de maturitate, de desăvârșire al geniului muzical al celebrului compozitor vienez, prima parte fiind o "lecție grea" pentru cei trei, pianist-dirijor-orchestră, pentru meloman, mai ales când urmează după un Haydn (aproape fără alămuri), în schimb el fiind plin de instrumente de suflat! Dirijorul Ovidiu Drăgan și orchestra au trecut prin momente "grele" alături de temperamentul aprins al tinerei pianiste.

În bisul acordat, Ana Maria Oltețeanu a interpretat, divin, Preludiul "Voal" de Claude Debussy (numele acestui preludiu ni l-a comunicat mai târziu chiar tânăra pianistă).

După pauză, orchestra Filarmonicii vâlcene dirijată de Ovidiu Drăgan, ne-a transportat în lumea sonoră a rafinamentului de pe Sena, în universul muzical al unuia dintre cei mai cântați compozitori francezi, George Bizet, în minunatul cadru, "creat precum cel al culorilor pregătite pe paleta unui pictor", de șevalet, al Simfoniei în Do major.

O muzică plină de claritate, artă de bijutier, gradată conformist în culoare, dozată pas cu pas de o materială motivație, aproape caligrafică de frumos este scrisă această simfonie...

Dirijor și "savant", avid de serioasă cultură și perfecționare, Ovidiu Drăgan ne demonstrează că a trecut prin diferite școli de dirijat, pe la Roberto Benzi, pe la Isaac Karabtchevsky, dirijori pe care personal îi admirăm "în live" în perioada anilor '70, atunci când dirijorul prezent azi se năștea.

Luni seară, la Filarmonică, am audiat Simfonia în Do de Bizet într-o interpretare deosebită, o realizare artistică care a contribuit pe deplin la redarea cât mai fidelă a muzicii lui Bizet, acesta fiind de fapt și scopul, arta dirijorului și a orchestrei din fața sa. (Martie, 2004)

Maestri ai muzicii corale

În istoria culturii, compoziția ornamează arta muzicii, în general, interpretarea acesteia, fiind una interactivă, este mereu prezentă în spațiul cuprins între generatorul ei și receptorul meloman. Dacă nu locuim în orașe mari, centre importante de cultură, dacă nu locuim în capitale de țări formate în sistem totalitar, cu ușurință putem abandona interesul pentru arta interpretativă, neavând încredere în formația artistică alcătuită local, renunțând astfel la un dar natural, acela de a fi în contact direct cu timpul care a creat muzica respectivă...De ce? Fiindcă la mulți oameni, din păcate - din incultură - s-a format părerea

că într-un oraș mai mic, mai mic decât cele amintite mai sus, nu poate exista o instituție de cultură, precum o Filarmonică (sau un Teatru), care să fie demnă de interesul general...Nici când o mai gravă eroare, atunci, când public în acest sens te exprimi, atunci, când nici afișul nu l-ai văzut, cum îl cheamă pe dirijor, când nici nu ști cum ți-ar fi vibrat, în sală, membrana timpanului.

Asupra unui astfel de lucru, cineva, om de cultură, s-a exprimat într-o impardonabilă dovadă de sentimentală neinstruire, după ce în această săptămână am participat la o veritabilă seară de cultură. ...Cultură vie, căci, luni, 29. 03. 04, la Filarmonică s-a cântat Misa pentru soliști, cor și orchestră de Constantin Râpă, compozitorul clujean fiind prezent în sală, lucrare scrisă în 1988 și interpretată pentru prima dată în 1994.

Partea a doua a programului a cuprins oratoriul Stabat Mater de Gioachino Rossini (1792-1868), a cărui primă audiție a avut loc în 1842.

Dirijorul Mihail Ștefănescu a condus orchestra și corul vâlcean, partea solistică la misă și oratoriu fiind susținută de soprana Mihaela Maxim, mezzosoprana Iulia Merca, tenorul Florin Pop și baritonul Gheorghe Mogoșan, toți, componenți ai Operei Române din Cluj Napoca.

Un concert dificil pe ansamblu, nu numai fiindcă lucrările au fost rediate integral, ci și pentru faptul că amândouă conțin un ridicat grad de dificultate.

Misa și oratoriul sunt situate la antipozii unui segment destul de însemnat, ca întindere, în sistemul muzicii vocal simfonice europene; Stabat Mater este o lucrare apărută în plin curent romantic, muzical, iar Misa lui Constantin Râpă, fiind o lucrare aparținând postmodernismului contemporan.

Scrisă într-o acută dorință de unificare în spiritual, în tonalitate cu marile tendințe de unificare ale ortodoxismului și catolicismului, lucrarea se constituie într-un sistem bine organizat melodic, un amestec ordonat de bizantin și occidental. Dacă corul merge pe linia melosului papal, împreună cu orga, cvartetul de soliști și orchestra încearcă un stil oriental, melos plecat din Grecia și așezat în Carpați. Mai mult,

orchestra se supune acestei tendințe, precum și altista cvartetului solist, de multe ori, având impresia că auzim o veritabilă «Iocastă».

Ca semn al unirii celor două spiritualități, Constantin Râpă își fixează originea inspirației în interiorul mileniului întâi, cu incursiuni abile în lumea liturghiei catolice, în lumea antică, în tehnica de compoziție a secolului XX.

Spre sfârșitul lucrării, cu cât se îndreaptă spre acest sfârșit, ea devine din ce în ce mai conturată, mai aproape de scopul propus; stilul aleatoric impus spre final, cor, orgă și instrumente, atinge un punct de sublim, atinge armonia savantă.

Am fost încântați ca melomani, să asistăm la o asemenea etalare valorică prezentată în cvartetul de soliști format de Mihaela Maxim, de Iulia Merca (pentru care avem o deosebită afecțiune artistică), de Florin Marcel Pop (mai puțin o acută de șaisprezecimi de ton), de Gheorghe Mogoșan, toți membri soliști ai Operei Române din Cluj Napoca.

Pentru noi, în această Misă, cvartetul, orga și parte de cor, au constituit o adevărată revelație...

În partea a doua a concertului audiat, același minunat cvartet solist, orchestra simfonică și corul Filarmonicii, au prezentat lucrarea vocal simfonică Stabat Mater de Rossini. A dirijat, precum clasicismul muzical ne-a învățat - un lucru bun trebuie să înceapă și să sfârșescă la fel, Mihail Ștefănescu, deja, experimentatul conducător al Filarmonicii din Râmnic.

Am vrut să spun că publicul vâlcean a ovaționat cu precădere prima și ultima parte al acestui Stabat Mater, care în această a doua prezentare, în cadrul stagiunilor vâlcene, a beneficiat și de un cvartet solist, cum spuneam, de excepție.

Trebuie să recunoaștem, oratoriul Stabat Mater a avut puțin de suferit fiind programat după Misa din prima parte, el, având zece părți, misa așîderea. Datorită însă talentatului cor, ambițioasei orchestre, întărită și de câțiva colaboratori maeștri, datorită furiei dirijorale declanșate în principalele părți, muzica lui Rossini a fost salvată, și ea a relevat publicului cauza renunțării la compunerea oricărui alt gen de muzică, de către marele compozitor. Acum, Rossini descoperea ce era novator în muzica sa de operă. Cadența, armonia, melodia, amplitudinea

sonoră, toate în același timp, simfonicul! După acest oratoriu, Rossini nu a mai scris operă. El a fost cel mai adulat compozitor de către vienezi, într-o epocă în care aceasta era dominată de personalitățile muzicale ale unui Mozart, Haydn și Beethoven.

Wagner, mai târziu, avea să-l "copieze" întrucâtva, schimbând ritmul și filozofia, introducând simfonismul în operă.

Am plecat de la deosebitul concert cu gândul că măiestria artistică a interpretării este totuși o artă interactivă... (Aprilie, 2004)

Wagner, Camille Saint-Saens și Brahms, în concert!

Simfonicul din 10 mai, anul curent, a prezentat publicului, în sala Filarmonicii din municipiul nostru, un program atractiv de interes pentru melomanul vâlcean, un program alcătuit din compozitori, mari artizani, aparținând mijlocului de secol XIX, care, fiecare în țara lor, Austria și Franța, au revoluționat arta sunetelor muzicale, au prefigurat arta secolului XX.

Și de această dată, alături numelor ilustre ale istoriei muzicii universale, s-au alăturat, pe măsură în arta interpretativă, numele unor artiști consacrați cum sunt cele ale dirijorului Teodor Costin, pianistului Nicolae Dumitru și nu în ultimul rând, ale instrumentiștilor care alcătuiesc orchestra simfonică.

Programul serii a cuprins "Ifigenia în Aulida" de Gluck-Wagner, preludiu la opera cu același nume compusă în 1774 de Christoph Willibald Gluck (1714-1787), Concertul nr. 2 în sol minor pentru pian și orchestră (op. 22) de Camille Saint-Saens (1835-1921), și Simfonia I de Johannes Brahms (1833-1897).

Oricine vede un asemenea afiș, observă greutatea, în substanță, a programului ales, își dă seama de verticala separatoare de timp specifică unui anume moment din istoria muzicii universale.

Numim verticală, acea linie existentă în spațiul timpului, care unește creația unor inovatori de talia lui Wagner, Saint-Saens și Brahms.

Nu întâmplător, concertul începe cu uvertura la opera lui Gluck, reorchestrată de Wagner după aproape 100 de ani. Gluck este un austriac care se consacră compoziției teatrului liric, compune operă în limba italiană, aceasta era moda, apoi din 1754, începe să compună în limba franceză, apelează la stilul lui Rameau, dezvoltând compartimentul instrumental; încearcă să se apropie de simfonic. Subliniază textul literar cu ajutorul muzicii, îl intuiește sau îl substitue.

În acest sens Gluck este un reformator, mai târziu, Wagner reorchestrând această uvertură, credem noi, vrând să-l omagieze! Creatorul operei lirice pur germane, Wagner, compune muzică simfonică alături de libret, nu acompaniază solistul, crează cele mai frumoase preludii-uverturi din istoria muzicii universale.

Tenta interpretării din seara de concert, a fost una de alură wagneriană, dirijorul Teodor Costin și orchestra vâlceană, ușor mărită în dimensiune, îndeplinându-și cu brio misiunea. Artiștii au avut o ținută impecabilă pe scenă, de la primele acorduri, dând semnalul întâmplării unui eveniment deosebit.

Neașteptat pentru noi, ca impresie favorabilă, de mare valoare, a fost Concertul pentru pian și orchestră de Saint-Saens, op 22, nr. 2 în sol minor. Surprinzător, căci în literatura de specialitate, citim că acest mare pianist nu a compus lucrări marcante pentru instrumentul său...Cel puțin acest opus, contrazice această părere!

Debussy spunea despre Saint-Saens că "este omul care știe cel mai bine muzica întregii lumi", iar Berlioz, că "...este un maestru pianist uluitor și unul dintre cei mai mari muzicieni ai epocii noastre", sau, Liszt: "...cel dintâi organist al lumii"!

Ciudat să spui că nu a lăsat nici o operă marcantă cu adevărat pentru pian! Concertul de luni seară ni s-a părut a fi o lucrare excepțională pentru acest instrument, o partitură de mare virtuozitate interpretativă, artistică, în care solistul știe totul despre pian, este într-un continuu "recital", în forță, desfășurat pe o linie paralelă față de cea a susținerii orchestrale. Este o manieră componistică de mare atracție în punctul de vedere artistic, o tehnică pe care o mai întâlnim în marea partitură a

secolului XX, o muzică care îi prefigurează pe Rahmaninov, pe Prokofiev, pe Șostacovici...cu alte cuvinte, surprinzătoarea muzică modernă rusă.

Din acest mod, de compoziție în planuri diferite, solist și angajament orchestral, se înțelege mai bine și propria-i expresie, "pentru mine, arta este forma!" Da, este formă studiată, modalitatea de a crea o arhitectură în care două planuri se dezvoltă paralel, în viziune de ansamblu, ele, creând o imagine unitară, mult căutată în modernitate.

Credem, că tonalități și ritmuri din acest Saint-Saens le regăsim și în Concertul pentru pian și orchestră de Paul Constantinescu...

Fără îndoială, revelația seratei muzicale de luni a constituit-o interpretarea de excepție a concertului pentru pian de Saint-Saens de către Nicolae Dumitru, solistul din București, în vârstă de 36 ani, vizibil școlit în înaltele academii de muzică rusești.

Beneficiar al titlului de Master of Arts obținut în 1998 la Moscova, elev al lui Mihail Sayamov, Nicolae Dumitru a dat dovadă de o interpretare extrem de viguroasă, pentru noi, cei din fotoliul melomanilor vâlceni, fiind ca un vis în care i-am revăzut secvențial pe Ilinca Dumitrescu, pe Tudorel Dumitrescu, pe Vasili Alexeev, am revăzut, mintal, forța lui Richter...

L-a contrapunctat neașteptat de vioi dirijorul Teodor Costin și a lui bine așezată orchestră simfonică, care a excelat în compartimentele de corzi.

Concertul pentru pian op 22 de Saint-Saens interpretat de Nicolae Dumitru, repetăm, a constituit revelația acestui act din stagiunea curentă a Filarmonicii vâlcene.

*

Marele compozitor, istoric muzical, teoretician, personalitate a muzicii secolului XX, cu valențe nebănuite în artele conexe, Arnold Schonberg (1874-1951), spunea despre el însuși, parcă gândindu-se la Brahms, "sunt un conservator obligat să devină un revoluționar..."

Johannes Brahms a creat muzică în perioada de vârf a romantismului, căutând să aducă în ochii contemporanilor săi pe mereu uitații Bach și Haydn. S-a străduit să nu facă parte din valul nou, la modă, cel alcătuit din Liszt și Wagner. A vrut să fie un conservator.

Soarta i-a rezervat, însă, în istoria muzicii universale, un loc de inovator.

Din acest motiv, Schonberg își revendică dreptul de urmaș al celor doi mari înaintași clasici, romantici și moderni, Brahms și Wagner...

În partea a doua a concertului, am ascultat Simfonia I de Johannes Brahms în interpretarea orchestrei simfonice sub conducerea dirijorală a lui Teodor Costin.

Această simfonie, alături de celelalte trei, plus concertul pentru vioară și dublul concert pentru vioară și violoncel, fac furori în sălile de concert, lansează pe piața valorilor muzicale mari artiști interpreți.

Cele patru părți ale simfoniei dovedesc sensibilitatea, profundă în același timp, a marelui compozitor, reprezintă o viziune picturală a frământărilor sale sufletești specifice alurii sale romantice.

Simfonia lui Brahms este cel mai bun și elevat enunț pentru romantismul muzicii universale. Problematika acestei muzici constă în depistarea marilor întrebări și căutarea răspunsurilor la ele. Este ca un teatru în care sentimentele își joacă un rol bine determinat, cu tentă de căutare, aceasta din urmă, nepărând a fi zadarnică.

Aceste definiții pe care am încercat să le expunem mai sus, au rezultat și din interpretarea sobră, bine organizată, subliniată accentuat în momentele sale de mare tensiune emoțională, de formația orchestrală ținută elegant sub control de un dirijor cu o vastă experiență, cu un suflet veșnic tânăr, care nu odată, a încântat publicul meloman; credem noi, avid după calitate artistică.

Concertul de luni seară a purtat amprenta calității atât în ceea ce privește imaginea de scenă, de alură "germanică", cât și asupra rezultatului sonor al unei trupe de muzicieni, care se vrea din ce în ce mai bună. (Mai, 2004)

Festivalul muzical "Tinere Talente" - 2004

Nici nu s-au stins bine ultimele acorduri ale Festivalului Muzical Național "Remember Enescu" desfășurat la Rm. Vâlcea, luna trecută, căci iată, marea muzică, aflată în măestria artistică a tinerelor talente, își face încă odată simțită prezența; de această dată, pe scena Filarmonicii, perindându-se valori aflate în imediata vecinătate a unei impresionante arte interpretative, în imediata vecinătate a consacrării artistice.

Ne referim la Festivalul muzical "Tinere Talente", Ediția a XXV-a, Rm. Vâlcea, 15-17 mai 2004, organizat, alături de forurile de specialitate locale, de către Societatea Română de Radiodifuziune, director artistic al festivalului fiind Rodica Sava. Domnia sa a și prefațat transmisia în direct, la radio, a concertului de gală.

Festivalul s-a bucurat de prezența unor personalități muzicale românești, de marcă, precum Vasile Donose, muzicolog, Anca Florea și Dumitru Avakian, critici muzicali, Sorin Lerescu, compozitor, precum și de prezența profesorilor universitari Miltiade Nenoiu și Vasile Macovei.

Sunt o serie de evenimente de relatat de la acest festival care a început sâmbătă, 15 mai ora 18 în sala Lahovari, cu un concert intitulat "Maeștri și Discipoli" susținut de studenți de la Universitatea Națională de Muzică București clasa prof. univ. Georgeta Stoleriu, canto, și clasa de vioară prof. univ. Gabriel Croitoru și urmat duminică dimineața de un recital la Muzeul de artă, dat de tineri soliști din Constanța, Chișinău, Rm. Vâlcea, Brașov și București. Nu o să ne referim la aceste evenimente.

În această relatare, o să ne opreim asupra celor două concerte desfășurate duminică și luni, 16 și 17 mai, ambele susținute de orchestra simfonică a Filarmonicii, primul, dirijat de Mihail Ștefănescu, cel de-al doilea, de gală, desfășurându-se sub conducerea lui Florin Totan.

Fără îndoială, momentul maxim al spectacolului de duminică seara, l-a constituit interpretarea de către Mihai Boitan, elev în clasa a VI-a, liceul de muzică "George Enescu" din București, a Concertului nr. 21 în do major, pentru pian și orchestră KV 467 de W. A. Mozart. Orchestra simfonică și dirijorul Mihail Ștefănescu au acompaniat, spre cinstea lor,

fără cusur, un copil minune, o prezență scenică de invidiat, matură și îngerească în același timp, două mâini fermecate, care încheie, cu totul excepțional, solo-ul din partea I al concertului mozartian. Întreg ansamblul interpretării sale poartă savoarea muzicii celeste ale celebrului vienez, pe care îl caracterizează tinerețea și speranța. La cei doisprezece ani ai săi, Mihai Boitan deține atâtea premii, recunoașteri naționale și internaționale, încât ne face o plăcere deosebită să-i asociem numele cu cel al marelui compozitor.

O prezență artistică de excepție a constituit-o și interpretarea duetului "La ci daremo la mano...", din celebra operă "Don Giovanni" de Mozart, cântat de soprana Larisa Mihaela Ciulei (anul I Universitatea Națională de Muzică) și de baritonul Horia Lucian Vasilescu, clasa a XII-a, liceul de muzică "Dinu Lipatti", ambii din București. Deosebită muzică a scris Mozart în acest duet, deosebite voci, culori timbrale, au prezentat cei doi soliști. Culoarea caldă, maturitatea baritonală, la 18 ani, fac din acest solist un artist de invidiat...Ce inspirată alegere această operă "Don Giovanni"...

O notă aparte, asemănătoare celei specifice lui Horia Lucian Vasilescu, a transmis-o publicului spectator și interpretarea surprinzătoare a mezzosopranei din clasa a X-a lic. "Dinu Lipatti", Maria Simion, din Chișinău, care a cântat aria lui Orfeu din opera "Orfeu și Euridice" de Gluck. Neașteptată maturitate...

S-a observat, desigur, pentru cei prezenți la concert, că ne-am început eseul critic, în sens invers intrării pe scenă, în sensul unui vârf de valoare, pe care noi, subiectivi, l-am fixat în momentul "Mihai Boitan".

De fapt, concertul a debutat cu Simfonia concertantă în sol major pentru doi flauți și orchestră de Domenico Cimarosa, la care soliști au fost Aurelia Mihai, anul I la Universitatea Națională de Muzică și Cezara Comșa, clasa a XII-a lic. "Dinu Lipatti", ambele, din București.

O partitură plăcută, specifică celor două instrumente de suflat, asupra căreia cele două tinere și talentate soliste i-au făcut față cu brio, atât în ceea ce privește sensibilitatea, cât și în ce privește actul de măiestrie artistică al interpretării.

*

A doua zi, luni seară, a avut loc un concert de gală susținut de orchestra simfonică, dirijor, Florin Totan, avându-i ca soliști pe Bogdan Claudiu Dulu din Ploiești, Olga Bianca Mănescu din Tg. Jiu, Sebastian Tegzeșiu din Constanța, toți trei, studenți în anul I, III și I la Universitatea Națională de Muzică din București, precum și pe soprana Patricia Seymour, solistă a Teatrului de Operetă din București.

A fost un spectacol interesant, mai puțin interesant decât cel din ziua precedentă, dar mai picant pentru melomanul iubitor de muzică...mascată! Concertul începe în tonalitatea muzicii romanticului Bartholdy, trece prin cea lăutărească a lui Sarasate și se încheie într-un neașteptat vodevil.

Probabil, înalt asistența simandicoasă, trebuia, după două zile de recital serios, înveselită puțin...

Concertul de luni a consemnat ca punct maxim, s-ar putea chiar pentru întregul festival, interpretarea lucrării Variațiuni rococo în la major, op. 33, pentru violoncel și orchestră de Piotr Ilici Ceaikovski, având-o ca solistă pe Olga Bianca Mănescu. Marele violoncelist Marin Cazacu poate fi mândru cu o asemenea elevă...Stilul vioi, siguranța arcușului, tremolul curat-controlat, sensibilitatea artistic vădită, toate acestea înmănunchiate într-o prezență scenică extrem de plăcută, dau tinerei soliste un aer de mare artist, transportă melomanul, cu gândul, la marii violonceliști de neuitat.

Olga Bianca Mănescu întărește un fapt de necontestat și anume acela, că, violoncelul nu este un instrument specific temperamentului de bărbat...

Orchestra simfonică și dirijorul Florin Totan acompaniază cu multă știință și căldură, violoncelul tânăr, aproape fermecat. De fapt, tenta gestului larg, de mare tandrețe, dar și percutant, jucăuș, atunci când partitura i-o cere, fac parte din arsenalul acestui dirijor, ucenic al marelui Celibidache, de la care, se pare, a împrumutat o anume charismă.

Credem, și am observat deseori acest lucru, că tinerii soliști se simt bine în atmosfera tinerei orchestre vâlcene și a acestui de calitate și sensibil dirijor.

Programul de luni a început însă, cu interpretarea Concertului nr. 2 în re minor, op. 40, pentru pian și orchestră de Felix Mendelssohn Bartholdy, de către Bogdan Claudiu Dulu, student la clasa lui Sandu Șandrin, în același acompaniament orchestral și dirijoral.

Tânărul pianist interpretează în vervă, dar și cu delicatețe, o partitură dificilă, de prestanță pentru orice muzician. Se simte stilul profesorului, Bogdan Claudiu Dulu dăruind publicului sonoritatea unei partituri în tenta unei deosebite ținute artistice.

Arta interpretativă instrumentală își încheie programul, punct final la festival, cu Melodii lăutărești, op. 20, pentru vioară și orchestră de Pablo Sarasate, în care violonistul Sebastian Tegzeșiu, din clasa lui Gabriel Croitoru, face o demonstrație de mare virtuozitate, ne face să înțelegem că avem de a face cu un viitor interpret de marcă.

Nu trebuie să așteptăm pentru a vedea ce ne va spune timpul. Important pentru noi, pentru ei, tinere talente, este că reușesc să se manifeste pentru prezent. Muzica, pe care o produc, are o mare calitate și anume dorința de a se depăși pe sine, dublată de o prețioasă sinceritate.

Concertul de gală din 17 mai 2004, care a încheiat un festival cu interes urmărit de suflarea muzicală a unei întregi țări, dar mai ales de cea din Râmnicu Vâlcea, s-a încheiat cu Johann Strauss, aria Rosalindei din opereta Liliacul, în cântarea plină de savoare a Patriciei Seymour de la Teatrul de Operetă din București.

Tânăra soprană a preferat o apariție ad hoc, precum în piesa lirică, pe scenă jucată.

Personal a-și fi dorit s-o vadă fără mască, fără joc de scenă, ca într-o piesă de concert. În mod sigur, Strauss, în rolul Rosalindei, a dorit să se producă o voce precum cea a Patriciei Seymour, dar și să apară un chip atrăgător de unguroaică, pe care suntem siguri, tânăra soprană l-ar fi putut oferi spectatorilor vâlceni. (Mai, 2004)

Francesca Canali și Matei Corvin

În penultimul concert din stagiunea curentă 2003-2004, în preajma închiderii anului de învățământ, pe scena Filarmonicii au evoluat sub amprenta unui gest de elevată dăruire artistică dirijorul român Matei Corvin, profesor la conservatoarele din Capetown și Stellenbosch, Africa de Sud, și italianca Francesca Canali, flautistă, în prezent profesor de flaut la Landes-Musikschule din Seerwalchen-Austria.

Orchestra simfonică sub bagheta lui Matei Corvin, a interpretat Simfonia a III-a, "Scoțiana", de Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847), a deschis concertul cu Uvertura „Egmont” de Ludwig van Beethoven (1770-1827) și a acompaniat Concertul pentru flaut și orchestră de Carl Heinrich Reinecke (1824-1910) la care solistă a fost Francesca Canali.

O seară în care muzica romantică a lui Beethoven și Mendelssohn-Bartholdy s-a împletit cu muzica modernă, un prolog al tonalității secolului XX, a lui Reinecke, a cărui Concert pentru flaut a fost interpretat, de asemenea, sub impuls romantic, de către flautista italiană.

Uvertura la Egmont, o muzică scrisă pentru a ilustra scenele în care se desfășoară intriga dramei cu același nume, a lui Goethe, compusă de un Beethoven aflat în stare de superadmirație față de marele poet german, dar și într-o stare de surescitare față de fapta eroică a personajului istoric, este parcursă de către dirijor și orchestră destul de liniar, fără sublinierile de rigoare specifice stilului beethovenian, cuvenite romantismului ritmat, pe care aprigul compozitor îl desfășoară atât de sublim în compozițiile-i ample, ordonate de numere impare... Există și cauza des întâlnită la orchestre și interpreți, cu înclinații sportive, a unei încălziri insuficiente...

De aceea credem, că solista italiană care a urmat în cronologia seratei muzicale, flautista Francesca Canali, prezență feminină agreabilă și plină de vitalitate, a introdus în concertul lui Reinecke, acompaniat de aceeași orchestră, în direcția aceluiași Matei Corvin, surplusul necesar de energie, de dinamism specific timpului la care se raportează, totul însă topit, mai degrabă scufundat, într-o atmosferă de chinuitoare stare romantică. Acest chinuitor, adeseori, este și plăcut!

Pecetea stării sufletești, chemarea la ordin către această stare, se autosubliniază, se acoperă cu accent grav în dialogul de excepție, scurt, dar cât să încapă în trei lungimi de arcuș, al violoncelului cu flautul, cel din urmă, ca un scuturat febril de aripă, acceptând întoarcerea din peisajul modernist zbuciumat, în câmpul de aleasă simțire, eliptica câmpie romantică.

Ritmul, ruperea acestuia, dinamismul, înalta frământare artistică citită în partitură, dar și specifică artistului interpret, a dus la situația căutată, mult râvnită în arta sunetelor, ca el, solistul, să fie cheia întregului succes. Cât noroc a avut Reinecke în 14 iunie 2004, cât noroc am avut noi, ca melomani, că solista Francesca Canali a interpretat în această atrăgătoare manieră, plină de intelectual, concertul pentru flaut și orchestră. Cât noroc a avut dirijorul, respectiv orchestra, solistului, știind să se subordoneze...

Flautista italiană este absolventă a Conservatorului din Santa Cecilia din Roma, conservator care are o celebră orchestră simfonică, nu demult urmărită de noi la Festivalul George Enescu, a studiat apoi la Paris, la Școala Normală de Muzică „A. Cortot” și secția de Muzică Veche a Conservatorului din Paris, clasa de flaut baroc și muzică antică, unde a cucerit Diploma Superioară în domeniul flautului și muzicii de cameră.

În același timp urmează cursuri speciale cu P. Gallois la Școala Națională de Muzică din Aulnay sous Bois.

Continuă să se perfecționeze cu renumiții flautiști ai timpului, A. Persichilli, M. Larrieu, G. Nova...

În 1996 participă la seminarul ținut la Paris, cu numele "Fenomenologia della Musica", de către marele savant al muzicii S. Celibidache...

Decisiv pentru cariera solistică, a fost întâlnirea cu Irena Grafenauer în cadrul renumitei Universități de Muzică "Mozart" din Salzburg, unde primește "Diploma di Concertismo" (Konzertfach) pentru flaut și muzică de cameră precum și titlul de Maestru al Artei (Magistra Artium).

În 2001 a câștigat Premiul Întâi la prestigiosul concurs "Maria Callas" din Barcellona.

Francesca Canali are un repertoriu impresionant, acesta, cuprinzând întregul spațiu desfășurat între perioada barocă și cea a muzicii contemporane.

În seara care a însemnat, practic, desfășurarea penultimului concert din prezenta stagiune a Filarmonicii vâlcene, Francesca Canali, în Concertul pentru flaut și orchestră de Reinecke, și-a demonstrat înalta clasă artistică construită pe un veritabil intelect...

În aceeași seară, în partea a doua a concertului susținut de Filarmonică, s-a interpretat Simfonia a III-a, "Scoțiana", de Mendelssohn-Bartholdy, la conducerea orchestrei simfonice aflându-se dirijorul român Matei Corvin, care în 1983 a părăsit România în favoarea Occidentului ;... s-a specializat la Koln în domeniul dirijatului cu prof. Erich Kluge, apoi a plecat prin concurs la Orchestra Simfonică din Capetown din Africa de Sud.

Matei Corvin este absolvent al Conservatorului "Ciprian Porumbescu" din București, și până să ajungă în Africa de Sud, unde în prezent este Director muzical al orchestrelor "Cape Sinfonia" și a Universității din Stellenboch, a desfășurat o meritorie activitate solistică la flaut în spațiul european, din 1980, începând să fie interesat și de dirijat, în acest sens, asistând la cursurile lui Vitold Rovitsky, la Viena, și ale lui S. Celibidache la București.

Simfonia "Scoțiana" de Mendelssohn, dirijată în partea a doua a concertului s-a situat la o cotă înaltă din punct de vedere artistic, stilul dirijorului având mult nerv, acesta, punctând atent părțile dificile ale partiturii, executând-o fluent, demonstrând evidența unei școli europene de sorginte germană.

În final, după ultimile acorduri simfonice, între dirijor și publicul vâlcean, s-a stabilit acel spațiu comun dominat de intelect și suflet, atât de necesar fenomenului cultural manifestat în artă. (Iunie, 2004)

Zile de vacanță, încă, zile de vară!

În ultima zi de luni din fiecare lună, deci și acum o săptămână, la rotonda Boromir din centrul Râmnicului, deasupra patiseriei și cofetăriei, Mircea Monu și Monitorul Cultural de Vâlcea își invită colegii de breaslă, oameni de cultură și artă, oameni care în general au păreri. Pe parcursul a câtorva ore se dă curs unui eveniment, constând într-un schimb de idei, care repune în circulație o activitate culturală aproape uitată, anume aceea de "Cafenea literară" sau, cum obișnuiește amfitrionul să o mai denumească, "Ceainăria de platină..."

La aceste întâlniri Mircea Monu propune câteva teme de dizertație, iar invitații se desfășoară în "suc intelectual" propriu sau polemizează între ei.

La cafeneaua literară de luna trecută, propunerea a fost să ne expunem păreri în legătură cu cea mai indicată zi din an pentru a fi sărbătorită ca "Zi a Râmnicului", dacă este corect ca teatrul Anton Pann să se unească cu teatrul Ariel, și dacă este normal sau anormal ca românii să sărbătorească cu surle și trâmbițe ziua de 23 August 1944... Este posibil ca formulările de mai sus să fie puțin diferite de cele ale gazdei.

Prezentul articol nu este o cronică a evenimentului de luni. Dezbaterile de atunci au fost însă destul de agitate, tematica, pentru toți o surpriză, din care cauză cel puțin pentru noi, a lipsit timpul necesar pentru concentrare și analiză. De aceea astăzi simțim nevoia să reluăm, să generalizăm unele opinii, să punctăm mai clar în ideile proprii.

În legătură cu Ziua Râmnicului s-a desprins părerea unanimă, aproape, că ea nu trebuie sărbătorită neapărat cu bere și cu mititei, cu "Voltaj" și Cristina Răduță, ci mai degrabă cu un festival, cu ceva care să însemne Zilele Vâlcii, în nici un caz să coincidă cu Ziua Imnului Național. Mai curând și corect, sărbătorirea ar putea fi în 20 mai, zi și lună din 1388, dată în care pentru prima oară este atestat, documentar, orașul Râmnicul Vâlcea.

Asupra acestei probleme, de importanță minoră după părerea noastră, sunt prezente atâtea controverse... Am numit-o de importanță minoră, căci de-a lungul timpului, Râmnicul a demonstrat că el însuși

nu are nevoie de o zi de aniversare, neavând nici nume de sfânt, nici zile de martiraj, nici lucruri specifice sau fapte de seamă de comemorat. Mai mult, aproape totul a fost dăruit, nu a fost nimic nou construit și bun de arătat.

Până acum câțiva zeci de ani Râmnicul era denumit oraș al pensionarilor, era curat, liniștit, și, curios, i se recunoștea meritul că are un număr egal de cârciumi și biserici...

Mai mult, constatăm că am conservat și continuăm să păstrăm, un folclor inventat după anii 50.

Avem un muzeu al satului "forțat", alături de sate și cătune reale...pe care nici măcar acum nu încercăm să le întreținem, să le conservăm...prin dezvoltare.

Ce am avut și avem noi specific? Apă, lacuri artificiale? Aceste luciuri de ape sunt folosite de cineva? Artă? Cultură? A existat sau arătăm că există așa ceva? Sau am avut populații pentru a căror valori s-au așteptat prea mult confirmări de la Pitești, de la Craiova sau de la București... Acum, mai nou, ignorate și ignorante, aceste populații se uită cruciș când înspre capitala țării, când înspre viitoarea capitală regională, când înspre Uniunea Europeană... Numai în ograda proprie nu se uită, în mod serios.

Ce să sărbătorim cu turlle și trâmbițe, dacă nu avem Ce!(?)

Până vom avea, până vom învăța să creem obiecte de cultură în "suc" propriu, să serbăm ca onomastică zi pentru Râmnic, ziua de 20 mai, deși, cum bine sublinia distinsa doamnă Tamaș, și această dată s-ar putea deplasa invers în timp, înapoi, prin descoperirea altor documente de atestare. Să o serbăm dacă chiar vrem, sobru, cu un concert extraordinar vocal simfonic, din repertoriul universal, la calitate maximă și, de ce nu, ținut în curtea interioară a... Episcopiei. Până în prezent, Râmnicul nu are cu ce se lăuda, exceptând doar obiectele de cult!

Pentru campanii electorale, pentru bere și mici, pentru memoria tarafului, sunt atâtea ocazii pe care nu are rost să le înșiruim aici.

...Și totuși, nu credeți că la prea multe sărbători suntem invitați doar ca să ne pierdem mințile?

*

Despre problematica administrativă a teatrului actual, vâlcean, despre unirea celor două teatre, despre cum să se cheme cel care va ocupa noua sală ce se va construi pe locul unde a existat și-a fost demolat abuziv Teatrul Adreani, personal, ne-am expus punctul de vedere în acest ziar, în numărul din 17 august 2004.

Dorim, dar să revenim cu câteva observații conjuncturale.

La scară națională, Rm. Vâlcea a dat încă un mare actor alături de Dem Rădulescu, și anume pe Cornel Vulpe. Acesta, spre deosebire de primul, juca într-o zi comedie, a doua, tragedie. Dem Rădulescu avea "moacă", Cornel Vulpe, nu. Nici unul, însă, nu și-a legat numele de teatrul din Vâlcea.

Ca fapt curios, pentru mine, nici un dicționar apărut la Rm. Vâlcea nu-l menționează pe Cornel Vulpe.

Tot ca o dovadă de bună sau rea credință a autorilor de dicționare, de șarmul lor "apolitic", de calitatea muncii informaționale, este absența din paginile acestor cărți a multor nume de vâlceni cu merite în reprezentarea cu onoare a orașului cel puțin la scară națională, dacă nu chiar și la cea mondială. Este prezența, după cum sublinia un scriitor de elită, "pitorescului" personaj din anii 50, Virgil, adaug și eu, că atât mai lipsea să fie menționat și Ghiță Cioc, și Tanța nebuna sau Leana din Dealul Malului, cea care păștea capre pe actualul deal cu măslini..., iar când cobora spre oraș, își ridica fusta în cap atunci când pe lângă ea treceau militarii.

Ca să conchidem, teatru municipal trebuie să rămână Teatrul Ariel, bravo ție teatru de artă; teatru de stat trebuie să rămână Teatrul Adreani sau Teatrul „Anton Pann”!...Nu sunt bani? E hei hei...păi câte chermeze și altfel de "teatru" se fac în țara asta, oare din ce fel de bani(?)...
*

Este cazul să sărbătorim 23 August 1944? S-a pus această întrebare la respectiva cafenea literară. Toți au comentat, s-au exprimat ilustru, exact ca și la televizor. Trebuie să recunoaștem, însă, că nici o dată pe micul ecran nu s-a vorbit atât de obiectiv, de detașat, despre istoria unor zile din jurul acelei zi, incriminată că a fost scrisă în calendar cu culoare roșie o jumătate de secol.

Pe scurt s-au prezentat toate evenimentele determinante, dar despre ceea ce s-a întâmplat în 23, nu. Deci ea ca dată, înscrisă în istorie, nu există... Am întrebat retoric întreaga asistență ce s-a întâmplat la 23 august 1944? Toți, dar absolut toți, au început să-mi vorbească despre Cairo, Stockholm, Ialta, Snagov, București, despre faptele din 23, nu!

Atunci, pentru ce să sărbătorim această zi cu trimitere la timpul din acel monstruos război, zi despre care la școală am învățat, și nimeni nu contrazice acest lucru, că un conducător de țară a arestat un conducător de stat?...Dacă era 22? Dacă era 24? Ce importanță mai are, dacă o parte din România, pe ascuns, la Iași, capitulase printr-un act de mare trădare?.

Cum să serbeze românii, faptul că sute de mii de ostași (români) au fost predați ca prizonieri de război unui dușman-aliat pus pe ură și pradă?

Sunt aceste fapte rușinoase, demne de apartenență la o anume zi, precum alte fapte ale istoriei glorioase? Bineînțeles că nu! (Septembrie, 2004)

Stagiunea muzicală în vacanță

Odată cu vacanța mare a studenților și elevilor se închide și stagiunea muzicală a filarmonicilor din toată țara.. În această perioadă, foarte multe formații muzicale din România, sau instrumentiști, participă în lumea bogată la concerte populare de vară, umplând un spațiu, și acolo gol, pe perioada verii. Lumea bogată, având bani și plătind puțin, aduce în perioadele de vacanță similare, formațiile sărace din estul Europei. Mulți se laudă, subliniindu-și invitațiile pentru susținerea de concerte în vestul Europei. Fiecare pe unde are prieteni. Dar nu aceasta este problema.

Într-adevăr, greu este fără stagiunea muzicală, într-un oraș care are Filarmonică și care a obișnuit cetățeanul cu spectacole în care se regăsește calitatea. Cât ai asculta casete, discuri, CD-uri, nu este la fel ca muzica ascultată în sala de concert. Oricum nu mai este mult și se

apropie octombrie, luna când stagiunea de concerte se va relua din nou. Ar fi fost bine ca Filarmonica să afișeze deja programul stagiunii viitoare. Acum, cu o lună înainte, am dori să facem o trecere în revistă a stagiunilor trecute.

Am începe, într-o ordine cronologică cât de cât, cu concertele filarmonice avându-l la pupitru pe Theodor Costin, însoțit de soliști de calibru, cum au fost Aurelian Bogdan Uță la clarinet, într-un Weber de excepție (nr. 1), Dorel Baicu la flaut într-un J. Ibert bine interpretat și o execuție memorabilă a simfoniei "Oxford". Tot Theodor Costin ne-a dăruit în stagiunea trecută un Coriolan, de Beethoven, de excepție și un Peer Gynt (de E. Grieg), memorabil.

Dorim să subliniem că dirijorul craiovean a fixat arta interpretativă orchestrală la una dintre cele mai înalte cote. Vorbind despre dirijori trebuie să amintim inițiativa americană, anteașaltului asupra Irakului, cu o Românie aliată, inițiativă din care a câștigat publicul vâlcean, având ocazia să urmărească trei concerte tip Broadway susținute de Anthony La Gruth, Lawrence Golan, James Baker, care au reunit compozitori europeni și americani în etalarea propriilor calități artistice, precum și a dr. Robert Bode, care a ținut cu tot dinadinsul să sublinieze întâietatea actului artistic înăscut în vechiul continent, față de cel american. Intrând în împărăția muzicii de cameră subliniem aparițiile de excepție ale pianistului Luciano Lanfranchi (menționând în plus față de recital și prestația din concertul de Haydn, dirijat de Florin Totan). Sigur, Florin Totan a avut câteva concerte remarcabile, încântând auditoriul alături de soprana Daniela Mazilu, pianistul Mihai Murariu, Adam Raduly (fagot) și Cristian Modrescu (clarinet). Am putea trece peste concertul dirijat de Florin Totan avându-l ca solist pe Dorinel Puia, la clarinet, sau pe Irina Iordăchescu ca soprană? Sau peste interpretarea de excepție a celor câteva dansuri românești de Bela Bartok?

Întorcându-ne la muzica camerală, ne reamintim cu plăcere recitalul violoncelistului Mircea Suchici, acompaniat de Mihaela Manafu, la pian, recitalul trioului "Ethos", al cvartetului "Credo".

Nu în ultimul rând trebuie să amintim recitalul Manuelei și Dragoș Mihăilescu de pian, la pian, la patru mâini (cu un Debussy și un Remus Georgescu de zile mari).

Am putea trece peste ieșirea la rampă a potențialelor talente solistice? Să le enumerăm (pe unele le-am numit deja), Claudia Iordache la flaut, Gheorghe Pavel la vioară, Cătălin Timofte (vioară), precum și pe tânărul dirijor Tiberiu Oprea. În mod special am lăsat la final două concerte reprezentative pentru stagiunea trecută, reprezentative ca politică de programe, dar și ca valoare artistică și anume Concertul pentru pian și orchestră nr. 3 de Beethoven, în interpretarea Ilincăi Dumitrescu, sub bagheta lui Mihail Ștefănescu și Requiemul de Mozart, sub aceeași baghetă, având ca soliști pe Melania Băiașu, Gabriela Gavrilă, Laurențiu Bozdoc...

Ce mai, o stagiune îndrăzneță, o stagiune demnă de un adevărat act de cultură. (Septembrie, 2004)

Cristian Florea și Horia Mihail în recital extraordinar!

Astăzi, la Filarmonică, are loc deschiderea noii stagiuni muzicale, 2004-2005, cu o lucrare de mare succes pentru repertoriul tânărului colectiv artistic, cantata vocal-simfonică "Carmina Burana", prilej de bucurie pentru melomanii vâlceni și de firească emoție pentru colectivul artistic al instituției mai sus amintite, datorată ecoului încă nestins rezultat în urma concertului de înaltă măiestrie artistică susținut de Orchestra Națională Radio sub bagheta lui Mădălin Voicu și avându-l ca solist pe excepționalul violonist Alexandru Tomescu, concert ce s-a desfășurat cu o săptămână înainte de deschiderea acestei stagiuni.

Emoție firească pentru instrumentiștii de la filarmonica, care, astăzi, urcă pe aceeași scenă pe care cu câteva zile în urmă se producea un eveniment deosebit de artă interpretativă: serata camerală, pentru violoncel și pian, susținută într-o viziune modernă, rebelă, plină de patos sentimental, profesionalism de Concert Extraordinar: cu alte cuvinte, a avut loc recitalul dat de Cristian Florea și Horia Mihail,

violoncel, respectiv pian, având un program înscris în arealul romantismului, arzând la flacăra sa maximă.

Nu întâmplător se spune că muzica de cameră este spațiul de mărturisire al crezului artistic pentru orice compozitor, este forma inițială al actului creativ muzical de anvergură, este desenul pentru viitoarea pictură, este filozofia care stă în spatele marelui creații.

Nu întâmplător când se vorbește de importanta operă muzicală a lui Haydn, se amintește de cvartetul op. 20, de exploatarea la maximum a "forme de sonată", iar când se vorbește de Beethoven și Mozart sunt date ca exemplu de constituire al importantului lor filon de creație, sonatele și muzica de cvartet...

Cei doi artiști instrumentiști, Cristian Florea, la violoncel, și Horia Mihail, la pian, au prezentat un program cameral atractiv, romantic în esență, care cuprinde spațiul dintre Beethoven și Debussy, ultimul, făcând chiar trimitere către muzica emblematică a mijlocului de secol XX: romantism și postromantism, neoimpresionism (în muzică).

Muzica de cameră permite auditoriului să intre în studioul de compoziție propriu artistului, să intre într-un studio personal de reflecție sau, parafrazându-l pe Schonberg, am spune despre această muzică, că este precum "materia este anticamera spiritului".

Muzică de cameră, la vibrație artistică, fără măiestrie interpretativă nu poate să existe. De aceea spunem că în data de 22 septembrie melomanii vâlceni au fost martori la o manifestare artistică care pune muzica camerală pe un pedestal!

Programul recitalului a fost construit invers decât cronologia de naștere și evoluție a romantismului, mai precis, prin nedefinitul sentiment juvenil al sobrului Gabriel Faure, criptat în lucrarea "Elegie", piesă pentru violoncel.

Fiind în posesia unui instrument de mare acuratețe acustică, având un ton plin, ușor baritonal, fără nazală expresie francofonă, Cristian Florea parcurge geamătul latin, într-o viteză de execuție și siguranță germanică, cu tremoluri abundente, bine stăpânite, cu o cursivitate de invidiat, cu arcușuri lungi, continue, fără segmentarea sunetului la schimbarea de timpi.

Fire sentimentală, gest nemenajat, violoncelistul reușește să exprime și să transmită starea poetică a unui autor rece, dar care a scris elegia în prima parte a vieții, când s-a manifestat romantic.

După Faure urmează tot un francez, Claude Debussy, cu Sonata pentru violoncel și pian, alături de Cristian Florea, la pian, fiind Horia Mihail.

De această dată, iată, ne aflăm la maximum de ce a putut să dea, am zice - postromantismul, impresionismul francez, în muzică. Claude Debussy, pictorul "Catedralelor scufundate", magic, sentimental, grandios în spirit precum Gaudi în arhitectura-i specifică, lipsit fiind, față de acesta, de o anume coloratură de ornamentație.

Întâlnim un alt mare artist interpret, de această dată pianistul Horia Mihail, care, acompaniind violoncelul, fiind vorba de o sonată, este solist la rândul său. Nici nu se putea altfel, căci muzică de Claude Debussy, fără pian, nu cred să existe...

Horia Mihail face dovada unei profunde măestrii, este un profund intelectual și ne-a convins de subtila sa înțelegere și traducere în cazul muzicii lui Debussy, dar și de cea a lui Beethoven.

O remarcă gen observație am face, nu credem că au stat bine pe scenă, pianistul chiar în spatele violoncelistului. În lucrările de sonate, mai ales în cea scrisă de Beethoven, unde valsarea este maximă, un "legato" muzical unic, unison perfect la închideri de frază și intrări, am constatat nevoia pianului de colaborare. Nevoia de inducție reciprocă a fluidului dramatic, de dăruire totală, de pasiune specific beethoveniană...Nevoia de a fi față în față, de a fi când solist, când acompaniator.

Ajungând la Sonata nr. 3 în la major op. 69 de L.van Beethoven, după ce am ascultat Suita pentru violoncel solo de Gaspar Cassado și Cântec fără cuvinte de F. M. Bartholdy, trebuie să recunoaștem că ne-am aflat în fața unui monument de artă componistică.

Scrisă în aceeași perioadă cu cea a compunerii cvartetelor "Razumovski", perioadă de efervescentă a creației camerale beethoveniene, Sonata op. 69 este o dovadă vie de ce vrea să însemne genialitatea compozitorului german în arta creației sonore, în tehnica armoniei.

O țesătură perfectă de mișcări, viteză în exprimare, coeziune în structură, un permanent glisando în recitativ, din când în când presărat cu unisonuri concluzive.

Fiind o seară a marilor împliniri artistice, care depind de personalitatea umană, se cuvine să spunem cine sunt cei doi protagoniști, mai mult decât am făcut-o în contextul muzicii camerale: Cristian Florea este fondatorul propriei sale "Kammerorchester Cristian Florea" din Freiburg, Germania, și este Director fondator al formației "Orchestra Simfonică Europeă"; a concertat cu multe formații camerale și orchestre din toată lumea, inclusiv cu cele din România, are câștigate premii de interpretare la foarte multe concursuri internaționale pentru violoncel.

Horia Mihail este solist al Filarmonicii din Brașov, membru al trio-ului Horvath-Suma-Mihail și lector la Universitatea Transilvania. Anual este invitat ca profesor la Festivalul Internațional de la Tanglewood organizat de Boston Symphony Orchestra în colaborare cu Universitatea din Boston, unde a și fost lector universitar timp de trei ani. Are o bogată activitate concertistică în țară și străinătate.

Datele din finalul acestui articol sunt luate, sumar, din programul de sală al concertului de la Râmnicu Vâlcea. (Octombrie, 2004)

Mădălin Voicu și Alexandru Tomescu

Înainte cu zece zile de deschiderea stagiunii muzicale 2004-2005, joi, 23 septembrie 2004, în sala Lahovari, aparținând acestei prestigioase instituții care este Filarmonica, a avut loc un eveniment cultural de proporții, poate cel mai valoros din acest an, și anume Concertul Extraordinar susținut de Orchestra Națională Radio la pupitrul căreia s-a aflat dirijorul Mădălin Voicu, avându-l ca solist pe violonistul Alexandru Tomescu.

Pentru noi, vâlcenii, prezența celor trei entități artistice au constituit o adevărată surpriză, căci nu ne-am fi putut închipui ca în vacanța

muzicală a respectivei instituții publice, în orașul nostru "mărunt", să avem asemenea oaspeți.

Intențiile organizatorilor trebuie să fi fost în concordanță cu un scop de mare anvergură.

Noi, cei prezenți în sală, trebuie să ne bucurăm că am avut norocul să participăm la un asemenea spectacol, concert, care în condiții obișnuite, nu l-am fi putut urmări !... Dar, care ar putea fi acele condiții neobișnuite din moment ce el a avut loc? Care ar fi putut fi acele condiții, din moment ce nu banii din încasări contează, din moment ce melomanii adevărați, cei 50 ori 60 câți or fi existat, aceiași mereu, nu și-au găsit locurile într-o sală arhiplină cu spectatori invitați?

Tare urât ne este când vedem spectatori neinițiați, invitați, și președinți, vicepreședinți, de societăți bugetare, care vin în talpa țării în asemenea contexte să ne vorbească, nouă, în direct despre mândria națională...Și directorii din orașul mic se făcură și mai mici, pentru ca mai apoi să crească mari ca ciupercile după ploaie.

Dar ce fericiți am fost noi cei câțiva ca să asistăm la un concert mai ceva decât la București sau la Viena... și ne vom explica !

O asemenea orchestră ca dimensiune și valoare Râmnicul n-a mai văzut. Nu cred că în postură de dirijor, scena vâlceană să fi cunoscut o personalitate asemănătoare lui Mădălin Voicu, concomitent cu valoarea ansamblului orchestral. Dacă mai punem alături de cele două valori și pe cea a lui Alexandru Tomescu, și împreună, cele trei, să interpreteze Max Bruch, Rossini și George Enescu, cu ce au acești compozitori mai bun, și unde (?), într-o sală mică de cinematograf, atunci succesul este triumf, auditoriul este făcut "praf"¹. Ce simte melomanul în atare conjunctură, nu simte nici în sala Radio, nici în Sala Mare a Palatului...

Nu putem să uităm reproșul lui Zubin Mehta făcut la adresa organizatorului, la recentul Festival George Enescu, acela, de a fi adus să-l cânte pe Stravinski în mărirea Sală a Palatului. Acum îl înțelegem mult mai bine...

Minunat! Până și cei necunoscători de muzică au rămas extaziați. Bravo ție Orchestra Națională Radio, bravo Mădălin Voicu, bravo Alexandru Tomescu!

În surprinzătoarea seară de joi 23 septembrie, pe scena Filarmonicii din Râmnic, s-a interpretat în ordine: Uvertura la opera Wilhelm Tell, de Gioacchino Rossini, Concertul pentru vioară și orchestră în sol minor, op. 24, de Max Bruch și Rapsodia I în la major, op. 11, de George Enescu.

Un Rossini revoluționar care impune opera italiană în Franța și, care prin uvertura Wilhelm Tell atinge cota adevărului simfonic, același compozitor cu cel de la Viena, care îi "eclipsa în strălucire" pe Mozart și pe Beethoven (!) și îl determina pe Wagner să creeze opera nemaivăzută, opera germană; un Max Bruch, care se cântă la orice vârstă, căci fără limită de vârstă este iubirea, și un George Enescu, care la 20 de ani se ambiționează să fie programatic precum Riespighi sau Smetana și care scrie Rapsodia I dintr-un prea accentuat suflu revoluționar, democratic și naționalist, devenind prin aplecarea către popor mai mult ortodox decât catolic, rămânând însă laic. Acestea ar fi coordonatele spirituale ale compozitorilor al căror har l-au adus în prezent, talentații artiști muzicieni interpreți ce ne-au încântat sufletele.

Alexandru Tomescu a scânteiat cu brio în tehnica violonistică, a strălucit în expresia artistică, a transportat sala în lumea romantică, de vis, a concertului de Bruch, a stăpânit fraza muzicală, acuratețea și coeziunea precum puțini, în lume, pot să o facă în aceste vremuri.

Cu bine-i cunoscuta dezinvoltură prin care se face cunoscut publicului românesc și nu numai, pe care o manifestă pe mai multe trepte sociale, politice și de cultură, Mădălin Voicu ne-a prezentat în acest concert o Rapsodie I de mare valoare. A uitat unde se află, și s-a manifestat, odată, violent! Au fost momente când, pe scenă, l-am asemănat cu Celibidache, oricum, nu ne-am așteptat să vedem urcând la pupitru o personalitate dirijorală atât de importantă.

Orchestra Națională Radio, prezența ei la Rm. Vâlcea în formulă completă, cea de orchestră simfonică de gradul I, a prezentat acestui tânăr public, ce vrea să însemne în artă respectul pentru consumator, ce vrea să însemne respectul propriu. A prezentat o lecție, curs de nivel universitar, despre cum trebuie să fie o interpretare simfonică, un acompaniament pentru solist, ce înseamnă prezența scenică, care este diferența dintre amatorism și profesionalism.

Sperăm, că pe lângă elevii prezenți în sală, pe lângă funcționarii de partid și de stat, pe lângă cadrele funcționare din bănci și caserii locale, toți salariații Filarmonicii și Direcției de Cultură să fi fost în sală. De ce? Pentru ca să învețe să prețuiască arta și pe artiștii adevărați. (Octombrie, 2004)

Deschiderea noii stagiuni muzicale, o nereușită?

Nu știm precis de ce a ales Filarmonica vâlceană pentru deschiderea actualei stagiuni, lucrarea vocal simfonică a lui Carl Orff?

Un lucru cert îl știm cu toții, că a trecut timp destul de îndelungat de la execuția ei de excepție, pentru prima dată la Rm. Vâlcea, atunci când pe scenă s-au aflat soliști experimentați de la Cluj și Iași, când și-a adus o contribuție extraordinară dirijorul Ovidiu Bălan.

Nu știm exact, pentru ce acest concert, primul din seria celor obișnuite din stagiunea curentă, a primit eticheta de "concert extraordinar", când toți protagoniștii, unii abia dacă împlinesc zece ani de existență în sistemul artistic, sunt încă începători în ale muzicii de acest gen...

Care din cei prezenți pe scenă pot garanta din curriculum vitae un "concert extraordinar"?...La asemenea concerte sunt alte încadrări la valoarea pe taxă adăugată, se percep alte prețuri, alte tarife de plată... Sau, poate s-a schimbat ceva din ordinea firească și s-a prelungit aura strălucitoare prezențe a lui Mădălin Voicu, din concertul extraordinar al Orchestrei Naționale Radio, până în seara deschiderii de stagiune, la care simpaticul și deșteptul fiu al lui Ion Voicu a fost invitat să ne adreseze câteva vorbe inteligente.

Nu la fel au făcut-o ceilalți protagoniști din deschiderea spectacolului, care trebuiau să urce pe scenă, "cu fast", să vorbească de la microfon dacă tot vor să vorbească. Apropo, este valabil și pentru soliștii și pentru dirijorii care vor să se adreseze sălii, așa cum a făcut-o abil și Dragoș Șeuleanu, adresându-se publicului la concertul orchestrei Radio, în contul electoral al unui domn președinte...

Dar să revenim la Carmina Burana lui Carl Orff; ce s-a interpretat luni seară de către orchestra simfonică a Filarmonicii municipale sub bagheta lui Mihail Ștefănescu și avându-i ca soliști pe soprana Roxana Iulia Leahu, pe tenorul Călin Brătescu și pe baritonul Geani-Petru Brad.

Iată ce se scrie în programul de sală ca aparținând-i lui Claude Rostand: "O ritmică primitivă și tenace; o armonie rudimentară un vocabular melodic primitiv".

Din ceea ce s-a interpretat luni seară, s-a înțeles că nimeni din cei care au cântat, per ansambluri și soliști, în sensul definirii lui Rostand, nu au studiat conținutul lucrării care, la premiera vâlceană de acum câțiva ani, a făcut furori.

A trecut ceva timp de când ne exprimam în fața prietenilor din breasla sunetelor, că Filarmonica nu poate sub nici un motiv să reducă numărul de invitați, de artiști de valoare, căci la umbra lor se naște marea artă, la umbra lor pot crește și se dezvoltă profesioniștii proprii acestui ansamblu.

În muzica profesionistă cultă, făcută pentru educație, pentru actul de cultură specific unei regiuni, pe investiție de stat, nu poate să existe calificativul de bun sau de slab. Aici nu poate exista decât foarte bine. De aceea, poate ca în nici o altă artă, există onorarii, există delegații interne și externe suportate de la bugetul de stat. Față de arta picturală, în care comunismul și modernismul au distrus valoarea, în muzica cultă, aceasta este aproape matematică, ea se recunoaște efectiv.

Când prețurile erau concepute prin lege, după formule stricte, instituția muzicală cultă era precum unitatea de producție grad 1, 2 sau 3, era considerată și plătită la rang universitar.

Ca linie generală, interpretarea Carminei ni s-a părut a fi anemică, a fi interpretată cu jumătate de măsură, în stilul reținut al propriei plăceri.

Soprana a cântat fără deschiderea gurii, a cântat mai mult pentru ea și nu pentru lucrarea lui Orff și pentru public. O voce și stil care nu a avut nimic comun cu muzica despre care vorbea, corect, Claude Rostand.

În general bine, dar fără cultura adecvată lucrării, cu modulații de vodevil, fără forța și răutatea specifică "In Taberna", s-a expus și baritonul.

Tenorul a fost ceva mai aproape de sensul arhaic al partiturii sale, dar nu suficient de curajos și demonstrativ, paradoxal comic și tragic, așa cum îl obligă știma, având drept conținut controversata alternanță de timbru, femeie și bărbat, din partea intitulată "Olim lacus colueram".

Alte observații... Start fără vibrație, voci nu arareori doar îngânate, compartimente singuratic, linii sonore aritmice, chiar și în "O Fortuna" și "Fortuna plango vulnera"...

În "Ecce gratum" a lipsit frazarea cadențată în favoarea unor tonalități întrepătrunse care au dus la o nepermisă legănare.

A lipsit vigoarea chiar și la suflători, în "Tanz", a lipsit ritmul adecvat în "Floret silva".

Intenția noastră nu este una exhaustivă în a compune o cronică a erorilor de la concertul de luni seara. Intenția noastră este de a arăta, atât cât putem noi arăta din punctul de vedere al auditoriului public, cu argumente simple, de impresii și nu de tehnică muzicală, că deschiderea stagiunii așa numită "aniversară", nu a fost pe măsura subiectului propus, artistic, că am simțit automulțumirea, că am simțit nuanța de cădere a nivelului, obligatoriu, înalt profesional.

Alături de muzică, există marea muzică! Alături de poezie, se află marea poezie! Alături de artă, există marea artă, așa cum alături de cuvântul cu literă mică, se află cuvântul cu literă mare! Cam în spațiul dintre aceste alăturări, am fixa noi concertul de luni seară... (Octombrie, 2004)

Sărbători ale muzicii, sărbători ale spiritului!

Marea muzică nu se vede și nu se aude când se citește după partitură. Ea apare atunci când protagoniștii au calitatea și posibilitatea să-i înțeleagă și să-i redea natura materială, a sunetului, vibrația senzitivului, starea spirituală.

Rămânând în natura senzitivă a muzicii, în implicarea ei în teribila zonă a emotivității, nimic nu este mai indicat a se da ca exemplu asupra

acestor aspecte, decât muzica romantică a secolului XIX al productivului bătrân continent, romantismul german, și în mod special, exacerbara lui de către sensibilitatea slavă. În acest gen îi înrămăm pe rusul Piotr Ilici Ceaikovski cu ale sale ultime trei simfonii, a patra, a cincia și a șasea, pe slovacul Antonin Dvorac cu ultimele lui două simfonii, a opta și a noua.

Pe lângă cumulumul de calități tehnice și artistice atribuite interpreților, cheia succesului, reușitei, în lucrările celor citați mai sus, o constituie execuția fără șocuri a alternanțelor dintre piano și forte, dintre înălțime și adâncime, de a face trecerea de la o mișcare la alta fără deranjanta segmentare, căci, muzica trebuie să fie precum o apă curgătoare, iar atunci când i se pune punct, precum în acordul beethovenian, trebuie să simți acumularea de potențial...

Până și artiștii pop, cei din "landul" muzical, firește, au înțeles necesitatea acestui "continuo" muzical.

Este îngrozitor să cazi în această cursă, specifică romantismului slav, să cânti "neuns" și să te "erodezi" în sensul sacadat.

A înțeles bine aceste lucruri violonistul Alexandru Tomescu atunci când l-a interpretat pe Max Bruch împreună cu Orchestra Națională Radio și dirijorul Mădălin Voicu, dar nu la fel s-a întâmplat luni seară, în spectacolul cu numărul doi din stagiunea curentă, când a fost solist în Concertul în la minor pentru vioară și orchestră, op. 53, de Antonin Dvorak... orchestra simfonică sub bagheta dirijorului Florin Totan, asigurând acompaniamentul.

Concertul lui Dvorak pentru vioară nu este unul de mare fală, frazează lung în primele două părți, conține ruperi de ritm, în aceste Allegro și Adagio-ma non troppo, este precum "Piatra Filozofală" (Paulo Cohelio) și, dacă sunt abateri de la regulile pe care am încercat să le expunem mai sus, rezultatul artistic nu este cel așteptat. Partea a treia, "Finale. Allegro giocoso, ma non troppo", este mai la îndemâna publicului, de această dată neîmpetrișat (precum la concertele de campanie electorală) este mai la îndemâna sistemului solist- orchestră-dirijor, este precum un "Elixir de Viață Lungă" și rezultatul, acceptabil artistic, a fost imediat. Nu ne-am putut abține să nu comparăm natura

spirituală, pe părți, ale acestui concert pentru vioară, cu natura muzicii ascunse pe care o asculți în timpul lecturării romanului coehlian.

În bisul acordat, al cărui autor nu l-am depistat, Alexandru Tomescu se ampretează din nou în marea sa valoare tehnică și oferă o dublură plină de rafinament artistic, schițează o armonică complexă, un simultan, în coardă vibrată și pizzicato.

În partea a doua a concertului am asistat, în interpretarea orchestrei simfonice și a dirijorului Florin Totan, la monumentală simfonie scrisă în 1893 de Antonin Dvorak, Simfonia a IX a, supranumită "Din lumea nouă", adică compusă în America.

Este grea muzica, artă complicată, este matematică în parte, este medium pentru spirit și suflet, este terapeutică, este materie finită, un material încă nu îndeajuns de bine studiat. Este Lucrarea Domnului, neterminată! Este artă în sine muzica, este artă interpretarea ei.

Puternic este sentimentul iubirii, specific acestei lumi slave, a dragostei de rasă, a dragostei pentru natura din jurul propriei case. Întreaga simfonie, în ciuda câtorva elemente din tonalitatea mărețului "nou" continent, este un imn închinat gândului străinului pentru lumea de acasă, o lume plină de virtuți profunde, o lume aflată în grija bunului Dumnezeu.

Tema care străbate de la început și până la sfârșit întreagul opus este extrem de generoasă, este precum Oda Bucuriei din finalul ultimei simfonii ale marelui Beethoven.

Un rol important în interpretarea de luni seară, a simfoniei a IX a de Dvorak, l-au avut suflătorii; au susținut bine întreaga partitură, dar, orchestra, nu este încă suficient de constantă în calitate pe întreaga structură, nu este suficient de amplă, timpanul când bate se aude perfect detașat de parcă ar fi alăturat (spectatorului) și nu în centrul ansamblului instrumental.

Dacă nu se lucrează mai intens la corzile grave, dacă nu se încearcă echilibrarea dintre compartimentul suflătorilor și restul orchestrei, putem risca să transformăm muzica cultă în muzică de paradă, muzică de fanfară, să se creeze un paravan opac între orchestră și...spectator.

Nu trebuie să uite, interpreții de pe scenă, că posturile lor pe scara ierarhică a societății, corespund celor de nivel universitar, că trebuie

obligatoriu cunoscut de fiecare, în parte, istoricul lucrării, esența tematică, care o guvernează. (Octombrie, 2004)

Richard Strauss pe scena Filarmonicii!

Melomanii vâlceni au avut ocazia să asiste la un eveniment concertistic de înaltă ținută artistică, în seara zilei de luni, 01 noiembrie 2004, când pe scena lor din Râmnicu Vâlcea a avut loc un concert închinat lui Richard Strauss (1864-1949), cuprinzând în program două din lucrările sale de mare dificultate interpretativă, situate între un romantism german de factură târzie și noua epocă a muzicii moderne, cea care deschide secolul XX, mai exact, Concertul pentru oboi și orchestră și suita simfonică "Burghezul gentilom" compuse de marele compozitor la trecerea dintre cele două secole.

La pupitrul orchestrei vâlcene s-a aflat Florin Totan, iar concertul pentru oboi a fost interpretat de Adrian Petrescu, prim oboist al Filarmonicii "George Enescu" din București.

O seară care s-a încheiat cu îndelungi aplauze atât pentru impecabila interpretare a lui Adrian Petrescu cât și pentru prestația dirijorului Florin Totan și a orchestrei simfonice.

Trebuie să remarcăm prestația deosebită a talentatului solist în acest dificil, dar remarcabil concert, coloratura timbrului sonor atât de bine acordată muzicii care anunță noul secol, condensul de intelect, energia efortului depus greu de presupus pentru cel ce nu cunoaște tehnica suflatului în acest instrument; alternanța fără cusur între vioi și lent, tehnica și cultura, care îi dă posibilitatea acestui muzician de a evolua cu succes pe oricare scenă a lumii.

Propunându-și a fi susținătorul unui real salt calitativ în constituția de program al tânărilor colectiv artistic, orchestra simfonică, dirijorul Florin Totan repetă succesul de interpretare obținut cu ceva vreme în urmă în "Dansurile românești" de Bela Bartok, și, în acest concert închinat lui Strauss, obține tot ce se putea mai mult, atât în

acompaniamentul pentru oboi, cât și în suita simfonică "Burghezul gentilom".

Este greu de ținut în mână, atât pentru solist cât și pentru orchestră, și dirijor, lucrări ce cochetează, în același timp, cu minunatul romantism, dar și cu complexitatea tumultului simfonic wagnerian, cu noile ritmuri sonore care deschid secolul XX.

Este greu să te întâlnești, tehnic vorbind, ca interpret, cu ultimul "greu" al simfonismului european, ultimul - neținând cont de sovieticii ruși, care în ciuda expansionismului atonalității impuse de Schonberg și-a altor câțiva colegi de generație, reușește să se păstreze în tonalitate, reușește să ducă muzica marelui Wagner mai departe, reușește să urce programatismul pe cele mai înalte trepte, și nu în ultimul rând, să fie autorul celebrelor poeme simfonice Till Eulenspiegel, Moarte și Transfigurație, Așa grăit-a Zarathustra și Don Quijote...

Concertul de luni seară închinat lui Richard Strauss, la care Florin Totan a fost protagonistul cel mai important, s-a constituit într-un veritabil act de cultură muzicală, mai mult, și filozofică, orchestra a dovedit maturitate, a fost un concert pregătit, compozitorul și spectatorii au fost respectați, ca urmare firească, interpreții, primindu-și bine meritele aplauze la scenă deschisă.

Este cazul să salutăm acțiunea conducerii artistice a Filarmonicii, aceea de a ne pune în contact direct, în această stagiune, cu compozitori precum Richard Strauss, Frederic Chopin, Camille Saint -Saens, Jan Sibelius, Cesar Franck, Maurice Ravel și...Pietro Mascagni.

Abia așteptăm să vedem o operă în concert, așa cum va fi această "Cavalleria rusticana", a lui Mascagni, din 29 noiembrie 2004, și de ce nu, într-un timp nu prea îndepărtat, poate o întâlnire cu opera rock, în concert, a lui Peter Venczel, "Mateiaș pe eșafod".

De asemenea, să nu uităm și să sugerăm reprogramarea formației Hyperion, cea promovatoare a muzicii compozitorilor Iancu Dumitrescu și Ana Maria Avram... Încet, încet, trebuie să fim prezenți și în muzica contemporană românească, cea cu implicație în universalitate...

(Noiembrie, 2004)

Simfonia cu orgă de Camille Saint-Saens

Deși ne este greu să definim corect semnificația generică a unui supratitlu de spectacol, "Concert romantic", așa cum a apărut tipărit în afișele și programele ce au precedat concertul simfonic de luni 08. 11. 04, supratitlu ce ne duce cu gândul, undeva, pe malurile Dunării, posibil o capitală vieneză, posibil o muzică semiușoară-operetă, posibil orice ;... numai la gravul, sclipitorul și precisul Chopin, precum și la super organistul de la abația Madelaine, Camille Saint-Saens, nu ne puteam gândi că pot forma o echipă care să prezinte un "Concert romantic".

Dacă în mod serios un concert nu poate fi romantic, cele două lucrări, aparținând compozitorilor mai sus amintiți, Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 de Frederic Chopin și Simfonia a III a cu orgă, aparțin unor elevate sectoare ale romantismului muzical din secolul XIX, primul, cu rădăcini adânci în "romantismul" de tip beethovenian-devenit clasic, a doua lucrare, încheind aproape un secol de romantism; amândouă, oferindu-ni-se ca un cumul de respect închinat estetismului muzical, un punct pus înaintea secolului de avangardă.

Ambii compozitori sunt doi reprezentanți de seamă ai romantismului muzical din celebrul secol al XIX lea, dar, atașați extremelor lui. de început și de sfârșit, care, au amândouă, alte conotații cu romantismul pur...

Concertul pentru pian a fost interpretat de Rareș Saghin, din Suedia; a acompaniat orchestra simfonică sub bagheta lui Florin Totan, aceeași orchestră și dirijor, în final, dând viață simfoniei lui Camille Saint-Saens.

Fiind instruit de către profesorul său în cultul muzicii lui Bach și Mozart, la 12 ani, Frederic Chopin (1810-1849) îi dedică acestuia, prima sa Poloneză, punând în același timp și punct acestei instruirii, urmând, ca la 15 ani, după liceu, să se înscrie la Conservator.

De la cei doi clasici, Chopin avea să rămână cu respectul pentru formula estetică, pentru metodă în general, dar, așa cum se desprinde și din acest Concert nr.1 pentru pian, va prelua ceva și din noblețea sentimentului romantic al lui Beethoven, din acordurile sale hotărâte.

Altfel, concertul ne dezvăluie un Chopin pasionat, dar precis și elegant tehnic, lucid, cu un temperament învolburat, dominat de instrument și nu invers. În acest punct, Chopin se vrea clasic. Sufletul său slav îl păstrează însă în formula de romantic, dar nu întrât încât să alunece în cel răvășit, excesiv, de tip ceaikovskian, în care muzica nu ajunge pentru a cuprinde sentimentul.

Chopin pare prescris pentru exemplarul stil elegant, acela parcă pentru a compune muzică pentru saloanele franceze...

Cam așa a găsit de cuvîntă și pianistul Rareș Saghin să ni-l prezinte pe ilustrul compozitor, dar, mai multă pasiune și dinamică în frazare nu ar fi stricat. Și prezența scenică avea de câștigat, dacă interpretul reușea să redea ceva din personalitatea compozitorului. Artă interpretativă se desfășoară pe scenă, are o anume cultură teatrală, o anume cultură matematică, cultură fizică și poate, de aceea, este mai dificil ca interpretarea să se ridice la rang de artă.

În concertul de luni seară, publicul a aplaudat la scenă deschisă Simfonia a III a, cu orgă, scrisă de Camille Saint-Saens (1835-1921), interpretată de orchestra.

Am asistat la un mare succes al dirijorului, precum și al colectivului instrumental.

Ca și Chopin, Camille Saint-Saens a fost, în muzică, un copil minune; la cinci ani cânta după note și nu știa să scrie, dar putea să susțină partea de pian la o sonată cu vioară de Beethoven.

La 14 ani urmează conservatorul, clasa de orgă, instrument prin prisma căruia Franz Liszt l-a numit pe Saint-Saens "cel dintâi organist al lumii", apreciere pe care acesta, probabil, o cunoștea din moment ce îi dedică simfonia (lui Liszt).

Debussy spunea despre Saint-Saens, credem, noi, tot datorită implicării orgii, "...este omul care știe cel mai bine muzica întregii lumi".

În partea a treia a simfoniei, când orga trece în prim plan, sunt acorduri care fac să intre în rezonanță trecutul, prezentul și viitorul acestei lumi, deodată.

În continuare, până la sfârșitul lucrării, auditoriul participă vibrant la o trăire, sugerată cu multă artă, de compozitor, în același timp filozofică, estetică și patetică...

Florin Totan a exploatat foarte bine, în favoarea sa și a spectacolului muzical, acest "tot" exprimat de autor într-o inedită perfecțiune a formei.

Surprinzător, Saint-Saens nu s-a dorit romantic, el, aspirând la un bun șlefuitor de forme, Simfonia a III a cu orgă abundă de trăiri romantice. De aici și contrastul, interesant, cu implicații puternice în istoria muzicii, cel puțin franceze, dintre operă și crezul artistic. Saint-Saens aprecia foarte mult muzica postrenascentistă fiindcă din aceasta, spunea el, "este exclusă orice emoție"...Or tocmai ea, sfânta emoție, bântuie muzica secolului XIX. (Noiembrie, 2004)

Jan Sibelius, simfonia nordului!

Un program alcătuit pe baza prezenței a doi compozitori total diferiți, unul, reprezentând curentul romantic al sec. XIX, Felix Mendelsohn Bartholdy (1809-1847), și, celălalt, un veritabil oponent al "ruperii" tonalității muzicale din prima jumătate a sec. XX, Jan Sibelius (1865-1957), reprezintă un act de curaj demn de apreciat al responsabililor de concert, organizatori și interpreți, care au apelat la latura savantă a artei muzicale, știința ei, în defavoarea gratuității unui spectacol facil.

Luni, 15 noiembrie, anul curent, pe scena simfonicului vâlcean s-a desfășurat un concert de mare încărcătură artistică și culturală, parcă în favoarea crezului artistic al lui Jan Sibelius, chiar protest, fapt aberant în acel început dezarmonic de secol XX, anume, că el va rămâne partizanul "clasicismului și lumii civilizate", adică al lucrurilor bine făcute.

S-a interpretat Concertul pentru vioară și orchestră de F. Mendelsohn Bartholdy, în concertarea violonistei Cristina Anghelescu, și Simfonia a

III a de J. Sibelius. Ambele partituri au fost susținute instrumental de orchestra simfonică sub bagheta dirijorului italian Orazio Baronello.

Încă din prima parte, Concertul pentru vioară, trebuie să remarcăm prezența plăcută a dirijorului italian, un partizan al gestului elegant, chibzuit și bine temperat, atent la partitura de acompaniament, atent la orchestră. În concertul de Mendelsohn aceasta are un rol bine determinat, când în silențiu, pentru reliefaarea solistului, când în recitativ, pentru sublinierea ansamblului muzical. Același concert cuprinde secvențe muzicale aflate într-un amplu dinamism, specific clasicismului cu tentă romantică, beethovenian, dirijorul Italian, punctând eficient pe fiecare început și sfârșit de frază.

Surprinzătoare această prezență dirijorală care nu apelează la mima teatrală în gestică sa, folosește însă bine privirea, tensiunea interioară, își reliefează eficace scopul, care nu este altul decât asigurarea calității demersului artistic muzical.

Acest concert pentru vioară de Mendelsohn Bartholdy, minunată expresie a contrapunctului cu încărcătură romantică, ne-a prilejuit, încă o dată, recunoașterea faptului, că România are una din școlile de înaltă clasă la categoria interpreților de vioară și, în seara acestui simfonic, ne-a prilejuit întâlnirea cu un artist de valoare, cu violonista Cristina Anghelescu.

Am savurat măiestria artistică, precizia tehnică, arcușul curat, splendoarea purității tonului în variația și multitudinea de alternanțe sonore.

Am constatat similitudinea de caractere, al solistei și al dirijorului. Precum acesta, și Cristina Anghelescu își coordonează rațional gestul în scenă, nu admite expresia teatrală, refularea în interior este eficientă, are în conștiință că, dintre toate, muzica este cea mai importantă și, precum notam în cazul lui Sibelius, crede în cea "clasică" și a ei lume civilizată.

Simfonia a III a de Jan Sibelius, alături de a VII a, definește foarte bine o parte din crezul artistic al compozitorului finlandez, mai puțin cunoscut, dar probabil cel mai important din arealul nordic european al secolului XX.

Am fost, cu toții, plăcut surprinși de frumusețea acestei simfonii, de caracterul ei programatic, de faptul că, deși muzica, așa cum o

cunoaștem noi, ca artă, în Finlanda nu este chiar la ea acasă, reușește să trezească interesul melomanului.

Datorită și unei interpretări deosebite, grație atât orchestrei cât și dirijorului, ea a primit binemeritatele aplauze.

Am felicitat un component al orchestrei, după spectacol, care însă mi-a replicat: "Frumos Mendelsohn, dar urât Sibelius" - lucru care nu ni s-a părut curios deoarece știam că, de multe ori, instrumentiștii fac sinonim greul cu urâtul, dar și revăzând o expresie din 1955 a lui Rene Leibowitz, care sublinia că "Sibelius este cel mai prost compozitor".

Simfonia a III a, de Jan Sibelius, împreună și cu un concert pe care l-a scris pentru vioară și orchestră, sunt capodopere ale muzicii secolului XX, secol plin de epigonii lui Wagner și Debussy, secolul lui Schonberg, lui Webern și al celebrilor ruși!

Sibelius nu vrea să fie nici Wagner, deși folosește din construcția sa și reimpune dinamismul muzical, nu vrea să fie nici Schonberg și, rămânând în zona muzicii tonale, s-ar declara mai degrabă un admirator al lui Richard Strauss...

O caracteristică interesantă pentru personalitatea muzicală a compozitorului finlandez a făcut-o Constant Lambert, în 1934, "Sibelius este principalul reprezentant împreună cu Schonberg al muzicii europene după moartea lui Debussy".

Legătura dintre compartimentele orchestrale, fluiditatea lor, nepersonalitatea părților în favoarea personalității întregului, au fost foarte bine subliniate de către un dirijor cu o vizibilă cultură muzicală, un rafinat intelectual, de către o orchestră atentă, bine alcătuită, bine instruită, rezultatul, artistic, fiind unul de calitate deosebită.

Nu vrem să repetăm, dar publicul a aplaudat la scenă deschisă, mai mult decât la concertul de Mendelsohn, o lucrare dificilă, din repertoriul simfonismului nordic, acest lucru nefiind posibil decât în varianta unui act interpretativ de succes. (Noiembrie, 2004)

Bravo, Joseph!

Pe scena noastră, vâlceană, seria concertelor simfonice, de mare ținută, iată, continuă. După ce în săptămânile trecute am avut prilejul unor audieri de prestigiu, cazul Simfoniei cu orgă de Saint Saens și cel al Simfoniei nr. 3 de Jan Sibelius, la concertul de luni seară, 06. 12. 04, orchestra simfonică, avându-l ca dirijor pe coreeanul Yong Shin Choi (Joseph), a înregistrat un nou succes în interpretarea simfoniei "Patetica" de Piotr Ilici Ceaikovski, după ce, în deschidere, publicul a audiat Concertul pentru vioară și orchestră în re major de același compozitor, solist fiind Gabriel Croitoru.

Ca o curiozitate în actuala stagiune, remarcăm, invers tradiționalelor succese create de marii interpreți și concertele lor soliste, cu priză la public, o deplasare a acestora (succeselor la public) către partea simfonică, de mare complexitate, ceea ce arată că Râmnicul începe să aibă un public meloman matur, că orchestra se străduie pe calea evoluției tehnice și artistice, că dirijorii și-au impus personalitatea în concordanță cu partitura și spiritul lucrării, cu timpul evoluat al contemporaneității.

Dacă dirijorii nu se integrau perfect în spiritul simfoniilor lui Saint Saens și Sibelius, dar și al timpului prezent, concertele respective ar fi însemnat, fiecare, o reală cădere interpretativă, o abdicare de la calitatea valorică de înaltă cotă artistică a meseriei de dirijor... Din prețuire pentru melomanul vâlcean, Filarmonica a riscat, programând aceste lucrări, a câștigat datorită ambiției profesionale a colectivului orchestral și al calității actului dirijoral, și, astăzi, se poate lăuda cu un public care aplaudă simfonia, filozofia muzicii, mai mult decât concertul cu solist, care, îndeobște, reprezintă vedeta spectacolului.

Încununare de vârf a romantismului european, al simfonismului tonal, simfonia "Patetica" de Ceaikovski pare un cumul de sinestezii, părăsește cadrul singular al etosului muzical și se exprimă cu mijloacele unei arte multiple, dovedește că sunetul este material și spiritual, se exprimă în același timp poetic, filozofic și muzical, estetic și dramatic. Este un apogeu al expresiei sentimentalismului slav, în final,

dezvăluindu-ne un existențialism în care tragicul destin ni se prezintă ca fiind implacabil.

Este o simfonie extrem de grea, atât în scriitură cât și în interpretare, astfel încât, dacă nu se cântă cu exigență tehnică și artistică, ea devine o lucrare urâtă. În parametrii calitativi expuși, mai sus, simfonia Patetica este o bijuterie.

La concertul din seara de luni, dirijorul Yong Shin Choi, care din respect pentru arta bătrânului continent și-a adoptat numele Joseph, și este dirijor permanent al Filarmonicii vâlcene, și-a asumat toate riscurile și capcanele simfoniei ceaikovskiene, realizând o interpretare memorabilă, de excepție.

Am remarcat cultura gestului artistic, stăpânirea de sine, lipsa excesului de zel exprimat cabotinic, rezultatul fiind, așa cum și trebuia, reținut și neteutral la dirijor, dar nereținut și dezlănțuit în mișcarea muzicală.

Capcanelor simfoniei lui Ceaikovski, Joseph le-a opus remarcabile tehnici artistice, unele, constând în trecerile cursive între mișcările muzicale, lipsind astfel auzul de supărătoarele sincope, pauze; pe de altă parte, materializând într-o dozare echilibrată, reală, a sonorității dintre partidele orchestrale, dintre corzi și instrumentele de suflat, dintre silenzioso și forte.

Yong Shin Choi a impus interpretarea acestui opus într-o manieră de continuă sonoritate, a pendulat minunat, gradual, între excesele sentimentale, între stările opuse, dar întotdeauna maxime.

Organizatorii acestui simfonic au programat și realizat de fapt un festival Ceaikovski, în afara simfoniei "Patetica", în prima parte, violonistul Gabriel Croitoru interpretând Concertul pentru vioară și orchestră în re major, op. 35.

Am revăzut în această seară un violonist care nu demult ne înfierbânta mințile cu tehnica sa debordantă într-o partitură de Paganini, care acum, la cei 35 ani, a conceput concertul de Ceaikovski într-o alură academică, aș spune, în manieră "dirijorală"... Numai că la un asemenea concert, ca și la altele, din aceeași categorie, dirijorul lucrează cu o orchestră care acompaniază, iar el, solistul, trebuie să materializeze

spiritul artistic al operei, trebuie să dezvăluie publicului harul asupra instrumentului pe care îl stăpânește, harul lucrării și pe cel propriu.

Ceaikovski a scris acest concert într-o perioadă de mari împliniri în viață, o perioadă de vârf al romantismului muzical european, de vârf al romantismului propriu.

Este drept, sentimentul care domină "Patetica" nu este același cu cel care domină acest concert. Întâmplarea face ca după prima audiție a simfoniei, compozitorul să moară, iar la difuzarea concertului, acesta să jubileze. Concertul este scris în linia tonală a marilor concerte pentru vioară compuse în Europa centrală, în sec. XIX. Am fi dorit ca Gabriel Croitoru să se încălzească mai repede și să ne ofere o feerie sonoră așa cum a făcut-o în bisul acordat.

Oricum, vâlcenii au ocazia să-l revadă pe îndrăgitul violonist în data de 09 dec. 2004, când, pe aceeași scenă el se va desfășura în recitalul "Cvartetului transilvan", în care este vioara I, alături de Nicușor Silaghi, vioara II, Marius Suarasan, viola și Vasile Jucan, violoncel, într-un program cameral de minunată muzică, program Dvorak, constând din Cvartetul american op. 96 și Cvintetul cu pian op. 81, la care li se va alătura pianistul Mihai Ungureanu. Nu uitați, joi seara, la ora 19.00! (Decembrie, 2004)

Recital: *Trio Allegretto*

Evenimentul muzical petrecut în Râmnicu Vâlcea, săptămâna trecută, cel mai important, rămâne, fără îndoială, concertul trioului „Allegretto” din Craiova desfășurat miercuri seară pe scena Filarmonicii într-un program variat, cuprinzând: Divertismentul în re major de Joseph Haydn, un Trio de Franz Schubert și Cvartetul cu pian op. 60 de Johannes Brahms. Cvartetul cu pian, pe lângă cei trei componenți ai trioului, Luana Gorun - vioara I, Dorina Pîrlea - violă și Elvis Ciuculescu - violoncel, a ființat pe scenă împreună cu pianistul Florin Berculescu.

Numeam, ceva mai sus, această manifestare ca fiind evenimentul cel mai important al săptămânii, întrucât, cu numai două zile înainte, pe aceeași scenă, se desfășurase concertul de stagiune curentă al Filarmonicii vâlcene într-un program Festival Mozart, susținut de orchestra simfonică, dirijorul Florin Totan și pianistul Sandu Sandrin și cuprinzând Uvertura la opera „Don Giovanni”, Concertul pentru pian KV 467 și Simfonia nr. 41 „Jupiter”, recitalul de miercuri fiind cel mai aplaudat.

Dar nu aplauzele au fost cele care ne-au determinat să comparăm cele două concerte, să le clasificăm...

Odată, ar fi interpretarea neinteresantă, constantă în colorit, monotună, lipsită de vibrația oarecum spumoasă de specific mozartian, caracteristici ce s-au făcut simțite pe parcursul primelor două lucrări programate în simfonicul de luni, menționând însă favorabil prestația lui Florin Totan în simfonia „Jupiter” și, a doua oară, remarcând prestația muzicii camerale de calitate, în general, prezența acestui cvartet cu pian, minunat în interpretare, în special.

Muzica de cameră, în opera de creație a marilor compozitori, reprezintă, în mod sigur au spus-o și alții, anticamera mării muzici... În această sintagmă intră, după părerea noastră, sub aspect valoric, muzica de cvartet de coarde sau de cvartet cu pian care, în cadrul oricărui curent muzical sau etapă de istorie a muzicii, reprezintă o formă estetică puternic personalizată, individualizată.

La mai toți mării reprezentanți ai artei sonore, cvartetul, pe lângă sarcina premonitoare referitoare la știința creatorului, reprezintă o culme a propriei creații... Muzica cvartetului de coarde, de cvartet cu pian, de multe ori și cea de quintet sau de cvartet de coarde și pian, reprezintă un domeniu de știință și tehnologie a muzicii în general, care nu permite actul artistic de creație și interpretare undeva, „pe la mijloc”! el fiind ori foarte bun, ori foarte prost.

Să ne reamintim numai, compozitorii sacri ai muzicii universale precum Haydn, Mozart și Beethoven, care au creații monumentale ale muzicii de cvartet și, ne permitem să spunem, parcă anume făcute pentru a-i individualiza, pentru a-și defini, fiecare, crezul artistic.

Nimic nu poate fi mai sensibil transmis de la muzician către meloman, precum de la Dumnezeu către creația Sa, mai spiritual, mai perfect științific și emoțional, mai intelectual, așa cum o face această muzică, chiar și atunci când aceasta poartă numele de ...Cvartetul diavolului (Beethoven)!

Permiteți-mi să includem în grupul celor trei demiurghi ai muzicii universale, și pe Johannes Brahms, care, și numai prin cvartetul cu pian op.60, interpretat miercuri seară, stă alături de cei trei. Sigur, mai sunt și alții...

Alături de conținutul bogat în idei, de ruperile ductile de ritm, de dezlănțuirile extraordinare ale acordurilor pe cele patru instrumente, de sincronismul armonic minunat care imprimă întregii lucrări un perfect caracter de „legatto”, alături de stilul perfecționist, intrinsec, adoptat și reușit de Brahms la nivelul timpului său, acest perfecționism impunându-l la baza muzicii germane specifică secolului XX, interpretarea cvartetului craiovean, din seara concertului, a lăsat spectatorul vâlcean fără replică...

Fără cusur tandemul Elvis Ciuculescu - Dorina Pîrlea. Autosincronizată mai bine în cvartetul cu pian și sonorizată perfect în ansamblul celor trei „corzi” s-a prezentat Luana Gorun, vioara I. Formidabilă ni s-a părut prestația pianului, care a dat cota de valoare în interpretarea acestui cvartet de Brahms...

Îngemănarea claviaturii cu cele trei instrumente de coarde, subtilitățile sale de ton, de volum ale acestuia, „reținera” forțată într-un plan de profunzime acustică, dar și filozofică, sublinierile de mare rafinament artistic, toate la un loc, au făcut miercuri seară din Florin Berculescu un mare artist!

Am dori, noi cei care alcătuim publicul vâlcean, să-l revedem cât mai curând în concert la Filarmonică pe acest pianist de mare sensibilitate, de mare încărcătură spirituală și intelectuală, poate într-un concert „nr.1” de Ceaikovski, poate într-un Rahmaninov, de ce nu, într-un recital Debussy...

Trebuie să remarcăm acțiunea Filarmonicii, iată, la un interval relativ scurt de timp, de a aduce, la Râmnicu Vâlcea, formații camerale de prestigiu, formații de cvartet, care nu fac altceva decât să

îmbogățească cultura muzicală a melomanilor și a tinerilor aspiranți la suprema măiestrie de interpretare artistică.

Trebuie, de asemenea, să consemnăm deficiența programului de sală în conținutul său tematic, care, în cazul concertului de miercuri, a provocat ușoare manifestări ilare, cum au fost acelea, pentru a nu știu câta oară, de a se aplauda atunci când nu trebuie, de a nu ști ce se interpretează, și acest lucru numai pentru faptul că spațiul și conținutul tehnic, alocat lucrărilor, a fost minim. (Martie, 2005)

Festival Brahms

Simfonia a IV a, de Johannes Brahms (1883-1897), reprezintă o piatră de încercare pentru orice dirijor, pentru orice orchestră simfonică care vrea să se afirme în termenii elevați și profesioniști ai artei interpretative, în arealul întregului spațiu muzical, universal, în cazul de față, chiar cel al impresionismului muzical, incipient, specific sfârșitului de secol XIX.

Însuși faptul că în ultima parte a simfoniei a IV- a Brahms aduce în actualitatea semenilor săi gândirea lui Bach, reprezintă intenția sa, nedeclarată, de a se fi înscris în modernitate.

În săptămâna care a trecut, orchestra Filarmonicii, avându-l ca dirijor pe maestrul Ovidiu Dan Chirilă, din Brașov, a interpretat această simfonie. În partea a doua a concertului, orchestra, împreună cu același conducător, a adus în atenția numerosului public, cele 15 Dansuri Ungare, într-un aranjament muzical creat anume pentru această seară de către dirijorul brașovean.

În fapt, a fost vorba despre un festival Brahms, atât Simfonia cât și Dansurile fiind interpretate la un mod cert de profesionalism, cu sublinierile de rigoare, bine dozate ritmic și armonic, specifice trăirii și frământării muzicii brahmsiene în simfonie, cu detașarea specifică estetismului afișat, relatat în dansurile ungare.

Dirijorul Ovidiu Dan Chirilă, titrat, galonat, cu o importantă activitate în spațiul compozițional, posesorul unui repertoriu

interpretativ diversificat și bogat, a făcut dovada unei elegante stăpâniri a gesticii, a stăpânirii și cunoașterii limbajului muzical, i-a lipsit mișcarea scenică exagerată, a oferit un program dificil în actul interpretării, dificil în cel al percepției către public.

Onorat fiind de către un contemporan de a fi înscris în celebra formulă a celor trei „B”, Bach - Beethoven - Brahms, suită care nu este chiar întâmplătoare dată fiind înclinația celui din urmă pentru studiul și perfecționarea stilului celor ce i-au fost înaintași, prin aceasta, reușind să creeze o punte către secolul XX, ...și fiind numit de către Schumann „un mesia al muzicii”, Johannes Brahms a scris una dintre cele mai dificile, mai științifice și mai frumoase muzici ale secolului XIX, ale muzicii romantice cu puternice accente clasice, cu rezonanțe din formula estetică a Renașterii. Cum arătam, și la început, el îl aduce în actualitate pe Bach, dar și pe Handel, și pe Haydn. Deși a trăit și compus pe aceeași paralelă a timpului, a creat, în sintaxa frazei, precedent cultivată și dusă mai apoi la exacerbare de către un Ceaikovski sau Dvorjak, și de către alții, mult mai târziu, în muzica experimentală...

Sensibilitatea lui Brahms o depășește pe cea romantică a contemporanilor săi, și împreună cu știința ea produce revoluția, o astfel de revoluție, încât o face posibil de ascultat cu interes și în sec XXI, pe scenă;... în muzică de film, în muzica viitorului!

Orchestra simfonică, alături de dirijorul Ovidiu Dan Chirilă, s-a aliniat canoanelor aspre cerute de partitură, ne-a convins în exercițiul interpretativ, au excelat suflătorii...Părțile au fost tratate constant. A fost evidențiată atât latura preponderent obiectivă specifică culturii muzicale, cât și latura subiectivă supusă pasiunilor de ordin romantic...

Reântîlnindu-se cu violonistul ungar Eduard Remenyi, când Brahms avea 20 de ani, aceștia merg împreună în turnee:...Brahms apreciază muzica țigănească pe care o interpretează Remenyi, cunoaște muzica specifică poporului maghiar trăitor pe Dunăre și Tisa.

Cele 11 Căntece Țigănești și Dansurile ungare sunt elocvente în sensul celor scrise mai sus, dar ne demonstrează și capacitatea de prelucrare stilistică de formă și fond, ne dezvăluie, ce vrea să însemne în mod cultivat, aducerea folclorului în spațiul civilizat.

Cele 15 Dansuri ungare fac un serviciu enorm spiritului unguresc, Brahms, așezându-le, prin arta sa, pe portativul european, înaintea valsului, al polcii sau al dansurilor populare specifice națiunilor...

Dansurile ungare constituie un excelent mod de integrare culturală, o excelentă tehnică de tratare și prelucrare a unui sistem folcloric, acum 200 ani, marii magi ai muzicii culte știind cum să facă o prelucrare de tonuri populare, să nu le transforme în muzică incultă, să nu distrugă tariful și doina ...popular, culte! Să nu le dea caracter de culpă izolaționistă, să nu le dea culori naționale când ele sunt de sorginte pur locală.

De aceea, aceste dansuri ungare se pot cânta pe orice scenă a lumii...De aceea Gershwin și Bernstein se cântă la fel, oriunde. De aceea folclorul nostru, neprelucrat, se cultivă direct la export, și nu cel prelucrat, care a creat o ilară școală națională de muzică...populară!

Cele 15 Dansuri ungare sunt scrise de un german, reprezintă foarte bine spiritul unguresc, reprezintă Ungaria așa cum Bartok a reprezentat România, mai târziu !...Adică mult mai bine decât au făcut-o...alții. (Martie, 2005)

Fabio Brunelli și Vlad Dimulescu, în recital, Ceaikovski!

După cum intuiam în avanpremieră concertului din săptămâna trecută, de luni seară, evenimentul muzical așteptat s-a produs și, așa cum era normal, dată fiind suita de concerte reușite din actuala stagiune, acesta a avut loc chiar la un nivel înalt de calitate. Pe scena muzicală vâlceană s-a desfășurat un spectacol Festival "Ceaikovski" compus: din Concertul nr.1 pentru pian și orchestră, și, Simfonia a V- a. Interpretarea lor s-a datorat orchestrei simfonice a Râmnicului, sub bagheta italianului Fabio Brunelli, iar concertul pentru pian și orchestră avându-l ca solist pe Vlad Dimulescu.

Iată, la scurt timp după reușita unei serii în care tineri interpreți au triumfat alături de compozitori precum Brahms și Borodin, în seara din săptămâna trecută s-a realizat încă o alăturare fericită, două mari lucrări, aparținând aceluiași compozitor, rusul Piotr Ilici Ceaikovski, Concertul nr.1 pentru pian și orchestră, împreună cu Simfonia a V- a.

Am numit „alăturare fericită” fiindcă ambele lucrări, deși scrise la vârste opuse, ne relevă aceeași învolburare sufletească, romantică, de pecete rusească, mai avântat și optimist concertul pentru pian, mai echilibrată în stări alternând între negativ și pozitiv, între speranță și pesimism, simfonia.

Între compozitorii ruși, Ceaikovski s-a dovedit a fi printre cei mai bine orientați în redarea sentimentului slav în rigoarea tehnicii armoniei și contrapunctului german, neezitând astfel să se exprime în limbajul occidental al muzicii europene. Datorită acestui fapt Concertul nr.1 pentru pian se află în repertoriul tuturor marilor interpreți, el răsună încă în orice stagiune a oricărei scene ale lumii. Este o lucrare muzicală care atribuie valoare unui interpret, îl reliefează, este un cumul de rebele acorduri beethoveniene împreună cu profunde și dramatice acorduri venite din sentimentul uman atât de prezent în romantismul european, prezent în salonul vienez, dar și în cel din imensa stepă.

Orchestra simfonică pregătită, s-a văzut, bine pentru confruntarea cu categoricul Ceaikovski, puternică la nivelul treptelor de suflători, dar și la cel al partitelor de coarde, având la pupitru un dirijor care știe să facă din muzică un veritabil show, apt pentru muzica de film, dar și pentru cea de estradă, împreună, deci, cu Fabio Brunelli, a excelat în discursul său unitar, a punctat, a contracandidat solistul la realizarea pozitivă de spectacol, a avut chiar părți de paradă...

A jubilat spumant în față, persuasiv în decor, a exploatat starea de voluptate intrinsecă lucrării, în dialog și la unison cu solistul, a realizat strălucite structuri consonante.

Solist în Concertul nr.1 pentru pian, luni seară, Vlad Dimulescu s-a dovedit a fi un admirabil cunoscător al acestui opus, mai mult, el și-a dăruit fără menajament întreaga pricepere artistică.

Cavalcadelor de acorduri, uneori recitate pe nerăsuflate, ales înșiruite și împerecheate, le-a contrapus detaliile subtile aflate, în partitură, în

alternanță, utilizând o tehnică vizibil rafinată. A dozat și drămuț bine timpul destinat respirației sonore de ritm diferit, și-a dozat inteligent voința și forța, reprimarea lor la închidere, în fața acordurilor triumfale.

Tregerile dintre alegro și andante s-au făcut cu reținere de sine, s-au evitat diluările romanțioase și deranjante.

Vlad Dimulescu a interpretat acest concert cu multă expresivitate, reușind în clipele de mare intensitate să atragă publicul în propria transă. Stilul său, dovedind profesionalism și ținută artistică, este în același timp tributar unei vădite aluri academice. Publicul care s-a arătat entuziasmat la sfârșitul concertului, nu a făcut altceva decât să sublinieze maniera deosebit de valoroasă în care Vlad Dimulescu a interpretat această lucrare de mare clasă...

Dacă în concertul pentru pian spectatorul a trăit în cavalcada sentimentelor optimiste clipe din tinerețea plină de speranță a romanticului compozitor, în Simfonia a V-a, această trăire capătă în plus un accent de maturitate, încep să se simtă acordurile patetice care vor eclata în ultima sa simfonie, Patetica, un adevărat testament, mărturisire a propriei gândiri filozofice.

Muzica din Simfonia a V a este strălucitoare, dătătoare de speranță, este un reușit album iconografic de stări și imagini definitorii asupra sensibilității lumii, în speță al sufletului rus, ca și în concertul pentru pian, ea, alternând între scrierea rusă și cea germanică, tenta generală fiind de natură clar vest europeană. De aceea, împreună cu cele două simfonii vecine ca opus, a IV a și a VI, ea face parte din patrimoniul universal, din zona de lux specifică acestui patrimoniu.

Dirijorul Fabio Brunelli a exploatat la maximum aspectele luxuriante ale opusului prezentat, tonalitățile și accentele care merg direct și la suflet către clasa medie și numeroasă a auditoriului monden, a excelat pe sublinierea dialogului superb dintre suflători și coarde, a interpretat în stil legato zonele de înalt accent și cele de prăbușire, în tern.

Orchestra simfonică a atins culoarea de mare spectacol, a ieșit puternic în relief, a pus din nou în evidență propriul compartiment de suflători, iar în ultima parte a simfoniei, cea de ritm și dinamism năucitor impus de unisonul alert al instrumentelor de coarde în dialog

cu acordurile prelungi ale alămurilor, ea a depășit pragul de valoare solicitat de partitura compozitorului rus.

Acest concert, prin prisma clasei de interpretare, a prilejuit ocazia aducerii unui omagiu de însemnată valoare artistică lui Piotr Ilici Ceaikovski, un omagiu melomanului spectator, a adus importante servicii muzicii, celei mai spirituale dintre arte. (Martie, 2005)

Brahms și Borodin, interpretări de referință!

Anunțam înaintea concertului din săptămâna trecută, când pe scena vâlceană au răsunat acordurile muzicii lui Johannes Brahms și ale lui Alexandr Borodin, că un eveniment artistic major, în planul artei interpretative, se va produce, în plus față de previziunea avută inițial, în urma desfășurării concertului, am constatat că pătrunsesem mai adânc pe tărâmul muzical universal prin cunoașterea a încă două dintre cele mai reprezentative pagini.

Orchestra simfonică, avându-l la pupitru pe Florin Totan, împreună cu violonistul Sebastian Tegzeșiu și violoncelista Olga Bianca Mănescu, au interpretat Dublul concert pentru vioară și orchestră de Johannes Brahms, după ce, în deschidere, dirijor și orchestră, au intonat uvertura „Rosamunde” de Franz Schubert; iar după pauză au dat citire Dansurilor polovțiene de Alexandr Borodin.

Am crezut inițial că punctul de atracție al serii va fi „Dublul” lui Brahms, și el a fost! numai că spre surprinderea noastră, publicul a explodat furtunos în aplauze și după „Dansurile” lui Borodin!

Cheia succesului, pe lângă vitalitatea și profunzimea lucrărilor celor doi compozitori, dintre care, trebuie să recunoaștem, Borodin era până înainte de concert mai puțin cunoscut, a reprezentat-o execuția de înaltă tehnică și de artistică valoare a celor patru interpreți ...dirijor, orchestră, vioară și violoncel.

Rar avem ocazia de a fi în contact direct, simultan, cu așa reuniune de valori.

Johannes Brahms a compus acest concert într-o perioadă a vieții plină de optimism, imediat după ce a împlinit 53 ani, atunci când a bătătorit mult spațiul natural sălbatic, când a practicat sportul nautic, când a iubit ocazional, strecurând toate trăirile și simțirile sale sufletești în acest opus de extraordinară alură romantică. Din această cauză, credem noi, a combinat vibrația baritonală a violoncelului cu vibrația de sopran a viorii.

Orchestra sclipește în tonalități și energii pozitive, în trăiri tumultuoase-frumoase melodic, are un curs paralel și, deseori, intră în aprig dialog cu cele două instrumente, soliste.

Partitura viorii și violoncelului este parcă ruptă dintr-un fenomenal estetic și patetic cvartet de coarde, rolul viorii doi și violei fiind luate de orchestra simfonică.

Sebastian Tegzeșiu și Olga Bianca Mănescu, pe care eram pregătiți să-i aplaudăm cunoscându-le prestația de la „Festivalul Tinerelor Talente”, din stagiunea trecută, au încântat auditoriul meloman, au dat speranță celor care nu mai credeau în frumusețea morală a deplinei trăiri artistice.

Au fost pasaje, de etalare a virtuozității celor două instrumente, vecine cu perfecțiunea artistică, momente, care ne-au reamintit secvențe de referință ale interpretării acestui dublu concert. Ne gândim bunăoară la execuția lui, cea de acum câteva decenii, la fel de vibrantă și tumultuoasă, când la vioară se afla Josef Suk, iar la violoncel Andre Navarra (o excelentă imprimare discografică-1970)...

Talentul și tinerețea, nemuritoarea virtuozitate artistică, ne fac să trăim în deplinătatea unui sentiment de mare iubire pentru viață, să considerăm romantismul, astăzi, ca fiind clasic, să-l reproiectăm, alături de alte lucruri bine făcute, în modernitate. Riscăm să credem, că putem să ne referim la un timp nou, numit, ca să fim în modă, .. postclasic.

Vitalitatea celor doi soliști, trăirea lor seducătoare, atât de apropiată ca nerv și simțire interioară, stări greu de redat la violoncel, dar și la vioară, au excelat în măsurile aflate la unison, când s-au manifestat precum un singur instrument, dar și în secvențele de dialog exacerbat.

Florin Totan și orchestra simfonică au secondat, s-au intercalat, au subliniat exact atât cât a trebuit, în amploare sau discreție, acest special opus din creația romanticului, clasicului și modernului Brahms.

Dacă la „dublul concert” dirijorul și orchestra au avut rol decorator în lumina scenei și coordonator în spatele ei, la Dansurile polovțiene, acesta a fost covârșitor, concepția dirijorală și interpretarea orchestrei, în ansamblu, constituind noul punct de atracție al serii.

Trăind în paralel cu Johannes Brahms, acesta în statele germane, Borodin în imensa Rusie, între 1833 și 1887 compozitorul rus a avut „ochi” pentru muzica lui Wagner în timp ce Brahms a disprețuit-o.

Cei doi romantici se deosebesc prin faptul că Brahms își trage seva muzicii sale din muzica lui Beethoven și de „mai departe” ;... în timp ce Borodin se definește din muzica popoarelor rusești, dar și din cea a lui Wagner.

Borodin este un romantic din fire, dar și la „comandă”, a scris muzică din când în când, a fost util și în viața practică, iar în comparație cu conaționalii săi, el și-a declarat simpatia pentru filonul „greu” al muzicii germane.

Dansurile polovțiene interpretate în seara de luni trădează școala formării sale, dar și influența pe care intuim că o are în muzica rusă până la Hacıaturian.

Florin Totan a subliniat foarte bine segmentele de melos popular, secvențiale și minore, precum și pe cele de sorginte dramatică, de amplă viziune și conotație de rigoare nordică, dar și expresie germanică.

A pus în evidență maximă rolul suflătorilor, a manifestat interes pentru surprinzător de modernele și ritmatele repetiții, specifice allegro-ului din „a doua mișcare”, a interpretat totul în stil legat, continuu, dar și bine conturat, astfel încât, în final de spectacol, sala a intrat aproape în ... reverberație.

Concertul din săptămâna care a trecut, al orchestrei simfonice vâlcene aflată sub bagheta dirijorului Florin Totan, cuprinzând în program Dansurile polovțiene de Alexandr Borodin și Dublul concert pentru vioară, violoncel și orchestră de Johannes Brahms, avându-i ca soliști pe deosebit de talentații Sebastian Tegzeșiu și Olga Bianca Mănescu, va constitui un reper de referință în viața muzicală care se desfășoară în

cadrul Filarmonicii din Rm. Vâlcea, atât cât privește calitatea actului de interpretare artistică, cât și pe cel de evidență, repertorial.
(Aprilie, 2005)

Florin Croitoru și Florin Totan în festival Beethoven!

După cum scriam într-un articol apărut săptămânile trecute, seria de concerte cu mare încărcătură artistică pe care le prevedeam a fi prezente în această stagiune jubiliară, zece ani de la înființarea Filarmonicii, continuă, pe lângă soliști talentați, plini de curaj, programe variate și atractive, pe scenă, alături de orchestra simfonică, urcând și dirijori valoroși, asigurând publicului spectacole reușite.

Este important pentru cultura muzicală locală, că există în momentul aceasta un atare interes, foarte mare, atât pentru arta muzicală în sine, pentru compozitorii care semnează conținutul programelor, cât și pentru arta interpretativă cotate la nivel deosebit. Cum altfel am putea considera, aceste minunate valori umane cântând la vioară, violoncel, la pian și contrabas, sau aflate la conducerea orchestrală...

Muzica este arta cea mai scumpă, cea mai importantă pentru comunitate atât pentru rigurozitatea științifică care instrumentează în spiritualitate, cât și pentru ordinea și cantitatea de muncă înglobată. Muzica și arta interpretativă, împreună, dau valoare și faimă unui oraș...

Este important că trăim, că ne mișcăm în zona sau vecinătatea acestor arte, că le avem în vocabular, și nu ne este totuna dacă putem sau nu, spune: ...aseară la Filarmonica din Râmnic a avut loc un Festival Beethoven în care s-a interpretat Concertul pentru vioară și orchestră în re major și Simfonia nr.4 . Solist al concertului, la vioară, a fost Florin Croitoru, iar la pupitru orchestrei simfonice s-a aflat dirijorul Florin Totan. De ce? Fiindcă actul de cultură s-a realizat astfel pe jumătate din însăși citirea acestei fraze...cum bine spunea cineva că, la Paris, învăța, citind afișele de pe stradă.

Acest concert chiar s-a desfășurat luni seară, publicul vâlcean având ocazia de a urmări cele două lucrări de Ludwig van Beethoven. Concertul pentru vioară fiind primul din secolul XIX, scris în concept nou, specific lui Beethoven, deschide seria marilor opusuri concertante scrise pentru acest instrument și declanșează moda romantică, înscrisă cu aur, în istoria muzicii universale.

De altfel este și foarte frumos, se înscrie printre lucrările care lansează mari instrumentiști și credem, că nu întâmplător pare a fi o replică a titanului de la Bonn - dată lui Paganini...Sunt măsuri care reclamă solistului violonist însușiri pe care le-a avut doar faimosul italian.

Ajungând la faima interpretativă, trebuie să spunem, că această artă interactivă care te supune unei benefice terapii a uitării de sine, a întâlnit pe scena vâlceană solistul potrivit: Florin Croitoru!

Mesager al artei interpretative muzicale peste tot în lume, Florin Croitoru face parte din familia de elită a școlii românești de vioară, și luni seară, el a făcut dovada deosebitului talent de care dispune, registrul său cuprinzând întreaga gamă de posibilități, dexterități, și... stăpânire de sine. A demonstrat un extraordinar control asupra pretențiosului și dificilului instrument atât în ce privește mâna stângă, cât și în cea dreaptă. De aici și cursivitatea fără excepție, continuitatea sunetului, trecerea de la o mișcare la alta aproape fără obstrucție, realizarea unei densități sonore pe care o întâlnim numai la marii interpreți.

Nu putem să nu ne destăinuim că prezența lui Florin Croitoru pe scenă, în acest minunat concert aparținând lui Beethoven, ne-a readus în memorie imaginea lui Henry Shering, pe care în urmă cu ceva ani, într-un Festival Enescu, îl urmăream pe scena Ateneului Român.

Ce ne-a frapat atunci, la marele violonist, ca și acum la Florin Croitoru, a fost tocmai stăpânirea de sine și concentrarea, lipsa de gest inutil, noblețea exprimării.

După furibundele monologuri din concert, violonistul născut la Galați, cetățean de onoare al acestui continent și al mapamondului muzical, după ce a încântat auditoriul, nu putea decât cu câteva citate din Paganini să răsplătească, în plus, publicul.

Dacă Concertul pentru vioară și orchestră a deschis seria concertului modern în chiar început de secol romantic, Simfonia nr. 4, de Ludwig van Beethoven, compusă în același timp cu concertul, alături de celelalte simfonii ale compozitorului, continuă deschiderea făcută de Haydn în domeniul simfonic și împinge arta muzicii de concepție, și sentiment, către cele mai înalte zone ale spiritului. În peisajul propriu, al titanului german, Simfonia nr. 4 face parte din seria celor cu număr par, opuse ca filozofie simfoniilor impare: Eroica, Destinului, a VII-a sau Oda Bucuriei. În Simfonia nr. 4-a, Beethoven exploatează rafinamentul estetic, liniștea, lipsa de conștient în conviețuirea cu implacabilul destin.

Trebuie să spunem, că tocmai acest colorit filozofic, dorit de partitură, a încercat și reușit să-l transmită orchestra care, sub conducerea rafinată a baghetei lui Florin Totan a reușit din nou să se impună ca un ansamblu major (în ciuda numărului mic de ani pe care i-a acumulat în existență).

A fost un Beethoven clar, curat în alternanțele de acorduri tăioase, dar nu întratât de dure încât să întunece seninătatea doritei lumi rafaelice.

După concerte de excepție pe care Florin Totan le-a susținut cu orchestra simfonică, cazul Dansurilor românești de Bela Bartok, dar mai ales cel al tandemului Brahms - Borodin, Simfonia nr.4 de Beethoven, în aceeași interpretare, rămâne un punct de referință, mai mult, luni seară, a căpătat strălucirea unei bijuterii.

Și fiindcă am pronunțat acest cuvânt, credem, că este potrivit să transmitem melomanilor vâlceni o informație prețioasă, precum că luni, 21 martie, la Filarmonică, dirijorul american Don Appert (SUA), soprana Linda Appert(USA) și orchestra simfonică a Filarmonicii vâlcene, vor încerca să creeze un program de „Bijuterii Muzicale” constând în "Masques et Bergamasques" de Faure, Concert pentru soprană de coloratură și orchestră de Glier, Elegie pentru orchestră de coarde de Don Appert și „La Tombeau de Couperin" de Maurice Ravel. (Aprilie, 2005)

Vâlcea își caută vâlcenii.. .Leca Morariu!

În ultimele ceasuri, cele dinaintea aderării noastre la Uniunea Europeană, vâlcenii, cum era normal, își caută personaje istorice proprii, mai ales dintre cele trăite în România Mare, țară mai europeană decât cea de acum, care au fost, în parte, „demolate” în a doua jumătate de veac trecut, tot așa cum s-a demolat și centrul bătrânului Râmnic.

Dacă în locul construcțiilor s-a reușit cât de cât, cu multe rezerve, să se pună ceva în loc, istoria, cea care va veni după generația noastră, a anilor 50, va hotărâ dacă noi am putut să continuăm o tradiție sau să creem una nouă în locul celei demolate, în locul celei importate.

În fața Europei unite nu se poate ieși numai cu valoare națională ci, mai ales, cu valoare de alură regională, aceasta, trebuind să surprindă la scară internațională prin eul personal.

Astfel, se face orice politic și economic, pentru ca vâlcenii, nu zicem „anumiți”, să fie prezentați cultural sub acoperișul Parlamentului bucureștean, Parlamentului european, sub cel al Casei României de la Bruxelles, sub cel al unor mai îndepărtați sau apropiați prieteni privați din diasporă, în banale trocuri susținute de puterea locală și centrală ;... numai în acte reale, de cultură, nu !

Din păcate, în goana după proprie valoare sau Legendă Personală, cum ar spune unul din marii scriitori ai timpului, actori ai acestei culturi, apelând la mima politică și cea a corupției, exploatănd și lipsa de interes al unui occident nu prea ales, etalează în exterior aceste acte la întâmplare, pe recomandări subiective, creând astfel un nedorit risc de instalare, în diferitele medii locale și comunitare, a noțiunii de falsă valoare.

Acțiunea de atragere a Râmnicului în jocul internațional s-a produs, după părerea noastră, în mandatul domnului primar Zamfirescu, acțiune pe care i-o atribuim la modul apreciativ, a culminat, datorită eclipsei generale de soare, când comunitatea autohtonă și cea internațională și-au adus aminte că aici a existat o importantă divinitate locală, Zamolxes, cel dinaintea lui Zoroastru.

Ambasadorii de astăzi peste „nemăsuratele” granițe, spre exterior, sunt aleșii culturali ai prezentului și, deși nu au în lumea acestei

aproximate culturi decât o existență minimă, de câțiva ani, peste tot și oricând își etalează liste de activități și foi „crude” care, în mod fals, le atestă prezența în cultură de foarte mulți ani...

Să ne întoarcem, totuși, la valorile noastre care reclamă ideea tradițională.

Deunăzi, domnul Constantin Poenaru, în ediția de joi 03. 03. 05 a Info Puls, ne trimite cu gândul la niște ani de cumpănă pentru comunitatea românească interbelică și postbelică, când o parte a intelectualilor din Bucovina de nord și Basarabia au fost obligați să se așeze pe teritoriul oltenesc dintre Dunăre și Carpații getici.

C. Poenaru intuiește o anume și însemnată influență a acestora asupra culturii vâlcene, adaugăm noi, chiar românești, ținând cont de nume precum Leca Morariu, A.E. Baconski, Traian Cantemir, G.Parlapan, și mulți alții așezați aici și în restul țării...

Despre cei amintiți mai sus, în parte, pe meleagurile noastre au mai făcut referire și oameni de cultură precum Ioan Șt. Lazăr, Petre Petria, Ioan Măldărescu și Emilian Frâncu, încă și alții...

Întrucât l-am cunoscut personal pe Leca Morariu, am gândit că nu ar fi în zadar să dezvălui câteva particularități, intime însușiri, care ar putea completa imaginea unei personalități cu importante influențe în mediul cultural al Râmnicului de altădată.

Lecțiile mele, pentru el, erau prilejul unor spovedanii...

La inițiativa fratelui meu, Modest, între 1961 și 1963, în două etape, am luat lecții de violoncel cu Leca Morariu, mai întâi la Școala de Muzică, cea care nu mai există decât în albumele lui T.M.Gherghina, și care a fost condusă de I. Ionescu Basu, iar mai apoi, după o întrerupere de câteva luni, când Leca a fost obligat să stea la domiciliu din cauza vârstei, dar și al diabetului care îl măcina, la el acasă, în superba vilă de sub dealul Capela, în apropiere de parcul Zăvoi, unde ocupa prin închiriere, la parter, un frumos apartament.

Leca Morariu semăna cu Mihail Sadoveanu, cel din iconografia cunoscută în manualele de citire, avea părul foarte fin și alb precum laptele, critica pe toată lumea, era mândru și bogat, căci, așa cum îmi

repetă de câte ori intram în casa sa, avea cea mai valoroasă bibliotecă din Râmnic.

Deținea cel mai scump, la propriu și la figurat, violoncel, instrument pentru care nu odată au venit la Râmnic, să i-l achiziționeze, Radu Aldulescu și Vladimir Orlov, doi instrumentiști români afirmați la scară mondială, și care nu au "încăput" în această țară.

Avea cea mai frumoasă amintire pe care putea un român din Bucovina să o aibă, povestea tatălui, amintind de prietenia cu Ciprian Porumbescu. ...De aceea, oricine îi intra în casă, ori de câte ori, trebuia să asculte înainte de obișnuita conversație, ca un ritual, Balada lui Porumbescu cântată de Leca la prețiosul său violoncel. Vă imaginați de câte ori am ascultat-o eu...ajungând chiar să-mi displacă!

Curios, de câte ori mergeam la studiu, nu am întâlnit-o niciodată pe doamna Lupu Morariu, soția sa, și profesoară de pian la Școala de Muzică.

Știu de la ilustrul meu profesor, învățător în fond, căci nu am avut timpul biologic, pus la dispoziție de soartă, de a pătrunde în adâncul superior al instruirii instrumentiste, în muzica cultă, că în anume seri, în camera sa extraordinară cu miros de muzică și carte, susținea concerte în triou, cu doamna Lupu la pian, și cu...Emil Ștefănescu, pictorul nostru extrafin, la vioară!

Nu peste unul sau doi ani aveam să studiez cu Emil Ștefănescu în particular, la Palatul Culturii, desenul artistic!

De ziua lui, odată-am fost martor, Leca Morariu primea regulat din partea doctorului Filatu, prin fiul acestuia, o medalie comemorativă bătută la monetăria Statului. Toate acestea mă impresionau și, așa cum aveam să constat mai târziu, m-au inițiat în ceea ce trebuia să însemne mai târziu, tradiția culturală-respectarea de valoare.

Oricine erai, când intrai în casă, la ușă, primeai o perie de frecat podele pe care o foloseai la ștersul propriilor tălpi, de pantofi, indiferent de era iarnă sau vară, deoarece nu-ți permitea să te descălți, tu fiind impresionat de imensitatea și adâncimea persanelor...

Clasa lui Leca de violoncel, la școala de muzică, a fost preluată de Teodor Geantă, am lucrat puțin timp și cu acesta, și nu pot să nu povestesc, ca element picant, că Leca Morariu, atunci când funcționa la

școală, nu ieșea în pauze pe culoar sau să meargă la cancelarie, pentru a nu o întâlni pe energica și inimoasa madam Șațki, profesoară de pian, căreia el îi spunea „viespe”.

Între meritele recunoscute, atribuite omului de vastă cultură și profesorului Leca Morariu, stă și influența, pregătirea inițială, pe care a avut-o asupra lui Modest Cichirdan, dirijor cunoscut în țară și peste hotare, cel care împreună cu alți muzicieni a avut o influență directă și pozitivă asupra vieții muzicale râmnicene, dirijor și director al filarmonicelor din Botoșani și Craiova, al unor festivaluri din Italia și Elveția, cu imprimări discografice mai ales în exterior, și care, într-o anume vreme, a concertat de multe ori la Râmnicu Vâlcea, susținând adevărate stagiuni muzicale! (Aprilie, 2005)

Oltenia Sexet

Sextetul oltean, purtând titlul de mai sus, format din remarcabili instrumentiști aparținând orchestrei simfonice a Filarmonicii din Craiova, Anca Bordenciu, percuție, Dumitru Stănescu, trompetă, Dorinel Ilarie Măciucă, trompetă, Ion Vărzaru, trombon, Vasile Bordenciu, corn, Gheorghe Dondoe, corn, a oferit publicului vâlcean, din Râmnic, miercuri seara, un surprinzător concert, o muzică, stil, care încearcă să se situeze între cel specific genului ușor, de estradă, și cel concret, al muzicii cu program, întâlnit în genul "greu".

Între argumentele cu care formația din Craiova a dorit să convingă publicul vâlcean, ca și pe cel de oriunde, se numără interpretarea impecabilă a celor cinci suflători, acompaniamentul inteligent al percuției, precum și introducerea unor zgomote, fericit îmbinate, sonor, cum ar fi bătutul de pași, "la la la"-ul vocal, introducerea vocii în contrapunct, precum și versetul narativ.

Recitalul a urmărit, pe lângă aspectul artistic ținând de programul concertului și de măiestria interpretativă, să ofere auditoriului și elemente de destindere așa cum sunt "gluma muzicală", "poticneala" voită, muzica manelistă în interpretare cultă...

Suportul eteric al programului l-a constituit reconsiderarea muzicală a celebrei opere „Carmen”, de Bizet, a câta oară după atâtea reinterprețări, Pablo Sarasate, Scendrin, M. Constand, Francois Borne;... de această dată, cei șase, din sextet, adaptând inspirat ariile, părțile, cele mai cunoscute din celebra operă, cea mai cântată în universul liric, pentru instrumentele de suflat aflate într-o minunată combinație cu percuția... cea atât de specifică melosului și dansului spaniol.

Nu este o prelucrare ieftină, specifică ritmului de estradă sau genului ușor, ci una inspirată, păstrând savoarea operei originale, alura cultă, relevă profunzimea din muzica lui Bizet. Deși sunt instrumente de suflat, grave, trombon, corn și trompetă, se menține în tonul sensibil, suav uneori.

Interesantă descoperire această apropiere dintre timbrul cornului, al trombonului, și cel al mezzo-sopranei...

Pe aceeași linie melodică, cea specifică operei lui Bizet, sextetul oltean recompune muzica marelui compozitor francez, într-o primă secvență, a uverturii, realizându-se un superb dialog al trompetelor, ritmate uneori de fondul unor voci bine temperate. Spectaculos și frumos!

Într-o următoare parte, se recurge la gluma muzicală, se interpretează celebra habanera, din „Carmen”, în stil manele, la trombon, stil romano - periferie de oraș, de la Dunăre, la trompetă, dintr-o răsuflare, și în manieră hip-hop.

Urmează și o reușită variantă clasică.

„Carmen seduce soldații” este o transcriere muzicală, pentru percuție și instrumente de suflat, din care transpare exact atmosfera vrăjită din opera lirică, ca și în partea ce urmează, ansamblul solist reușind (!) să redea imaginea, savoarea, mai mult decât... muzica.

Specific fiind actului patru, din operă, acela de a nu exista nici o arie, sextetul craiovean încheie prelucrarea pe un ton al părerii de rău și reinterpretează vestita habaneră într-o atmosferă nostalgică în care elementul de percuție deține rolul greu, magic, trădând spiritul unui interpret cultivat.

Dar cine sunt cei șase artiști interpreți, de simț ales, care au materializat o altă „Carmen” în plan sonor, aceeași, însă, în plan sugestiv, cu cea compusă de Bizet?...

„Membrii grupului se străduiesc să prezinte publicului lucrări mai rar executate, într-un alt mod, dinamic, neconvențional și în stilul teatrului muzical. Fiecare spectacol al sextetului (neapărat în costume de epocă), prezintă publicului, în mai multe orașe din România cât și din Italia sau Spania, lucrări diferite ca factură și durată, de la mici piese preclasice la dansuri germane, lucrări de Johann Strauss până la lucrări religioase de Gh. Dima sau Gavriil Musicescu.”

Inițiator și coordonator, al grupului, orchestrator și aranșor, este Vasile Bordenciu, trompetă, tubă, corn, prim cornist al Filarmonicii din Craiova, născut la Băile Olănești, în 1953.

Anca Bordenciu, din Rm. Vâlcea, 1978, este masterand al Academiei de Muzică din Cluj Napoca și desfășoară o bogată activitate solistică atât în România cât și în Franța, Germania și Elveția.

Dumitru Stănescu, născut în 1959, la Caracal, este prim trompetist la Filarmonica și Teatrul de Operă din Craiova. Dorinel Ilarie Măciucă, din Turnu Severin, 1976, este trompetist la Filarmonica craioveană și absolvent al Universității Naționale de Muzică din București.

Gheorghe Dondoe, corn, născut în 1957, la Craiova, este absolvent al Conservatorului C. Porumbescu din București, instrumentist în numeroase formații camerale din țară și de peste hotare. Ion Vărzaru, trombon, din Caracal, 1951, este instrumentist la Filarmonica și Teatrul de Operă din Craiova. Bravo, domnilor muzicieni, artiști interpreți! (Mai, 2005)

Orchestra de cameră *Cantabile*

Este titlul pe care îl vedem, tipărit, pe un frumos prospect, dăruit nouă, zilele trecute, de către dirijorul „Joseph”, cum am mai scris, un nume adoptat, din simpatie pentru cultura europeană, de către coreeanul

Choi Young Shin, unul din cei trei șefi de orchestră care funcționează în prezent la Filarmonica din Râmnicu Vâlcea.

Este o orchestră de mici dimensiuni, camerală, formată din instrumente de coarde, înființată în 2004, în cadrul generos al instituției artistice vâlcene, în scopul oferirii muzicii de cameră melomanilor din acest oraș.

La pupitrul viorii I, al orchestrei, se află nimeni alta decât violonista, șefa orchestrei simfonice a Filarmonicii, Stanciu Meda Elena, secondată de Mihai Dumitrescu, Pavel Gheorghe, Oprea Tiberiu, toți vioara întâi; Mitroi Arcadi, Lăutaru Florentina, Ionescu Georgeta vioara doi, Nenu Laurențiu, Tudosie Cătălina, violă; Vasilescu Marius, Oprea Isabela, ambii violoncel, și Zamfir Marian la contrabas...

Deunăzi, urcând treptele Filarmonicii, mergând spre directorat, m-au surprins tonurile pline, ferme, acordurile hotărâte, plenitudinea sunetului unei compoziții muzicale, cea a „Serenadei”, de Piotr Ilici Ceaikovski, având o sonoritate mai prețioasă decât a uneia auzită în obișnuita sală de concert și, spre final, ajungând la etajul întâi, aveam să constatăm, că pe hol, în foaierul sălii de concerte, repeta orchestra de coarde Cantabile împreună cu Choi Yong Shin.

Trăiam cu impresia că o orchestră mare, importantă, repetă în sala de concert...

Profesionist, doctorand într-o tematică a muzicii compozitorului rus, Choi Yong Shin, Joseph, dirijorul vâlcean și coreean în același timp, sub bagheta căruia urmărisem nu demult celebrele simfonii ale lui Ceaikovski (interpretate chiar aici, la Filarmonică) ne-a captivat și, ne-am oprit să-l ascultăm... Ne-a reactivat, în gând, un obicei util și plăcut, din propriul trecut, când, la Timișoara, București sau Craiova, și la Rm. Vâlcea, mergeam în sala de concert să urmărim repetițiile...

„Orchestra și-a propus să abordeze un repertoriu variat, care să includă opusuri din creația preclasică (Vivaldi, Albinoni), clasică, romantică (Ceaikovski, Dvorak) și contemporană (Andrew Lloyd Weber) precum și piese de muzică ușoară (Beatles), rafinat orchestrate pentru o formație camerală de acest gen. De asemenea, orchestra

interpretează piese de mare virtuozitate, cafe-concert și din repertoriul național (Ion Dumitrescu, Grigoraș Dinicu, Mircea Cristescu)."

Orchestra „Cantabile”, tânără, de doi ani, „s-a afirmat în concerte și recitaluri, de calitate, atât în țară cât și în străinătate."

Să vorbim, pe scurt, și despre dirijorul, inițiatorul, Choi Yong Shin. S-a născut în 1960 în orașul Suwon, Coreea de sud, și studiază muzica, „fiind atras de sonoritățile viorii dar și ale trombonului..".

„Absolvă cursurile Universității de Muzică, 1991, din orașul natal, clasa de compoziție și dirijat, cor și orchestră și își desăvârșește practica și teoria muzicală în cadrul masteratului la Universitatea Națională de Muzică din București sub îndrumarea măștrilor Dumitru Goia (dirijat), Dinu Ciocan și Dan Voiculescu (compoziție). Participă la cursuri de Master Classes dirijat orchestră în diferite centre universitare (SUA, Italia, Japonia). În prezent este doctorand al Academiei de Muzică „Gh. Dima" din Cluj Napoca la clasa maestrului Constantin Râpă cu tema "Romantismul rus, P. I. Ceaikovski."

Choi Yong Shin are o bogată activitate pedagogică la Universitatea Muzicală din Coreea de sud...

În prezent este dirijor al Filarmonicii din Rm. Vâlcea și dirijor al Orchestrei de Cameră „Cantabile".

Iată, ce am știut și văzut, încă de peste un sfert de secol în urmă, marii dirijori ai lumii între care și cei români, erau în același timp dirijori și directori la mai multe orchestre , căci, nu-i așa, în marea și adevărata artă, doar prezența, măestria și modelul contează... Așa au fost Herbert von Karajan, Zubin Mehta, Celibidache, George Georgescu, Antonin Ciolan, Remus Georgescu și mulți alții. Minunata artă a sunetelor, mai mult decât toate artele, scurtînd granițele și drumurile, precum simfonia „Prieteniei" a lui Beethoven, neșinînd cont de rase, de politici interne și externe, este aceeași peste tot, o singură expresie, cea a spiritului unei înalte conștiințe!

Suntem alături de această frumoasă și benefică inițiativă a instrumentiștilor Filarmonicii, a dirijorului coreean, dar și de a altora pe care îi așteptăm să formeze triouri sau cvartete... (Mai, 2005)

Imnul Europei Unite a încheiat stagiunea!

În acordurile înălțătoare ale Simfoniei a IX a, de Ludwig van Beethoven, Filarmonica vâlceană și-a încheiat stagiunea 2004-2005 sub semnul densității și demnității artistice specifice vieții muzicale de calitate, meritoriu manifestate, am îndrăzni să spunem, în întreaga perioadă care a trecut în cei zece ani de când a luat ființă acest teribil colectiv, din cadrul celei mai profesionaliste arte.

În finalul simfoniei compusă de demiurgul născut la Bonn, în muzica sa, oameni de pretutindeni se bucură de iubirea și frăția dintre ei, în timp ce textul scris de Frederic Schiller, inundat de aceeași bogăție artistică care ridică sufletul omului până la Dumnezeu, ne transmite bucuria Acestuia față de colosalul deziderat al prieteniei dintre cei care ființează acest Univers.

Din aceste motive, probabil, această Odă a bucuriei a fost desemnată să fie imn al Europei Unite...

Orchestra simfonică, corul Filarmonicii, ambele dirijate de Mihail Ștefănescu, la care s-a adăugat în mod fericit și cvartetul vocal format din soprana Ramona Eremia, de la Academia Muzicală din Cluj, mezzosoprana Iulia Merca, din Cluj, tenorul Marian Someșan, din Iași, basul Sorin Drăniceanu, din Craiova, au realizat un spectacol deosebit, o seară de bună amintire în care la spectator a ajuns mesajul dorit atât de compozitor cât și de interpreți.

Este îmbucurător pentru noi, melomanii, să asistăm la acest efort pe care îl face tânăra instituție artistică, slujitorii ei din interior, de a programa și executa partituri care să universalizeze viața muzicală a Râmnicului, prin repertoriu, reușind să fie prezentă pe orice meridian iar prin interpretarea solistică și dirijorală, prin compozitori, să șteargă granițele dintre oameni. De admirat efortul și ambiția atacării unui dificil și valoros repertoriu, singurul care te poate face distinct în lumea globalizării.

Îl felicităm pe dirijorul Mihail Ștefănescu pentru includerea în programul său al celor mai însemnate și dificile lucrări vocal simfonice, ajutat și de un cor tânăr și la fel de curajos, acțiuni care reușesc să lărgescă orizontul de cunoaștere și simțire al melomanului vâlcean, să

îl facă să trăiască în direct în atmosfera unor opere de înaltă ținută artistică precum Carmina Burana, de Karl Olff; Anotimpurile, de Joseph Haydn; Recviemul, de W. A. Mozart; Oda Bucuriei, de L. v. Beethoven; Oratoriul Bizantin, de Paul Constantinescu...și altele.

Dar fiindcă s-a încheiat stagiunea, fiindcă nu peste mult timp va începe alta, a unsprezecea, să vedem, fără a avea pretenția unei evidențieri decât poate cea dintr-un punct de vedere personal, aproximativ, cum s-a desfășurat stagiunea cu numărul zece, ce evenimente au marcat-o în mod special.

Din start se detașează Dublul concert pentru vioară și violoncel, de Brahms, realizat de Sebastian Tegzeșiu, vioară și Olga Bianca Mănescu, violoncel, sub bagheta lui Florin Totan ca și interpretarea de excepție, cu orchestra simfonică vâlceană, a Dansurilor polovțiene.

Remarcabil Concertul pentru două trompete și orchestră, în do major, de Vivaldi, avându-i ca soliști pe Oleg Răileanu și Sebastian Serafimovici, dirijat de Choi Yong Shin (Joseph), la fel și Simfonia nr. 45, de Haydn.

Se detașează, iarăși, Simfonia a IX a și Concertul pentru vioară și orchestră, ambele de Dvorak, interpretate sub bagheta lui Florin Totan, la vioară fiind Alexandru Tomescu...Două luni mai târziu, decembrie 2004, amintim deosebita interpretare a Simfoniei cu nr. 8 de același Dvorak, la pupitrul orchestrei simfonice fiind Teodor Costin.

Eveniment de mare clasă prezența lui Vasile Marian și a lui Teodor Costin în Concertul pentru contrabas și orchestră simfonică în ianuarie 2005.

Simfonia a III a cu orgă de Saint-Saens și Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Chopin în interpretarea lui Rareș Saghin și Florin Totan constituie de asemenea puncte de atracție din stagiunea, de toamnă, trecută.

Personal am agreeat la mod de excepție artistică prezența pianistului Florin Berculescu în cvartetul, cu pian, op 60, de Brahms, din cadrul recitalului trioului „Allegretto” format din Luana Gorun, vioară, Dorina Pîrlea, violă și Elvis Ciuculescu, violoncel, prezent în concert, la Râmnicu Vâlcea, în prima lună a anului curent.

Din nou eveniment artistic pe scena Filarmonicii, în luna martie, când orchestra simfonică împreună cu violonistul Florin Croitoru și dirijorul Florin Totan interpretează Concertul pentru vioară și Simfonia a IV a de Beethoven, într-un festival Beethoven.

Un alt eveniment, cu o lună înaintea celui de mai sus, a fost interpretarea Simfoniei a V a, de Piotr Ilici Ceaikovski, de către orchestra simfonică sub conducerea italianului Fabio Brunelli, dar și a Concertului nr.1, de același compozitor, în interpretarea lui Vlad Dimulescu.

În luna decembrie, 2004, publicul vâlcean a fost prezent la un concert, iarăși, de excepție, când pe scenă s-au desfășurat dirijorul coreean Choi Yong Shin (Joseph) și violonistul Gabriel Croitoru, într-un festival Ceaikovski, când au interpretat Concertul pentru vioară și orchestră și Simfonia a IV a, deosebită, ambele scrise de celebrul compozitor rus.

Imediat acest concert a fost urmat, cadou pentru melomani, de un recital al Cvartetului Transilvan compus din Gabriel Croitoru, vioară, Nicușor Silaghi, vioară, Marius Smărășan, violă și Vasile Jucan, violoncel.

De remarcat concertul susținut de orchestra simfonică dirijată de Florin Totan în cadrul festivalului „Remember Enescu”, unde publicul vâlcean a putut să-i urmărească la lucru pe mai tinerii Francesco Ionașcu, vioară, Axia Marinescu, pian și Tudor Scripcaru, pian, tinere speranțe care bat la ușa confirmării, aparținând generației de azi.

După cum vedeți romantismul european, cel specific secolului XIX, a fost dominant în alcătuirea programelor concertelor care au constituit repertoriul stagiunii trecute.

Nu ar fi rău dacă în stagiunea care urmează dominant să fie clasicismul, cel premergător romantismului, și care în mod uimitor au influențat, au penetrat, împreună cu programatismul francez, secolul XX.

Iată o punte interesantă de arătat, de reliefat, cum legii clasice, peste suflet, i s-a adăugat rațiune, apoi decadență, și înspre ce tărâm artistic s-a îndreptat această lege.

Să nu uităm că la începutul secolului XX, doi mari artiști, dar nu numai, s-au apropiat și au semnat, așa cum dădea bine noii arte, frivole,

a publicității, moartea instantanee a două arte cu "socluri", pictura și muzica, propunându-le ca arte fără socluri sau fără alfabet. Picasso și Schonberg.

Din fericire pentru noi, secolul XX s-a scurs, a rămas ca un vis urât. Vrem să constatăm, în prezent, că o Tehnologie mai temperată a purces la drumul de urmat și împreună cu cugetul și partea de suflet uman să demonstreze că cele două arte mor, cu soclu, doar când dispare omul. (Iunie, 2005)

Oratoriul *Gloria* de Aldemaro Romero, premieră mondială!

Întreaga suflare artistică, de calitate, a Râmnicului, a așteptat ziua de 10 oct. anul curent, zi în care, pe scena simfonicii vâlcean a fost programată deschiderea stagiunii a XI a, 2005-2006.

Un act cultural, spre cinstea instituției în cauză - complet nepolitizat, caracteristica de sărbătoare fiind simbolizată doar de un frumos buchet de flori, ornamental, fixat de la început în centrul scenei.

Programul afișat anunța un concert de muzică sud americană în interpretarea orchestrei și corului filarmonicii, dirijorul și soliștii, în parte, fiind italieni.

Conceptul programării, trebuie să recunoaștem, a fost unul de risc. Un risc ce se anulează în fața melomanului "pursânge", căci el, întotdeauna, cu plăcere ascultă opusuri noi; riscul se referă la succesul la public, atât lucrările cât și interpreții, pentru râmniceni, fiind din afara spectrului lor de cunoaștere. L-am putea numi chiar un experiment. După desfășurarea concertului, însă, i-am felicitat pe autorii lui și am ajuns la concluzia că acesta, experimentul, trebuie repetat.

Deci în memorabila seară pentru care directorul Mihail Ștefănescu merită toată lauda, pe scena Filarmonicii au triumfat compozitorii Astor Piazzolla (Argentina) și Aldemaro Romero (Venezuela) cu ajutorul orchestrei simfonice vâlcene, dirijorului italian Roberto Salvalaio și

soliștilor Diana Travellato, soprană, Paride Pandolfo, bariton, Peter Soave, bandoneon, toți trei din Italia și Galina Nemțanu, pian, din Râmnicu Vâlcea.

Prima parte a cuprins lucrări de succes, jazz simfonic, jazz, bandoneon și orchestră, cântonetă sudamericană-bandoneon și orchestră, compuse de Astor Piazzolla; în partea a doua, interpretându-se două lucrări de Aldemaro Romero, uvertura "Apertura messicana" și oratoriul vocal simfonic cu soprană intitulat "Gloria".

Lucrările lui Astor Piazzolla, prelucrări remarcabile ale tangoului argentinian, sud american, unele în stilul jazzului simfonic, altele în stilul obișnuitelor cântonete (tip italian-mai sobru), au adus în fața publicului vâlcean, în acompaniament ori în solo, soliști de excepție precum Peter Soave la bandoneon, cu mari succese în Statele Unite și Franța, unul din marii acordeoniști ai lumii; baritonul Paride Pandolfo și soprana Diana Travellato, și nu în ultimul rând pe pianista Galina Nemțanu care în acest concert și-a demonstrat înalta clasă în arta și știința pianului, citirea în adâncime a partiturii...

Orchestra simfonică și dirijorul Roberto Salvalaio s-au dovedit rafinați interpreți ai jazzului simfonic, o surpriză fiind, pentru melomanul vâlcean, apariția pe post de concertmaistru, dar și de solist, a tânărului violonist Gheorghe Pavel.

Concertul de luni seara va rămâne în memoria publicului datorită virtuozității de mare clasă, temperament deosebit, carismă artistică, a italianului Peter Soave care, iată, transformă cu multă știință și artă, un ton nostalgic, aparținând trecutului, într-unul modern care înfioară prezentul.

Ritmul accentuat, bine temperat, a redat sălii de concert o tonalitate ce părea pierdută, a dat vigoare prezentului. După atâta anormalitate aparținând letargicului și atonalismului, a pesimismului și abstracționismului, muzica lui Piazzola, în interpretarea bandoneonului lui Peter Soave, împreună cu orchestra, pianul și prima vioară, constituie o rampă către un nou ego, al muzicii, fixat la scară universală. Trioul ritmat, tonal, simfonizat.

Fără a diminua valoarea lucrărilor, arta interpretării, la care părtași au fost Diana Travellato și Paride Pandolfo, în sensul ideilor prezentate

mai sus, au impresionat opusurile "Oblivion", "Decarissimo" și "Libertango".

În partea a doua a concertului, orchestra simfonică, corul filarmonicii, dirijorul Roberto Salvalaio și Diana Travelatto, au interpretat oratoriul vocal simfonic, cu soprană, "Gloria", de Aldemaro Romero, în premieră mondială.

Drept să spunem, nu ne așteptam ca la începutul secolului XXI, după atâtea experimente nefericite ale artei, în genere, experimente de fiecare dată declarate, aproape imediat, ca fiind clasice, să ascultăm un oratoriu închinat subiectului sacru, structurat ca cel de factură germanică din sec. XIX, scris în ...1992!

Exceptând corul care nu se abate de la formula clasică, pe parcursul celor șase părți, atât orchestra cât și pianul, percuția (!) și soprana, în mod gradual, introduc elemente de modernitate, cu succes asimilate, făcând să se întrevadă jazzul, tangoul, melodia laică. Întreaga suprafață sonoră poartă elemente de simbolism, alternează ritmul cu sacralitatea cantatei. Melodicitatea profană se alătură, optim, gravității sacre.

După expunerea clasică ("Gloria in excelsis Deo"), auzim tonurile debussyene ale flautului, precum cele din "Laudamus Te", pentru ca mai apoi, în "Domine Deus" soprana să susțină o arie delicată, plină de smerenie, dar cu multă legătură cu natura telurică. În această parte se face văzută și auzită interpretarea plină de intelect, o adevărată lecție de redare a muzicii sacre, o minunată voce, cea a sopranei Diana Travellato.

În continuarea desfășurării oratoriului, în ultimile trei părți, dirijorul Salvalaio, reușește să pună în evidență această cavalcadă de sacru și profan, să evidențieze forma de virtuoz a corului, formidabila percuție, minunata alternanță cu pian. Ultima parte, "Qui sedes a dexteram patris" este apoteotică.

Amprenta manifestării artistice a întregului ansamblu, orchestră, cor, voce solo, partidă solo și dirijor, a fost una de tip intelectual, s-a demonstrat studiul, știința interpretării, pasiunea, absența oricărui amatorism.

Oratoriul este o mostră superbă de efort pozitiv, de echilibru, de modern, în dauna deconstrucției, modernismului, efortului de semn negativ.

Crearea unui oratoriu, între sec.XX și XXI, între un timp nou și unul vechi, de formulă europeană, dar pe suport sudamerican, venezuelean, trebuie să fi fost, și așa s-a și întâmplat, inspirată de faptele apostolice, de personalitatea central mondială a suveranului pontif Papa Paul Ioan al II lea. Compozitorul Aldemaro Romero, prezent în sală, a compus oratoriul în onoarea ilustrului om al planetei, a reușit să redea, să simbolizeze, parte din personalitatea sa. Remarcabil că a reușit acest lucru. Remarcabil că din Venezuela vine acest însemn și că el, iată, se pronunță la Râmnicu Vâlcea. Remarcabil că Filarmonica, dirijorul și soliștii italieni, s-au străduit și au reușit să fixeze în spațiu un reper de însemn mondial.

Spre onoarea lui Aldemaro Romero, acum, după o sută de ani de la declararea morții muzicii tonale de către germanul Schonberg, oratoriul "Gloria" reușește să se impună în modernitate tocmai prin această tonalitate. (Octombrie, 2005)

Ilinca Dumitrescu și Vasile Macovei, din nou pe scena Filarmonicii!

În cotidianul Curierul de Vâlcea, Petruț Constantinescu, a cărei apariție publică într-o cronică de artă scrisă o salutăm, tânăr și fără juvenila inhibiție, scrie despre concertul de luni seară, în care s-a interpretat Concertul pentru fagot și orchestră de Liviu Dănceanu, cele patru "Dansuri norvegiene" și Concertul pentru pian și orchestră în la minor, ambele de Edward Grieg, toate în interpretarea orchestrei simfonice locale dirijate de Mihail Ștefănescu și al soliștilor Ilina Dumitrescu, pian, și Vasile Macovei, fagot, nici mai mult nici mai puțin că pianul a sunat așa cum nu trebuia din cauza temperaturii din sală, cu prea mari variații în timpul și înaintea concertului.

La fel, lângă noi, în sală, un vechi prieten spunea că pianul pare dezacordat.

Din prea mare dragoste pentru această interpretă, Ilinca Dumitrescu, un extraordinar produs al familiei Ion și Mariana Dumitrescu, nepoata lui Gheorghe Dumitrescu și vara copilului minune, pianistul Tudorel Dumitrescu, mort prematur la cutremurul din 1977, nu am remarcat impreciziile instrumentului, am fost fascinat de precizia interpretului.

La Râmnicu Vâlcea, în seara concertului, Ilinca Dumitrescu, singurul român (înainte de 1980) cu un premiu la festivalul Ceaikovski, ne-a adus nostalgia ascultării în live a marilor interpreți, a ascultării unei celebre pagini din muzica universală.

Un nobil artist, cerebral, deosebit dotat tehnic, care, precum Paganini reușea să redea polifonia sonoră pe o singură coardă, tot așa și atingerea unei singure perechi de clape, de către pianistă, reușește să trezească multiple vibrații.

Sonoritatea limpede și clară, redată de Ilinca Dumitrescu, alunecă discret la «vale», se contopește cu elemente naturale, ca apa Oltului și-a Dunării. care curge spre mare !

Pe Vasile Macovei l-am mai ascultat acum doi ani într-un concert pentru fagot de Vivaldi, ca și pe Ilinca Dumitrescu, tot atunci, în Concertul numărul trei pentru pian de Beethoven, de această dată, fagotistul, fiind mult mai spontan, el a interpretat Concertul pentru fagot și orchestră de Liviu Dănceanu.

Produs al școlii lui Ștefan Niculescu, în contrast cu ciberneticul, de atunci, Aurel Stroe, cu știință și despre Iancu Dumitrescu, Liviu Dănceanu ne-a oferit, prin fagotul lui Vasile Macovei , al orchestrei filarmonicii și al dirijorului Mihail Ștefănescu, un concert în care surpriza se împletește cu rutina, tonalul se amestecă cu atonalul sau dă impresia că ele coexistă, se suprapun, creând o muzică impresionistă, în care se poartă un dialog între arhaice tulnice și arhaice toace, în care simțim că mânăstiri ne înconjoară și ne «dezleagă» la viață. Cu mijloacele unui atonalism specific epocii lansării acestui experiment muzical, schonbergian, în spațiul mioritic, cu conotații la modă în muzica germană, Dănceanu ne arată că în plină criză a epocii

postclasice și postromantice, ca oază de revigorare a unui estetic prea mult încercat, se poate plasa și pe muzica atonală. Auzim reverberații venite din adâncuri, șoapte ale incantațiilor medievale, simțim tenta puternică, celebră a anilor '70, a specialului Ștefan Niculescu, care și atunci, în plin ev propagandistic atonal, plăcea! Acestea sunt calitățile muzicii lui Dănceanu, Vasile Macovei, fiind un ilustru interpret fidel. Oarecum, altfel, ar fi concertat împreună cu o zeiță a muzicii interpretative prin care se încheie secolul XX.

Macovei a realizat o excelentă difuzie, tonală, a arhaicului sacral într-un spațiu modern, reliefat cu brio de revoluția spirituală dominată de perifericul calculatorului, dar și de dorința puternică de penetrare în artă prin intelect.

Dirijorul Mihail Ștefănescu, din ce în ce mai prezent în actul dirijoral, cel al opusurilor simfonice și concertante, și-a așezat pianul mult prea în spate, în concertul de Grieg, încercând să facă față, mult prea atent, disconfortului muzical rezultat aleatoric.

Muzician de talent și fin cunoscător exultă în "Dansurile norvegiene", subliniază perfect polifonia în concertul pentru fagot.

Putem spune, fără a greși într-un important procent, că în seara concertului, opusul pentru fagot și orchestră, de Liviu Dănceanu, în interpretarea orchestrei și al fagotistului Vasile Macovei, dirijat de Mihail Ștefănescu, a reprezentat surpriza serii, a reprezentat un eveniment artistic arătând pregnant că publicul vâlcean, meloman, este dispus către asemenea alese deja clasice experimente... Așa și trebuie să fie, ca în viață, elementul actual, devenit clasic, să basculeze permanent între prezent și viitor. Iată, se respectă principiul anilor premergători, anii deceniului șapte, când într-un concert se alterna, de regulă, muzica contemporană cu cea clasică.

Astăzi Filarmonica vâlceană programează "Codex Caioni" de Doru Popovici și "Anotimpurile" de Antonio Vivaldi. Interpreți de excepție vor fi în această seară, la vioară aflându-se Sebastian Tegzeșiu iar la pupitrul orchestrei simfonice vâlcene nu va fi altul decât dirijorul Florin Totan.

(Octombrie, 2005)

Sebastian Tegzeșiu, un artist al arcușului.

"Părinți și copii" așa doream să numim cronică concertului de luni seară, din săptămâna trecută, pentru a reliefa faptul că nu întotdeauna, părinții și copiii, separat și împreună, fac casă bună într-o sală de concert. Nu întotdeauna învățătorii și profesorii fac bine, atunci când obligă părinții și copiii, oricum, să vină la concert, dacă nici măcar nu au minima noțiune despre muzică, despre disciplină. La un asemenea spectacol nu poți să te prefaci fără a te face de râs, fără a deranja bunul simț, fără a deranja regula tradițională, arta în sine, fără a aduce prejudicii celor care s-au pregătit să te satisfacă pe tine .părinte și copil!

Pe scurt, într-o incapabilă sală să primească mulți spectatori, la concertul cu pricina, au fost aduși în sală părinți needucați, institutori, . și mulți prea mulți elevi cu cap pătrat, cu gumă de mestecat în gură, în teniși, elevi sortiți să suporte mânia gravă a sorții, uneori din cauza părinților, într-un viitor nu prea îndepărtat.

Personal, la început, am simțit că nu avem aer. Ne-au deranjat maimuțările de pe rândurile improvizate, obrăznicile de la balcon, impertubabilii părinți(?), cei care nu se sinchiesc și care, precum celor din "Vizita" lui I.L.Caragiale, nu se deranjează, care aplaudă în pauzele dintre părți, cei care vin ca să aibă de unde pleca.

Nu a fost un gest necugetat atunci când dirijorul Florin Totan a oprit concertul și a reclamat liniștea atât de necesară lui Tegzeșiu și muzicii lui Vivaldi și Doru Popovici..

Cu greu colectivul de artiști și-a revenit, a început să cânte normal. De abia la bisurile pe care Totan și Sebastian le-au hotărât, revanșard, am răsuflat ușurat, când toți cei aflați în plus au părăsit sala.. Atunci ne-a revenit aerul.

Lunea trecută, la Filarmonică, am urmărit un concert deosebit: Doru Popovici, Concert pentru orchestră de coarde, "Codex Caioni". motive vechi, medievale, scrise prin anii '60, dar cu multe valențe moderne, deci un minunat concert interpretat de orchestra simfonică și dirijată de Florin Totan; și Antonio Vivaldi, "Anotimpurile", cele patru concerte închinare anotimpurilor, avându-l ca solist pe imprevizibilul Sebastian

Tegseșiu, un violonist de clasă, pe care de multe ori l-am urmărit, în evoluția sa, aici la Rm. Vâlcea.

Formată din șase părți, acum cântându-se patru, Preludiu, Cântarea voevodesei Lupu, Joc de copii, Dans valah, lucrarea lui Doru Popovici este un elogiu adus muzicii tonale, bizantine, este un pas înainte făcut de muzica românească într-o perioadă în care ea era prea mult sufocată de tendințele atonale.

"Codex Caioni" rivalizează cu pagini celebre din opusuri universale, se cântă sincer și bine pe alte meridiane, dă o notă bună muzicii românești.

Era de așteptat, după interpretările pline de farmec și profesionalism ale "Dansurilor românești" de Bela Bartok pe care dirijorul Totan le-a executat în urmă cu ceva timp la Rm. Vâlcea, ca și acest opus, compus de Doru Popovici, să sune la fel de bine.

În finalul concertului, în "Anotimpurile" de Vivaldi, cei trei, Sebastian Tegseșiu, Florin Totan, și Orchestra simfonică, au făcut o demonstrație de adevărată artă.

"Vara", allegro non molto și presto, "Iarna", largo și allegro, au făcut să se vadă multe sentimente de satisfacție ale publicului din sală.

În semn de omagiu adus compozitorului, publicului meloman, cel ales, Totan a avut o inspirație și, după eliberarea de publicul neinstruit, bruiant, oferă un minunat bis... din Vivaldi.

Sebastian Tegseșiu, în al doilea bis, adagio din "Iarna", aduce un omagiu lui Ștefan Ruha, marele nostru violonist, cel care s-a stins din viață acum un an și care a ținut trează iubirea pentru muzica cultă, de calitate, aproape o jumătate de secol. Împreună cu Tegseșiu am ascultat, în memorie, una dintre cele mai importante interpretări din lume ale concertelor lui Vivaldi, cele pe care le-a reușit Ștefan Ruha.

Întotdeauna când spunem Vivaldi, "Anotimpurile", îl vedem pe Ruha, vedem discul său de patefon, imprimat în anii 70, având pe frontispiciu, picturile lui Breugel.(Octombrie,2005)

Un Mozart cântat altfel.

Aproape întreaga seară, din 31 octombrie, ne-am petrecut-o în scuze, la intrarea teatrului "Ariel", adresate actorilor acestui colectiv, dar și trupei italiene din cadrul Centrului Teatral Universitar "La Torre", al Universității Tuscia, care urma să susțină un spectacol cu piesa lui George Orwell, "Ferma animalelor", trupă intitulată "Heliocentrico", din Viterbo, spectacol la care eram și noi, cei câțiva, invitați.

Scuzele se refereau la faptul că nu puteam participa deoarece, la aceeași oră, la sala de concert municipală, un vâlcean susținea un concert în cadrul spectacolului extraordinar supranumit "Festival Mozart". Pentru noi, melomanii, acest fapt însemna un eveniment important.

Așa ne-am obișnuit să ne bucurăm ori de câte ori un vâlcean, un tânăr talentat, un alt tânăr interpret necunoscut sau prea puțin cunoscut până în prezent, pe scena simfonică, să dea un concert.

Aceasta este o măsură a responsabilității asumate pentru un artist interpret, să iasă în fața spectatorilor proprii, și să concerteze.

Cu alte cuvinte orchestra simfonică a Filarmonicii, având-o la prima vioară pe talentata Meda Stanciu, și condusă de Valentin Doni, dirijor permanent în cadrul Filarmonicii "M.Jora" din Bacău, solist al concertului fiind violonistul Gheorghe Pavel, din Rm. Vâlcea, component în ansamblul local, împreună, au susținut un "Festival Mozart" în care au interpretat Uvertura la opera "Nunta lui Figaro", Concertul nr. 3 KV 216 în sol major și Simfonia nr. 40.

Intrând în miezul problemei trebuie să ne lămurim asupra micilor noastre dileme legate de interpretarea concertului pentru vioară, legate de arta interpretării în general.

Nu știam, după foarte buna redare a uverturii, la Concertul nr. 3, cu ce se deosebea acesta de altele, aparținând altor interpretări, în plan solistic.

Impresia noastră este că s-a legănat și segmentat (în același timp) prea mult linia melodică, s-a ritmat prea mult pe notă de vals, s-a încercat tangențial o linie a tangoului.

Am recunoscut concertul, unul foarte aproape tinereților noastre din care unele prea bătătorite cu asemenea opusuri, unul cântat de toți marii soliști, nu ne sfiim să-i numim aici pe: Silvia Marcovici, pe Henry Shering, pe David Oistrach , doar așa, pentru ca să ne simțim bine!

Părea o execuție corectă, dar nu știam unde stă un anume disconfort. Ce nu a fost în regulă la Gh. Pavel sau ce a fost în regulă, dar nu am agreeat noi la cel pe care l-am admirat în concertul "sudamerican" de la deschiderea stagiunii, la cel dintr-o altă dată într-un dublu concert de Bach?

Nu erau note false, nu au fost imprecizii vizibile, doar poate un corn din orchestră să fi sunat mai slab.. Partitura a fost respectată!

Și totuși ...doream ca Mozart să fie cântat mai legato, mai accentuat pe infimul timp, cel în plus, acela pe care marii violoniști știu să-l evidențieze și să-l adauge la final de frază și care demonstrează o mai mare vitalitate, mai multă energie, de ce nu, mai puțin superficialitate. De ce această noanță de concert "café"?

Credem că Gheorghe Pavel a încercat un experiment, aceala, de a-l cânta pe Mozart altfel de cum l-au cântat alții, poate după o nouă modă, una care domolește ritmul, mărește fraza, care se cântă pe vârfuri de pantofi... și etalează popularitatea !

După uvertura la "Nunta lui Figaro" făcută, cum spuneam, meseriaș, bine ritmat, compartimentat, spumos chiar, bine legat (!), am ascultat o Simfonie nr. 40, de același W. A. Mozart, care ne-a dezvăluit un Valentin Doni creativ, bine intenționat, construind cu măestrie părțile pentru a da strălucire ansamblului.. (Noiembrie, 2005)

Clasicism și romantism. Mozart, Haydn și Bartholdy

Dacă Mozart, se spune, a ajuns la Dumnezeu, iar Haydn l-a ajutat în acest sens, Mendelssohn Bartholdy este unul din îngerii care au populat

spațiul muzical al romantismului sonor, al programatismului, al unei muzici care se atașează, în corolar, perfect celei a înaintașilor săi.

Această unitate a romantismului cu clasicismul, a două perioade diferite din istoria muzicală a unei Europe despărțite spiritual, a dus la creerea unui logos artistic global, generalizat muzical, fapt care în aceste timpuri, la două sute de ani distanță, face posibilă ascultarea echidistantă a genuri și moduri de exprimare diferite!

Putem, așa cum am făcut-o și săptămâna trecută, să ascultăm aproape instantaneu Uvertura la opera "Răpirea din Serai", Dublul Concert pentru vioară, pian și orchestră, Simfonia nr. 104, toate trei scrise, în ordine, de W.A. Mozart, F. M. Bartholdy și Joseph Haydn.

O privire de ansamblu, de moment, ne permite să parcurgem mai bine un capitol important dintr-o istorie a muzicii universale.. Mozart a trăit între 1756-1791, Bartholdy între 1809-1847, Haydn între 1723-1809.

Iată, între primii doi, se află părintele simfoniei germane, simfoniei întregului univers .

*

În concertul spectacol din seara zilei de 07. 11. 05, aparținând programului curent al instituției noastre muzicale, orchestra simfonică locală și dirijorul bulgar Stanislav Ushev, și cei doi români stabiliți în Italia, violonistul Mihai Boeru și pianistul Cosmin Boeru, tată și fiu, au excelat într-un program alcătuit pe muzica corifeilor amintiți mai sus .

În uvertura la opera "Răpirea din Serai", dirijorul a subliniat jocul muzical, incantația spumoasă, spectacolul, mesajul popular, simplitatea și ușurința de percepție a unei lucrări adresate tuturor, una aflată în avangarda secolului XIX. Prin această uvertură Mozart anunță muzica lejeră, anunță muzica pe gustul publicului larg .

Orchestra a eclatat spumos ca pentru un veritabil succes de sală.

*

Marea surpriză a concertului a constituit-o, însă, Dublul concert pentru vioară, pian și orchestră de F. M. Bartholdy.

Cunoscând istoria acestui concert, al lui Mendelssohn, scris la 14 ani, 1823, am remarcat modernitatea opusului, dialogul complex dintre

vioară și pian, tenta specifică și filozofală ca a unui triou cu pian, am întrezărit...supermuzica!

În primele două părți orchestra a făcut mai mult figurație, pentru ca în ultima parte, Allegro molto, să se integreze serios, întrezărind astfel una din valoroasele lucrări scrise în secolul XIX cu bătaie spre secolul XX!

Dacă Mendelssohn Bartholdy a compus această lucrare la 14 ani, mai puțin aranjamentul orchestral, atunci el ni se prezintă ca un veritabil geniu al muzicii camerale .

Violonistul Mihai Boeru și fiul său, pianistul de renume mondial, Cosmin Boeru, interpretându-l așa cum au știut ei, au revitalizat acest Dublu concert care, trebuie să recunoaștem, nu prea este intonat, au subliniat părțile lui valoroase, cele tangentând muzica camerală; automat, prin contrast, ieșind la iveală părțile slabe, cele ale acompaniamentului orchestral, conceptual, din primele două mișcări.

Personal, am admirat expozeul muzical, estetic, al pianului, interpretarea sensibilă dar și viguroasă a acestuia; am remarcat mult prea sensibilă desfășurare a viorii.

*

Simfonia 104, de Haydn, a Cimpoiului; personal nu am remarcat la începutul părții a 4 a nici o asemănare cu celebrul instrument irlandez; este una din marile realizări ale tehnicii contrapunctului viguros generat, una care pune punct desăvârșirii clasice, exprimând la cel mai înalt nivel construcția, echilibrul ei, perfecțiunea raportului, unitatea de idee și formă. Aceasta este muzica pe care a intuit-o Bach și a desăvârșit-o Haydn!

Simfonia 104 încununează clasicismul, îl îndreaptă, prin influență pe Beethoven spre romantism, constituie un abecedar pentru toți marii reprezentanți ai simfonismului german, dar și pentru francezi, și pentru ruși, pentru nonconformiștii norvegieni sau finlandezi. Cu alte cuvinte nimeni din marele fenomen muzical european din secolului XIX nu se poate disocia de muzica lui Haydn și, implicit, de simfonia Cimpoiului.

Dirijorul bulgar Stanislav Usher, un excelent profesionist, un muzician necabotinizat, cu gest propriu rezervat, original, sentimental -

aproape de ruși, rezonant la muzica europeană din cele două secole, dar și la oricare alt gen de muzică, a realizat un Mozart fără complexe, un Mendelssohn proiectat în secolul XX, ultima parte din Dublul concert, atingând apogeul; o simfonie a Cimpoiului, de Haydn, bine construită, cu suflători care au excelat împreună cu violele, cu celiștii, cu viorile și contrabasiștii. (Noiembrie, 2005)

Concerte care aduc faimă !

Între atâtea evenimente culturale de slabă calitate artistică, am numi aici genul de spectacole: cenecluri de toate felurile, vernisaje, show-uri (aproape) păunesciene, ce e drept mai intelectuale, și care nu au altă valoare decât aceea de reclamă deșănțată, gratuită, suportată însă de la voluminosul nostru buget, reclamă pusă mai mult în slujba «actorilor» și slujbașilor de media decât în cea a creațiilor artistice care fac obiectul acestui gen de manifestări ; unul, petrecut pe scena simfonică săptămâna care tocmai a trecut, s-a dovedit a fi exact pe dos, a avut o înaltă ținută artistică, s-a constituit într-o mostră de veritabil profesionalism.

Cu o impresie adâncă, specială, una de plenitudine a darului bine primit, a plecat melomanul vâlcean de la concertul de luni seara, când orchestra simfonică dirijată de Florin Totan și pianistul Horia Maxim au jubilat, la înaltă cotă interpretativă, într-un concert Festival Beethoven...

Am audiat Concertul nr. 5 pentru pian și orchestră supranumit "Imperialul" și Simfonia a III a, "Eroica", ambele lucrări compuse de Ludwig van Beethoven.

Dacă supranumele simfoniei are autor cunoscut, acesta fiind chiar compozitorul, în cazul concertului pentru pian, denumirea "Imperialului" are origine necunoscută.

Închinată inițial lui Napoleon Bonaparte, Simfonia a III a, terminată în 1807, primește numele "Eroica" atunci când Napoleon se înscăunează

împărat după ce, înainte, fusese republican convins. Beethoven, republican la rândul său, n-a suportat dezicerea idolului!

La cinci ani după simfonie, Beethoven va compune acest Concert nr.5 cu același patos și în aceeași tentă, construcție, ca în "Eroica", motiv pentru care altcineva, care știa de legătura dintre aceasta și împăratul francez, care i-a observat grandoarea intrinsecă, a supranumit concertul astfel: imperialul!

Adevărul este că un echilibru mai stabil, o strălucire mai perfectă, un discurs mai profund și în același timp mai plin de măreție, nicicând nu s-a mai întâlnit precum în acest concert pe care mulți îl compară cu o simfonie...

Dacă nu ne înșelăm, celebrul pianist Rubinstein, la cincizeci de ani, spunea că "nu s-a copt îndeajuns" pentru a interpreta acest extraordinar opus care, alături de simfonia a III a, ne arată un Beethoven nedispus să se lase pradă peisajului, culorilor din preajmă, în detrimentul puternicului sentiment, energiilor perfect ordonate...

Cei trei protagoniști, orchestra simfonică, Florin Totan și Horia Maxim, cunoscând profund lucrările, fiecare având harul său, ne-au făcut un cadou neprețuit, o lecție de interpretare artistică, desăvârșită, dând viață la două dintre monumentalele pagini ale muzicii universale.

Horia Maxim a triumfat în "Imperialul" beethovenian, a supus claviatura propriei voințe, a combinat cu Florin Totan pe aceeași undă, cea care a convenit optim ilustrului vienez.

Carismă artistică deosebită, tehnică demnă de clasa pe care o reprezintă, cultură de vârf, lucru care îi permite să abordeze atât genul solistic, dar și pe cel cameral, Horia Maxim a fost student la clasa lui Dan Grigore, în prezent este asistent la catedra de pian din cadrul Facultății de interpretare, Universitatea Națională de Muzică.

În partea a doua a simfonicului, Florin Totan a abordat, împreună cu orchestra, Simfonia nr.3, "Eroica", de L. v. Beethoven, în aceeași manieră pe care a adoptat-o în concertul pentru pian.

În sala de concert (de această dată am ascultat simfonia stând la balcon, remarcând cu acest prilej o foarte bună acustică a sunetului, dar și o ușoară vibrație la ...tălpi), a răsunat o "Eroica" în care am recunoscut toate calitățile și însușirile unei lucrări scrise de Beethoven,

ceea ce nu este puțin, și am considerat că suntem martori la un moment de referință... (Noiembrie, 2005)

Teodor Costin, dirijor de onoare!

Deunăzi, ne întrebam: pe doi oameni care practică aceeași meserie, care ocupă același loc în societate, care, îndeobște, trebuie să facă același lucru, oare ce-i poate deosebi? Care este baremul sau măsura ca lucrul ieșit din mâna unuia să strălucească, și a celuilalt, nu?

Ce-i face pe membrii unui ansamblu orchestral sau coral să cânte mai bine ori cu mai mult patos în fața unui dirijor, și în fața altuia, nu? Și în primul caz, și în cel de-al doilea, avem de a face cu specialiști sau oameni specializați.

Cota de execuție artistică, interpretare haristică, este cea care face diferența întotdeauna, cea pe care, în general, specialistul fără har o atinge greu, iar cel cu har o are dintotdeauna, între el și cei cu care intră în contact profesional, neexistând bariere.

Așa s-a întâmplat și cu dirijorul de la Craiova, maestrul Teodor Costin, în concertul de luni seară, așa s-a întâmplat aproape mereu de când vine să dirijeze la Râmnicu Vâlcea; un concert care ne-a relevat încă o dată, dacă mai era necesar, un artist al baghetei. Cum spuneam mai sus, pe lângă harul interpretării artistice, Teodor Costin are acea splendoare a comunicării sufletești, liniștea interioară specifică înțeleptului, făcându-se înțeles doar prin brava prezență fizică.

Întru-un concert splendid, deosebit de greu, cu o stilistică decurgând din aproape trei secole de muzică, cuprinzând, la limita din stânga, Suita în re Major, "Focuri de artificii", de Georg Friederich Handel, scrisă în 1749, iar la limita din dreapta, Concertul nr.1 pentru pian și orchestră de coarde, op. 35, de D. D. Șostakovici, scris în jurul anilor '40, sec.XX.;... între acestea fiind programată și Serenada pentru orchestră de coarde op. 48, de P. I. Ceaikovski; Teodor Costin ne-a arătat că este, încă, în vigoarea unei tinereți că are gestul precis, exact, că mediul său, orchestra și solistul a oferit publicului exact ceea ce trebuie.

De câte ori îl vedem și îl ascultăm, de la spate-din sală, pe emeritul dirijor, îi identificăm tot mai mult stilul cu unul provenit din școala de dirijat germană, muzica rezultată din arta sa având tenta și ritmicitatea aceleiași școli.

Teodor Costin are un prea mare merit în formarea orchestrei simfonice din Râmnicu Vâlcea, în formarea unui public meloman local, căci, nu trebuie să uităm, încă din 1970 venea cu orchestra craioveană, lunar, alternativ cu dirijorul Selbing de la Sibiu, pentru a crea aici minunate stagiuni muzicale.

O.c.e muzică ne-a fost dat să auzim în această serată muzicală. Georg Friedrich Handel, Suita "Focuri de artificii", scrisă după ce compozitorul s-a stabilit în Anglia, după ce a scris "Muzica apelor" cu treizeci de ani înainte, după ce a ascultat splendorile melodice din muzica italienilor Torelli și Scarlatti, pe cele desprinse din impetuoșitatea ritmurilor dansante ale lui Henry Purcell, pe cele din propriile experiențe germane. O muzică pe care poți să o asculți la infinit, de mare echilibru și sugestie clasică, având structurată ideea de slavă și permanentă speranță, așa cum o întrevădem și în celebrul "March" din suita în Re Major, cu trompetă, de același compozitor.

Muzica lui Handel este sugestivă pentru spiritul liber, independent, ea prevestește spiritul romantic, rămâne însă canonică formulei timpului său, rămâne senină și împăcată cu limitele vieții omenești. Rămâne credincioasă între cele două sintagme: "Ceea ce este veșnic, este adevărat" și "Aleluia, amin!".

Suita "Focuri de artificii" reușește să ne convingă de extraordinara apreciere de care s-a bucurat acest compozitor din partea urmașilor săi. "Este cel mai mare compozitor care a existat vreodată." (Beethoven); "Handel este marele nostru maestru, al tuturor" (Haydn), "Handel este mare ca lumea" (Liszt).

Iată, trompeta, acest instrument intempestiv precum o voce sugrumată, dar foarte frumoasă și inspirantă, apare alături de orchestra simfonică și dirijorul Teodor Costin, alături de pianista Adriana Maier, în Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Dmitri Dmitrievici Șostakovici.

Ce inspirată așezare...După clasică muzică tonală, plină de construcție și seninătate, apare o muzică declanșată, pe structuri clasice, ritmată în contextul unui timp mult prea zgomotos, într-un timp în care Schonberg declanșase deja metoda atonalistă, într-un timp și loc, Uniunea Sovietică, în care, cu toată rigoarea protejării noului sistem, pătrundeau, totuși, virușii preapocaliptici ai artei capitaliste. Dar ce mediu artistic exista, atunci, înăuntrul și în jurul noului sistem. Evgheni Evtușenco, Vladimir Maiacovski, Serghei Procofiiev (ordinea nu este cronologică), Stravinski, Serghei Diaghilev, Eisenstein, și câți mulți, mulți, alții.

În grandoarea creării de mituri sociale, de imperioase adevăruri universale, de înălțare a omului către cel denumit supraom (clar, stare preluată de la germani, dar pe fond slav), în asentimentul unor asemenea intenții creative, serioase, Șostakovici rămâne fidel marilor înaintași ruși, apoi lui Gustav Mahler, și își permite să fie ironic cu istoria proprie, să glumească în spirit arlechinic. Cum altfel am putea numi armoniile și ritmurile rebele, paralele, tonalitățile stridente, ruperile de ritm, precum cele din acest concert pentru pian și orchestră (adăugăm noi, și pentru trompetă) sau precum cele din cvartetele sale de coarde, nr. 5 și nr. 9.

Trompeta este solistă, dar și acompaniază, orchestra idem, pianul așîșderea. Fiecare cu nebunia și deșteptăciunea sa! Fiecare își urmează o proprie partitură-patimă! Publicul intuiește, însă, unitatea de sensuri și de idei. Rezultă spectacolul, rezultă, spre fericirea noastră, Arta!... Precum la circ, este ascunsă tristețea, se arată jovialitatea, fapta.

Memorabil acest concert! Memorabilă rămâne și interpretarea pianistei Adriana Maier, cadru universitar la Academia de Muzică din București, tehnică, și plină de spontaneitate, care ne-a adus aminte de anii tumultuoși ai deceniului 8, secolul trecut, când în interpretări la fel de viguroase îi urmăream cu sufletul la gură pe un Tudorel Dumitrescu sau pe un Vasili Alexeev.

Și Adriana Maier, și Teodor Costin, au împletit virtuos firele muzicale ale acestui concert pentru pian, de Șostakovici.

Am ascultat, în aceeași seară, în aceeași interpretare (dirijor și orchestră), dificilul opus, nr.48, compus de P. I. Ceaikovski, Serenada

pentru orchestră de coarde. Din nou, orchestră și dirijor, au realizat o interpretare de excepție pe care publicul a răsplătit-o cu binemeritate aplauze... (Decembrie, 2005)

Regal concertistic: Ion Văduva și Viniciu Moroianu

Cine a lipsit de la concertul de acum două săptămâni, de la sala Lahovary, a pierdut ocazia să asiste la una din marile reușite ale acestei stagiuni, reușită familiară - deja - scenei ansamblului simfonic vâlcean, recunoscută și internațional, și unde, în respectiva seară, au urcat doi maeștri ai artei interpretative românești... Alături de orchestra simfonică a Râmnicului, dirijată de tânărul Leonard Boga, pe scenă au evoluat: Ion Văduva, în Concertul pentru trompetă și orchestră în re major, de Tomaso Albinoni (1671-1751), și Viniciu Moroianu, în Concertul nr.25 pentru pian și orchestră, de Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791).

Melomanii au audiat, în partea a doua a concertului, Simfonia nr.83, "Găina", de Joseph Haydn (1732-1809).

Reprezentant de seamă al barocului muzical italian, aflat în elita compozitorilor preclasici alături de Vivaldi, Scarlatti și Corelli, evident și Marcello, intersectându-se cu muzica lui Bach și Handel, Albinoni "este, în același timp", un maestru al vechii "sonata da chiesa (lent-repede-lent-repede)" dar și unul "al concertului modern (repede-lent-repede)".

Concertul pentru trompetă în re major, scris în structură preclasică, patru părți, ne-a adus, în seara concertului, fantezia inegalabilă a barocului, a ambientului muzical, pe care numai arta secolului 18 l-a putut crea. Vedem, iată, cum muzica, alături de celelalte arte, sfidează modernitatea, rămâne să epuizeze minunea detaliului arabesc. Precum capitellurile coloanelor grecești și romane, muzica se desășoară la înălțimi estetice asemeni cupolelor arcuite peste aceste coloane, dar și sub semnul săgetătoarelor arcuiri gotice.

În armonia sau sub semnul ambelor tipuri de arcui, trompeta pare să fi fost instrumentul cel mai pretabil, cea mai sugestivă poartă a deschiderii către străluciții arhangheli.

Europa a avut și are, în ce privește muzica preclasică, mari trompetiști, sinonimi, cu instrumentele lor de "aur".

În concertul de Tomaso Albinoni, cel susținut acum câteva zile, a strălucit unul din marii trompetiști români, Iancu Văduva, profesor la Universitatea Națională de Muzică, din 1995 fondator și component al trioului "Ethos".

Publicul, din Râmnic, a avut ocazia constatării unui ton cald, continuu, emis sub inflexiuni subtile, curat, exprimând superioritatea unei liniști specifică doar inteligențelor superior-științifice.. Astfel de însușiri sunt absolut necesare în interpretarea muzicii preclasice, dar și pentru a pune în evidență nonconformismul unui Albinoni, sigur și nepăsător față de vreme, și căruia nu degeaba i se mai spunea "il dilettanto veneto", cu alte cuvinte - cel care nu compunea pentru piața muzicală a timpului.

Foarte aproape de Albinoni, Mozart, care se naște la 5 ani după moartea lui, dar într-o cu totul altă epocă artistică - maximul perioadei clasice, prin pianistul Viniciu Moroianu a dat o mare strălucire serii.

Acest an (2006 - 1756 = 250 ani de la naștere) a fost declarat, de UNESCO, "Anul Mozart".

Alături de Haydn și Beethoven, Mozart a alcătuit "trinitatea clasică vieneză".

Observăm o mai mare concentrație a lucrărilor mozartiene, peste tot, la radio și televiziune, dar mai ales în programele de sală ale stagiunilor de concert.

Filarmonica Râmnicului a avut curajul să programeze unul dintre cele mai grele concerte, cel cu nr. 25, Kv 503, pentru pian și orchestră, compuse de genialul vienez.

Scriș în 1786, odată cu Simfonia nr. 38 (care, împreună cu Simfonia nr.86, de Haydn, avea să fie declarată culme a genului simfonic), și care s-a interpretat prima dată la Praga, după mulți, capitală a muzicii sec. XIX, capitală de aur; concertul ne relevă un Mozart înscris pe un drum

în afara timpului său, în modernitatea specifică epocii care avea să urmeze, cea a genului romantic.

Să subliniem, aproape de Haydn, Mozart și-a împărțit celebritatea (i-a legat și o prietenie fără margini) cu acesta, în sensul că dacă Haydn a excelat, fără precedent, în domeniul simfoniei, al cvartetului și al oratoriului, Mozart a fost creatorul fără egal al concertului pentru pian și al operei lirice... A trăit 35 ani și are una dintre cele mai fabuloase opere privind creația muzicală!

După cum spuneam, un concert foarte greu, monumental, și care fără o interpretare de geniu, aproape că nu se poate asculta. Secretul succesului, din 27 februarie, incontestabil, a constat în măestria artistică cu care Viniciu Moroianu a abordat această partitură, tempoul alert, libero adoptat în ultima parte, în modul cum orchestra și dirijorul, fericit subordonați pianului, au întregit spectacolul muzical.

Dramatismul primei părți, în care se aud 8 - 9 note din "Marselleza", precum și ritmul și intriga tematică, revoluționare pentru acel moment, l-au solicitat destul pe compozitor, dar nu mai puțin (la polul opus timpului) pe Viniciu Moroianu care, încordându-se, ni s-a etalat ca un interpret cum rar am văzut în interpretările mozartiene.

Intellectual, bine legat, cu treceri fără sincope între diferitele asimptotice acorduri, pianistul și-a uimit asistența prin dăruirea de potențial, demonstrând importanta școală pe care și-a însușit-o de la maestrul său, Gabriel Amiraș .

Muzica cu totul specială a acestui concert, învolburarea sa ritmică și tematică, maniera explozivă impusă interpretului, propria abordare a acestuia, toate la un loc, au făcut astfel încât să afirmăm că ne-am aflat în fața unui experiment muzical, unul premergător romantismului.

Simfonia nr.83, interpretată în ultima parte, ne-a demonstrat gradul de perfecționism la care ajunsese, până a intra în secolul XIX, Joseph Haydn, dar ne-a oferit și ocazia prezentării unui dirijor aflat la debutul profesiei sale (neobișnuit faptul - pentru un dirijor de orchestră - de a nu fi fost instrumentist), care pe scena vâlceană a dovedit simțul și orientarea de ansamblu, a conlucrat bine cu soliștii mai ales în concertul pentru pian, la care a plăcut prezența scenică, dar la care poate, totuși,

din prea multă căutare de eleganță, gestică a depășit uneori formatul teatral.

O notă de excelență instituției filarmonice pentru gestul, care ar trebui să devină o obișnuință, de a organiza, în foaier, o expoziție adevărată de artă plastică, de artă a desenului, cea a arhitectului Costel Dobrinescu, care expune câteva bijuterii ce pot sta la baza artelor grafice. (Martie, 2006)

Din nou, Șostakovici. Un program surpriză!

Nu știm cât s-au bucurat melomanii când pe afișier au citit programul concertului care anunța, nici mai mult nici mai puțin, prezența a patru compozitori consacrați ai secolului XX, toți adepți - maeștri ai genului tonal în muzica simfonică, nici unul epigon al atonalismului (la modă) de tip germanic sau latin.

Dacă asupra lui Bartok sau Britten melomanul nu avea nici un fel de dubiu asupra unui preconizat acces-succes la public, în ce-l privea pe compozitorul rus, asupra acestuia, cel avizat a fost încercat de un ușor sentiment de surpriză, hai să-l numim, totuși, stare de neliniște.

Mai mult, în loc să fie interpretat Concertul nr.1 pentru pian și orchestră, op. 35, de Sostakovici, a fost aleasă scriitura, în variantă, trompetistului rus Tymotey Dokeshitzer, cel care a transpus concertul într-unul pentru trompetă, pian și orchestră. Partitura instrumentului de suflat urmează identic unele foste pasaje ale orchestrei.

La ora spectacolului audiția a fost deschisă de lucrarea "Adagio", pentru orchestră de coarde, de Samuel Barber (1910-1981). A urmat Concertul pentru trompetă, pian și orchestră (de coarde) nr.1 de Dimitri Sostakovici (1906-1975), apoi "Simple Symphony" de Benjamin Britten (1913-1976) - orchestră de coarde, și "Dansuri Românești" de Bela Bartok (1881-1945).

Soliști au fost Daniela Gentile-pian și Luigi Santo-trompetă, ambii din Italia. Orchestra Filarmonicii din Râmnic, compusă, de această dată, numai din instrumente de coarde l-a avut dirijor pe Mihail Ștefănescu.

Cum încercam să sugerăm mai sus, structura programului, pentru melomani, a fost una pozitiv surprinzătoare, ea a vizat calitatea în primul rând și, sperând și într-o interpretare reușită, a ținut în natura spectaculosului.

Doi maeștrii ai muzicii tonale!

Spuneam, cândva, că prezența lui Bartok, într-un concert (mai de demult) trebuia cuplată cu cea a lui Benjamin Britten. La cel despre care discutăm, dezideratul amintit mai sus s-a întâmplat, și astfel s-a văzut coloratura fină, absolut strălucitoare, ale compozițiilor celor doi, nefiind întâmplătoare o observație, la fel de fină, a unui amic meloman care intuia că Britten a fost un mare admirator a lui Bela Bartok.

Despre rolul jucat de compozitorul ungar în muzica românească, dar mai ales în ce privește plasarea melosului, real, românesc în universalitate, nu are rost să vorbim cu acest prilej, în schimb trebuie să subliniem minunăția sonoră redată cu atâta artă în cele câteva dansuri românești.

Orchestra de coarde, prima vioară - Meda Stanciu, și dirijorul Mihail Ștefănescu, au fost în concordanță cu calitatea lucrării, au interpretat încântător această partitură.

Spectatorii, melomani și nemelomani, au avut prilejul ca în aceeași interpretare să cunoască o compoziție de vârf a muzicii secolului XX, "Simple Symphony" de compozitorul englez Benjamin Britten, la a cărei redare, din nou, trebuie să aducem laude orchestrei și dirijorului ei!

Vă dați seama, în plin dodecafonism, să scrii o asemenea muzică (!), în care arta și știința ei, estetica gândului și auzului, să fie atât de bine reprezentate, simultan, și în același context.

Despre o muzică a pateticului!

După ce în prima parte a simfonicii, din 5 mai, am ascultat "Adagio" de Samuel Barber, lucrare aflată pe post de uvertură, scrisă pentru orchestră de coarde, a urmat cel mai îndrăzneț moment, italianii

Daniela Gentile și Luigi Santo, acompaniați de orchestra de coarde, au dat citire, credem că pentru prima dată în spațiul sonor al Râmnicului, Concertului nr. 1 pentru trompetă, pian și orchestră de Dimitri Sostakovici, după noi, una dintre cele mai strălucite compoziții ale mijlocului de secol X X .

Muzica acestui opus urmează linia tradițională impusă de Stravinski și Prokofiev, dar și de Rahmaninov, privind sensul estetic, recepția ca scop la ascultător.

Ca și ceilalți înaintași, maeștri ruși, Șostakovici lucrează la coarda senzitivă a nervului auditiv, dar și al celui visceral. Ritmul este persuasiv, împletirea tonalităților se exprimă la nivel asimptotic, dar muzica rămâne în cadrul cerebral.

Am avut ocazia, prin 1980, să ascultăm concertul (pe disc) într-o interpretare de senzație . L a pian, Vasili Alexeev; la trompetă, Philipp Jones; dirijor - Jerzy Maksymiuk la pupitrul Orchestrei Engleze de Cameră.

Sigur, într-o înregistrare de studio, intensitatea sonoră a diferitelor partide orchestrale și solistice sunt abil dirijate, repetate, atingând uneori perfecțiunea.

Această alăturare, aproape insolită, trompetă și pian, în prima parte a concertului (cu referire la cel din seara vâlceană-mai ales), când «urechea» sălii nu era obișnuită cu un astfel de dialog (și nici cei doi, soliștii, nu ar fi avut posibilitatea unei reglări inițiale ale sincronizării sonorităților decât după lungi repetiții), a imprimat - oarecum neliniște în sală, mulți, învinuindu-i pe interpreți de dezacord și nesincronizare.

Trebuie să spunem, clar, că acest opus rescris de un as al trompetei mondiale, având cunoștință și despre muzica de jazz (sigur, cunoscută și de Sostakovici), este extrem de greu de suflat, este o piatră de încercare pentru trompetist.

Credem că după mai multe măsuri muzicale, armonia celor trei (trompetă pian și orchestră) și-a intrat în valoarea legală și, în celelate părți, mai ales, publicul a avut de câștigat, a cunoscut o bijuterie muzicală, modernă, devenită de acum clasică, a audiat doi artiști de valoare.

Orchestra și-a făcut cu brio datoria, la fel și dirijorul, repetăm, să nu uităm, există măsuri, mai ales spre final, când sunt depășite, uneori, posibilitățile umane. Oarecum! (Iunie, 2006)

Pieralberto Cattaneo și Cherubini!

Contemporan cu Mozart, cu Haydn și Beethoven, bucurându-se de aprecierea ultimilor doi, fără a fi în nici un fel tributar lor, în tărâmul creației artistice, Luigi Cherubini (1760-1842), compozitor italian de operă, dar nu numai, realizează "legătura dintre opera seria și drama romantică, prin *Il Quinto Fabio* (1780) și *Medeea* (1797!)".

Această operă, *Medeea*, aduce pentru prima dată în planul muzicii laitmotivul, repetiția cu scop regenerativ, un procedeu preluat ulterior și de către Richard Wagner, dar și rolul de conducător al acțiunii muzicale, al orchestrei, de asemenea preluată de ilustrul compozitor german, precum și alternanțele, de mare dramatism, constând din variațiile extreme ale timbrului vocal.

Cherubini a contribuit la înființarea Conservatorului din Paris, apoi l-a condus cât a mai trăit, "a conservat strălucit virtuțile muzicii lui Gluck și ale lui Boieldieu."

Curios, nu a preluat nimic din muzica contemporanilor săi, între care nu-i uităm pe Mozart, Haydn și Beethoven, cu atât mai mult cu cât în centrul muzical al lumii, la Viena, unde ajunsese și Cherubini, strălucea, înaintea tuturor, numeni altul decât Rossini!

O jumătate din viața activă a lui Cherubini a fost închinată muzicii religioase în care un loc aparte îl are și lucrarea "Requiem" interpretată în concertul de luni seară, săptămâna trecută, de către corul și orchestra simfonică, ale Filarmonicii, sub bagheta dirijorului italian Pieralberto Cattaneo.

Față de requiemurile scrise într-o precedentă dată, dar și din una ulterioară, cel al lui Cherubini reliefează auditoriului o creație cu totul specială. Se remarcă tonul grav, sublima împletire între partida orchestrală și cea a corului mixt - vocală. Față de celelalte asemenea

lucrări, în requiemul de față, pare că scena interpretării, arta, este transferată în nava locașului sacru, în fața altarului, și nu invers, așa cum se întâmplă în rest, când se pune în scenă, în spectacol, ruga - îngânarea, muzica sacră, dându-li-se obișnuitele conotații ce țin de tehnica esteticii sau cea a epitetelor muzicale.

În mișcarea a doua, un andante vibrando, corzile grave, ale violelor, violoncelor și contrabașilor, redau tonurile unei nevăzute orgi atât de sugestivă în reliefașul smereniei în catedrala catolică. Tonurile sunt mai apoi preluate, nu chiar ca într-o fugă, de către vocile grave și duse spre înălțime după o lege precum cea a canonului clasic.

Pieralberto Cattaneo, dirijorul și compozitorul italian, s-a dovedit a fi un observator fin al actului artistic, un intelectual desăvârșit, având gesturi clare și fără excese dramatice gratuite și, redând partitura în adevărata ei esență (stare și interpretare), ne explică, convingându-ne de altfel, sensul acestei Missa pro defunctis, unde se plânge dispariția unei ființe omenești. În Italia, după o asemenea lucrare, nu se aplaudă!

În urma unor bâlbâieli din toate părțile, orchestra, neștiind cum să reacționeze, organizatorii, trebuind înainte de concert să atenționeze publicul (asupra obiceiului catholic) a trecut fără pauză la lucrarea a doua, din program;... de altfel, o foarte frumoasă lucrare muzicală pentru cor și orchestră pe un text de Schiller, "Nanie", op. 82, compusă de Johannes Brahms.

După ce dirijorul a dat intrările celor două compartimente, cor și orchestră, după ce din nou a pus în evidență statura sa artistică, adăugăm noi, și științifică, am urmărit o muzică plină de rafinament estetic, și romantic, precum cel pe care numai un Brahms putea să-l redea.

Din nou, în sala muzicii culte s-a evidențiat calitatea artistică a corului de femei și bărbați pe care, am observat, și dirijorul italian a apreciat-o.

Pieralberto Cattaneo, corul și orchestra, Luigi Cherubini și Johannes Brahms, compozitorii fiind mereu vii și prezenți, au oferit, râmnicenilor, în această primăvară, o pagină, de referință! (Iulie, 2006)

Claudia Iordache și Teodor Costin au închis stagiunea muzicală 2005-2006!

Naiul a încheiat sezonul concertistic, valoros, susținut de instrumentele consacrate...

A luat sfârșit stagiunea muzicală, luni 26 iunie, printr-un reușit concert, un program propus de valorosul colectiv de muzicieni al Râmnicului, care a cuprins "Suita Românească pentru nai și orchestră pe teme de Paul Elinescu și Gheorghe Zamfir", atenție - primă audiție absolută (!) și "Fantezia în re minor pentru pian, cor și orchestră", de Ludwig van Beethoven.

Din început trebuie să spunem că nu au lipsit micile inadvertențe, surprize neplăcute de altfel, oferite de organizator. Pe marele afiș, în loc de "Fantezia.", scria "Beethoven în re minor.", iar în programul de sală am citit "Suita Românească pentru nai și orchestră pe teme." Păi cine este autorul acestei "Suite Românești pe teme.", când am auzit bine cunoscutele (notă cu notă) "Ciocârlia", "Ciuleandra", etc. motive, neprelucrate, luate din muzica românească... fără autor?

Peste toate aceste bâlbâieli și considerente de ordin livresc și organizatoric, a impresionat minunatul talent interpretativ al Claudiei Iordache, care în fragmentul de nai - pass, mai mult decât oriunde, și-a demonstrat marea măiestrie de ordin artistic.

Cu acest nai, gigantic de altfel, imitând timbrul dintre violoncel și contrabas, am văzut- auzit o Claudie Iordache plină de spirit, har, un intelectual aplecat spre o redare cât mai fidelă a substanțialei arte muzicale specifică întregului spectru al timpului contemporan.

Până la finalul primei părți a concertului, susținut pe lângă cunoscuta flautistă și de către Orchestra Simfonică a Râmnicului, dirijată de nu mai puțin cunoscutul Teodor Costin (câte nu am putea povesti despre dirijorul de la Craiova, cel care în 1970 deschidea o stagiune simfonică, la Râmnic, alternativ cu Henry Selbing, de la Sibiu), Claudia Iordache a ținut să ne arate bogatul său repertoriu, în bisul acordat, apelând la opusul preclasic, ultravaloros, acum la mare vogă.

Beethoven a încheiat stagiunea 2006...

Cum se putea încheia o stagiune, mai bine și mai frumos, sub însemnul speranței, o stagiune, considerăm noi - foarte valoroasă, pentru o filarmonică care are deja zece ani de activitate?

Iată, răspunsul ne-a venit în aceeași seară, în partea a doua a simfonicului respectiv, când s-a dat curs "Fanteziei pentru pian cor și orchestră", de L. v. Beethoven, o lucrare care prefigurează în mod fericit marea capodoperă a muzicii universale, Simfonia nr. 9, "Oda Bucuriei", scrisă de același compozitor!

Corul, orchestra vâlceană și dirijorul craiovean, pianul, la care s-a adăugat și importanta participare a lui Horia Haplea, pianist talentat și cu o mare trăire sufletească, și-au dat tot interesul pentru ca publicul vâlcean să nu uite seara concertului.

Am căutat în dicționare, în dreptul numelui compozitorului german, biografii pe multe pagini susținute, și nu prea am găsit mare lucru despre acest opus. Din programul de sală spicuim ..."Vocile omenești se unesc cu pianul și orchestra într-un tot unitar plin de măreție, limpezime și strălucire".

Poate că ne repetăm, dar admirăm muzicalitatea, armonia specifică, gradul înalt de integrare orchestrală și solistică, minunatul și necesarul optimism care se degajă din această splendidă lucrare. Ea este ca un imn închinat omului viu, prezent necondiționat în viață, o odă cotidiană necesară oriunde și oricum în această trăire cu mai multe tente întunecate decât luminoase, dar asupra cărora impetuosul gladiator al muzicii preromantice și clasice, ne impune condiția de bază a vieții - necesitatea uitării crudului adevăr, moartea!

Concertul de închidere al stagiunii Filarmonicii vâlcene s-a dovedit a fi unul dintre evenimentele culturale, de la începutul acestei veri, cu cea mai mare încărcătură valorică și, spre bucuria noastră, el a avut loc la Râmnic și nu la Bruxelles, în grădina Parlamentului sau la Teatrul Național. (Iulie, 2006)

Dirijorul Modest Cichirdan, la aniversare!

Revista "Povestea Vorbei", apărută zilele acestea la Râmnicu Vâlcea, într-o nouă prezentare, într-o nouă formulă editorială, publică un articol scris de cunoscutul muzicolog din Craiova, Gheorghe Fabian, despre personalitatea dirijorului român, Modest Cichirdan, crescut și format (studii primare, medii și liceale), la Râmnicu Vâlcea. Modest Cichirdan a fost dirijorul și directorul Filarmonicilor din Botoșani (1970-1985) și din Craiova (1985-1990) iar după 1990, directorul Operei din Craiova. A absolvit liceul "Lahovari" din Râmnic. (P. Cichirdan)

*

Născut la 13 aprilie 1941, în Lipcani, județul Hotin, și-a început studiile muzicale în orașul Rm. Vâlcea (violoncel cu Leca Morariu și Teodor Geantă). În perioada 1964-1969, urmează cursurile Conservatorului de Muzică "Ciprian Porumbescu" din București, beneficiind de îndrumarea unor reputați profesori: Ion Cheptea (contrabas), Ioan D. Chirescu (teorie-solfegii), Florin Eftimescu și Myriam Marbe (armonie). Debutază ca dirijor în anul absolvirii studiilor universitare la pupitrul Filarmonicii din Arad.

Activează, pentru scurt timp, ca instrumentist în orchestra Filarmonicii "Banatul" din Timișoara. Tot aici dirijează, în paralel, orchestra de cameră a Filarmonicii. Începând cu anul 1972 se stabilește în Botoșani, îndeplinind calitatea de dirijor și apoi de director al Filarmonicii din localitate. Se remarcă prin inițiative artistice îndrăznețe, prin concerte de ținută interpretativă, fapt ce a atras atenția opiniei publice asupra calităților sale artistice, impunându-se ca una dintre personalitățile muzicale de luat în seamă pe plan național. În 1986, este rugat să accepte transferul la Filarmonica "Oltenia", într-un moment de incertitudine managerială a instituției. Ocupă postul de dirijor (1986-2003) și de director (1986-1990) al Filarmonicii, propunând un program temeinic de relansare artistică a colectivului în plan local, regional, național și internațional: reorganizează orchestra de cameră, la pupitrul căreia avea să înregistreze succese deosebite, orientează repertoriul simfonic spre marile opusuri ale literaturii muzicale universale (Mahler, Brucner, R. Strauss, Stravinski, Șostacovici), invită la Craiova reputați

dirijori și soliști din țară și străinătate, dirijează concerte de anvergură la Sala Polivalentă din Craiova, stabilește veritabile stagii permanente în orașele reședință de județ din Oltenia, conferă noi dimensiuni unor manifestări tradiționale (Festivalul "Craiova Muzicală", "Săptămâna Muzicii de Cameră"), inițiază Concursul de Interpretare Muzicală "Dinu Lipatti" etc. Debutul Stagiunii 1986-1987 se produce cu un program ce a cuprins "Poema Română" de G. Enescu și Simfonia a IX-a de Beethoven. Concertul de Anul Nou, 1987, al Filarmonicii Oltenia, este găzduit de Sala Polivalentă. Cronicarul ziarului "Înainte" relatează după această manifestare următoarele: "Sub bagheta măiestră a lui Modest Cichirdan au fost interpretate bijuterii muzicale cu eleganță, cu contururi precise pentru fiecare lucrare, bagheta lui Modest Cichirdan ne-a introdus în lumea mirifică a polcilor, valsurilor, mazurcilor și a nemuritoarei Rapsodii I de G. Enescu. Dirijorul M. Cichirdan și Filarmonica "Oltenia" au descoperit taina acusticii acestei săli, căldura primitoare a ei, iar manifestările desfășurate aici nu sunt simple obligații profesionale ci adevărate desfătări spirituale în care se pot săvârși impresionante acte de cultură".

Următoarele concerte programate în Sala Polivalentă au confirmat viabilitatea unui astfel de demers. În luna septembrie a aceluiași an are loc un concert în care s-a cântat Simfonia a III-a, cu orgă, de Saint-Saens, concertul beneficiind de comentariul muzicologului Iosif Sava. Concertul de Anul Nou 1988 s-a desfășurat în aceeași ambianță. "Manifestarea a avut darul să consolideze tradiția. Considerăm că, periodic, la anumite intervale, Filarmonica "Oltenia" are posibilitatea să se întâlnească cu publicul spectator la Sala Polivalentă", conchidea publicistul Puica Mondoc în articolul din ziarul "Înainte". O inițiativă benefică pentru viața muzicală a Craiovei s-a anunțat a fi inițiativa lui Modest Cichirdan de a înființa Corul de Copii al Filarmonicii, cor a cărui activitate a fost de durată mult prea scurtă (1987). În opinia noastră, cea mai mare realizare craioveană a dirijorului și directorului Modest Cichirdan a constat în înființarea și afirmarea Orchestrei de Cameră "Ars Mundi".

Cu acest ansamblu, format din instrumentiști de elită ai orchestrei mari ai Filarmonicii, obține premiul I la festivalul "Cântarea României", este

invitat să concerteze pe scena Ateneului Român în cadrul Festivalului Internațional "George Enescu", ediția a XI-a, realizează înregistrări de discuri pentru diverse firme din țară și străinătate (Electrecord., VDE Ciallo, Elveția, Edițion RZ Berlin). Referitor la activitatea pe care a desfășurat-o în fruntea Filarmonicii și a acestei orchestre, între 1986-1989, cronicarii au fost unanim a remarca calitățile artistice extraordinare ale ansamblului; nuanțele fine, coeziunea dintre compartimente și bagheta sigură a lui Modest Cichirdan au evidențiat roadele unei munci entuziaste pe care o săvârșește ansamblul cameral "Ars Mundi"; "aflat din 1986 la conducerea ei, Modest Cichirdan, cunoscut pentru realizările sale în fruntea orchestrei botoșenene, continuă politica de lărgire a repertoriului și de organizare a unor importante manifestări muzicale găzduite de acest oraș". "Modest Cichirdan, dirijor care, de la venirea sa în fruntea instituției are idei de anvergură artistică lăudabilă " (Alfred Hoffman), "Filarmonica craioveană, prezintă și ea în această mare sărbătoare a muzicii, prin bagheta dirijorului Modest Cichirdan și a Orchestrei de Cameră "Ars Mundi", interpretând lucrări de Mihail Andricu, Ion Dumitrescu, Joseph Haydn" , "O revelație: orchestra de cameră "Ars Mundi" din Craiova, bine structurată, cu grijă pentru sunetul individualizator, măsurând, pe o scară largă de diviziuni, nuanțele dinamice" (Fred Popovici); " Modest Cichirdan este un dăruit care știe să dezlege marile taine ale muzicii", (Claudiu Moldovan).

Repertoriul său simfonic, vocal-simfonic și cameral cuprinde opusuri de Salieri, Mozart, Beethoven, Brahms, Berlioz., Bruckner, Mahler, , R. Strauss, Prokofiev, Bartok, Șostakovici, Britten, Enescu. În domeniul operei (a îndeplinit între 1991-1994 dubla calitate de dirijor și director al Teatrului Liric "Elena Teodorini"), a dirijat "Flautul Fermecat", "Bărbierul din Sevilla", "Lucia de Lamermour", "Rigoletto", "Traviata", "Boema", "Tosca".

Discografia sa este impresionantă (numără peste 40 de titluri) și cuprinde simfonii, concerte, suite, divertismente, serenade și alte piese de Mozart, Salieri, Rene Gerber, Marc Briquet, Bernard Reichel, Schubert, Mahler, avându-i ca soliști, printre alții, pe clavecinistul

Yasuco Mitsui (Japonia), flautistul Pierre Ives Artuad (Franța), trompetistul Paul Fromentin.

Nu vom încheia această succintă trecere în revistă a unui important muzician al Craiovei fără a cita din aprecierile criticilor muzicali Viorel Cosma și Luminița Vartolomei: "Dirijor laborios, sobru, riguros față de partitură, Modest Cichirdan s-a impus prin ținuta profesională", "Intensificarea și lărgirea activității ansamblului se leagă strâns de prezența la pupitrul dirijoral și la conducerea Filarmonicii a unui muzician cu talentul și energia lui Modest Cichirdan". Dirijorul Modest Cichirdan face parte din lumea aristocrației muzicale românești care înseamnă erudiție artistică, spirit de mare finețe, și totodată seriozitate și sobrietate. La mulți ani, maestre!

Gheorghe Fabian, Craiova

Articol apărut în "Mozaicul" nr.5, 2006

*

Între 1986 și 1989, dirijorul Modest Cichirdan împreună cu Filarmonica "Oltenia", din Craiova a susținut la Râmnicu Vâlcea, în Sala Consiliului Județean, concerte alternative, seara concert pentru adulți-dimineța concert matinal, școală, tip "Leonard Bernstein", iar la Sala Sindicatelor, a interpretat, pentru prima dată la Râmnicu Vâlcea, Simfonia a IX-a, de Ludwig van Beethoven.

În 1990, împreună cu pianistul italian Luciano Lanfranchi și fizicianul Dorel Constantinescu, a pus bazele creării în Municipiu - Vila de Protocol, a unui Centru internațional de studii muzicale.

(P. Cichirdan, Septembrie, 2006)

Violoncelistul Gheorghe Ștefan și Vâlcea muzicală!

Am început să scriem acest articol cu gândul, bine venit și potrivit, la concertul de luni seară, cel din 16 oct. 2006, al doilea din această stagiune. Nu puteam să facem acest material, fără a aminti de concertul de inaugurare a stagiunii 2006-2007, vedeți și dumneavoastră, un concert cu deschidere pentru două perioade esențiale ale dezvoltării noastre istorice, cea dinainte, și de după aderarea la Uniunea Europeană.

Concertul de deschidere

Luni, 09 octombrie 2006, a avut loc concertul de deschidere a noii stagiuni, unul alcătuit ca la școală, ca la o festivitate de vară, ușor, compus din uverturi și coruri din opere. Orice snob, referindu-se la muzica cultă, vă va spune că este un fan al uverturilor de operă, unul al corurilor din opere. toți, pe stradă, fluierând o arie, o melodie dintr-o celebră operă!

Citim în săptămânalul "City" din 16-22 octombrie, un articol definitoriu pentru această stagiune, scris de Lucian Marin, fost component al corului acestei Filarmonici, partida de bas, o sensibilitate în lumea muzicii, a artelor plastice, o cunoscută voce a mass mediei vâlcene, un promotor al dialogului social.

Colegul nostru îl interviuează pe directorul Filarmonicii Râmnicului, Mihail Ștefănescu și aflăm că la acest concert de deschidere. " Au fost interpretate coruri celebre din opere și chiar câteva secțiuni din cantata profană Carmina Burana de Carl Orff."

Un program de deschidere a unei stagiuni este unul programatic, este unul care anunță ambiția, obligatorie, a unui colectiv de a se depăși pe sine, de a aduce ceva nou. Acest colectiv este unul de elită pentru cultura vâlceană și el propune, totuși, în această perioadă înainte și după integrarea europeană, un concert care anunță un regim cultural auster.

Personal admirăm la Mihail Ștefănescu faptul că nu pășește spre UE cu tamtam, ci cu pași obișnuiți, normali, considerând societatea noastră

civilă ca pe una sinecvanon în marea familie a societăților europene unite.

Tot din interviu aflăm că înaintea acestei stagiuni, colectivul Filarmonicii a interpretat într-un turneu, reușit, în Italia, lucrarea lui Antonio Busellato, "Requiem" dedicat fostului președinte al SUA, J.F. Kennedy, cu care speră să facă un turneu chiar acasă, la americani! .Promite ridicarea calității repertoriului în noua stagiune. "Repet, lucrarea muzicală interpretată este extrem de solicitantă. Acest lucru mă face să cred că în anul viitor (adică această stagiune! n.n) vom aborda lucrări și mai complexe din repertoriul contemporan și de asemenea, că vom avea curajul să ne apropiem de zona superioară a repertoriului clasic..Mă refer la compoziții de genul Missa Solemnis a lui Beethoven." Pentru trecerea dintre ani, noi am sugera, totuși, să se interpreteze Simfonia a IX a de Beethoven, cu soliști din state aparținând UE!

Tot pentru această stagiune, pentru concertul din 1 Decembrie 2006, Filarmonica pregătește un concert de forță, cităm, tot din "City"- articolul semnat de Lucian Marin, "Gloria", de Puccini, "Recviemul", de Salieri și "Requiemul", de Mozart, concert care "în intenția noastră are trei semnificații: prima, sărbătoarea națională, a doua, aniversarea a 25 ani de activitate a corului Eufonia, a treia, Anul Mozart."

Succes Filarmonică în stagiunea care abia a început!

Dirijorul Florin Totan și violoncelistul Gheorghe Ștefan

Al doilea concert, în mod cronologic, al acestei stagiuni a avut loc în 16 oct. 2006, în sala de la Lahovary, în program fiind cuprinse lucrări de mare atracție, din patrimoniul muzical universal, Uvertura la Opera "Nunta lui Figaro", de W. A. Mozart, Concertul nr. 1 pentru violoncel și orchestră, de Joseph Haydn și Simfonia nr. 36, "Linz", de Mozart!

La pupitrul orchestrei simfonice s-a aflat dirijorul Florin Totan, iar concertul pentru violoncel a fost susținut de tânărul (de 16 ani) Gheorghe Ștefan, elev la liceul de muzică "George Enescu" din București.

Cei trei, orchestra, condusă de pe scaunul de concertmaistru de violonista Stanciu Meda, dirijorul și violoncelistul, au realizat un spectacol de importantă ținută artistică, un concert, pe ansamblu, care a plăcut publicului, credem noi că și specialiștilor și înfocaților melomani... Un concert pentru violoncel, scris de marele Haydn - tatăl compozitorilor afirmați în secolul XIX, un concert care programează viitorul muzical al acestui secol, și al următorului, binecunoscută fiind influența sa asupra simfonismului și al muzicii de cameră și care este interpretat și de un virtuoz al acestui instrument, este, întradevăr, un mare eveniment muzical. Interpretat de un tânăr atât de talentat, la care stânga lucrează pe corzile violoncelului mai ceva decât pe cele ale unei viori, iar dreapta nu obosește să-i țină isonul, deși, o mai mare forță în aceasta din urmă, ar fi atins genialitatea interpretării. Un violoncelist care, în bisul acordat, a dovedit că acest greu instrument poate fi mănuit precum vioara lui Pagannini, în orice caz, concertul lui Haydn, exaltând sala de la Lahovary.

Din nou Florin Totan și-a spus esențial cuvântul, în seara respectivă, orchestra sub bagheta sa, suflătorii, în special în simfonia de Mozart, toți împreună, au reușit să atingă emoția și trăirea artistică, realizând ceea ce a vrut marele compozitor mai mult, scilicet și profunzime! Tehnic, Totan a punctat perfect!

Despre muzica lui Mozart, uvertură și simfonie, despre perfecta armonie dintre compartimentul sonor al suflătorilor și cel al instrumentelor cu coarde, se poate face multă filozofie, se poate face multă profeție, în legătură cu preluarea complexă, ulterioară, a unui Beethovren, dar și al celorlalți compozitori ai marelui secol de muzică romantică.

A fost mai mult decât atât, a fost un concert, interpretare școală! (Octombrie, 2006)

Ilinca Dumitrescu și Florin Totan, iluștri mesageri ai artei interpretative!

Iată, Râmnicul, poate susține o stagiune muzicală de valoare, desfășurându-se recent (săptămâna trecută) una dintre etapele de mare consistență, componistic și interpretativ - vorbind, având în program Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră, de Ludwig van Beethoven și Simfonia a 3 - a, de Franz Schubert, două lucrări de mare amploare, aparținând muzicii universale a sec. XIX, atunci, când pe harta lumii muzicale trăiau în deplină creație, dar nu împreună, Haydn, Paganini, Cherubini, Rossini, se subînțelege, și cei doi amintiți, primii.

Atât Beethoven cât și Schubert, în timpul vieții lor, fac istorie muzicală, primul, desăvârșind clasicismul muzical și, punând bazele romantismului, dacă nu chiar ducându-l pe una dintre culmile sale, și al doilea, stabilind bazele lirismului muzical german, sub forma celebrelor lieduri. Dar nu numai atât. Beethoven în culmea creației creatoare rămâne surd, dar își desăvârșește creația cu o capodoperă fără egal, Simfonia a IX-a, cu cor, "Oda Bucuriei", lucrare care iată, după aproape 200 ani, este aleasă ca imn al noului stat european- Uniunea Europeană, iar Schubert Franz, copil teribil, copil minune, cel care s-a săvârșit la 31 ani și care a lăsat în urmă opt simfonii, 15 cvartete de coarde, 22 de sonate, opere și nenumărate lieduri. Schubert nu a reprezentat nimic pentru pedagogii săi, dar, prin harul muzical și genialitatea sa, a reprezentat unul dintre produsele de maximă valoare ale spiritualității germane, așa cum, în alte domenii, au fost Heinrich Schliemann și Albert Einstein.

Simfonia nr. 3 de Franz Schubert, atestă marea înclinație a acestui compozitor pentru inovația muzicală, încununează și desăvârșește, spiritual, muzica lui Haydn și Mozart.

Orchestra simfonică dirijată de Florin Totan, a pus punct, un punct de mare valoare, simfonicului din 28. 11. 06. O interpretare de clasă superioară, cu un compartiment de suflători bine coordonat, suflători

minunați, așa cum se și recomandă și este esențial în orice opus german.

Înainte de simfonia lui Schubert, a fost interpretat Concertul nr. 3 pentru pian și orchestră, de L. v. Beethoven, de asemenea, o bijuterie a genului, pe care atât orchestra simfonică, cât și dirijorul Florin Totan, dar mai ales pianista, Ilinca Dumitrescu, l-au interpretat magnific. Astfel, Filarmonica, a mai depășit un hop în existența sa, cu brio, un hop pus în cale de exigența calitativă, artistică, corelată cu sărăcia financiară.

Ilinca Dumitrescu, un produs al acestei lumi provenit dintr-o talentată poetă și un muzician iscusit, amândoi de renume mai mult decât au permis granițele acestei țări limitate de comunism, a coborât în sala Filarmonicii, ca o zeiță a muzicii, un simbol al marilor femei care îmbogățesc istoria străvechilor locuri, ante valahice și otomane. De ce nu, romane! Ea are o figură, o ținută și o stilistică interpretativă de factură princiară!

Fără egal, după noi, în pianistica românească, post anii "60, Ilinca Dumitrescu! singurul pianist român laureat al unui concurs "Ceaikovski", a făcut furori și în concertul acesta, dovedind o măiestrie și cultură muzicală fără pereche. A mai cântat, aici, "Imperialul", când a realizat, din nou, un concert "fără precedent". Ca și atunci, și de această dată, solista, mai ales în partea I a concertului beethovenian, a încântat auditoriul cu tehnica-i specifică. Respirație muzicală amplă, reținerea ei în faza decisivă a producerii sunetului, cea dinaintea răspunsului dat de claviatură, realizând, miraculos, o continuitate a spațiului sonor, a frazei, precum curgerea apei, cristalină, de la un izvor alpin. Degetele Ilincăi Dumitrescu atacă clapele pianului, reținându-se, potențial, înainte de atingere, declanșându-se, cinetic, ulterior.

Eram absolvent de liceu, o dată (1970), și asistent al maestrului Constantin Lucaci (ucenic îmi spuneam eu- asistent mă numea el în fața reporterilor, ambasadrilor, poezilor, muzicienilor și scriitorilor), în București, în cartierul de lux al artei, în Pangrati, și de multe ori eram spectator în sălile de concerte. La Ateneul Român, de câteva ori, am avut ocazia să-l cunosc pe vărul Ilincăi, Tudorel Dumitrescu, băiatul lui

Gheorghe Dumitrescu - fratele lui Ion. Dacă acesta, Tudorel, nu murea la cutremurul din '77, astăzi, probabil, am fi avut doi mari pianiști cu numele Dumitrescu. Astăzi Ilinca trebuie să poarte, astfel, povara unei duble genialități!

*

După cum aminteam, partea întâi din concertul pentru pian, de Beethoven, a atins apogeul de calitate, solista, jubilând independent, dar și împreună cu orchestra, dirijorul - prin orchestră, de multe ori, reușind să-i absoarbă sonoritatea, cristalină, redând sălii impresia reală de continuitate și sonoritate acustică de care are nevoie, atât de mult, acest magnific compozitor.

În valoare tehnică și artistică Ilinca Dumitrescu este egală atât în părțile de andante, puternic spiritualizat, cât și în cele specifice unui dens și acut dinamism.

Simfonia lui Franz Schubert împreună cu acest concert pentru pian scris de L.v. Beethoven, dar și cu interpreții săi, pianist, dirijor și orchestră, au dat substanța valorică, artistică, acestei memorabile serii, muzicale. (Decembrie, 2006)

Leonard Boga și Marc Antoniu Măi Antal!

Sigur, nu putem începe decât cu acest titlu, nume, al solistului, pianist, de la Concertul nr. 1 pentru pian și orchestră de Ludwig van Beethoven, ca să vedem unde s-a ajuns cu ambiția unor români de mare succes, dar și naționalism, și românism ;. părinți, care i-au dat nume fiului, simultan, și de roman și de român!?...(sic!)...MARC ANTONIU MĂI ANTAL...Marcus Antoniu, general roman, iubitul Cleopatrei Egiptului antic, și Măi Butoi, celebru nume românesc, moldovean...

Sigur că și pe Bach l-a chemat "Gard", sau pe Beethoven, "Cățel"...

Lăsând deoparte aceste mici observații - glume, care nu se aseamănă nici pe departe cu marile măgării - naționaliste - oltenești - țigănești - "măi refugiat - o" (!), din anii '60, "Împutit-o", "jidancă", "țigancă împutită";... recunoaștem cu mare plăcere, că săptămâna trecută, în sala

Filarmonicii a avut loc un concert de clasă, care a bucurat publicul vâlcean prin calitatea artistică dovedită atât din punct de vedere al interpretării orchestrei simfonice, al dirijorului sucevean, Leonard Boga, dar și a solistului de la pian, bucureșteanul Marc Antoniu Măi Antal - Concertul nr 1 pentru pian și orchestră de Beethoven... (Februarie, 2007)

Concert de concerte. Tinerii și darurile lor!

Vedeam zilele trecute, un afiș, anunțând un spectacol - concert, având o structură componistică de succes, dar cu interpreți aflați în pragul afirmării în cariera artistică interpretativă, pentru cei mai mulți, aproape necunoscuți...

Trei concerte erau anunțate, în ordine: Concertul pentru pian și orchestră, nr. 2, de Ludwig van Beethoven, Concertul pentru vioară și orchestră, nr.3, de Camille Saint-Saens și Concertul pentru vioară și orchestră, nr. 2, de Henryk Wieniawski, nume de compozitori care, pentru orice meloman, garantează succesul.

Surprinși am rămas, intrând în sală, de numărul mare de spectatori, de mulțimea buchetelor de flori, dându-ne seama, atunci, că aveam de a face cu protagoniști locali...

Ana Maria Văduva, o pianistă de 15 ani, clasa doamnei Doina Oltețeanu, de la liceul de Artă, interpretând concertul de Beethoven; Alitz Butyka, 17 ani, violonistă din Cluj Napoca, interpretând concertul de Saint-Saens, și Ilie Cealăcu, violonist, mai în vârstă, de la Tg.Jiu, dar component al orchestrei simfonice a Filarmonicii, interpretându-l pe Wieniawski.

La pupitrul orchestrei simfonice, la toate cele trei lucrări, s-a aflat tânărul și talentatul dirijor, șef de orchestră, Gheorghe Iliuță. În legătură cu acest dirijor trebuie să admitem că luni seară, poate și sub influența atmosferei de sărbătoare a muzicii, căci despre o sărbătoare a muzicii a fost vorba - tinerii interpreți - încercând cu dezinvoltură și deosebit curaj să recupereze diferența ce ține de vârsta adolescenței și

de cea specifică unei maturități artistice, scăpați de orice emoții, ca și orchestra de altfel, s-au desfășurat într-o manieră liberă și plină de fantezie, atrăgându-și colaboratorii într-o deplină armonie, la propriu și la figurat. Minunat s-au înțeles soliștii, instrumentiștii diferitelor partide, sub bagheta acestui dirijor. Plăcut trebuie să fi sunat compozițiile, pentru cei care le-au scris, și care iată, de mai bine de un secol-două, nu mai sunt printre noi.. Cât de perenă este arta-muzica!

Ce nume mari, vârfuri ale muzicii universale, au semnat cele trei lucrări, minunate sub aspect estetic, muzical, sentimental, și cât de emoționant au reușit să le interpreteze, sub aspectul tehnic și al sincerității, tinerii urcați pe podiumul valoric al instituției muzicale .

Filarmonica merită felicitată pentru aceste aduceri la rampa succesului, a tinerilor interpreți din orașul nostru, dar și din arealul național și internațional.

În nici o artă, mai mult decât în cea a sunetelor, valoarea artistică și inovația nu se contorizează după vârstă!

Sărbătoare a muzicii, deoarece acești tineri interpreți aduc o notă în plus - de sinceritate, de trăire, și atunci, când acestea sunt dublate de talentul absolut necesar deplinei afirmări artistice, avem de a face cu un spectacol de ținută, cu un succes garantat.

Ascultându-i și văzându-i, prin fața ochilor minții am revăzut, iarăși, o generație de aur, aparținând melosului interpretativ instrumental, am revăzut-o pe Cornelia Vasile, pe Ruha, pe Marcovici, pe Vasili Alexeev, pe Tudorel Dumutrescu..Și pe Ilie Cealăcu, ni l-am imaginat ca pe un elev al marelui Ștefan Ruha!

Ascutând-o și privind-o pe Ana Maria Văduva, parcă am surprins ceva din adolescentul Lanfranchi...cu care, nu ne sfîim să spunem, ne-am întâlnit și ne-am sărutat în respectiva seară a concertului...Este de câteva zile aici, și în pregătirea concertului de luna viitoare, se ocupă, împreună cu Umberto Batteggazzore și Doina Oltețeanu, de acești minunați tineri ai scenei noastre interpretativ instrumentale.

Ca o paranteză, fie spus, în același scop, al altruismului binecunoscut al pianistului de renume mondial, Luciano Lanfranchi a venit imediat după revoluție la Râmnicu Vâlcea și, împreună cu Modest

Cichirdan și alți trei vâlceni, la vila de protocol din Cetățuie au pus bazele unui centru internațional de pregătire pentru tinerii muzicieni...După câteva luni centrul s-a desființat. Acum, ambițiile de mai reduse dimensiuni ale experimentatului pianist, italian, sunt de bun augur pentru tinerele talente din orașul nostru, nu de puține ori, aceștia, luând drumul desăvârșirii muzicale în Italia...

Romantism, pe linie, la cei trei compozitori...Beethoven, îl inițiază și îl duce la apogeu!... Simfonia a IX-a, dar și "Sonata lunii", Concertul nr. 2, îndeplinind funcția desăvârșirii clasice - estetica frazei, dar anunțând germele melosului romantic - trăirea spirituală, nemărginirea ei. Camille Sain-Saens, cel mai aproape de noi, 1825-1921, "cel dintâi organist al lumii" (Liszt), care a demonstrat că artistul nu trebuie să fie constrâns de factorul material, el, având norocul să nu sufere de această constrângere (ori, citându-l pe Jules Verne: "nimeni nu s-a îmbogățit prin mintea și mâna sa" - adăugăm noi, ci prin noroc), scrie la modul "neprofesionist" Simfonia a III-a cu orgă și acest concert nr.3, superb ca tonalitate și idee, dificil tehnic, dar care încântă publicul... Muzica sa tangențiază deja secolul XX... Henryk Wieniawski, 1835-1880, polonez, cu școală la Paris și Saint-Petersburg, cu stagiul important la școala rusă, a proiectat acest Concert, nr.2, în contextul muzicii contemporane lui, al specificului popular polonez, dar, fiind unul dintre cei mai mari virtuozii al instrumentului, nu putea să-l ocolească pe Paganini...

Caracteristicile importante legate de opera și stilul celor trei compozitori, le întâlnim ca fiind la sursa ambițiilor celor trei interpreți, acest lucru, nedemonstrând, altceva, decât faptul că ei încearcă să-și demonstreze talentul pe seama personalității, că bat la poarta celei mai căutate și prețioase calități, aceea a creației stilistice. Vom reveni asupra prezenței celor doi maeștri italieni, la Râmnicu Vâlcea !

Luciano Lanfranchi, la Râmnicu Vâlcea!

La concertul de luni seară, din săptămâna trecută, l-am întâlnit pe pianistul italian Luciano Lanfranchi, însoțit de Umberto Battagazzore -

pianist, împreună cu care, în această seară (12. 03. 07), urmează să susțină un concert la Filarmonica municipală.

Sunt prevăzute, în program, următoarele lucrări: Dan Voiculescu - Suită din Codex Caioni, W. A. Mozart - Concertul pentru pian și orchestră KV466 în re minor, Dan Dediu - "Haydn Capriccio", R. Addinsell - "Warsaw Concerto".

Florin Totan va dirija orchestra simfonică, acompaniind lucrările menționate mai sus.

Subliniam în articolul din săptămâna trecută că vom reveni asupra prezenței la Râmnicu Vâlcea, a lui Luciano Lanfranchi și a compatriotului său Umberto Battegazzore...Iată, o facem astăzi.

De fapt am răspuns invitației doamnei Doina Oltețeanu și am făcut o scurtă vizită de informare la Liceul de Artă unde ne-am revăzut cu tineri interpreți, de la clasa de pian, și care erau angrenați într-o acțiune extrem de laudabilă, din partea conducerii acestui liceu - aceea de a participa la o scurtă sesiune de pregătire sub îndrumarea celor doi protagoniști, pianiștii italieni.

Am aflat că timp de o săptămână copiii au exersat cu italienii Luciano Lanfranchi și Umberto Battegazzore..." 7 ore dimineața (ne spunea Doina Oltețeanu) copiii studiază sub îndrumarea măștrilor, iar după amiaza, domniile lor, se pregătesc cu Filarmonica pentru concertul de luni...Iată, acum se află în exercițiul studiului elevul Cătălin Drăghici, cu maestrul Lanfranchi, urmează apoi Ana Maria (Sandra) Văduva (cea care a evoluat în Concertul nr.2 pentru pian și orchestră de Beethoven, luna trecută n.n) cu maestrul Umberto Battegazzore. Domnul Battegazzore este și directorul Concursului de la Tortona, din Italia, de unde 10 copii de-ai noștri s-au întors, recent, cu tot atâtea premii..."

...Da, ne gândim și noi, la ce tip de comunicare s-a ajuns astăzi; prin 1961,62 dădeam un concert, de închidere de an, pe scena Palatului Culturii, ca violonceliști al clasei lui Leca Morariu, nu luam nici o diplomă, mai câștigam un concurs de atletism pe stadionul municipal și primeam câte un maieu roșu, de campion orășenesc (!), .mai jucam și în câte o piesă de teatru... Astăzi, datorită unui dialog purtat între

oameni inteligenți, copii merg în Italia, să concureze, vin aici maestrul italian, să-i instruiască!

Cum aminteam în articolul trecut, Luciano Lanfranchi este un adevărat mecena pentru copiii din Râmnic, probabil nu numai pentru ei. În 1990 a venit în orașul nostru pentru constituirea unui centru muzical de studii internaționale (nici vorbă că n-am fi fost atunci în Europa, din moment ce nu-i spuneam de studii europene...).

Așa ne-am gândit atunci, imediat după pedepsirea despotului acestei națiuni, că era normal să luăm vilele construite pentru protocolul și anturajul său și să le dăruim tinerilor învățăcei de la noi și din lumea întreagă (da chiar așa, din lumea întreagă-politica României de atunci fiind una excesiv internaționalistă), părinților și învățătorilor, cei prea oropsiți de muncă, de perversă corvoadă.

Atunci, câteva tinere speranțe - de aici, s-au afirmat și desăvârșit la școala lui Lanfranchi, în Italia...

În câteva luni, Centrul Internațional (inițiat de Dorel Constantinescu-fost director al Centrului de Calcul Valcea, Toni Șerbănescu și Modest Cichirdan - în acel centru, fosta Vilă de Protocol din livada Cetățuii, unde și subsemnatul, atunci, am organizat prima expoziție personală de sculptură) s-a desființat, vila fiind redată Protocolului de Stat.

Lanfranchi, recunoscător acelei idei bravissime, a continuat să vină în România, să dea concerte, să selecționeze tineri pentru perfecționare în Italia.

Ideea italiană, variantă optimă aleasă de viață, pe care am mers noi, atunci, iată că a prins însemnate rădăcini, astăzi, înregistrându-se o colaborare fără precedent cu națiunea italiană, așa cum nu s-a mai colaborat cu nici o altă nație.

De recunoscut că ideea din 1990, de la Vâlcea, a fost fructificată, așa cum nu am făcut-o noi, de cei de la Filarmonica din Bacău, condusă de Ovidiu Bălan (trebuie să amintim, cel care a venit la Râmnic și a creat formidabila lucrare vocal simfonică "Carmina Burana", de Carl Orff).

Râmnic 1990, Craiova, Italia, Râmnic, Bacău, poate și Botoșani, de ce nu Leca Morariu și Teodor Geantă, sunt axele dezvoltării și internaționalizării vieții muzicale vâlcene, pe care odată și odată va

trebui să le recunoaștem ca atare și nu conform sărăciei gândirii imediat post revoluționare...

Luciano Lanfranchi, pianist, din Italia, absolvent al Conservatorului "Boito" din Parma și bursier al Academiei "Chigiana" din Roma.

Solist (orb) pe mai toate scenele muzicale ale lumii...A susținut concerte sub diferite acompaniamente orchestrale, dintre care le amintim pe cele mai importante: cu orchestra simfonică RTV 1, sub bagheta lui Modest Cichirdan, cu orchestra simfonică din Chișinău, sub bagheta lui Ovidiu Bălan, cu orchestra simfonică din San Remo, dirijată de Tillo Fuchs ...

Docență în pian la Conservatorul "Verdi" din Milano, la Conservatorul "Paganini" din Genova și Academia Europeană din Erba.

Director artistic al concursului instrumental "Rovere d'oro - San Bartolomeo al Mare" și al "GMGP (Gruppo- Promozione- Musicale Golfo Paradiso)"

Celălalt oaspete al Filarmonicii, Umberto Battegazzore, pianist de faimă, teoretician și critic muzical, este directorul artistic și fondatorul Concursului internațional de canto "Luigia Stramesi", care are și o secțiune, pentru pian, a cărei conducere, Umberto Battegazzore, o deține. (Martie, 2007)

Bravo Joseph (2) Alexandru Tomescu și Choi Yong Shin mesageri ai artei interpretative

În aceeași arie de interes, muzicală, vom face referire astăzi la concertul din 19 februarie, când pe această deja importantă și deschisă scenă pentru interpreții și muzica de oriunde, orchestra simfonică,

violonistul Alexandru Tomescu și dirijorul Choi Yong Shin (Joseph), au "recitat" împreună, au contribuit la calitatea interpretativă a spectacolului...

Sigur, la cei doi doream să ajungem, considerând că este de datoria noastră, a presei vâlcene, să ne spunem părerea asupra calității interpretative, așa cum o vede melomanul, dar și asupra lucrărilor din program, lucrări de mare atracție, din biblioteca muzicală universală: Jacques Offenbach - Uvertura la Opera "Pericola", Concertul nr.3 în sol major pentru vioară și orchestră, de W. A. Mozart și Simfonia nr. 5 de P. I. Ceaikovski.

...Bravo Joseph (2), pentru că acum câțiva ani am scris un articol cu acest titlu, atunci, virtuozul dirijor se afla la curs de doctorand, la Cluj Napoca, având ca tematică "Romantismul rus - P.I. Ceaikovski". În acel concert, Choi Yong Shin, ne-a dăruit o interpretare a Simfoniei nr. 6, Patetica, de toată frumusețea...

Este clar, de aceea am scris din nou "bravo", în seara muzicală din trecut, Joseph a făcut un Ceaikovski special, care atestă un studiu îndelungat asupra romantismului de sorginte slavă, nu departe de cea specifică orientului îndepărtat...

Trebuie să știm că dacă în anii '60, după războiul mondial, elita orientului jura să depășească tehnologia americană, învățând de la ea, în anii '90, elita, poate nouă, a aceluiași orient, dorea să asimileze cultura bătrânului continent, a Europei centrale și de vest. Acțiunea a început prin anii 80. Ambiția și clarviziunea au mers până într-acolo încât s-au preluat, pe lângă grafie, chiar și zone de limbă, chiar nume proprii!

Atenție români, vedeți și dumneavoastră, în Noua Europă se vorbește tot mai mult despre Cultură, ca despre o nouă forță de producție!

Pentru Simfonia a 5-a am vizionat și noi acel spectacol, a fost unul reușit - muzical, chiar dacă, culmea hazardului - o pur și simplă întâmplare, neplăcută, în prima parte a simfoniei, concertmaistrului i s-a defectat una din corzile valorosului instrument...Spunem "culmea hazardului" deoarece, cu numai o săptămână înainte, unui violoncelist, chiar în startul lucrării, i-a plesnit o coardă de la instrument...

După Simfonia a 4-a, cea mai optimistă dintre cele trei celebre simfonii (4, 5, 6), mai tânără și poate mai influențată de "Grupul celor cinci", conservator - de la Moscova, care dorea ca simfonismul rusesc să ia un excedent față de cel german (lucru reușit -credem noi -abia în secolul XX), Simfonia a 5-a (nu ca Patetica-lucrare testamentară asupra crezului filozofic) este un echilibru între cele două stiluri (rus și german), tehnica, fiind un produs vest european, tonalitatea și melodia parcă fiind rupte din sufletul puternic slav...

Armonia dintre suflători și corzi este aproape desăvârșită - Ceaikovski, scriind cu o dezinvoltură care atestă o inegalabilă tehnică componistică, libertate și dragoste de viață, dragoste de eul propriu, dar și natura sofisticatei sale nații...O dragoste invidiată probabil și de un Max Bruch, de un Saint-Saens, de Grieg, toți adepți ai aceleiași pasiuni - romantica simțire, altfel, neexplicându-se faptul că împreună și în același timp au primit titlul de doctor honoris cauza al Universității din Cambridge.

În interpretarea Simfoniei nr.5, dirijorul sud corean a redat, prin intermediul colectivului orchestral, întreaga pasiune și esență estetică specifică acestui opus ceaikovskian...

În Concertul nr. 3 pentru vioară și orchestră, în sol major, de Wolfgang Amadeus Mozart, din nou - spre bucuria noastră, și-a dovedit monumentală virtuozitate, e drept - nu într-un opus care să ridice sala în picioare, primul solist al Orchestrei Naționale Radio - Alexandru Tomescu...

În mod normal trebuia, conform desfășurării programului, să scriem la început despre acest concert al lui Mozart. Numai că noi nu suntem critici muzicali; suntem o parte din acest sistem, consumatori, comentăm ce și cum credem noi, iar atracția seriei am considerat-o a fi Simfonia lui Ceaikovski...

În cazul concertului pentru vioară succesul era garantat prin și numai numele interpretului, părerile și discuțiile fiind de natură adulativă...

Concertele se scriu pentru interpreți și instrumente, simfoniile se scriu pentru nații...

Nu credem că Alexandru Tomescu sau unii dintre melomani ne vor imputa această inversare de analiză a programului. Din contră!...mai ales că de la concertul din februarie, 19, am plecat, mai bogați spiritual, în auz cu acordurile împământenite ale acestui violonist pe care versații comentatori îl numesc "unul din cei 5 violoniști ai secolului XXI"...Alții îl numesc "urmaș al lui David Oistrach și Yehudi Menuhin"...Noi credem, față de ultima apreciere, că Alexandru Tomescu are nerv peste cei doi, este mai aproape de Ștefan Ruha decât de Ștefgan Gheorghiu, profesorul său...

Să observăm cum va evolua tehnica sa după această încercare de apropiere față de muzica camerală, știindu-se, că, în prezent, Alexandru Tomescu evoluează în Trioul "Romanian Piano Trio" alături de Răzvan Suma și Horia Mihail.

Solist și dirijor, Alexandru Tomescu și Choi Yong Shin, împreună cu orchestra simfonică vâlceană, au dăruit publicului o interpretare de clasă a Concertului nr.3 de Mozart... (Martie, 2007)

Florin Totan, Luciano Lanfranchi și Umberto Batteggazzore au cucerit, Râmnicul!

Ceea ce s-a întâmplat luna trecută la Filarmonică este un lucru de neiertat. Cabotini ai expresiei artistice au acționat în defavoarea Artei adevărate, au vrut să împrumute ceva din măreția artistică a unor interpreți consacrați, din măreția însăși a zeiței "Muzica", din superprofesionalismul pe care ea îl solicită celui ce vrea s-o dezvăluie.

A ripostat atonal, ea muzica, a răs de poalele puse în cap, de faptul că Mozart nu poate sta alături de șandramaua asta, literară, alături de arta "la minut" expozată la periferia pieții centrale a orașului.

Capac a pus la toate - afirmația, făcută public de o parte din presa scrisă, cum că întreg scenariul, de lângă scena pe care cel mai des se cântă Mozart și Beethoven, s-a desfășurat conform unui parteneriat între Filarmonică și Bibliotecă.

Acesta este un lucru foarte grav, mai ales pentru cei doi directori, care într-un astfel de caz au confundat interesul instituțiilor pe care le conduc, cu cel propriu...După ce orchestra s-a acordat și s-a așezat ca pentru începerea concertului, acesta a fost decalat cu 40 de minute pentru a începe "Primăvara poezilor". Actori principali, aceiași, care au confiscat, după 1990, Cultura orașului.

Florin Totan, reprezentant de forță al școlii actuale de dirijat românești, având și avantajul unei instruiți făcute cu marele Sergiu Celibidache, în seara de luni, din săptămâna trecută, a condus o orchestră matură și care a executat aproape tot ce a vrut rafinatul șef de orchestră. Am remarcat lipsa podiumului de dirijat, lucru care, avantajează gestica specifică acestui dirijor, sentimentală și sugestivă.

"Codex Caioni", de Dan Voiculescu, este o lucrare ce amintește de începuturile savante ale muzicii românești transilvane și care transpare până în zilele noastre în alură înalt intelectuală, ne amintește de tonalitatea cadrilică de sorginte central europeană. Despre această lucrare am scris ceva mai mult, cu câteva zile înainte, atunci când anunțam concertul despre care vorbim...

Am așteptat cu emoție Concertul de Mozart, pentru pian și orchestră, în re minor KV 466, interpretat de Luciano Lanfranchi, pianistul orb, o lucrare care deschide calea concertului instrumental modern, care prefigurează muzica lui Beethoven;...orchestra, jucând un rol tot atât de important cât și al instrumentului solist...

Interesantă înțelegerea, aproape telepatică, dintre dirijor și pianist, eliminarea totală a desincronizărilor inevitabile diferitelor intrări simultane, aparținând orchestrei și solistului, mai ales că ele au fost date de gestul vizual al dirijorului, pentru orchestră pe de o parte, și de cealaltă parte, pentru un interpret ...orb!

Cunoșteam faptul că Lanfranchi știa foarte bine partitura acestui concert, fiindu-mi însă teamă de imprevizibilul provocat de această lipsă de vâz.

Participarea sufletească al lui Lanfranchi, cumulată cu respectul și atenția acordate de acompaniatori, au dus la rezultatul de excepție înregistrat luni seară, un succes atribuit unei artei reale a interpretării

concertistice. Au dus la o savantă armonie rezultată din împletirea celor două subsisteme, solist și orchestră, pianistul, alternând extrem de mlădios între acordurile dure și de extremă frecvență și cele de sublimă și delicată forță sentimentală - aproape de lirica poetică.

Solist și dirijor au reușit să realizeze, împreună, unul fără să vadă, dar să simtă cu spiritul, un joc de scenă rar întâlnit în care expresia gestului fizic a fost foarte aproape de expresia estetică - intrinsecă expozeului muzical...

Câtă știință și spirit, talent și măiestrie, câtă suplețe a cugetului în discursul despre arta sunetului, au demonstrat, în acest concert de Mozart, marele Mozart, cei trei protagoniști - solist, orchestră și dirijor.

După "Haydn Capriccio" de Dan Dediu, lucrare care mi-a amintit de muzica lui Marian Didu, muzicianul craiovean nu de mult plecat dintre noi, pe scena Filarmonicii a explodat muzica lui Richard Addinsell (1904-1977), în concertul programatic "Warshaw Concerto", pentru pian și orchestră - la pian, evoluând Umberto Battagazzore.

Tânărul italian, pianist experimentat, teoretician - scriitor, director artistic și fondator al Concursului Internațional de Canto "Luigia Stramesi", unde are și o secțiune pentru pian la care este președintele juriului, dar și Director al Concursului de la Tortona, a excelat în această lucrare, amplă, de Addinsell, pentru ca mai apoi, în bisul acordat să smulgă ropote de aplauze, strigăte de bucurie, din partea melomanilor din sala de concert!

Maniera interpretativă a partiturii pentru pian, "Warshaw Concerto", ca și muzica de altfel, a trimis spectatorul cu gândul la marile platouri de filmare ale lumii, înspre asemănarea cu muzica din filmul "Adio domnule Chips!" sau cu cea din "Lupii mărilor"...pe care tot Addinsell le-a creat.

Muzica sa, tonală, de anvergură și cu priză la public, este asociată în aparițiile discografice cu lucrări de Rahmaninov, Șostakovici, Scriabin...

Concertul din seara muzicală vâlceană, de Addinsell, mai este interpretat pe scenele lumii de soliști precum Patrik Jablonski, Vladimir Ashkenaz sau Aldin Lefevre...

Umberto Battagazzore, sensibil, dar și capabil de o forță teribilă, a nuanțat între tonalitatea de anvergură clasică și cea postromantică modernă, între gestul de scenă, sonor, pentru simțire proprie, dar și pentru extazierea publicului...

Trebuie remarcată, întrată conotație ținând în modernitate, ținuta sa clasică, sobră, care a dat greutate intelectual rasată interpretării...

În bisul cu generozitate acordat, frecvența și înălțimea gestului aplicate claviaturii, aproape nemaivăzute, au produs o imagine hiperbolizantă interpretului, în sens calitativ, una care va rămâne multă vreme în memoria melomanului... (Martie, 2007)

Festivalul internațional al muzicii electronice și de computer. Siberfest, 2007!

În acest an, la Sibiu, în cadrul manifestărilor organizate urmare a atribuirii statutului de Capitală Culturală Europeană (alături de Luxemburg), se desfășoară, în opt etape, un Festival Internațional al muzicii electronice și de computer! Poartă denumirea "Siberfest 2007" și este organizat sub patronajul Confederației Internaționale a Muzicii Electronice (CIME), al Comunității Române pentru Electroacustică și Muzică Asistată de Calculator (CREMAC) și al Festivalului Internațional "Acousmania".

Siberfest 2007 îi are ca directori artistici pe celebri compozitori și interpreți Ana - Maria Avram și Iancu Dumitrescu, reprezentanți de seamă ai acestui gen, de muzică, superintelectualizat și sensibilizat, în care modularea sonoră se îmbină fericit cu cea vizuală, poetică, împreună, coabitând intim în spațiul comun dintre artă și tehnologie...

Pe parcursul anului 2007 Festivalul va găzdui 12 reprezentații, având în program 75 de compozitori, și formațiile: "Hyperion"-București, "Lucilin"- Luxemburg, "Big Band Orchestra"- Geneva, "Citysonics"- Bruxelles; vor fi prezenți soliști internaționali precum Tim Hodgkinson-Anglia, Gustavo Aguilar - USA, Chris Cutler - Anglia, Duo Tian Guo-

Viena... Secțiuni din concerte sunt închinute noilor tehnologii, domeniilor: videoart, instalații, live performances...

Festivalul a debutat marți, 20 martie 2007, ora 19 și a continuat în 21 martie, o decalare de o zi și o modificare de ambient (față de programul inițial - 21,22 martie), spectacolele, nemaîtinându-se în "Pavilion 2007", ci în cocheta sală "Thalia". Ambianța semibarocă a sălii de concerte nu a contrastat foarte dur cu decorul viu, de atelier postmodernist, aparținând scenei...Din contră!

Dacă spectatorii ar fi vizionat și audiat aceste două concerte într-un spațiu formal, mai aproape de elaborarea tehnologică, mai adaptat ideilor vizionare, ale viitorului, nu cred că atunci s-ar mai fi adeverit acea minunată premoniție a compozitoarei Ana-Maria Avram, care, pe scenă, anunțând lucrarea lui Ianni Christou, din finele concertului din 21 martie, spunea (aprox): doamnelor și domnilor auzul omenesc are nevoie, din când în când, de odihnă (!)...

Prima zi a festivalului a debutat (la propriu și la figurat pentru Sibiu) cu un concert susținut de ansamblul "Hyperion", condus de Ana - Maria Avram și Iancu Dumitrescu, avându-i în componență pe valoroșii instrumentiști: Emil Vișenescu, Ioan-Marius Lăcraru, Ion Ghiță, Orban Godri, Matei Teodorescu Petru Teodorescu, Andrei Kivu, Radu Clipa, Ciprian Ghiță.

Câteva nume de referință, ale compozitorilor, din această primă zi a Festivalului: Curtis Roads - "Sonal Atoms" (computer music), Petru Teodorescu - "Beyond"(pentru ansamblu și sunete asistate de computer), Tim Hodgkinson/ David Connearn-"Apophasis", Iancu Dumitrescu - "New Remote Galaxy" (pentru ansamblu și sunete de computer), Ana-Maria Avram - "Nouvel Archae XII" (pentru voci asistate de computer), Yannis Xenakis/ Bruno Rastoin - "La Legende d'Eer".

A doua zi, pe aceeași scenă, au fost interpretați (muzică și video): Chris Cutler - "Solo" (pentru percuții electronice), Jean - Claude Risset - "Air" (muzică asistată de computer), Ana-Maria Avram - "Quinconce #" (pentru violă și sunete de computer) - solist: Ioan-Marius Lăcraru, Ana-Maria Avram - "Marionete", sonor, pentru un film de Anrdei

Magalie, Ulpriu Vlad - "Lumina Rezonanțelor Albastre" (pentru ansamblu și sunete de computer), Rainer Boesch - "Espace III" (muzică asistată de computer), Iancu Dumitrescu - "Derives Chaotiques V" (pentru ansamblu și sunete asistate de computer), Thorsten Fleisch - "Gestalt" (videoart), Petru Teodorescu - "Quintessence" (computer music), Jaques Diennet/NN Corsino "Captives" (videoart), Ianni Christou "Enantiodromia" (ansamblu și bandă).

Presa apărută imediat, după aceste concerte, remarcă lipsa de spectatori, o pune pe seama necunoașterii, tinerilor, a acestui gen de muzică, în fond, o artă (mai puțin reprezentăția "Video") devenită clasică, manifestându-se de peste treizeci de ani...Poate spectacolul de scenă, cu video și calculator integrat, sub însemnul unui nou gest dirijoral, să fie de dată mai recentă...

Noi credem, că gazda, sibiană, nu a făcut ceea ce trebuia pentru pregătirea și publicitatea serioasă a recitalurilor acestor îngeri ai muzicii de cea mai înaltă profunzime. Încă de la intrare, tineri ce împărțeau invitații program, manifestând o copilărească cultură (să nu-i spun altfel), s-au dovedit neinstruiți asupra a ceea ce avea să se întâmple în sala de concert...Să nu cunoască ei cine se află în sală și ce fel de muzică se cântă, să facă presupuneri de genul "nu este vorba de muzică ci despre calculatoare"? Să nu știe ei că tot oamenii fac muzica, în timp ce computerul, cu ale sale periferice, nu face altceva decât să creeze medium-ul...să scutească cheltuiala de energie umană.

Dar, nu ne miră că se întâmplă acest lucru într-un Sibiu, care demolează un mastodont al lui Gh. Lazăr din Piața Mare a Sfatului și îl reconstruiește, tot cu față proletară, ceva mai încolo, precum o altă față a lui...Avram Iancu! Nu mai spunem nimic despre busturile meteorite, negre de supărare, din parcul central!

*

Personal, cunoscând performanțele tehnice și artistice ale ansamblului cameral "Hyperion", atât din audițiile directe, dar și din cele discografice, venind astfel pregătit la reprezentația din 21 martie, am trăit momente deosebite de simțire artistică, am avut surpriza unui adevăr auzit (de noi) pentru prima dată și spus de Ana-Maria Avram,

atunci... Întrată armonie a sunetului și tonalității clasice, romantice, și cele specifice primei jumătăți din secolul XX, compozitoarea (și interpreta), savantă în lumea informaticii, ne-a spus, că, uneori, auzul are nevoie de odihnă! propunându-ne să ascultăm "Enantiodromia" lui Ianni Christou...Când acestea (armonia și sunetul tonal) sunt în cantitate mare și timp îndelungat, atunci ele nu ne pot indica altceva, ca fiindu-ne necesar, decât ceea ce produc:.. un Iancu Dumitrescu, un Ianni Christou, un Xenakis...

Ascultați muzica bizantină scrisă de Iancu Dumitrescu și ticluită de către instrumentul clasic și de cel periferic, al computerului, și veți vedea câtă schimbare (în sensul liniștii) o să simțiți în structura interioară!

Datorită odihnei auzului (liniștii spiritului) descoperită sub semnul de invers matematic al sunetului sau cel aflat la puterea negativă, rezonanța interioară a ascultătorului capătă dimensiune hiperbolică, dar care se postează în zona calmului sufletesc și în aceea a unei subtile ambiții intelectuale...

Muzica semnată de cei doi muzicieni pe care nu ne-am sfiit să-i comparăm cu niște arhangheli ai minunatului mediu sonor - definit artistic, dar și de ceilalți - nume mai mult sau mai puțin sonore, noi (altele devenite deja clasice), este una care nu se compune din zgomote (cum s-ar părea), transportă auditoriul într-un laborator de operație pe sunet și nu unul de disecție, în care se secționează la nivel microinfinitezimal pe și în jurul său, în spectrul propriu.

Acest joc precum un sistem pulsatoriu în jurul material al punctului tonal, crează un șuvoi armonic, continuu în structură, simulând mișcări siderale, dar și dintre cele specifice fluxurilor și refluxurilor emoționale...(Martie, 2007)

Siberfest 2007. A doua serie de concerte-Hyperion!

A doua serie de concerte din programul Festivalului Siberfest 2007, cele din 13 și 14 aprilie, susținute de formația Hyperion, festival ce se desfășură la Sibiu - oraș Capitală Europeană și care îi are ca directori artistici pe compozitorii Iancu Dumitrescu și Ana Maria Avram, s-a desfășurat în impresionanta sală - cort - "Pavilion 2007", în două etape: prima zi, un concert CIME (Comunitatea internațională de Muzică Electronică), condus de Ana Maria Avram (dirijat și computer) și care a programat un spectacol de muzică, video și aranjamente sonore, lucrări semnate de Irinel Anghel, Ana-Maria Avram, Ives Coffy, Iancu Dumitrescu, Lars Hojerdahl, Ion Ghiță, Andrej Ktzanowski, Xavier Roux, aka Ravi Shradja, Jorje Eduardo Rapp, Samon Takahashi, Katarzyna Taborowska, Giselher Smekal, Roman Vlad, Menahem Zur și, a doua zi, un concert Hyperion, semnat Iancu Dumitrescu!

Sonorizarea a fost pe măsura solicitării autorilor, dar condițiile de mediu, climă și disciplina (educația) publicului, au lăsat de dorit...

"Pavilionul 2007", un cort imens, multifuncțional, nu a etanșat, acustic, interiorul de exteriorul extrem de agitat, nu a etanșat climatic, în sală fiind, datorită curenților, o răceală insistentă, un frig impropriu unui spectacol de muzică cultă!

Spectatorii, cei câțiva, dar mai mulți decât la prima serie de concerte, s-au comportat ca într-o grădină publică, au intrat și au ieșit, au vorbit între ei; oricum, datorită intelectului - probabil scăzut - și al infantilismului specific vârstei, dar și al condițiilor climatice, precum și absenței unei pardoseli absorbante, mai bine lipseau!

Practic, minunații artiști de la Hyperion - împreună cu directorii lor artistici, au cântat pentru prețuirea artei, pentru un public restrâns. Referindu-ne tot la public, acesta trebuie să mai prospere, să existe cu adevărat într-un alt deceniu, atunci, când poate orașul va fi din nou capitală europeană... Deocamdată este tot una cu cel potrivit pentru manele și muzică de la sudul Dunării...

Am remarcat, la prima reprezentație, recitalul de percuție, acompaniat de bandă, susținut de Petru Teodorescu.

Lucrarea Anei-Maria Avram, pentru bandă, formație și video, a excelat în substanță și ...sensibilitate. Fluxul sonor, în secțiune, a avut o densitate plină...Fiecare instrumentist, în parte, a susținut recitative demne de luat în considerare și s-a prezentat ca provenind dintr-o valoroasă formație camerală. În nici un caz nu interpretează fiecare ceea ce vrea, ci totul este elaborat, aranjat, precum un colaj de dezarmonii, înrămat și prezentat sub regula strictă a spectacolului artistic.

O lucrare, interpretare!, plină de strălucire, a prezentat tânărul Ciprian Ghiță, solo violoncel, în recitalul său acompaniat de bandă, și care pur și simplu a vrăjit auditoriul.

În ziua a doua, rezervată acestei serii de concerte, așa cum așteptam, Iancu Dumitrescu și-a serbat personalitatea și, în dublă ipostază - compozitor și dirijor, s-a dăruit Sibiului, Capitalei Europene, oferind "Pavilionului 2007", un spectacol impresionant...Magie, muzică eterică, coloane sonore, de legătură între cer și pământ; materialitatea sunetului - armonii și dezarmonii împletite cu fulgere și trăsnete năprasnice, pornite parcă pentru a spinteca planeta, profilându-se-n văzduhul intens frământat de necruțătorul bici, de foc, al lui Ilie. Gestică dirijorului, proiectată în spațiul populat de îngeri, dar și în conul de umbra al rebelului mefistofelic, a desăvârșit spectacolul artistic, a demonstrat că, încă, calculatorul nu poate modela, video, spiritul poetic, sacralitatea drumului către origini...

Petru Teodorescu, la baterie, ochi în ochi cu maestrul aranjamentului de fulgere și armonii bizare, a percutat la ornamentul de tobe, precum ...biciul lui Ilie!

"Sfera Magică" a fost prima lucrare, un film de Cornel Gheorghiuță, cu coloana sonoră compusă de Iancu Dumitrescu, un opus pentru video, bandă și percuție.magic dirijorul - Iancu Dumitrescu, la fel percuționistul - Petru Teodorescu!...Compoziția în sine, dar și cum este ea recepționată, urmează pulsația minimă și maximă a unei diagrame sonice - precum o electrocardiogramă comandată de un computer, dar care nu uită accesele sentimentale ale temperamentului uman...

Sunt desfășurări delirante, puternic ancorate în zona suprarealismului estetic, păstrând, ca și la cel plastic, elementele structurale, acum sonore, subtil organizate și aliniată la realitatea materială.

"Galaxy" a fost a doua lucrare compusă și interpretată de Iancu Dumitrescu, împreună cu formația Hyperion.

Compozitorul născut, dar necrescut, la Sibiu, înainte de-a da curs interpretării, a ținut un logos, un cuvânt de dojană adresat organizatorului, un cuvânt ținând educația muzicală, privind genul său - universal implementat !

Desfășurarea acestei lucrări demonstrează valoarea creației, a talentului dirijoral, a formației camerale care, în tehnologie amplificată, sugerează o gigantică structură orchestrală. Excepțională imaginea scenică și cea a fundamentului acustic. Iancu Dumitrescu a fost dezlănțuit! Am auzit și perceput ampla mișcare (sic!) a exploziilor și revărsărilor de magmă...Din nou, este greu să secționezi acest șuvoi de sunete, primare - organizate logic, să te opui excesivelor senzații, stărilor sentimentale. Percuția explodează la intervale logic stabilite și produce fisiiuni în mediul receptorului, degajând energii fulminante. În acest opus, Dumitrescu, a atins spectacolul total!

Nu putem încheia fără a adăuga, că, în Sala "Pavilion 2007", au mai expozat, prin talentul lor nemăsurat, Ioan-Marius Lăcraru, care, într-un solo de violă, a dat expresie tipică lucrării "Holzeit", de Iancu Dumitrescu, un omagiu adus gândirii lui Heidelberg; Ion Ghiță - într-un solo violoncel, "Medium II", de același autor.

Este cazul să-i amintim și pe ceilalți componenți ai acestui (de mult) celebru ansamblu cameral, Hyperion: Emil Vișenescu, Orban Godri, Matei Teodorescu, Andrei Kivu, Radu Clipa.

De fapt, în cadrul formației Hyperion, instrumentiștii sunt capabili, fiecare, de mai multe instrumente, sunt capabili de compoziție, tinzând spre măiestria artistului total.

"Pulsar"(din titlu înțelegem compoziția), opus semnat și dirijat de Iancu Dumitrescu, a încheiat al doilea concert, a doua serie, din cadrul festivalului "Siberfest 2007".

Muzica precum cea ascultată în live, direct în sală, individualizează personalitatea melomanului, o certifică calitativ înspre forța spirituală,

nu o fărâmițează precum așa numitele maniere, aparținând clasicului și romanticului...

Muzica prezentată în Siberfest 2007, paralelă în existență cu cea sub semnul inversului, tonală, și cântată pe toate scenele lumii, semnifică o similitudine reală cu presupusul paralelism al vieților existente în acest univers și defazate prin fracțiuni de secundă.

Am plecat de la acest concert cu o inexplicabilă bucurie în suflet, cu un sentiment de ușurare, odihnit, intelectul și auzul meu, simțindu-se ca după o binecuvântată primenire... (Aprilie, 2007)

Duo "Tian Guo", via Viena-Beijing, un spectacol Giselher Smekal & Xu Fengxia

Vineri, 14 septembrie, 2007, ora 19, a avut loc ultimul concert sub egida "Siberfest 2007", la Sibiu, Capitală Culturală Europeană, organizat de CREMAC...un concert unde tehnica germană a venit în sprijinul unei voci, nații, firi, poposită parcă din străfundul Pământului.

Giselher Smekal, mânuind tehnica electroacustică, electronică, a mimat sublim marea voce a partenerei Xu Fengxia, din China, precum Gangele revărsându-se pe malurile galbene și curgând spre mările și oceanurile care scaldă țărmurile Chinei din totdeauna și de astăzi.

Xu Fengxia, minunată prin ea însăși, într-o mare expansiune spre spațiul central european, a adus tremurul spiritului asiatic, mereu larg extaziat, obligat, în marele delir către libertate.

Chinezoaica a cucerit o sală aproape plină, cei mai mulți fiind pensionarii europeni veniți, cu autocarul marilor speranțe la Sibiu, să cunoască, iată, această nouă capitală culturală europeană.

Ne-a pozat la sfârșit, ea, cea cu o voce exprimată printr-o dezinvoltură rar întâlnită, asemeni unei ploi necesare, venită atunci când trebuie!

Ana Maria Avram a coordonat partea de video și electronică asistată, a comentat ceea ce se întâmplă pe scenă, a dezvoltat în imperiu-i artistic.

Împrejurul tuturor aceste scene tehnico-artistice, tehnologice și impresionistice, s-a rotit cu folos, permanent, marele artist poet care este Iancu Dumitrescu. Trebuie să spunem că Iancu Dumitrescu, secondat de marea lui iubire și soție - artista Ana Maria Avram, au făcut tot ce era posibil ca acest concert să rezulte bine, să triumfe spiritul liber, internaționalist.

Duo Viena-Beijing. Muzici Paralele (III). In program: Giseller Smekal (pian, electronics) si Xu Fengxia (instrumente traditionale chineze si japoneze, guzheng, sanxian, voce) Muzică veche tradițională chineză și improvizații experimentale electroacustice.

Proteste

Prof. dr. Giseller Smekal, producator la ORF Viena, i-a scris presedintelui SRR, aratându-se șocat de decizia SRR de a anula "Acousmania". "Dragă doamna Toghina, în calitate de coleg de la Societatea Austriacă de Radiodifuziune - ORF, răspunzând de emisiunile dedicate Muzicii Noi la acest post, trebuie să vă spun ca am fost șocat de informația ca SRR intenționează să anuleze festivalul Acousmania. În ultimii ani, am transmis frecvent reportaje despre festivalurile Musica Nova Acousmatica și Acousmania în emisiunile mele. Chiar recent, în 27 octombrie, am prezentat lucrări de Petru Teodorescu, Tim Hodgkinson, Ana-Maria Avram și Iancu Dumitrescu. În 26 ianuarie, a urmat o altă emisiune cu muzici de Ulpiu Vlad, Francoise Barriere, Tim Hodgkinson și Robert Reigle. După părerea mea, nu exista nici un alt festival de Muzică Nouă în Estul Europei atât de important precum Acousmania, după declinul Toamnei Varșoviene", a scris producatorul austriac.

Perplexitate și îngrijorare la Varșovia

Marek Choloniewski, președintele Federației Poloneze a Muzicii Electronice, a trimis și el un mesaj președintelui SRR: "Este pentru

mine motiv de îngrijorare și perplexitate faptul că SRR nu numai că nu și-a sporit susținerea pentru acest festival, ci, iată, a decis să-l suprimă. Sunt perplex și îngrijorat, căci găsesc că publicul din România are tot dreptul să fie mândru de realizările artiștilor săi cei mai de seamă". (Septembrie, 2007, Info Puls, Cultura, Povestea vorbei)

Florin Totan și Horia Văcărescu pe scena simfonicului vâlcean!

Concertul din 19 noiembrie 2007, a fost un bun prilej de cunoaștere, apropiere, a doi reprezentanți de frunte ai clasicismului și romantismului muzicii secolului XVIII, respectiv XIX: Joseph Haydn (1732-1809) și Johannes Brahms (1833-1897).

Haydn, practic, reprezintă vertebra principală în definiția și susținerea perioadei clasicismului muzical și, alături de Mozart, îl duce la desăvârșire. Îl încoronează în domeniul simfoniei, al cvartetului și al oratoriului.. Creația lui Haydn se află, nu numai simbolic, la originea marilor opusuri muzicale ale secolului XIX, cu bătaie până în secolul XX.

"Missa Cellensis" sau "Misa Mariazell", scrisă de Haydn în 1782, interpretată luni seară de orchestra și corul Filarmonicii sub bagheta lui Florin Totan, ne dezvăluie o caracteristică de bază a compozițiilor sale oratorice (și nu numai), și anume, monumentalismul. O lucrare în care simfonismul domină ca idee, atât în partitura orchestrală, cât și în cea corală. Le apropie și uniformizează, realizând o unitate armonică, puternică, vizibilă și din poziția celui mai mărunț detaliu.

Lucrarea în sine, construcția ei, pare a depăși starea liturgică specifică unei mise, apropiindu-se mai degrabă de cea a unui veritabil oratoriu.

Așa a gândit și Florin Totan, subliniind partitura orchestrală în forță, accentuând detașarea vocilor, punând în evidență monumentalitatea lucrării, mărșăluș discursului muzical, absoluta dezinvoltură a parcursului

orchestral împreună cu cel vocal. A pus în evidență o orchestră și o formație corală aflate la reale cote artistice.

Fără a avea o contribuție substanțială, ca întindere - față de dimensiunea lucrării, cei doi soliști, Melania Băiașu-soprană, și Ioan Liviu Găman-tenor, s-au integrat în atmosfera spirituală, dar și în cea de natură tehnică, de nivel ridicat, impusă de șeful de orchestră, prestația lor atingând cote profesionaliste.

Brahms, veritabil urmaș al lui Beethoven-clasicul și romanticul-în același timp, este compozitorul care a gândit muzica, ca și marii săi predecesori, la dimensiunile ample ale simfonismului, însă, monumentalității lui Haydn, el romanticul, i-a opus frământata trăire sufletească (putem vorbi și de o monumentalitate a sentimentului), și, folosindu-se de o veritabilă tehnică a orchestrației, a lăsat posterității (pe lângă marile opusuri simfonice), în domeniul concertului cu solist, adevărate concerte simfonii! Concerte în care instrumentele soliste cântă împreună cu orchestra, dialoghează cu ea, recită, dar, permanent, orchestra apare distinctă și are tentă simfonică.

Lucrările lui Brahms sunt, în egală măsură, purtătoare de dramatism copleșitor.

Așa este și Concertul în re major, op. 77, care, împreună cu Dublul Concert pentru vioară și violoncel, reprezintă opusul de forță, în domeniul concertistic, al acestui prețuit compozitor.

Horia Văcărescu, violonist, solistul concertului, de Brahms, care a avut loc luna trecută, a dat glas impecabil motivelor brahmsiene, dovedind și o bună stăpânire a tehnicii violonistice.

Iată, la o săptămână după Mayuko Katsumura-violonista care l-a interpretat recent pe Prokofiev la Râmnicu Vâlcea, un alt discipol al lui Eugen Sârbu (Mayuko și Horia desăvârșind studiul viorii la Londra, cu acesta), urcă pe scena Filarmonicii, aducând publicului vâlcean, din nou, înalta bucurie a desfătării artistice.. (Noiembrie, 2007)

Choi Yong Shin, doctor în romantism rusesc!

Choi Yong Shin, aproape de P.I.Ceaikovski!

Coreea de sud, după Japonia, a fost considerată minunea economică-tehnologică a secolului XX. Amândouă au adus și dezvoltat în proprie administrație înaltele valori ale tehnologiei germane și americane. Au importat munca și filozofia ei. Și-au dat seama că fără cultura bătrânului continent (nivelul atins de ea), omenirea, practic, nu poate exista. Iar în ce privește arta muzicală, în forma ei specifică - duală - muzica și interpretarea ei, aceasta fiind înstatuată la calitate maximă pe o aproximativă rută: Sankt Petersburg - Berlin - Viena și retur, probabil, cea pe care s-a canonit și Petru cel Mare pentru a face o Rusie europeană! tinerii muzicieni din cele două țări s-au năpustit peste ea... Pentru a o face mire sau mireasă!

În concertul din săptămâna trecută (26 noiembrie 2007), dirijorul sudcoreean Choi Yong Shin a interpretat un Medalion Ceaikovski, rearătând și redemonstrând publicului vâlcean marea sa pasiune pentru muzica romantică rusă, pentru Piotr Ilici Ceaikovski. Acest lucru nu este întâmplător, este un lucru deja recunoscut, simțirea asiatică este foarte apropiată de cea slavă. De altfel, și geografic, ele se învecinează...

Choi Yong Shin, care își pregătește teza de doctorat în acest domeniu - Romantismul rus, în cadrul Conservatorului de la Cluj, este angajatul Filarmonicii, de multă vreme, și face parte din acei tineri ai Extremului Orient care visează la o mondializare a artei muzicale europene, una dintre cele mai fără de granițe, și atemporală.

Alături de orchestra simfonică, coordonată de violonista Meda Stanciu, cu o partidă de suflători în formă, Choi Yong a reușit să redea publicului savoarea unora dintre cele mai ascultate opusuri, dar și dintre cele mai urmărite vizual, alegându-și în program un repertoriu, să-i zicem, clasic al muzicii cu mișcare scenică: Uvertura fantezie "Romeo și Julieta", Baletul "Lacul Lebedelor" (selecțiuni), Variațiuni pe o temă Rococo, op. 33, pentru violoncel și orchestră, toate, scrise de Ceaikovski!

Elvis Ciuculescu un violoncelist cerebral

Solistul concertului de luni a fost violoncelistul Elvis Ciuculescu, din Craiova, cunoscut publicului vâlcean datorită prestațiilor alături de trioul "Allegretto", dar și datorită colaborării ca instrumentist în cadrul orchestrei simfonice.

Înzestrat cu un larg orizont profesional, cultural (după un liceu de muzică absolvit în 1988, este licențiat de trei facultăți cu profil diferit, momentan, student al Conservatorului din Cluj), Ciuculescu pare a nu se supune nici unei dogme de natură tehnică sau artistică. Stăpânește instrumentul cu aceeași ușurință cu care își stăpânește instinctul, în variațiunile "Rococo", impresionând prin acuratețea sunetului, chiar și pe ultima poziție, cea înaltă, a la-ului său instrumental. Nu insistă în tremoluri, dovedind înclinația sa pentru cameral. ...Chiar așa trebuia cântat acest "Rococo", decent și clar, punând în evidență natura sa orientalistă, la modă cândva, *cârlionțând* acum iconografia barocă.

Ceaikovski, corabie cu pânzele-n vânt, plutind în apele învolburate ale muzicii secolului XIX.

Maturitatea muzicală, însemnând o mare cultură - sensibilitate și finețe stilistică (altfel nu ar fi reușit să scrie o partitură precum variațiunile "Rococo"), a lui Ceaikovski, coincide cu cea a lui Brahms, a lui Saint-Saence și Dvorak. Toți creează, aproape exaltați de esența sinelui și frumosului, în acest câmp al muzicii, deosebit de rațional, deschis de Beethoven, și care se cheamă Romanticismul secolului XIX. Între aceștia, precum Beethoven luptă eroic împotriva dinastiilor, Ceaikovski personifică fala unei corăbii cu pânzele-n vânt, aflate în apele învolburate ale unui ocean înainte de furtună. Apele oceanului, mai mult decât titanice, înfiorătoare, semnifică trăirea romantică a timpului. Nu există nimic copiat la acest compozitor rus trăitor între 1840 și 1893. Lucrările din concertul de luni aparțin începutului perioadei mature (1869, 1876). Ele apar ca urmare a nesupunerii spiritului pro occidental al marelui compozitor în fața tradiționalismului, cu orice preț, instalat în societatea muzicală rusă din acele timpuri (literatura de specialitate dă ca negativă influența asupra lui Ceaikovski, al Grupului celor cinci).

Îndreptat către cultura vest europeană, Ceaikovski adoptă teme din aceasta, crează, pentru a fi în frunte, după modelul lui Beethoven, forme noi de exprimare. Așa apar baleturile lui Ceaikovski, așa apare Uvertura fantezie "Romeo și Julieta", o temă, din motive similare, reluată de un alt as al muzicii ruse: Serghei Procofiiev.

Aici, Ceaikovski este un excelent organizator al contrapunctului, desăvârșit, aproape clasic.

După această perioadă, deși rămâne un obstinat călător în spațiul din afara Rusiei, ca și Dvorak, simte chemarea destinului, a pământului, și se dedică creării lucrărilor de cel mai înalt dramatism romantic, simfoniile 4, 5 și 6, în care sentimentalismul crește gradual, de la schematizarea unui motiv popular, Simfonia nr. 4, până la sfârșitul fatal, inexorabil, din Simfonia nr. 6. Toate sunt impregnate, însă, de o legitimă alternanță între optimism și pesimism, între ritm alert și andante.

De menționat, în sensul originalității fiecăruia, că asemănătoare sunt trăirile din Dublul Concert al lui Brahms, scris cam în același timp cu Simfonia nr. 5, a lui Ceaikovski, și din Simfonia nr. 9, de Dvorak, scrisă în 1893, anul în care apare și Simfonia nr. 6. (Decembrie, 2007)

Din nou, pentru vâlceni, enigmaticul Ceaikovski!

Este greu de înțeles pentru cei mai mulți dintre noi, cum în prag de secol, al XXI-lea, un meloman poate să asculte cu entuziasm, încă, o simfonie de P.I. Ceaikovski (1840 -1893) și încă una din prima lui perioadă. 1877. Da, la 37 de ani, maturitatea muzicală a celebrului compozitor rus se află la maxim, urmând o perioadă în care este dedicat doar muzicii (printr-o rentă fixată de Nadejda von Meck), după această Simfonie a IV-a, urmând ultimele două, a V-a (1888) și a VI-a (Patetica, 1893). A trăit puțin Ceaikovski, dar puțini compozitori sunt cântați cu atâta real success și în zilele noastre, reprezentând pentru aceste generații, ale noastre, dar și pentru cele de la a doua jumătate a

secolului XIX, muzica sa, o adevărată enigmă a succesului. În lumea asiatică, a extremului orient, în Statele Unite, Ceaikovski se cântă, și azi, fără limite! Asta înseamnă că nu numai superba linie tonală, substanțială tehnic și în sentiment este cheia succesului, spunem noi, dar și spiritual novator, din gruparea sa moscovită, celebră și ea într-un fel (să nu uităm că Borodin introduce un simfonism în Dansurile Polovțiene care nu cred că i-a lăsat nemișcați pe mai marii săi confrăți, în ale amplitudinii sonorității tonale, aproape totale: Brahms, Wagner, Brucner, Richard Strauss..) Ceaikovski, neprecupețind nici un efort în cunoașterea muzicii timpului, central și vest europene (Doamne, și ce muzică!), admirând simfonismul beethovenian, vine cu o construcție sinusoidală, în care acordurile (percuției și suflătorilor) pur și simplu alternează, asimptotic - brusc, cu linia calmă, caldă melodic. Auzim aceste acorduri surprinzătoare, alternându-se - cum spuneam, încă din 1869 cu ocazia scrierii Uverturii Fantezie Romeo și Julieta. Apoi în Simfonia a IV-a parcă ele abundă într-o joacă, superbă joacă între discreția unui flaut - oboi, și un timpan însoțit de trompeți și cornuri. La fel, dar mult mai sobru, urmează același joc, greu de înțeles pentru unii, dar plăcut (căci așa este și viața omului: carminianul jos-sus al Ev-ului <mediu> de aur) sonor, din simfoniile a V-a și a VI-a;...și să nu uităm că regăsim (da, acest super accent-acord) și în opera de mai târziu a altui rus, Stravinski, în "Pasărea de Foc". Chiar și în literatură, un Maiakovski este, are legătură, cu un Ceaikovski, Stravinski, un regizor precum Eissenstein,... din acest punct de vedere al alternanțelor între maxim și minim! ...Cum poți să pui alături, și să te emoționeze într-atât încât să fredonezi, precum o obsesie, o săptămână, o melodie populară, ad literam, ca "Mesteacănul" și brusc peste ea să declanșezi milioanele de decibeli ale suflătorilor și timpanului mai ceva ca într-o stare, ne-apocaliptică, sufletească, de exaltare.

Deși nu a avut o orchestră (numai trei instrumente în partida de contrabas) pe dimensiunea muzicii interpretate, repetăm, una de mare dificultate tehnică (cine nu înțelege, și vrea să dirijeze un Ceaikovski, mai bine să n-o facă), Adrian Petrescu, dirijor pe întreg concertul la pupitrul orchestrei simfonice a avut o prestație excelentă, stăpânind partitura, ansamblul orchestral, asemenea. Prim oboist la Filarmonica

George Enescu, solist de talie internațională ("printre realizările sale de seamă se numără discul intitulat semnificativ Iubind Sub Stele Albastre - care urmează unui alt album, apărut în 1999 la Cambridge alături de renumitul organist Nicolae Licareț - The Magic of Adrian Petrescu - a realizat înregistrări la radio și televiziuni din București, Paris, Madrid, Lisabona, Torino, Nottingham și Dublin"), dirijor de prestigiu, obișnuit cu marile scene ale lumii (mai ales în calitate de solist - în anul 2003 a fost distins cu Meritul Cultural clasa I), conduce orchestra de cameră "Roumanian Brass" cu care a și participat la actuala ediție a Festivalului "George Enescu". Cântând la toate instrumentele de suflat, Adrian Petrescu a avut o prestație la fel de bună, ca dirijor, și în Concertul pentru flaut și orchestră de Giulio Briccialdi (1818-1881, compozitor italian, la vremea sa - flautist de renume mondial), unde solistă a fost Claudia Iordache, născută la Râmnicu Vâlcea, absolventă a Academiei de muzică din București, 2004, și prim flautistă a Filarmonicii vâlcene; o prezență scenică agreabilă, dar și talentată, și care prin farmecul propriu, al interpretării, a făcut ca acest concert să ajungă mai ușor și în toată splendoarea sa la auditoriu. La fel s-a întâmplat și cu "Uvertura Festivă" a lui Dimitri Șostakovici (1906-1975), lucrare care a beneficiat de prestațiile foarte bune ale dirijorului și orchestrei, ca un preambul la ce avea să se întâmple mai târziu. Un lucru normal, dacă ne gândim că întreg simfonismul sovietic, din secolul XX, plătește tribut celui creat de Ceaikovski, "spuma" și "artificiile" orchestrale ale acestuia regăsindu-se din belșug în orchestrația lui Șostakovici, este drept, sub o altă formulă tonală. Personal, în cazul lui D. Șostakovici, înclin către muzica sa camerală, cvartetele 5 și 9, concertele 1 și 2, făcând deliciul seratelor muzicale, multor melomani de înalt rafinament și calitate. (Octombrie, 2009)

Suita I de George Enescu, la Râmnicu Vâlcea!

Un program deosebit de atractiv, la începutul anului curent (2010), la sala Lahovary, când dirijorul Florin Totan și pianistul (și compozitorul) Mihai Murariu au interpretat Libertango (Aranjament pentru orchestră de coarde și pian, de Mihai Murariu) de Astor Piazzolla, Concertino pentru pian și orchestră (primă audiție la Râmnicu Vâlcea și nu absolută cum indica programul de sală) de Mihai Murariu, și Suita I de George Enescu (din nou, pentru prima dată cântată la Râmnicu Vâlcea). Acum nu vrem să fim cârcotași, dar, melomanii vâlceni trebuie să știe că ștampila cu "Primă audiție" aplicată pe afiș și în programul de sală, nu este întotdeauna tocmai reală, referindu-se probabil la perioada de când a fost înființată Filarmonica... În Râmnic au existat reale stagioni muzicale susținute de Filarmonicile din Craiova și Sibiu, dirijori Teodor Costin, Eliodor Rău, Henry Selbing și Modest Cichirdan, ultimul, realizând chiar și două concerte odată: sâmbătă seara concert, în celebra sală a Consiliului Județean, și duminică dimineața, în aceeași sală, concert școală tip "Berstein", pentru copii și elevi... De ce celebra? Că de mai multe ori aici s-au ținut celebre manifestări culte ale muzicii; odată, cele amintite mai sus, și, a doua oară, celebrul Teatru Balșoi s-a produs pe scena aceasta acum 40 de ani... o sală mult mai capabilă muzical decât sala austeră de la Cinematograful "Unirea", unde nu am văzut decât filme "proaste"... datorită nădușelii (când se supralicitau locurile pe scaun și te trezeai cu capul spart de obiecte aruncate de la balcon) sau "urâte" precum cele oferite gratuit și care arătau înmormântările lui Stalin și Gheorghe Gheorghiu Dej. Au trecut 20 de ani de la Revoluția din Decembrie 89 și trebuie să terminăm cu abureala creierelor, că nu suntem noi buricul pământului, mai ales acolo unde țăpinarii se dau poeți! regizori, actori etc.

Noroc cu programe cum a fost și cel din seara de 18 ianuarie, cu artiști de valoarea celor amintiți. Datorită lor ne trece repede supărarea și spunem, că un George Enescu cu Suita I, și un Astor Piazzolla cu Libertangoul său, punerea în același program, înseamnă o combinație artistică de mare ingeniozitate, Filarmonica, dând o lovitură de imagine! Și G. Enescu, și A. Piazzolla, au reușit să introducă muzica lor în marea

galerie a artei muzicii universale. Ambii sunt „pionieri” în arta sunetelor în țările din care provin (română și sud americană)... Argentinianul Astor Piazzolla impune tangoul în muzica cultă, și deja clasică, prin noua formulă orchestrală, răspândindu-se rapid în lumea continentului sud american și cel European; iar românul George Enescu, într-un teribil efort, acela de a fi la nivel cu profesorii săi francezi, dar și cu cerința specificului național, „nearat”, a reușit să impună Suita I colegilor continentali, dovadă că ea va face parte din repertoriul lui Gustav Mahler în turneul acestuia din Statele Unite, din 1907. Ei, nu-i puțin lucru să-ți dirijeze Gustav Mahler o lucrare simfonică...

Mihai Murariu este un tânăr pianist și compozitor; lucrarea sa (în primă audiție), este o mare reușită, așa cum arăta și programul de sală: "piesa relevă influențe bartokiene și prokofievienne cu un ușor parfum de Rachmaninov, toate arcuite pe o formă de sonată clasică". Da, lucrarea se înscrie în atmosfera de respirație nouă, protejând de urât spiritual - atitudinea preapocaliptică, fiind specifică mai tuturor artelor; respirăm mai ecologic în tonalitatea sunetului, acesta, fiind deja un fenomen care se petrece la nivel mondial (am văzut și la Concursul Internațional George Enescu, secțiunea compoziție, unde locurile de aur s-au atribuit compozitorilor din China, o țară mai responsabilă decât multe altele, privind modernitatea!). Nerv, intelect, alură clasică, ținută scenică pe măsură la interpretul pianist, dar și a compozitorului Concertino-ului pentru pian și orchestră - Mihai Murariu, care a fost interpretat după Libertango.

Astor Piazzolla, ca și compozitorii care și-au căutat originalitatea în folclor (nimeni, nereușind acest lucru mai bine ca Bela Bartok), dar care mai mult au mutilat această inepuizabilă sursă de creație artistică - cum au fost cei de după 44, de la noi, exploatează muzica clasei de mijloc sudamericane, dintre vetust și modern, muzica a la piazzeta-cea mai accesibilă, a celebrului tango, ajungând la rezultate surprinzătoare, și, reușind printr-un abil și elaborat procedeu componistic (inovație, armonie, ritm, repetiție) să realizeze opusuri demne de cele mai exigente scene muzicale ale lumii;... publicul său tot mai numeros, parcă, nesăturându-se, alergând către el (stilul său) din toate colțurile lumii!

Iată, și Mihai Murariu a realizat acest opus în lumina și tonalitatea lui Astor Piazzolla, înlocuind bandoneonul cu claviatura pianului, și, reușind să emoționeze ritmat spectatorul.

Și Florin Totan, și orchestra simfonică au contribuit la succesul acestui demers artistic.

George Enescu (1881-1955) este compozitorul nostru din Bucovina, care a materializat cel mai bine suflul poetic al românului, sufletul, ... din Valahia, Transilvania, Moldova și Basarabia. A încercat și Ciprian Porumbescu, dar în cei numai 35 de ani ai vieții-cam tot atât cât a trăit și Franz Schubert (doar că acesta, beneficiind de râvnita libertate a spiritului, a scris și bine, și foarte mult), nu a reușit decât să fie simbolul unei veșnice și teribile Revoluții, cea de absolut necesară afirmare a noului spirit românesc.o cauză pentru care a murit repede și Mihai Eminescu!

Suita I este un omagiu pe care G. Enescu îl aduce lui Camille Saint Saence, muzicii franceze!

Scrisă în 1903 fără nici o preocupare la ce avea să vie (dodecafonismul), Suita I este de factură clasic romantică, fără a fi străină de noutățile specifice modernității, care încep să se afirme tot mai puternic în acest nou secol, X X .

Încă o dată, Florin Totan s-a dovedit a fi un fin interpret, un maestru al artei dirijorale, capabil să țină în mână, să conducă înspre rezultatul scontat orice fel de partitură, oriunde, chiar și pe acest pedestal, forțat, al scenei bătrânului cinematograf. (Ianuarie, 2010)

Meda Stanciu și Adrian Petrescu, *solisti!*

Un elegant concert, sărbătoare a muzicii, a avut loc în sala Lahovary susținut de orchestra simfonică, de violonista Meda Stanciu, concertmaistru în această formație muzicală, și de Adrian Petrescu, în primul concert, solist, la dublu, cu violonista noastră, apoi dirijând două opusuri semnate de Mozart și Haydn...O sărbătoare a muzicii, în primul concert, cel semnat de J. S. Bach, „Concert pentru vioară, oboi, și

orchestră în re minor B.W.V 1060", în care Meda Stanciu, vioară, și Adrian Petrescu, oboi, au oferit melomanilor vâlceni o interpretare de neuitat....Partea a doua, Adagio, ni s-a părut cea mai reușită, apoi și ultima, Allegro; partea întâi, Allegro, începând fără dirijor, acesta, făcând dublu solistic cu vioara - la oboi, reglându-și suflul - unul specific marilor artiști, începând să sune conform minunatei distribuții abia după câteva măsuri! Ei, dar după aceea, să te ți muzică concertantă semnată de Bach și transformată de-a lungul timpului, într-un opus valabil pentru orice variantă de interpretare: două viori, vioară și trompetă, două pianе, și iată, o vioară și un oboi...Unul dintre cele mai bune din România, din cadrul instrumentelor de suflat, Adrian Petrescu, ocupând unul din primele locuri...Acum și la dirijat!

Să menționăm cu această ocazie, că după ce a cântat în Craiova, cinci ani, sensibila Meda Stanciu, de cinsprezece ani la Râmnicu Vâlcea, este șefa de orchestră, ea dă semnalul începerii de partitură, astăzi, la acest concert, Meda Stanciu sărbătorind 20 de ani de activitate în cadrul formațiilor simfonice și interpretative...Ne-o amintim cât de frumoasă, de sensibilă, de disciplinată, de artistă, am putut să o urmărim 20 de ani, la Craiova și Râmnicu Vâlcea. Această violonistă a făcut carieră artistică în beneficiul orașelor de pe Jiu și de pe Olt...

După dublul de Bach, Adrian Petrescu a schimbat registrul, și a interpretat tot atât de frumos, de această dată ca dirijor, clar și cu o spontană vioiciune, „Divertismentul pentru orchestră de coarde în Re Major KV 136", de Mozart! Armonicele mozartiene, care au cucerit lumea, au cucerit și de această dată sala cu public meloman, din Râmnicul Vâlcea...Și după acest concert, ca și după altele din stagiunile trecute, am rămas extrem de apropiați stilului elegant, sufletului pe care A. Petrescu a hotărât să-l dăruiască atmosferei create în sala de la Lahovary...În aceste prime două interpretări, căci după pauză, a urmat Simfonia nr. 100 de Franz Joseph Haydn, „Militara", care spre final, dar și pe parcurs a ridicat publicul în picioare...Partea a IV-a, Finale - Presto, compusă spre ultimele măsuri și cu un mic decor sonor și teatral, din sală, trei ofițeri din garda regală, la instrumente de percuție, repet din sală, au ținut isonul orchestrei simfonice, publicul, surprins, aplaudând frenetic; mai ales după ce acest minunat dirijor, cu carismă,

s-a întors către public și a dirijat acest entuziast final...A fost obligat să-l biseze la insistențele publicului neexperimentat, dar sincer... O simfonie, lecție, semnată de Haydn, despre ce vrea să exprime clasicismul simfonic european în istoria recentă a muzicii, abil și măiestru condusă pe culmile interpretării de către acest tânăr și simpatic dirijor, mare interpret recunoscut internațional! (Mai, 2010)

Mozart, Prokofiev, Florin Totan și Delia Diaconescu - în concert!

În concertul din 01 03 10, stagiunea a XV-a, orchestra simfonică și dirijorul Florin Totan, violonista Delia Diaconescu, împreună, au susținut un spectacol memorabil cu Simfonia 40 de Wolfgang Amadeus Mozart și Concertul nr. 1 pentru vioară și orchestră de Serghei Prokofiev (mai ales).

.Păcat că această sală, de la Lahovary, nu este panotată cu lucrări de artă adevărată - grafică, sau pictură - în tematică, deasupra balcoanelor și ecranului de cinema, și cu o galerie de figuri determinante în istoria acestui domeniu al artei, sub/sau pe suprafața balcoanelor, ca efigii.. Ar mai putea fi montată pe ecran o orgă clasică, chiar orga de la biserica catolică (oare?) pe care nimeni nu vrea să o deschidă publicului...Scena nepermis de ridicată și albul rigid de pe laterale, tavan și ecran, nu sunt prea propice pentru căldura trăirii artistice, ci poate doar pentru întâlnirile directe dintre liderii șefi, și popor, dar nici pentru ei... Credem, că și dintr-un asemenea considerent dirijorul permanent al Filarmonicii, Florin Totan, a înțeles să nu se mai urce pe podium și a ales să dirijeze la nivelul orchestrei, al ei și solistului.Mai ales când îi „recrează” pe cei doi "Mozarti", cel din secolul XVIII, Wolfgang Amadeus, și cel din secolul XX, permisă fie-mi comparația-ținând de arta sunetelor, Serghei Prokofiev!

În Concertul nr. 1 pentru vioară, Prokofiev se vrea (și reușește) perfecționist, ca și în concertele pentru pian de altfel, așa cum mai bine

de un secol înainte, Mozart a dominat prin perfecțiune muzica concertistică pentru pian.. Vorbind de această perfecțiune, la început de secol XX, în vremea când moderniștii căutau să schimbe ordinea estetică chiar și în muzică, sau, când în 1912 poeții ruși publicau "Manifestul futuriștilor" (trei- patru ani înainte de DADA), Prokofiev „înnnebunea” tinerii din sălile de concert cu ritmul infernal al unui Concert nr. 2, să zicem, pentru pian, iar Stravinski, „bătătoarea” planeta cu "Sacre du printemps"; și unul, și altul, mai târziu, au scris o muzică de mare rafinament și mare tandrețe chiar în spațiul atât de căutat al modernismului formal: Stravinski compune "Le rossignol", iar Prokofiev își continuă acțiunea către modernitate, chiar modernism - uneori, cu ajutorul științei armoniilor clasice, compunând capodopere după capodopere: acest Concert pentru vioară și orchestră, baletul Romeo și Julieta, Dragostea celor trei portocale, sonatele pentru pian, cvartetele.. am amintit concertele pentru pian.

O lecție de muzică, despre modernitate în arta sunetelor, ne-au oferit protagoniștii celor două lucrări, odată, privind conținutul-compoziția, titanica formulă muzicală reprezentativă secolului al XVIII-lea, Simfonia nr. 40 - 1789, de W.A. Mozart, simfonie care încununează clasicismul, și a doua oară, o lucrare reprezentativă pentru secolul XX, Concertul nr.1 pentru vioară de S.Prokofiev, 1916, modern, dar care rămâne în formula tonalității, și, care, împreună cu celelalte lucrări amintite, ale compozitorului rus, face din acesta unul din cei mai mari din ultimul secol.

Privind partitura pentru pian, atât de celebră, să amintim, că în 1970, la Festivalul și Concursul George Enescu, unul din cei mai mari pianiști ai lumii, Dimitri Alexeev, câștiga premiul I cu un concert de Prokofiev, Ateneul Român „sărind” în "aer" și, că numai Tudorel Dumitrescu, băiatul lui Gheorghe Dumitrescu, a mai fost capabil de o asemenea ispravă, mai târziu, cu același Prokofiev și tot la Ateneu, înainte de 1977, când s-a prăpădit sub ruinele cutremurului. Se spunea, atunci, că Tudor va fi mai mare decât vara sa, pianista Ilinca Dumitrescu, studentă la Moscova și singura româncă capabilă să câștige un Concurs Ceaikovski.. atunci!

Dirijorul Florin Totan și-a impus din nou maniera, cursivă și precisă, dând acestei formații orchestrale simfonice, o ținută specifică. Au sunat exact - frumos și rotund cele patru părți ale Simfoniei, cum spuneam, de maturitate a marelui compozitor vienez. După obișnuita pauză, aceeași orchestră, cu același dirijor, a acompaniat-o pe tânăra violonistă Delia Diaconescu în redarea celebrului opus compus de Serghei Prokofiev, muzica și interpretarea, părăndu-ne deadreptul divine. Sensibilă și acordată total la tonalitatea compoziției, inspirată în ilustre arabescuri sonore, poezie a marilor chemări, aproape romantice, Delia Diaconescu a cucerit publicul, atât prin prezența de scenă, cât și intelectual, subliniind cu multă acuratețe această imposibilă împletire de „fire” de muzică, tonale, alternând între vizibilă finețe și ritmuri senzaționale. Nimic ușor. Totul încărcat de substanță, de măiestrie interpretativă, artă a tehnicii instrumentale; transparent și directă, muzica acestui filozof și mare meșteșugar al artei sunetului, fiind redată fără echivoc. Bravo Florin Totan, bravo Delia Diaconescu, mulțumim Serghei Prokofiev. (Martie, 2010)

Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven

Din 2005 circulă pe postul tv „mezzo” o înregistrare cu simfonia a IX-a de L. v. Beethoven, în conducerea dirijorală a lui Kurt Masur, marele dirijor est german, ca peste tot în estul Europei, o personalitate fără egal, acum, după ce am dărâmat sistemul ...Melanie Diener (soprano), Marie Nicole Lemieux (alto) Franz-Josef Selig (basso) și Jorma Silvasti (tenor) au format cvartetul de soliști al celebrului opus german... Orchestra Națională a Franței a suportat întregul eșafodaj simfonic, împreună, din partea a IV-a, cu corul Radio France și cel al „Maîtres des bouches du Rhone” aprox. 140 de persoane!... La partida de bași și de violoncel, orchestra a avut 8 bași și 8 violonceli... impresionant!

29 09 10, am ascultat, urmărit această lucrare, interpretarea ei impresionându-ne...Decor mirific, aer liber, antic, ...suprapunerea

planurilor sonore, pe toate partidele, extraordinară, cu o regie muzicală pe măsură, incredibilă rezonanță fără perturbații, în aer liber! De la mijlocul simfoniei spre final anunțându-se o furtună...beethoveană punctată cu ajutorul timpanelor, acordurilor orchestrale!

Simfonia a IX-a este precum viața, se naște în chinurile materne, atât de surprinzătoare sunt toate părțile până la apariția cornilor... O naștere ideală, senzațională, ca cea a lui Iisus Cristos; Frământarea aparține tuturor instrumentelor...Pace, Pace nouă tuturor...Pace prieteniei, bucuriei, pace - odă bucuriei, prieteniei, muzica s-a declanșat...Este de neoprit! Nici chiar surdul compozitor nu o mai poate opri... A intrat și baritonul...Cu o fugă imensă, bachiană, această alcătuire orchestrală înaintea „factotumului” final reprezentat de cor...Extraordinar!... Niciodată vocea umană și acordul orchestral, armonic, nu s-au unit mai bine (iată unde a ajuns tehnologia), într-un singur sens, sensul de mai bine... Inovația-nu invenția - înseamnă calitatea acestei simfonii (primele trei părți - adamice- continuă frământare pentru producerea părții a patra), dar și inventivul se produce când înainte de a intra vocea umană, corul, intră partida violoncelilor.magistrală! imitând vocea umană! și arătând, că din râvnă și frământare răsare fericirea-iubirea-prietenia între oameni, da, aici, pe pământ!...Apoi, ca un leitmotiv, acest unison de violonceli continuă, persistă, și dă cale liberă exploziei planetare de voce umană : voci de femei, bărbați și copii.(Septembrie, 2010)

Anton Bruckner, Simfonia nr. 8, la Filarmonica din Viena!

Eveniment muzical de toată splendoarea și simțirea artistică, interpretarea pe „canal Mezzo” a simfoniei a 8-a de Anton Bruckner de către Filarmonica din Viena sub bagheta lui Pierre Boulez (o producție Euro Arts Music-1996)... Aceste imagini însoțite de profunda și

înălțătoarea muzică a celebrului compozitor austriac (una pe care și Richard Wagner ar fi invidiat-o de-acolo de unde este, de sus, din Pantheonul muzicii universale), mi-au amintit de un gest al dirijorului nostru, Modest Cichirdan, într-un concert tot „Bruckner”, dat mai demult, într-un land catolic german, și, când, înainte de ora concertului, dirijorul a intrat în catedrala mare a orașului și s-a rugat Creatorului Lumii, încărcându-și spiritul, unul fără de care ar fi fost imposibil să abordeze în toată măreția această lucrare... Revărsările spectaculoase, în valuri, de armonii muzicale izbucnite dintr-o orchestră capabilă și învățată să redea în același timp tonalitățile înalte (la paroxism), cu cele grave (la disperare), specifice în general simfonismului german, imposibil de imitat, inventat de Beethoven, excelat de Wagner și exacerbat de Bruckner... O simfonie închinată prăbușirii și ridicării lui Adam-Omul, care se roagă lui Dumnezeu...

Hans Richter, în 1892, a dirijat-o în interpretarea Filarmonicii vieneze, și ea a fost dedicată, de ilustrul compozitor, împăratului Franz Iosef...

Între dirijorii iluștri, care au redat-o publicului vienez, de-a lungul timpului, îi amintim pe Wilhelm Furtwangler, Herbert von Karajan și...Sergiu Celibidache! (Septembrie, 2010)

Missa Cellensis la Râmnicu Vâlcea!

Pe 6 decembrie 2010, la Filarmonica vâlceană, a avut loc în cadrul stagiunii a XVI-a, 2010 - 2011, un concert vocal-simfonic dirijat de Nicolas Jounis și avându-i soliști pe Melania Băiașu și Liviu Găman ambii, componenți ai corului Filarmonicii vâlcene, dar și ai diferitelor corale bisericești din Râmnicu Vâlcea (Melania Băiașu este membră în Corala Episcopiei, și solistă; Liviu Găman, fost membru al Coralei Bisericii „Buna Vestire”, în prezent, îndeplinind funcția de diacon la Episcopia Râmnicului)...Nicolas Jounis, Franța, actualmente, este director muzical al orchestrei „Union 44” din Nantes, director muzical adj. al orchestrei din „St. Nazaire, și director artistic al orchestrei

„Constance Weber"... Doamne ce ți-e și în străinătate cu criza asta de „specialiști" (în timp ce la noi, clocăie - de mulți ce sunt)

În deschidere, colectivul vâlcean, condus de Nicolas Jounis a interpretat, drept „încălzire" înaintea confruntării cu marele act creativ - „Missa Cellensis" de Joseph Haydn, Uvertura „Răpirea din Serai" de W.A. Mozart și Simfonia 25 în sol minor , K.183, de același compozitor...

Și Uvertura, și Simfonia , în deschidere, au vrut să impună stilul dirijoral, precis, și bine temperat, puțin dinamic, cu o rezonanță mai rar întâlnită în vechea sală de cinematograf...

Rămâne ca totuși, sala de la Consiliul Județean să redevină una de interes pentru locația tinerei și pretențioasei instituții muzicale...Nu de alta, dar să nu ne trezim cu sala CJ în paragină și numai bună de desființat pentru a fi oferită vreunei parcuri de lux. Era acolo și o sală bună, de artă plastică era și un centru de carte, tipăritură vâlceană, foarte bun... Ar fi fericită și Primăria, și Liceul Lahovary, și populația Râmnicului, și cinematografia română, dacă această sală veche ar redeveni un bun public, cu profit pentru cetățean, și cultural, și a Colegiului ...Lahovary ! ...Aproape, întreg complexul de la CJ putea (și poate) să devină un interesant Centru Cultural așa cum demult și-au dorit vâlcenii, unul de intimitate, în raport cu posibilitățile economice dezastruoase ale noului oraș-New Râmnic,100 de mii!...Ce concerte am urmărit aici, ce stagiuni muzicale, în anii 70!

Am așteptat cu emoție interpretarea Missei Cellensis, o lucrare deosebită, ușor gustată și apreciată de public - prin linia melodică aparte, o lucrare pentru oameni maturi! Corul a recitat și a acompaniat foarte bine, soliștii așisderea, dirijorul a intuit succesul, dar, cred, câștigul numărul unu a fost această demonstrație, că avem doi soliști serioși de muzică vocal simfonică... Și asta înseamnă ceva în muzica cultă, concertantă! Era și normal, acum, după 15 ani de la înființarea Filarmonicii, să știm, să intuim, cum se interpretează o lucrare închinată supremului divin... Bravo Melania Băiașu, bravo Ioan Liviu Găman!... (Decembrie, 2010)

Proust - *Intermitențe ale ritmului cardiac*

Baletul prezentat de tv Mezzo cu titlul de mai sus, un film de Vincent Bataillon, cu o coregrafie și punere în scenă de Roland Petit, este în două acte și 13 tablouri inspirate de romanul lui Marcel Proust "A la recherche du temps perdu". Suportul muzical este o desfășurare inspirată din lucrări semnate de Ludwig van Beethoven (Cvartetul nr. 14 op. 131; Claude Debussy: "Marea", "Syrinx" - pentru flaut solo, "Dansuri" - pentru harpă și orchestră); Gabriel Faure ("Baladă" op. 19 pentru pian și orchestră, "Elegie" op. 24 pentru violoncel și pian, dar și pentru violoncel și orchestră; Cesar Frank (Sonata pentru vioară și pian); Reynaldo Hahn; Camille Saint-Saens (Carnavalul Animalelor, Simfonia nr. 3-cu orgă, "Havaneza" pentru vioară și orchestră, "Marș eroic"); Richard Wagner (Uvertura la opera "Rienzi")... da, un adevărat regal compoizistic, alături, aveam să constatăm, de un regal de mișcare scenică-balet; expresivitate...dans uluitor de elegant și aflat în vecinătatea alurii clasice, dar implantată cu scene ale timpului de astăzi, moderne, așa cum am fost obișnuiți de-a lungul sec. XX de școala franceză întemeiată de trupa condusă de Maurice Bejart, care și ea la rândul ei a fost influențată de școala -marea școală - a baletului rusesc pornită-n lume de trupa lui Diaghilev. Avem de a face cu un spectacol pentru scenă, pentru micul și marele ecran, în care alternativ cu dansul se prezintă textul generic, al scenelor (citate - flasch din opera lui Proust) și scene de dans și secvențe sonore din lucrările muzicale prezentate mai sus). Un adevărat colaj, secvențial, de muzică - în general - camerală, producătorul, vrând să sublinieze caracterul cerebral al textului prousian, al tematicii, pentru aceasta, negăsind altceva mai bun decât spațiul muzicii de cvartet sau dialogul dintre violoncel și profundul sunet al tubului de orgă! sau, în sfârșit, celebrul purificator ton, de uvertură, al muzicii lui Richard Wagner...

Spectacolul este creat de un corp de balet al Operei Naționale din Paris (Albertine: Eleonora Abbagnato-primă balerină; Proust jeune: Herve Moreau -prim balerin star; Morel: Stephane Bullion; Monsieur de Charlus: Manuel Legris - prim balerin star; Saint Loup: Mathieu Ganio

- prim balerin star....), iar partea sonoră este susținută de Orchestra Operei Naționale din aceeași capitală a Franței, dirijor Koen Kessels.

Baletul începe... text: "Cette idee de la mort ou le monde apparaît au narrateur comme derriere une porte funeraire"... ("Această idee a morții... în care lumea îi apare autorului ca o ultimă poartă funerară" trad. n.)...Urmează un dialog, violoncel și pian, și trei umbrele "dansatoare", femei în alb, precum un buchet de flori *Cattleya* - metafore ale pasiunii prea ușor de intuit, flori destul de rare, care se încrucișează ușor (și în mod natural, spontan); mirajul dansului, de această dată în cuplu, un *el* și o *ea*, în alb, albul primăverii din copacii înfloriți. "Les jeunes filles en fleurs ou les vacances enchantees" (Tinere fete înfloritoare sau jucării încântătoare): un grup de dansatoare care se grupează, temătoare, când în zare apare el, tânărul în alb (Proust jeune) incert în a deveni o jucărie în propriul joc!

"Albertine et Andree ou la passion et les doutes" (Albertine și Andree, între pasiuni și îndoieli)...Debussy și lucrarea sa pentru flaut solo, "Syrinx"; o scenă fermecătoare (muzică și actorie-gest) în care feminitatea încearcă parcă să se completeze prin ea însăși, perfecționându-se, o scenă, care, la opus, se regăsește în mai târziul fragment "Morel et Saint Loup ou le combat des anges" (Morel și Sf. Loup sau obrăznicia îngerilor), care împreunează prin atracție pe cei doi balerini, de același sex (Mathieu Ganio și Stephane Bullion), scenă de mare rafinament scenic pe muzica lui Gabriel Faure: "Elegie" op. 24, violoncel și pian, și, violoncel și orchestră!

Scenele oscilează între culori alb și negru, personajele așîșderea, în plus, acestea par construite unul pentru celălalt, creând în acest fel, simbolic, starea de energie potențială (+ și -) fără de care lumea nu ar fi posibilă; expresia artistică, existând în ambele sensuri. Monsieur de Charlus în fața insensibilului, chiar proiecție a sa, un alter ego în virilitate (dar nu el), este învins de imposibilul instalat în neverosimila situație, și, trecând neputincios pe lângă patul dragostei între aceleași sexe, ajunge să fie batjocorit de însuși susținătorii normali ai acestei incomprehensibile realități, jucătorii de cărți! ...și când?... când... lumea se agită să trăiască: "Monsieur de Charlus vaincu par l'impossible" (M. de Ch. învins de imposibil) și "Les enfers de Monsieur de Charlus"

(Chinurile lui M.de Ch.), scene pe muzica lui Camile Saint - Saens: Marșul eroic... Și, iată, scena fatală a violării în grup, M. de Ch. între cei trei jucători, o scenă jucată de umbre, prezentată pe muzica lui Claude Debussy, "Danses", harpă și orchestră."Rencontre fortuite dans l'inconu" (Întâlnire forțată cu necunoscutul).

Baletul se încheie în tonalitatea cernită a începutului, iată, un timp pierdut, timp inutil pentru viață, dar real, în care Marcel Proust, pe scenă, pe scaun și în cunoscuta- i iconografie insolită, cu fular alb și păr lins- cărare pe mijloc - mustață despică, și care nici nu se uită înapoi spre lumea care se clatină; și, doar faptul că a încercat să o descoase, să o arate, dându- i puterea de a privi spre viitor. Și totul se termină cum ni se pare atât de firesc, și normal, pe o tonalitate de Richard Wagner: Uvertura la opera "Rienzi".Un spectacol de balet de maximă calitate, dans - mimică și mișcare - muzică, scenografie; o mostră de artă adevărată, complexă, în care se elogiază munca creativă de grup, altfel spus, o sublimă intersecție-interferență a artelor la care simțim grija pentru ecologia spiritului! (Decembrie, 2010)

Modest Cichirdan a deschis Festivalul *Craiova muzicală*

Eveniment de importantă valoare culturală, majoră, pentru muzica interpretativa românească, pentru Oltenia noastră, la Craiova, centrul istoric al "Valahiei mici", capitală, dirijorul de origine vâlceană, Modest Cichirdan, a deschis Festivalul de muzică cultă "Craiova Muzicală" cu un concert memorabil, alături de orchestra Filarmonicii oltene și de solistele Cristina Angelescu și Ioana-Cristina Goicea (ambele vioară), interpretând Preludiul operei "Parsifal" de Richard Wagner, Concertul în Re minor pentru doua viori de J.S. Bach și Simfonia Fantastică, de Hector Berlioz, iată un veritabil eveniment muzical, de zile mari, o revenire spectaculoasă a dirijorului vâlcean, după trei ani, pe scena Filarmonicii oltene...

În eleganta sală a Filarmonicii craiovene, Wagner, Bach și Berlioz au deschis Festivalul "Craiova Muzicală" sub bagheta dirijorului, până nu demult în activitate în fruntea acestui eminent colectiv muzical - permanent în atenția marilor ansambluri muzicale europene - Modest Cichirdan, reușindu-se un remarcabil eveniment muzical...

Editia a XXXVI-a, deja celebru festival, încununează o amplă perioadă de exercițiu artistic în domeniul muzicii culte, anul acesta, prin concertul inaugural, dar și al celorlalte concerte, dorindu-se o relansare a acestei nobile arte a armoniilor sonore...Craiova, prin Filarmonica sa, prin monumentele pe care le are în patrimoniu, grija față de ele, cu o sală la nivelul european, cu artiști interpreți așisderea, se aliniază la înaltul exigențelor europene, reprezintă un punct de atracție mondial...

Concertul din ziua de vineri, 13 noiembrie, a confirmat pretenția artistică expusă mai sus, lucrarea executată în deschidere, "Parsifal", a lui Richard Wagner, fiind executată la exigența pe care și-ar fi dorit-o și marele compozitor, care a dat numele Festivalului de la Baireuth, unic în vederea reliefării acestui titan al muzicii germane...Modest Cichirdan, cunoscând bine lucrarea, a dirijat această capodoperă a muzicii universale, fără partitură, a stăpânit-o, a savurat-o și a transmis sălii siguranța trăitorului de aici, de pe malul Jiului, precum și a atmosferei viabile de pe Câmpia Nibelungilor, Valea Rihnului, înscriind interpretarea într-o veritabilă solie a egalității dintre nația noastră și cea germanică...Cornii, instrumentele de suflat, esențiale în această lucrare, corzile de mare sensibilitate, violoncelele, s-au contopit într-o armonie de toată frumusețea, de toată sensibilitatea, inducând în mulțimea de admiratori melomani din sală, marea suflare artistică, una dintre marile trăiri pe care ți-o poate transmite această pagină unică de muzică ...divină!

Johan Sebastian Bach, Concertul pentru doua viori și orchestră, reprezentând una dintre capodoperele muzicii clasice instrumentale, atât de celebră, încât o fredonam încă de la 12 ani, a adus în fața

auditoriului craiovean două soliste, violoniste, mamă și fiică, două talentate și sensibile artiste, dovedind, că România poate pune la dispoziție, în fiecare ceas veritabile talente interpretative, artiști de mare valoare, cele două, încântând publicul craiovean.

"Marea" simfonie, "fantastica", a lui Hector Berlioz, în cinci părți, a încheiat un mare concert susținut în deschiderea festivalului craiovean, aflat la a XXXIII-a manifestare... Un regal muzical care ne-a subliniat din nou un mare dirijor contemporan, înspre apusul carierei muzicale, dar care a stat ferm în fața pupitrului invizibil, în fața unei orchestre dispuse să-i respecte exigențele... A fost un succes al artei autohtone regionale, un succes al ambiției colective, orchestra, respectând la maxim registrul sonor înscris în știma din fața fiecărui instrumentist... Este lucrarea de maturitate a unui mare artist, Hector Berlioz, un succes al artei componistice franceze - nu prea multe succese înregistrând această artă - dacă o comparăm cu producția magnificilor muzicieni germani, dar de un rafinament care nu a întârziat să ridice romantismul francez al secolului XIX la un nivel de maximă importanță... Frumos, frumos, pasaje muzicale care impresionează spiritul, visarea romantică, destinul implacabil, simțirea artistică, boema, la cel mai înalt nivel... Am trait în sala craioveană înalta vibrație de care sunt capabile marile spirite ale artei universale, și aceasta, nu este puțin lucru... Bravo instrumentiști craioveni, bravo dirijor, bravo public căruia i-am simțit trăirea și afecțiunea...(noiembrie, 2009)

Luminile Rampei

03 mai 2010 Dirijor: Mircea Suchici

Program: Medalion Mircea Suchici: *Aniversare, Nostalgie, Tango depresiv, UEFA, Seara.*

*** Ch. Chaplin : *Luminile rampei*, F. Lai: *Love Story, Un bărbat și o femeie*,

Nat King Cole: *Monalisa*, S. Joplin: *Ragtime*, Beatles: *Yesterday*, N. Rotta: *Nașul*,

E. Morricone: *Pentru un pumn de dolari*, F. Lai: *Lecție specială*, M. Suchici: *Reîntâlnire*.

Pe scena Filarmonicii din Râmnic, împreună cu orchestra simfonică, Mircea Suchici, șeful partidei de violoncel din cadrul Filarmonicii craiovene, „Oltenia”, și dirijor al formației gorjene de muzică de cameră "Lira Gorjului", a dirijat un inedit concert de muzică de scenă (film), realizând o seară de muzică veritabilă... Programul a cuprins două părți, un medalion „Mircea Suchici”, cuprinzând compoziții ale dirijorului, muzică de mare sensibilitate pe care nu odată, cu diverse prilejuri, delicatul violoncelist ni le-a oferit spre delectare... Menționăm că lucrările Seara și UEFA sunt două compoziții, care, în 1986, la Râmnicu Vâlcea, în cadrul Festivalului Național de Muzică, secțiunea compoziție orchestrală, au câștigat locul I... Atunci, ele au fost interpretate de orchestra Școlii Populare de Artă, „Cornetti”, din București. Amintim melomanilor vâlceni, poezilor, că Mircea Suchici este un mare iubitor de poezie, improvizează ca nimeni altul, practică muzica de cameră, reușind la multe dintre întâlnirile noastre ad hoc să producă participanților prieteni, deosebite surprize... În partea a doua, cunoscutul violoncelist, a redat publicului vâlcean, dirijând orchestra, cunoscute capodopere ale muzicii de film pe care cei mai mulți dintre noi le-am fredonat cu atâta plăcere în trecut, le fredonăm și acum!

Mircea Suchici s-a născut la Târgu-Jiu, oraș în care a început studiul violoncelului cu profesoara Maria Racoti. Cursurile liceale le-a urmat la liceele de muzică din Ploiești și București (cu profesorul Ion Urcan), absolvind apoi Conservatorul "George Enescu" din Iași, la clasa de

violoncel a profesorului Reinhold Scheeser. În perioada studenției a participat la Festivalul Internațional de la Bayreuth, urmând cursurile de orchestră ale maestrului Erich Bergel. Instrumentist de valoare, cu o bogată experiență profesională, Mircea Suchici și-a adus contribuția la înființarea Filarmonicilor "Marea Neagră" din Constanța (1979) și "Ion Dumitrescu" din Râmnicu Valcea (1995), precum și la afirmarea Societății Culturale "Lyra Gogului".

A susținut recitaluri în București (Sala Dalles și Muzeul Literaturii Romane) și Târgu-Jiu, fiind în paralel solicitat și la numeroase turnee peste hotare ale Filarmonicilor din țară (Bacău, Craiova, Râmnicu Valcea, Ploiești).

În prezent este șef al partidei de violoncel din cadrul Orchestrei Filarmonicii "Oltenia" și desfășoară o susținută activitate concertistică în calitate de membru al cvintetului cunoscutei naiste Dalila Cernătescu. Din 2005, dirijor al Orchestrei de Camera "Lyra Gorjului".

Incredibil! dar adevărat; Teodor Costin mai dirijează!

În concertul din 14 februarie 2011, de la Filarmonica vâlceană, Teodor Costin, fost dirijor și director al Filarmonicii din Craiova până în 1986, a fost la cârma interpretării a trei lucrări de mare popularitate: Uvertura „Egmond” de Ludwig van Beethoven, Concertul pentru vioară și orchestră în Re major op. 61 de același compozitor, solist Daniel Podlovski, și Simfonia a III-a, „Scoțiana”, de Felix Mendelssohn-Bartholdy... Un concert gustat de public, în prima parte, vedetă, fiind chiar instrumentistul solist, în cea de a doua parte, Teodor Costin, dând parcă un veritabil „recital” de artă dirijorală..și la ce vârstă: 87 de ani! De aceea ne grăbim să remarcăm interpretarea simfoniei, orchestra, dovedind și ea o mare plăcere de a se reîntâlni cu bagheta maestrului doljan-remarcabilă interpretare - plină de dinamism - respirație

avântată, o „Scoțiana” a cărei interpretare și-ar fi dorit-o și compozitorul german (1809-1847)...

Daniel Podlovschi, cu care ne-am întreținut după concert (ca și cu Teodor Costin, și doamne, ce „întreținere”!), ne-a reamintit stilul său calm, academic - de interpretare, celebru acum, dar mai ales în anii 70, când a trebuit să facă față unei „concurențe” de-a dreptul infernale: Ion Voicu, Ștefan Ruha, Silvia Marcovici, Cornelia Vasile... și-aceștia, numai români, dar să-i mai punem la socoteală pe ceilalți, din afară... În sala „plăpândă”, mă rog, de deasupra unei săli de sport, vioara lui, nu cea mai bună, cum avea cândva, a răsunat fără greșală, fără nimic în plus sau în minus, decât sunetul curat, așa cum l-a gândit Dumnezeuul Înalt...

T. Costin:

- Orchestra? Este în mare progres, să știi... iar partida de coarde a fost excelentă, foarte sensibilă la frazele muzicale!...mai ales la așa simfonie!... parcă simți aerul Scoției! Am fost și sunt foarte mulțumit, și o surpriză, am fost bucuros că munca mea a dat roade...Da, sunt dirijorul acestei orchestre din 1995, de când s-a înființat Filarmonica-de la început. Așa, 5 ani am lucrat cu ei...Ei!...ce spui?...Formidabil, da din 69 eu cu Selbing-ăsta nu avea o mână, aveam stagiune aici!... Extraordinar să uit așa ceva!...da, da, îmi amintesc!

- Ce le transmiteți vâlcenilor în pragul acestei vârste minunate, care arată dragostea lui Dumnezeu pentru dumneavoastră, pentru arta dumneavoastră?!

- Cum adică, ce să le transmit vâlcenilor... Îmi place de ei, mai mult decât oltenii mei!... m-au primit atât de frumos... Ce să le doresc?... Să aibă această Filarmonică în continuare, aici, și să se hrănească cu această minunată artă spirituală, care este muzica!...Un public foarte receptiv, poate mai receptiv decât la Craiova! Aici simt, așa, un atașament deosebit de viața muzicală...Da, am 87 de ani, i-am împlinit anul trecut de Ziua Revoluției (pe 22 decembrie 2010 n.n)!

D. Podlovski:

- Am venit cu mare plăcere la Râmnicu Vâlcea, la invitația domnului Ștefănescu...și am rămas deosebit de impresionat de atmosfera care există aici, de public; ...o orchestră cu foarte mulți tineri, inimoși, ..și receptați de public!

- În privința repertoriului, am 26 de lucrări românești de vioară cu succes la imprimări, dar, mai puțin la publicul larg...în concerte... Publicul încă trage spre preclasic, clasic, romantism...Aici cred că acopăr întreaga arie a „literaturii” muzicale!

...Cu toate greutățile pe care le întâmpină, publicul, ...sunt impresionat, vine la concert!!! Vine să asculte Beethoven... Cât este de dureros!... Cultura este marginalizată! Orice popor este reprezentat de actul propriu, cultural, deci, dacă respecti cultura, respecti însuși poporul! Pentru generațiile viitoare (cum a fost și pentru noi acum 50 - 60 de ani, Cultura trebuie să fie pe primul plan...

- Sunteți printre puținii câștigători al unui concurs Ceaikovski!

- Sunt foarte mulți instrumentiști care au luat Concursul Ceaikovski, și alte concursuri sunt bune și importante: Indianapolis, G. Enescu... Concursul Enescu este din ce în ce mai important și mereu îi crește cota, dovadă că, în toamna asta, se repetă și va fi de un enorm interes... Dintotdeauna în țara noastră au fost foarte multe talente și ele trebuiesc sprijinite. Arta trebuie sprijinită!...Doamne, nici nu pot să cred că un interpret din orchestră are 4-5 milioane pe lună, 4 - 500 de lei! Este absolut inadmisibil...și nu vorbesc numai în acest domeniu cultural. În general, cum poți să trăiești cu un asemenea salariu!?

- Da, da, bisul este o piesă de Francois Hubert și se cheamă „Albina”, întradevăr foarte frumoasă...

- Aveți un instrument deosebit? Nu am sesizat nimic neplăcut; parcă este „legat” de mână, parcă face trup comun!

- Domnule, cum să vă spun, instrument deosebit am avut acum 25 de ani, care suna extraordinar și care mi-a fost furat din propria mașină! Acum ar fi valorat 100.000 euro! Vioara pe care cânt acum nu se știe a

cui a fost, ca lutier, dar eu caut să redau, să scot din ea ce este mai bun. Am în spate un studiu de 4 -5 ore zilnic; și acum, și toată viața am vrut să fiu perfecționist! Dacă ai o stângă bună ai o intonație bună, dacă ai o dreaptă bună ai un sunet frumos! Da, este instrumentul bun, dar este și sala bună... (întreb despre acustica sălii Filarmonicii n.n)...Sala are o acustică bună, poate un pic haotică...

- La Ateneul Român eu șopteam în fundul sălii (rotundă) și fratele meu auzea pe scenă, când repeta, ca instrumentist (i-am spus eu)!

- La Ateneul Român, să cânti, este o bucurie...Dacă ești într-o sală tip Casa Sindicatelor sunetul este surd ...cum să spun, dar și într-o astfel de sală, dacă iubești cu adevărat muzica și ai un instrument cât de cât, poți scoate un concert bun; contează f. mult sufletul, dorința de perfecțiune, dorința de comunicare...

- Dați-mi niște nume aflate în preferințele d-stră, din anii 70.

- Da, este de neuitat David Oistrach, apoi profesorii mei Isaac Stern și Itzak Perlman, apoi mai tânărul Pinchas Zukerman... De la noi, sigur Ion Voicu, Ștefan Ruha...și ajungem acum la Tomescu!..care a făcut deja o carieră foarte frumoasă.

- Interpretarea dumneavoastră din această seară a fost așa...ca o „liniște” (!) pentru melomanii vâlceni, să nu uităm că ați „conferențiat” despre unul dintre titanii muzicii universale! și ce bine le-a prins această rețetă tocmai acum când sunt destul de bulversați de realitatea cotidiană...

- Da, să știți, oamenii te simt, eu am dorit să le ofer muzică adevărată, și acest Beethoven poate să aducă bucurie în casă, da, depinde cum te exprimi.

- Nu este mare diferență între Daniel Podlovski de atunci, din tinerețe, și cel de astăzi!..care este secretul?

- Sigur, muncesc foarte mult și am reușit performanța asta, durată în timp, ducând o viață sportivă, reală. Performanța în muzica instrumentală nu este posibilă fără antrenament deosebit...fără forță! Apoi duc o viață de familie - fericită, exemplară, cum spuneam și mai înainte, împreună cu studiul zilnic, da, acestea sunt armele mele principale. Și mai este ceva; să ai simț, temperament, - aplauzele pentru noi înseamnă hrană sufletească, și pentru orice artist este la fel...Menirea noastră, pe scenă, este să dăm ce-i mai bun din noi! ...Din

păcate pe zi ce trece se promovează tot mai mult nonvaloarea, „chiciul”
ne-a invadat complet!

INDICE:

- Abbagnato, Eleonora 229
 Addinsell, R. 195, 202
 Agăi, Jipei Filotei 15
 Aguilar, Gustavo 57, 58, 60
 Albinoni, Tomaso 18, 150, 172, 173
 Aldulescu, Radu 146
 Alexeev, Vasili 29, 96, 171, 177, 193
 Amiras, Gabriel 42
 Ancerl, Karl 55
 Anderson, Leroy 12, 25
 Andricu, Mihail 184
 Anghel, Irinel 207
 Anghelescu, Cristina 125, 126
 Antonie, Mirela 30
 Appert, Don 143
 Appert, Linda 143
 Arsene, Victor 15, 78
 Artuad, Pierre Ives 185
 Ashkenaz, Vladimir 202
 Avakian, Dumitru 98
 Avram, Ana Maria 15, 16, 51, 52, 53, 55, 57, 58, 122, 203, 204, 205, 207, 208, 211
 Bach, J.S. 18, 20, 25, 26, 27, 31, 35, 43, 44, 58, 70, 71, 72, 82, 87, 96, 123, 133, 134, 164, 166, 172, 191, 198, 221, 222, 226, 231, 232, 233
 Baconski, A.E. 145
 Baicu, Dorel 5, 6, 84, 88, 109
 Baker, James 61, 109
 Baker, Robert 51
 Barber, Samuel 175, 176
 Barcan, Luiza 53, 54
 Baronello, Orazio 126
 Barriere, Francoise 211
 Bartholdy, F. M. 14, 22, 23, 33, 47, 100, 101, 102, 104, 112, 125, 126, 164, 165, 166, 235
 Bartok, Bela 25, 40, 44, 60, 85, 109, 121, 143, 162, 175, 176, 220
 Başkirov 29
 Bataillon, Vincent 229
 Battegazzore, Umberto 193, 194, 195, 197, 200, 202, 203
 Băiaşu, Melania 31, 49, 110, 213, 227, 228
 Bălan, Ovidiu 87, 116, 196, 197
 Beatles 150, 234
 Beethoven, L.v 6, 9, 16, 20, 22, 23, 28, 29, 35, 38, 39, 58, 62, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 78, 82, 86, 87, 89, 94, 102, 109, 110, 111, 112, 115, 119, 120, 123, 124, 126, 131, 132, 134, 136, 140, 141, 142, 143, 151, 152, 153, 154, 159, 166, 167, 168, 170, 173, 178, 180, 181, 184, 185, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 201, 213, 215, 216, 225, 227, 229, 235, 237, 238
 Bejart, Maurice 56, 229
 Bellini, V. 34, 35, 36
 Benzi, Roberto 91
 Berculescu, Florin 130, 132, 153
 Berg, Alban 20
 Bergel, Erich 27, 235
 Bernstein, L. 10, 185, 219

Beuran 68
 Bizet, Georges 27, 84, 85, 86, 89, 91, 148, 149
 Boanță, Leontin 15
 Bode, Robert 47, 48, 109
 Boeru, Cosmin 165, 166
 Boga, Leonard 172, 191, 192
 Boitan, Mihai 98, 99
 Bojin, Cristina 30
 Bordenciu, Anca 147, 149
 Bordenciu, Vasile 147, 149
 Borne, Francois 84, 148
 Borodin, Alexandr 136, 138, 140, 143, 217
 Bottesini, Giovanni 73
 Boulez, P 75, 227
 Bozdoc, Laurențiu 31, 49, 110
 Brad, Geani-Petru 117
 Brahms, J 9, 19, 20, 26, 27, 42, 61, 62, 94, 95, 96, 97, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 143, 153, 179, 184, 212, 213, 215, 216, 217
 Brătescu, Călin 117
 Briccialdi, Giulio 218
 Britten, Benjamin 38, 40, 44, 45, 175, 176, 184
 Brooke, Peter 55
 Bruch, Max 114, 115, 119, 199
 Bruckner, Anton 38, 226, 58, 75, 76, 77, 184, 226, 227
 Brunelli, Fabio 67, 68, 135, 136, 137, 154
 Buciu, Adrian 69, 70
 Bullion, Stephane 229, 230
 Busellato, Antonio 187
 Bușnea, Daniel 25, 26
 Butyka, Alitz 192
 Buzdugan, Vlad 79
 Caliu, David 25
 Campanie, Anca Elena 33, 119
 Canali, Francesca 102, 103, 104
 Cantemir, Traian 145
 Carol al VI-lea 7
 Cassado, Gaspar 112
 Cattaneo, Pieralberto 178, 179
 Caudela, Eduard 25
 Cazacu, Marin 100
 Ceaikovski 14, 27, 33, 40, 56, 62, 66, 79, 80, 81, 100, 119, 124, 128, 129, 130, 132, 134, 135, 136, 138, 150, 151, 154, 159, 169, 171, 190, 198, 199, 214, 215, 216, 217, 218, 225, 237
 Cernătescu, Dalila 235
 Chagal, Marc 84
 Chaplin, Ch. 234
 Cheptea, Ion 182
 Cherubini, Luigi 178, 179, 189
 Chirescu, Ioan D. 182
 Chirilă, Ovidiu Dan 133, 134
 Choi Yong Shin (Joseph) 65, 66, 82, 83, 128, 129, 150, 151, 153, 154, 197, 198, 200, 214
 Choloniewski, Marek 211
 Chopin 86, 87, 89, 122, 123, 124, 153
 Christos 19
 Christou, Ianni 204, 205, 206
 Cichirdan, Bogdan 17
 Cichirdan, Modest 86, 87, 88, 147, 182, 183, 184, 185, 193, 196, 197, 219, 227, 232
 Cicollini, Aldo 90
 Cimarosa, Domenico 99
 Ciobotaru, Ioana 15
 Ciocan, Dinu 151
 Ciolan, Antonin 151

Ciuculescu, Elvis 130, 132, 153, 215
 Ciulei, Larisa Mihaela 99
 Clavac, Camelia 23, 25, 76
 Clipa, Radu 204, 209
 Cocriș, Constantin 76
 Coffy, Ives 207
 Cohelio, Paulo 119
 Comșa, Cezara 99
 Constand, M. 148
 Constantin, Alexandru 25,26
 Constantinescu, Dorel 88, 185, 196
 Constantinescu, Paul 96, 153
 Constantinescu, Petruț 71, 158
 Copland, A 10, 12
 Corelli, A 8, 35, 36
 Cordelia 35
 Cosma, Viorel 185
 Costea, Marcel 18
 Costin, Teodor 5, 39, 41, 85, 94, 95, 96, 97, 109, 153, 169, 170, 171, 180, 219, 235, 236
 Cristescu, Mircea 151
 Croitoru, Florin 141, 142, 154
 Croitoru, Gabriel 33, 98, 101, 128, 129, 130, 154
 Csep, Sandor 45
 Custer, Calvin 12
 Cutler, Chris 203, 204
 Danzi, Franz 37
 Dănceanu, Liviu 158, 159, 160
 Debussy, Claude 42, 91, 95, 109, 111, 112, 124, 127, 132, 229, 230, 231
 Decapolitul, Grigorie 33
 Decean, Adrian 31
 Dediu, Dan 195, 202
 Di Cristofano, Antonio 89, 90, Diaconescu, Delia 223, 225
 Diaghilev, Serghei 56,171, 229
 Dicskau, F 55
 Didu, Marian 23, 63, 64, 202
 Didu, Marian 23, 63, 64, 202
 Diener, Melanie 225
 Dima, Gh. 149, 151
 Dimulescu, Vlad 67, 135, 136, 137, 154
 Dinicu, Grigoraș 69, 151
 Dobrinescu, Costel 175
 Dokshitzer, Tymotey 175
 Domețian, Vlahul 15
 Dondoe, Gheorghe 147, 149
 Doni, Valentin 163, 164
 Donizetti 33, 35
 Donose, Vasile 33, 98
 Drăgan, Ovidiu 89, 90, 91
 Drăghici, Cătălin 25, 26, 195
 Drăniceanu, Sorin 152
 Dulu, Bogdan Claudiu 100, 101
 Dumitrescu, Gheorghe 28,159,191,224
 Dumitrescu, Iancu 15, 16, 17, 51, 52, 53, 55, 58, 61, 122, 159, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 211
 Dumitrescu, Ilinca 17, 28, 29, 96, 158, 159, 189, 190, 191, 224
 Dumitrescu, Ion 17, 24, 28, 29, 151, 184, 236
 Dumitrescu, Mariana 28,159
 Dumitrescu, Mihai 150
 Dumitrescu, Tudor 28,69, 96, 159, 171, 190, 224
 Dumitru, Nicolae 94, 96
 Duo Tian Guo 203, 210
 Dvorak, A 12, 13, 14, 119, 120, 130, 150, 153, 215, 216
 Eftimescu, Florin 182

Eisenstein 171
 Elinescu, Paul 180
 Enescu, George 23, 34, 55, 57, 59, 98, 103, 114, 115, 121, 183, 184, 187, 218, 219, 220, 221, 224, 234, 237
 Eremia, Ramona 152
 Esterhazy 39, 49
 Evtuşenco, Evgheni 171
 Fabian, Gheorghe 182, 185
 Faure, Gabriel 75, 76, 111, 112, 143, 229, 230
 Finger, G. 18
 Fioravanti, V 22
 Fleisch, Thorsten 205
 Florea, Anca 98, 110, 111, 112, 113
 Florea, Cristian 110, 111, 112, 113
 Franck, Cesar 122, 229
 Frâncu, Emilian 145
 Fromentin, Paul 185
 Fuller, Benjamin 71
 Furtwangler, Wilhelm 227
 Ganio, Mathieu 229
 Ganz, Rudolph 90
 Gaudi 42, 112
 Gavrilă, Gabriela 31, 49, 110
 Găman, Ioan Liviu 49, 213, 227, 228, 229
 Geantă, Teodor 146, 182, 196
 Gentile, Daniela 175, 177
 George, Sand 87
 Gershwin, G. 10, 11, 135
 Gheorghe, Pavel 150
 Gheorghită, Cornel 208
 Gherghina, T.M. 145
 Gherghisan, Georgiana 53
 Ghiță, Cioc 107
 Ghiță, Ciprian 204, 208
 Ghiță, Ion 15, 205, 207, 209
 Ghițulete, Mircea 19
 Glazunov 79, 80
 Glazunov, Alexander 79
 Glica, Dorin 18
 Gluck, Christoph Willibald 94, 95, 99, 178
 Godri, Orban 15, 204, 209
 Goethe 41, 102
 Goia, Dumitru 151
 Golan, Lawrence 109
 Goldman, Edwin 12
 Golia, Vinny 58, 61
 Gorun, Luana 130, 132, 153
 Gounod, Charles 41
 Grieg, E. 40, 62, 109, 158, 160, 199
 Grigore, Dan 168
 Grigore, Moisil 23
 Guttler, Wolfgang 74
 Haciaturian 27, 80, 140
 Haendel G. F. 18, 20, 35
 Hahn, Reynaldo 229
 Halbreich, Harry 59, 60
 Haplea, Horia 181
 Haydn, Joseph 5, 6, 7, 16, 30, 35, 47, 48, 73, 77, 79, 82, 83, 89, 90, 94, 96, 109, 111, 130, 131, 134, 143, 153, 164, 165, 166, 167, 170, 172, 173, 174, 178, 184, 187, 188, 189, 195, 202, 212, 213, 221, 222, 223, 228
 Hiller, Lejaren 51
 Hodgkinson, Tim 57, 58, 61, 203, 204, 211
 Hoffman, Alfred 184
 Hojerdahl, Lars 207
 Holender, Ioan 57

Hristescu, Marius 79, 80
 Hubert, Francois 237
 Ibert, Jaques 5, 6, 109
 Ichim, Traian 22, 23, 24, 72, 73
 Ionașcu, Francesco 154
 Ionescu, Georgeta 150
 Ionescu, Vovu Constantin 90
 Iordache, Claudia 41, 43, 44, 110, 180, 218,
 Iordăchescu, Dan 33
 Iordăchescu, Irina 33, 34, 109
 Isabela, Oprea 150
 Jablonski, Patrik 202
 Jarre 46, 86
 Jounis, Nicolas 227, 228
 Jucan, Vasile 130, 154
 Jun Young Mi 65
 Karabtchevsky, Isaac 91
 Karajan, H. v 66, 151, 227
 Katsumura, Mayuko 213
 Kessels, Koen 230
 Kessler, Martha 31
 Kivu, Andrei 204, 209
 Kluge, Erich 104
 Kogălniceanu, M. 10
 Korsacov, R 27
 Kozîntev, Grigori 35
 Kramer 25
 Ktzanowski, Andrej 207
 La Gruth, Anthony 10, 109
 Lai, F 234
 Lanfranchi, Luciano 86, 87, 88, 109, 185, 193, 194, 195, 196, 197, 200, 201
 Larrieu, M 103
 Lazăr, Ioan Șt 145
 Lăcraru, Ioan-Marius 204, 209
 Lăutaru, Florentina 150
 Leahu, Iulia 117
 Lefevre, Aldin 202
 Legris, Manuel 229
 Leibowitz, Rene 127
 Lemieux, Marie Nicole 225
 Leoncavallo 27
 Lerescu, Sorin 98
 Lermontov 66
 Levente, Morovetz 45
 Licareț, Nicolae 218
 Lipatti, Dinu 42, 68, 99, 183
 Liszt, Franz 14, 20, 87, 95, 96, 124, 170, 194
 Lucaci, Constantin 55, 190
 Lupu, Radu 69
 Macarie, 15
 Macovei, Vasile 29, 98, 158, 159, 160
 Mahler, Gustav 55, 56, 171, 182, 184, 220
 Maiacovski, Vladimir 171
 Maier, Adriana 170, 171
 Maksymiuk, Jerzy 177
 Malraux 84
 Manafu, Mihaela 25, 26, 109
 Marbe, Myriam 182
 Marcello, A. 34, 35, 36
 Marcovici, Silvia 69, 164, 193, 236
 Marian, Vasile 153
 Marin, Lucian 186, 187
 Marinescu, Axia 154
 Marius, Nicolae 69
 Martin, Mihaela 69
 Mascagni, Pietro 122
 Masur, Kurt 225
 Matei, Corvin 102, 104
 Maxim, Horia 167, 168
 Maxim, Mihaela 92, 93
 Mazilu, Daniela 109

Măciucă, Dorinel Ilarie 147, 149
 Măldărescu, Ion 145
 Mănescu, Lorena 68, 69, 70
 Mănescu, Olga Bianca 100, 138, 139, 140, 153
 Merca, Iulia 92, 93, 152
 Messiaen, Oliver 51, 75
 Meylon, Raymond 84
 Michelangelo B. 23
 Mihai, Aurelia 99
 Mihai, Roxana 25, 26
 Mihail, Horia 110, 11, 112, 113
 Mihăilescu, Dragoș 41, 42, 109
 Mihăilescu, Manuela 41
 Mitroi, Arcadi 150
 Modrescu, Cristian 37, 109
 Mogoșan, Gheorghe 92, 93
 Moisescu, Zoe 90
 Moldovan, Claudiu 184
 Mondoc, Puica 183
 Monu, Mircea 105
 Morariu, Leca 144, 145, 146, 147, 182, 195, 196
 Morariu, Lupu 146
 Moreau, Herve 229
 Moroianu, Viniciu 90, 172, 173, 174
 Morricone 234
 Morzin 7
 Moțoc, Doru 9, 53, 160, 161, 162
 Mozart, W. A. 25, 30, 31, 32, 35, 38, 55, 58, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 82, 83, 89, 90, 94, 98, 99, 103, 110, 111, 115, 123, 131, 153, 163, 164, 165, 167, 172, 173, 174, 178, 184, 187, 188, 189, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 212, 221, 222, 223, 224, 228
 Mravinski, Evgheni 73
 Murariu, Mihai 109, 219, 220, 221
 Mureșan, Adrian 47
 Musicescu, Gavriil 149
 Mutti, Ricardo 33
 Napoleon, Bonaparte 167
 Nat King Cole 234
 Navarra, Andre 139
 Nedelcu, Dominic 32, 33
 Nemțanu, Galina 36, 156
 Nenoiu, Miltiade 98
 Nenu, Laurențiu 150
 Niculescu, Ștefan 51, 52, 159, 160
 Nova, G. 103
 Offenbach, Jacques 27, 198
 Oistrach, David 164, 238
 Oltețeanu, Ana Maria 25, 68, 89, 90, 91, 192, 193, 195
 Oltețeanu, Doina 25, 90, 192, 193, 195
 Oltețeanu, Ion 68
 Oprea, Tiberiu 43, 44, 110, 150
 Orff, Carl 8, 31, 56, 116, 117, 186, 196
 Orlov, Vladimir 146
 Paganini, Niccolo 7, 23, 73, 87
 Pann, Anton 15, 105, 107
 Papa Paul Ioan al II lea 158
 Paride, Pandolfo 156
 Parlapan, G. 145
 Pavel, Gheorghe 43, 110, 150, 156, 163, 164
 Pavesi, Stefano 22
 Perlman, Itzak 238
 Persichilli, A. 103
 Petit, Roland 229
 Petrescu, Adrian 121, 217, 218, 221, 222

Petrescu, Emilia 49
 Petria, Petre 145
 Petroiu, Cornelia 57, 58, 60
 Philipp, Jones 177
 Piazzolla, Astor 155, 156, 219, 220, 221
 Picasso, Pablo 155
 Piculeață, Aurel 70, 71
 Pinchas, Zukerman 238
 Pîrlea, Dorina 130, 132, 153
 Podlovski, Daniel 235, 236, 237, 238
 Podlovski, Liana 11
 Poenaru, Constantin 55, 145
 Ponchielli 27
 Pop, Florin 92
 Popescu, Olga 19
 Popovici, Doru 160, 161, 162
 Popper, Peter 45, 46
 Porumbescu, Ciprian 104, 146, 149, 182, 221
 Prokofiev 71, 72, 80, 96, 177, 184, 213, 223, 224, 225
 Prokofiev, Serghei 171, 216, 225
 Pruner, Iosif 74
 Puccini 27, 187
 Puia, Dorinel 33, 109
 Purcell, Henry 43, 170
 Racoti, Maria 234
 Raduly, Adam 37, 63, 109
 Rahmaninov 62, 96, 132, 177, 202
 Rainer, Boesch 205
 Rampal, J.P. 6
 Rapp, Jorje Eduardo 207
 Rațiu, Octavian 69
 Răducanu, Giony 74
 Rădulescu, Dem 107
 Răduță, Cristina 105
 Răileanu, Oleg 153
 Rău, Eliodor 219
 Râpă, Constantin 92, 93, 151
 Reigle, Robert 57, 58, 61, 211
 Reinecke, Carl Heinrich 102, 103, 104
 Remenyi, Eduard 134
 Remus, Georgescu 42, 109, 151
 Richard, Rodgers 12
 Richter, Jean-Paul 78, 82, 83, 96
 Richter, Paul 78, 82, 83, 96
 Rogacev, Valeriu 68
 Roman, Vlad 207
 Romero, Aldemaro 155, 156, 157, 158
 Rossini, Gioachino 22, 35, 38, 41, 92, 93, 94, 114, 115, 178, 189
 Rostand, Claude 117
 Rostropovici, M 66
 Rotomeza, Emilia 25, 26
 Rotta, N 234
 Rousen, Iosh 16
 Rovitsky, Vitold 104
 Rubinstein 168
 Ruha, Ștefan 162, 193, 200, 236, 238
 Ruiz, Emilio Cebrian 64
 Sadoveanu, Mihail 145
 Saghin, Rareș 6, 123, 124, 153
 Saint-Saens, Camille 94, 122, 123, 124, 192, 194, 221, 229, 231
 Salieri 38, 184, 187
 Salvalaio, Roberto 155, 156, 157
 Sandrin, Sandu 42, 131
 Santo, Luigi 175, 177
 Sarasate, Pablo 100, 101, 148
 Sava, Rodica 32, 33, 98
 Sayamov, Mihail 96
 Săraru, Răzvan 33, 34

Sârbu, Eugen 213
 Scarlatti 170, 172
 Scendrin 148
 Schiller, Frederic 152, 179
 Schonberg, Arnold 20, 38, 96, 97, 111, 122, 127, 155, 158, 159, 171
 Schopenhauer, Arthur 22
 Shtokhausen 75
 Schubert, Franz 22, 36, 37, 38, 42, 130, 138, 184, 189, 190, 191, 221
 Schumann, Robert 20, 77, 78, 82, 134
 Scripcaru, Tudor 154
 Sebastian, Serafimovici 153
 Seiji, Ozawa 83
 Selbing, Henry 5, 170, 180, 219, 236
 Selig, Franz-Josef 225
 Seymour, Patricia 100, 101
 Sgambati, Giovanni 86, 87
 Shering, Henry 142, 164
 Shakespeare, W. 35
 Shradja, Ravi 207
 Sibelius, Jan 122, 125, 126, 127, 128
 Silaghi, Nicușor 130, 154
 Silvasti, Jorma 225
 Silvestru, Valentin 33
 Simion, Maria 99
 Simonov, Yuri 81
 Smărășan, Marius 154
 Smekal, Giseler 207, 210, 211
 Smetana, B 14, 29, 62, 115
 Soave, Peter 156
 Someșan, Marian 152
 Serge, Leroy 16, 17
 Spinciu, Lucian 53
 Stanciu, Meda 8, 9, 70, 71, 150, 163, 176, 188, 214, 221, 222
 Stancovici, Felicia 90
 Stănculeasa, Vlad 79, 80
 Stănescu, Dumitru 16, 147, 149
 Stănescu, Nichita 16, 147
 Stern, Isaac 238
 Stoleriu, Georgeta 98
 Strauss, Richard 121, 122, 127, 217
 Stravinski, I 12, 55, 56, 114, 171, 182, 217, 224
 Stroe, Aurel 49, 51, 52, 159
 Stroe, Marian 49
 Suarasan, Marius 130
 Suceveanu, D 15
 Suchici, Mircea 26, 27, 28, 109, 234, 235
 Suk, Josef 139
 Țațki, Irina 147
 Șerbănescu, Antoniu 88
 Șeuleanu, Dragoș 116
 Șostacovici 36, 80, 96, 182
 Ștefănescu, Alexandra 19, 21, 25, 26, 49
 Ștefănescu, Emil 146
 Ștefănescu, Mihail 8, 19, 29, 30, 31, 74, 75, 76, 77, 92, 93, 98, 110, 117, 152, 155, 158, 159, 160, 175, 176, 186
 Taborowska, Katarzyna 207
 Tai Wai Li 77, 78, 79
 Takahashi, Samon 207
 Tatarăscu, Gh 54
 Târțopan, Elena 25
 Tegzeșiu, Sebastian 100, 101, 138, 139, 140, 153, 160, 161, 162
 Teodorescu, Matei 209

Teodorescu, Petru 204, 205, 208, 211
 Teodorian, Valentin 49
 Texidor, Jaime 64
 Tiberiu, Oprea 43, 44, 110, 150
 Timofte, Cătălin 110
 Timofte, Cătălina 43
 Tiutiu, Florin 15
 Tomescu, Alexandru 110, 113, 114, 115, 119, 120, 153, 197, 198, 199, 200, 238
 Torelli 170
 Totan, Florin 25, 34, 36, 37, 39, 70, 71, 72, 84, 85, 98, 100, 109, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 131, 138, 140, 141, 143, 153, 154, 160, 161, 162, 167, 168, 187, 188, 189, 190, 195, 200, 212, 219, 221, 223, 225
 Travellato, Diana 156, 157
 Tudosie, Cătălina 150
 Țăpăligă, Gabriel 15
 Ulpiu, Vlad 205, 211
 Ungureanu, Mihai 130
 Urcan, Ion 234
 Ushev, Stanislav 165
 Uță, Aurelian Bogdan 109
 Vangelis 46, 86
 Vartolomei, Luminița 185
 Vasile, Cornelia 69, 193, 236
 Vasilescu, Horia Lucian 99
 Vasilescu, Marius 150
 Văcărescu, Horia 23, 212, 213
 Văduva, Ana Maria 192, 193
 Văduva, Iancu 18, 173
 Văduva, Ion 172
 Vărzaru, Ion 147, 149
 Vâlcu, Laurențiu 25, 26
 Venczel, Peter 45, 46, 47, 122
 Verdi, Giuseppe 34, 40, 81
 Vieuxtemps 25, 26, 35, 36
 Vișenescu, Emil 204, 209
 Vișinescu, Roxana 69
 Vivaldi, Antonio 25, 35, 36, 43, 44, 70, 160, 161
 Voicu, Ion 236, 238
 Voicu, Mădălin 110, 113, 114, 115, 119
 Voiculescu, Dan 151, 195, 201
 Vorisek, Jan Hugo 61, 62
 Vulpe, Cornel 107
 Walsegg 31
 Weber, Aloisia 30
 Weber, Carl Maria v 22, 33, 37, 77, 109, 127
 Wieck, Clara 79
 Woody, Allen 11
 Xavier, Roux 207
 Xu, Fengxia 210, 211
 Yanis, Xenakis 51, 52, 204, 206
 Yanovitsky, Mikhail 61, 62
 Yasuco, Mitsui 185
 Yu Jin Hoe 82
 Zamfir, Adrian 19, 21
 Zamfir, Gheorghe 180
 Zamfir, Marian 150
 Zărnescu, Constantin 30, 47
 Zingarelli, N.A.22
 Zubin, Mehta 55, 56, 66, 114, 151
 Zur, Menahem 207

Cuprins:

Teodor Costin și Simfonia nr. 92, <i>Oxford</i>	5
<i>Preotul Roșu</i>	7
Yes... Au venit americanii!.....	10
<i>Superalămurile</i> ...și Estul nesălbatic.....	12
A fost cândva <i>Hyperion</i> , la Râmnicu Vâlcea	15
<i>Ethos</i> pe scena vâlceană	17
Recviemul german.....	19
Muzica, pacea și războiul.....	21
Concert dedicat Zilei Mondiale a Copilului.....	24
Recitalul violoncelistului Mircea Suchici.....	26
Ilinca Dumitrescu în Concert Extraordinar!.....	28
Recviemul lui Mozart la Filarmonică.....	30
Supermuzică la Gala Festivalului „Tinere Talente” Râmnicu Vâlcea, 2003.....	32
Oboiul în concert.....	34
Franz Schubert.....	36
Bijuterii muzicale.....	39
Patru mâini și o singură claviatură.....	41
<i>Recital</i> , Filarmonica!.....	43
Peter Venczel și opera rock.....	45
Dirijorul dr. Robert Bode a închis stagiunea muzicală.....	47
Arta și calculatorul: Muzica!.....	50
Lumina vine de la București.....	53
Ziua marii sărbători a muzicii. Zubin Mehta!.....	55
<i>Musica Nova</i>	57
Muzică la granița rafinamentului.....	61
Start în forță la Filarmonică.....	63
Reușită coreeană, pe scena vâlceană.....	65
Seară Beethoven, la Filarmonică.....	67
Manifestare sublimă, de tinerețe!.....	68
Concermaiștri, soliști!.....	70
Arta științei muzicii, virtuozii.....	72

Vocal simfonic, strălucit.	
Sărbătoare a muzicii corale!.....	74
Tai Wai Li.....	77
Glazunov și Ceaikovski pe sceana de la Lahovary.....	79
Idealul artistic al lui Jean-Paul Richter	
Crochiu la o seară de concert.....	82
Bizet, ovaționat la Râmnic!.....	84
Recital, Luciano Lanfranchi.....	86
Antonio di Cristofano în concert,	
la Râmnicu Vâlcea!.....	89
Maeștri ai muzicii corale.....	91
Wagner, Camille Saint-Saens și Brahms,	
în concert!.....	94
Festivalul muzical "Tinere Talente" - 2004.....	98
Francesca Canali și Matei Corvin.....	102
Zile de vacanță, încă, zile de vară!.....	105
Stagiunea muzicală în vacanță.....	108
Cristian Florea și Horia Mihail în	
recital extraordinar!.....	110
Mădălin Voicu și Alexandru Tomescu.....	112
Deschiderea noii stagiuni muzicale, o nereușită?.....	116
Sărbători ale muzicii, sărbători ale spiritului!.....	118
Richard Strauss pe scena Filarmonicii!.....	121
Simfonia cu orgă de Camille Saint-Saens.....	123
Jan Sibelius, simfonia nordului!.....	125
Bravo, Joseph!.....	128
Recital: <i>Trio Allegretto</i>	130
Festival Brahms.....	133
Fabio Brunelli și Vlad Dimulescu, în recital,	
Ceaikovski!.....	135
Brahms și Borodin, interpretări de referință!.....	138
Florin Croitoru și Florin Totan	
în festival Beethoven!.....	141
Vâlcea își caută vâlcenii.. Leca Morariu!.....	144
<i>Oltenia Sexet</i>	147

Orchestra de cameră <i>Cantabile</i>	149
Imnul Europei Unite a încheiat stagiunea!.....	152
Oratoriul <i>Gloria</i> de Aldemaro Romero, premieră mondială!.....	155
Ilinca Dumitrescu și Vasile Macovei, din nou pe scena Filarmonicii!.....	158
Sebastian Tegzeșiu, un artist al arcușului.....	161
Un Mozart cântat altfel!.....	163
Clasicism și romantism.	
Mozart, Haydn și Bartholdy.....	164
Concerte care aduc faimă !.....	167
Teodor Costin, dirijor de onoare!.....	169
Regal concertistic:	
Ion Văduva și Viniciu Moroianu.....	172
Din nou, Șostakovici. Un program surpriză!.....	175
Pieralberto Cattaneo și Cherubini!.....	178
Claudia Iordache și Teodor Costin au închis stagiunea muzicală 2005-2006!.....	180
Dirijorul Modest Cichirdan, la aniversare.....	182
Violoncelistul Gheorghe Ștefan și Vâlcea muzicală!.....	186
Ilinca Dumitrescu și Florin Totan, ilustri mesageri ai artei interpretative!.....	189
Leonard Boga și Marc Antoniu Măi Antal!.....	191
Concert de concerte. Tinerii și darurile lor!.....	192
Bravo, Joseph! (2) Alexandru Tomescu și Choi Yong Shin mesageri ai artei interpretative.....	197
Florin Totan, Luciano Lanfranchi și Umberto Battezzare au cucerit, Râmnicul!.....	200
Festivalul internațional al muzicii electronice și de computer. Siberfest, 2007!.....	201
Siberfest 2007.	
A doua serie de concerte-Hyperion!.....	207
Duo "Tian Guo", via Viena-Beijing, un spectacol Giseller Smekal & Xu Fengxia.....	210

Florin Totan și Horia Văcărescu	
pe scena simfonicului vâlcean!.....	212
Choi Yong Shin, doctor în romantism rusesc!.....	214
Din nou, pentru vâlceni, enigmaticul	
Ceaikovski!.....	216
Suita I de George Enescu, la Râmnicu Vâlcea!.....	219
Meda Stanciu și Adrian Petrescu, <i>solisti!</i>	221
Mozart, Prokofiev, Florin Totan	
și Delia Diaconescu - în concert!.....	222
Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven.....	225
Anton Bruckner, Simfonia nr. 8, la Filarmonica din	
Viena!.....	226
Missa Cellensis la Râmnicu Vâlcea!.....	227
Proust - <i>Intermitențe ale ritmului cardiac</i>	229
Modest Cichirdan a deschis	
Festivalul <i>Craiova muzicală</i>	231
Luminile Rampei.....	234
Incredibil! dar adevărat;	
Teodor Costin mai dirijează!.....	235
Indice.....	241